

MEGRENDELŐ: Mende Község Önkormányzata
2235 Mende
Fő utca 14

TERVEZŐ: **KASIB Mérnöki Manager Iroda Kft.**
1183 Budapest, Üllői út 455.

TSZ.: 1893

KASIB

mérnöki
manager
iroda

MENDE KÖZSÉG

**TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVE,
HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA,
KÉSZÍTÉSÉNEK MEGALAPOZÁSÁUL SZOLGÁLÓ**

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

**KÖZBENSŐ VÉLEMÉNYEZÉSRE DOKUMENTÁLVA
2018. JÚLIUS HÓ**

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 8105012836

ALÁÍRÓLAP

MEGBÍZÓ:	Mende Község Önkormányzata Cím: 2235 Mende, Fő u. 14. Képviseli: Kaszanyi József polgármester
TERVEZŐ:	KASIB Mérnöki Manager Iroda Kft. Cím: 1183 Budapest, Üllői út 455. Képviseli: Zajovics András ügyvezető
VEZETŐ TERVEZŐ:	Sin Emília vezető településrendező tervező településmérnök városép. - városgazd. szakmérnök TT/1 01-4657, TR 01-4657
TELEPÜLÉSTERVEZÉS:	Margitné Tóth Nikolett okl. településmérnök Gyurcsik Tímea okl. településmérnök
TÁJRENDEZÉS, ZÖLDFELÜLET, KÖRNYEZETVÉDELME:	Koprda Ildikó okl. táj- és kertépítésmérnök K 01-5171, TK 01-5171, TR 01 5171 Horváth Krisztina okl. tájépítésmérnök
KÖZMŰVEK:	KÉSZ Közmű és Energetikai Tervező Kft. 1016 Budapest, Naphegy utca 26. Hanczár Zsoltné okl. gépészmérnök, okl. városépítési szakmérnök MK-01-2418 Bíró Attila okl. vízepítésmérnök MK-01-2456 Csima-Takács Judit, okl. tájépítésmérnök Hanczár Gábor, okl. infrastruktúra építésmérnök Herczik Eszter, okl. tájépítésmérnök

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.kasib.hu
ID: 8105012836

KÖZLEKEDÉS:

Zajovics András

okl. építőmérnök

okl. városi közlekedési szakmérnök

okl. városép. - városgazd. szakmérnök

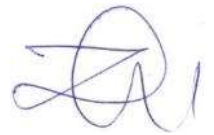
vezető településrendező tervező

területrendezési tervező

Építész Kamara: TT/101-4075/11, TR 01-4075

Mérnök Kamara: 01-3526

K1d-1-Tell, TE-T-Tell, TH-T-Tell, TV-T-Tell

Cseh Kristóf

okl. építőmérnök

RÉGÉSZET:

Archeo-Art Bt.

Vágner Zsolt

okleveles régész

osz: 459/2002

Dr. Türk Attila

régész

szakértői szám 2.3.1/575-6/2005

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ TARTALOMJEGYZÉKE

BEVEZETŐ.....	10
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ.....	12
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	12
1.1.1. Mende Pest megyében és a Közép- magyarországi régióban	12
1.1.2. Mende Pest megyében és a Nagykátai Járásban	13
1.2. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	15
1.2.1. Az Országos Területrendezési Terv vonatkozó megállapításai.....	15
1.2.2. Pest megye Területrendezési Terv vonatkozó megállapításai.....	18
1.2.3. A PMTrT Térségi területfelhasználási mérleg és a hatályos TSZT területfelhasználási területi mérleg összefüggései.....	25
1.3. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai	26
1.3.1. Süllyap Településszerkezeti terve.....	27
1.3.2. Úri Településszerkezeti terve	28
1.3.3. Gomba Településszerkezeti terve	29
1.3.4. Maglód Településszerkezeti terve	30
1.3.5. Gyömrő Településszerkezeti terve.....	31
1.4. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	32
1.4.1. A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai	32
1.5. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata.....	33
1.5.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök	33
1.5.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek.....	34
1.5.2.1. Beépítésre szánt területek	34
1.5.2.2. Beépítésre nem szánt területek.....	35
1.6. A település társadalma	37
1.6.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	37
1.6.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok.....	46
1.6.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	47
1.7. A település humán infrastruktúrája.....	52
1.7.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)	52
1.7.2. Esélyegyenlőség biztosítása.....	56
1.8. A település gazdasága	61
1.8.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	61
1.8.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....	67
1.8.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.).....	74
1.8.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	76
1.9. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	78

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012336

Megalapozó vizsgálat

1.9.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	78
1.9.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	80
1.9.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység	81
1.9.4. Foglalkoztatáspolitikai	82
1.9.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás	85
1.9.6. Intézményfenntartás	85
1.9.7. Energiagazdálkodás.....	85
1.10. A táji és természeti adottságok vizsgálata	86
1.10.1. Természeti adottságok	86
1.10.1.1. Földtani adottságok, domborzati viszonyok	86
1.10.1.2. Talajviszonyok.....	87
1.10.1.3. Vízrajz.....	88
1.10.1.4. Éghajlati viszonyok.....	88
1.10.1.5. Növényvilág	88
1.10.1.6. Állatvilág.....	89
1.10.2. Tájhasználat, tájszerkezet	89
1.10.2.1. Táj történeti vizsgálat.....	89
1.10.2.2. Tájhasználat vizsgálata	95
1.10.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	99
1.10.3.1. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék.....	99
1.10.3.2. Ökológiai hálózat	100
1.10.3.3. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek.....	100
1.11. Zöldfelületi rendszer vizsgálata	102
1.11.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	102
1.11.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek	102
1.11.1.2. Egyéb felületi kiterjedésű zöldfelületek	106
1.11.1.3. Zöldfelületi ellátottság értékelése.....	108
1.12.1. Területfelhasználás vizsgálata	111
1.12.1.1. Területfelhasználás vizsgálata a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata ..	111
1.12.1.2. Területfelhasználás vizsgálata az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok.....	112
1.12.1.3. beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek.....	113
1.12.1.4. funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)	117
1.12.1.5. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület.....	117
1.12.2. A telekstruktúra vizsgálata	118
1.12.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat	118
1.12.2.2. tulajdonjogi vizsgálat.....	119
1.12.3. Önkormányzati tulajdon kataszter	119
1.12.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	120
1.12.5. Az építmények vizsgálata	120

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 3105012336

Megalapozó vizsgálat

1.12.5.1. funkció, kapacitás	120
1.12.5.2. beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)	121
1.12.5.3. szintszám, állag, tetőidom	122
1.12.5.4. településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok	122
1.12.6. Az épített környezet értékei	123
1.12.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag	123
1.12.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület	124
1.12.6.3. világörökségi és világörökségi várományos terület	125
1.12.6.4. műemlék, műemlékegyüttes	125
1.12.6.5. műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet	125
1.12.6.6. nemzeti emlékhely	126
1.12.6.7. helyi védelem	126
1.13. Közlekedés	127
1.13.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok	127
1.13.2. Közúti közlekedés	127
1.13.2.1. Úthálózat	127
1.13.2.2. Főbb csomópontok	128
1.13.2.3. Jelenlegi közúti forgalom	128
1.13.3. Közösségi közlekedés	129
1.13.3.1. Közúti	130
1.13.3.2. Kötőtpályás	131
1.13.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	131
1.13.5. Parkolás	131
1.14. Közművesítés	132
1.14.1. Víziközművek	135
1.14.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás	135
1.14.1.2. Szennyvízelvezetés	135
1.14.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	136
1.14.2. Energiaközművek	136
1.14.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás	136
1.14.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei	137
1.14.2.3. Önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	137
1.14.3. Elektronikus hírközlés	138
1.14.3.1 Vezetékes hírközlési létesítmények	138
1.14.3.2 Vezeték nélküli hírközlési létesítmények	138
1.14.3.3 Vezetékes és vezeték nélküli elektronikus hírközlés hálózatának és létesítményeinek szerepeltetése a településrendezési tervben	138
1.15. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	142
1.15.1. Talaj, felszíni és a felszín alatti vizek	142
1.15.2. Levegőtisztaság és védelme	144

Megalapozó vizsgálat

1.15.3. Zaj- és rezgésterhelés.....	144
1.15.4. Hulladékkezelés.....	144
1.15.5. Vizuális környezetterhelés	146
1.16. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők) 147	
1.16.1. építésföldtani korlátok- csúszás-, süllyedésveszélyes, földrengés veszélyeztetett területek	147
1.16.2. vízrajzi veszélyeztetettség - árvízveszélyes területek - belvízveszélyes területek - mély fekvésű területek.....	148
1.16.2.1. Árvíz és belvízvédelem	149
1.17. Ásványi nyersanyag lelőhely	149
1.18. Városi klíma.....	149
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ.....	150
2.1. A helyzetfeltárás vizsgálati tényezőinek elemzése, egymásra hatásuk összevetése	150
2.1.1. A területrendezési tervekkel való összefüggések elemzése	150
2.1.2. Szomszédos települések terveivel való összefüggések elemzése	153
2.1.3. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata:	154
2.1.4. Demográfia, lakásállomány, foglalkoztatottság, gazdaság	160
2.1.5. Tájhasználat, tájszerkezet elemzése	161
2.1.6. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	167
2.1.7. Az épített környezet elemzése	167
2.1.8. Közlekedés	173
2.1.9. Közművek.....	173
2.1.10. Fennálló környezetvédelemi konfliktusok, problémák	175
3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ.....	176
3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézise - problémák, értékek, fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összegzése.....	176
3.1.1. Térségi kapcsolatok, településhálózat, összefüggések az országos és térségi tervekkel	176
3.1.2. A település társadalma	176
3.1.3. A település humán infrastruktúrája	177
3.1.4. A település gazdasága	177
3.1.5. Tájszerkezet értékelése	178
3.1.6. Tájhasználat értékelése	178
3.1.7. Zöldfelületi rendszer	181
3.1.8. Településszerkezet	181
3.1.9. Belterületi területhasználat	181
3.1.10. Épületállomány	182
3.1.11. Épített környezet értékei.....	182
3.1.12. Közlekedés	183
3.1.13. Közművek és elektronikus hírközlés	183
3.1.14. Környezetvédelem.....	184

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012336

Megalapozó vizsgálat

3.2.	A településfejlesztés és - rendezés kapcsolata, folyamatok értékelése	185
3.3.	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	186
3.3.1.	Településrészek kijelölése, lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása.....	186
3.3.2.	Szegregációval veszélyeztetett vagy egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, helyzetelemzése.....	186
	SWOT analízis.....	187
	Forrásjegyzék:.....	190
	Irodalomjegyzék.....	190

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT RAJZJEGYZÉKE**Településrendezési, tájrendezési vizsgálat**

V-01	Hatályos TSZT-ben rögzített területfelhasználás
V-02	Erdőterületek vizsgálata
V-03	Mezőgazdasági területek vizsgálata
V-04	Védelmi és korlátozási elemek vizsgálata
V-05	Külterületi területfelhasználás és termőföldek minősége
V-06	Területfelhasználás vizsgálat - belterület
V-07/A	Telekméret vizsgálat - belterület
V-07/B	Telekméret vizsgálat - külterület
V-08	Tulajdonviszonyok vizsgálata
V-09/A	Beépítés vizsgálat - belterület
V-09/B	Beépítés vizsgálat - külterület
V-10	Szintterületi mutató vizsgálat - belterület
V-11	Szintszám vizsgálat - belterület
V-12	Épület állagvizsgálat - belterület

Közművizsgálat

KV-V	Viziközművek
KV-E	Energiaközművek és elektronikus hírközlés
K-K	Közműellátás területfelhasználást korlátozó tényezői

Közlekedés vizsgálat

VK-01	Térségi közlekedéshálózati vizsgálat
VK-02	Települési közlekedéshálózati vizsgálat
VK-03	Úthálózat vizsgálat - Utak burkolata
VK-04	Úthálózat vizsgálat - Utak kialakult szélessége
VK-05	Közúti és kötöttpályás közlekedési elemek védelmi-korlátozási vizsgálata

Településrendezési, tájrendezési elemzés

VE-01	Jelenleg hatályos övezeti tervlap
VE-02	Erdőterületek szintézise
VE-03	Mezőgazdasági területek szintézise

Településrendezési, tájrendezési értékelés

HÉ-01	Értéktérkép
HÉ-02	Problématérkép - belterület
HÉ-03	Problématérkép - külterület
HÉ-04	Településrészek

BEVEZETŐ

Mende Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 17/2014. (II. 17.) Kt. határozatában döntött:

- Településfejlesztési Konceptiójának (TFK),
- Településszerkezeti Tervének (TSZT) és
- Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) elkészítésének szükségességéről, a településrendezési eljárás
- Integrált Településfejlesztési Stratégiájának (ITS),
elkészítésének elindításáról.

A településfejlesztési-, és rendezési folyamat a beérkezett előzetes vélemények figyelembevételével elindult.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete ugyanezen döntésében határozott a szóban forgó fejlesztési dokumentumok és településrendezési eszközökkel kapcsolatban arról, hogy azok a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Trk.) meghatározott új tartalmi és eljárási szabályoknak megfelelően kerüljenek kidolgozásra.

A településrendezési folyamat a Trk. szerinti Megalapozó vizsgálatra épül. Jelen dokumentáció a Megalapozó vizsgálat Helyzetfeltáró munkarészét tartalmazza.

A Megalapozó Vizsgálatra épülő településrendezési folyamatban elkészül a Településfejlesztési Konceptió, ezt követően a Településszerkezeti Terv és ezen dokumentumokra épülve a Helyi Építési Szabályzat. A Helyi Építési Szabályzat kidolgozását követően készül az Integrált Településfejlesztési Stratégia.

A fent jelzett dokumentumok alátámasztó munkarészeként készül a teljes településre vonatkozó Környezeti Értékelés és Örökségvédelmi Hatástanulmány is.

Az új TFK, TSZT, HÉSZ és ITS készítésének célja és az alapvető indokai:

Mende Község Möt. - ben és Étv. - ben meghatározott településfejlesztési és településrendezési feladatainak a 2013. január 1. - től hatályba lépett új jogszabályi követelményeknek megfelelően történő ellátása. A településrendezési eszközök kidolgozása az Mtv. – vel módosított OTRT figyelembevételével történik.

A tervezési terület lehatárolása:

A TFK, a TSZT és HÉSZ a teljes település közigazgatási területére készül.

A helyzetértékelés idején hatályos fejlesztési-, és településrendezési eszközök:

- Mende 82/2002. (X. 8.) sz. Kt. határozattal elfogadott Településfejlesztési Konceptiója,
- Mende 85/2002. (10. 08.) Kt. határozattal megállapított Településszerkezeti Terve,

Megalapozó vizsgálat

- 85/2012. (VII. 26.) határozattal elfogadott Mende TSZT módosítása a 0126/17 hrsz. területére vonatkozóan
- 14/2014. (II. 17.) határozattal elfogadott Mende TSZT módosítása a 337/1 hrsz. területére vonatkozóan
- Mende 11/2002. (X.08.) Kt. rendelettel elfogadott Helyi Építési Szabályzata, HÉSZ módosítások és a HÉSZ módosításával elfogadott részterületekre vonatkozó szabályozási tervekkel, melyek:
 - 6/2007. (V. 05.) rendelettel elfogadott - Mende község közigazgatási területének HÉSZ módosítása
 - 10/2012. (VIII. 04.) rendelettel elfogadott - 0126/17 hrsz. területre vonatkozó HÉSZ módosítás
 - 22/2013. (XII. 20.) rendelettel elfogadott - 0126/17 hrsz. területre vonatkozó HÉSZ módosítás
 - 3/2014.(II.19.) sz. rendelettel elfogadott - 337/1 hrsz. területre vonatkozó HÉSZ módosítása
 - 11/2014. (VI. 04.) rendelettel elfogadott - HÉSZ módosítása (agrárgazdaság fejlesztés területe)

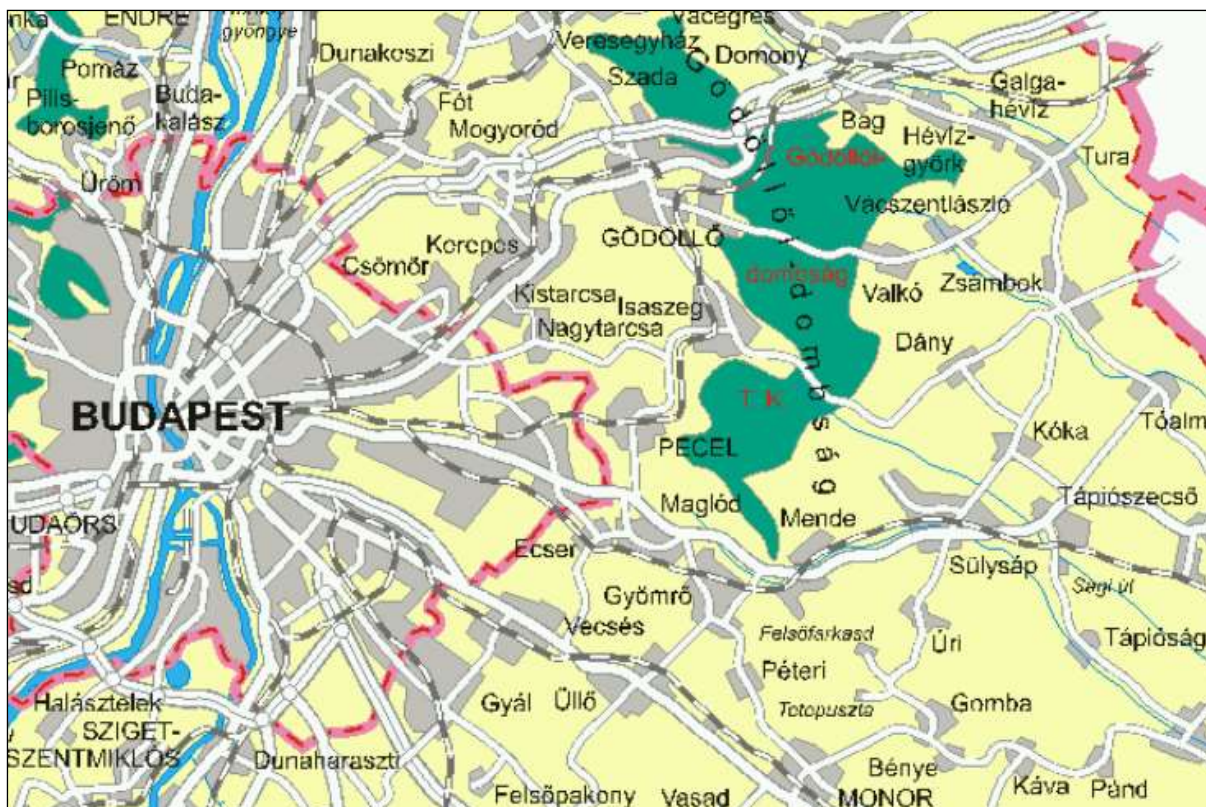
A szóban forgó eszközökkel kapcsolatos előzetes tájékoztatási szakasz lezárult, a beérkezett véleményeket és észrevételeket egy önálló fejezet tartalmazza.

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

1.1.1. Mende Pest megyében és a Közép- magyarországi régióban

Mende Pest megyében¹

Mende a Közép - magyarországi Régióban, Pest megyében a Gödöllői dombságban, az Alsó-Tápió patak mentén, Pest megye középső részén, Budapest határától mintegy 10 km-re helyezkedik el.

A térség népességkoncentrációja, funkciósűrűsége, területeinek hasznosítása átlagos. A 31-es számú főközlekedési út és a 120a számú, Budapest- Újszász- Szolnok vasútvonal mentén, illetve az agglomeráció peremén való elhelyezkedése és közelsége a PÁN - európai közlekedési folyosókhöz az ország központi térségének részesévé teszi.

A település Keletről Sülysáppal, kis területen Úrival és Gombával, Nyugatról kis területen Pécellal, Maglóddal, Gyömrővel (amelyek Budapest Agglomerációját képezik) és Péterivel határos közvetlenül.

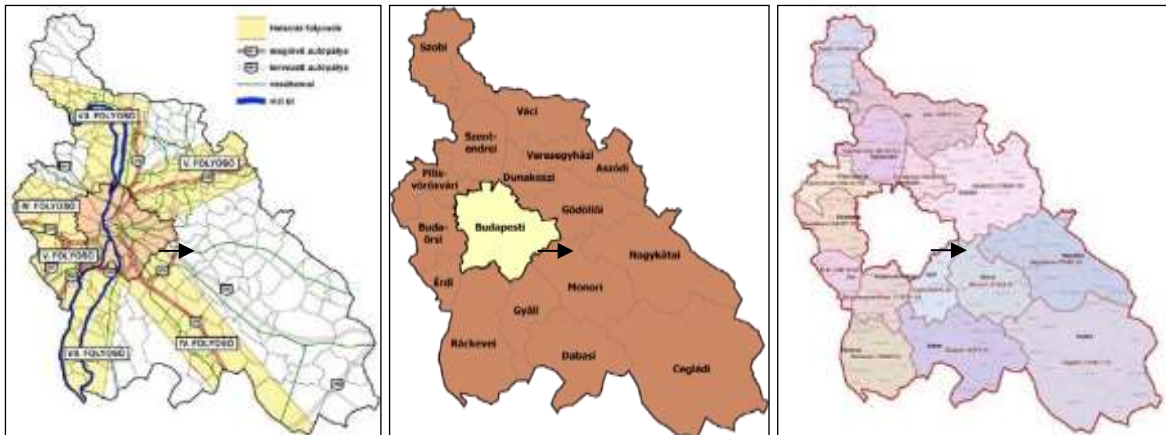
Mende a Cserhát legdélibb nyúlványa, a Gödöllő-Ceglédberceli dombság környezetében 7 dombra települt és határában 13 párhuzamos domb húzódik, földrajzi fekvése számos lehetőséget rejt. Természeti területe igen változatos, kedvező táji és természeti kereteket biztosítanak a település fejlesztéséhez.

Mende a Tisza vízgyűjtő területéhez tartozik az Alsó-Tápió patak. Korábbi forrásainak nagy része mára már elapadt.

¹ Térképcentrum weboldala (<http://www.terkepcentrum.hu>)

1.1.2. Mende Pest megyében és a Nagykátai Járásban

PÁN-európai közlekedési folyosók a Kmo-i régióban

Pest megye statisztikai kistérségei(2014.02.25.-ig) ³

Pest megye járásai² (2013.07.15.-től)

Mende a járási rendszer 2013. július 15-i létrehozása óta - a 2014. február 25-én formálisan is megszűnő korábbi kistérségi rendszerrel egyébként megegyező lehatárolás szerint - a Nagykátai járáshoz tartozik, valamint többcélú önkormányzati kistérségi társulások, így a Tápió-vidéki többcélú kistérségi Társulás, a Tápió-vidéki Területfejlesztési Társulás, valamint a Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás tagja. A Nagykátai járásban 16 település található, az egykori Nagykátai kistérséghez 3 települést, köztük Mendét, 2007-ben csatoltak át a Monori kistérségből.

A Nagykátai járás Pest megyében helyezkedik el, határai, települései megegyeznek a volt Nagykátai kistérség határaival és településeivel, amely korábban, 1898 és 1983 között, a Kecskeméti felső járás nevet viselte. Központja Nagykáta járásszékhely város. A járást 16 település alkotja, melyek közül három város, Nagykáta, Süllyás és Tápiószele. A népesség száma az országos tendenciákkal egyezően csökken, a lakosság szám közel 74 ezer fő.

Budapest közelsége meghatározó, a korábbi kistérség közepesen megközelíthető és kevésbé fejlett jellegű. Budapest tágabb agglomerációja, erős rurális jegyeket, falusias karaktert hordoz. A térséget gyakran nevezik "kis Hortobágnak" és "Pest megye Nyírségének". Jó természeti adottságokkal rendelkezik, mely kiváló vonzerő a térséget megismerni kívánók számára.

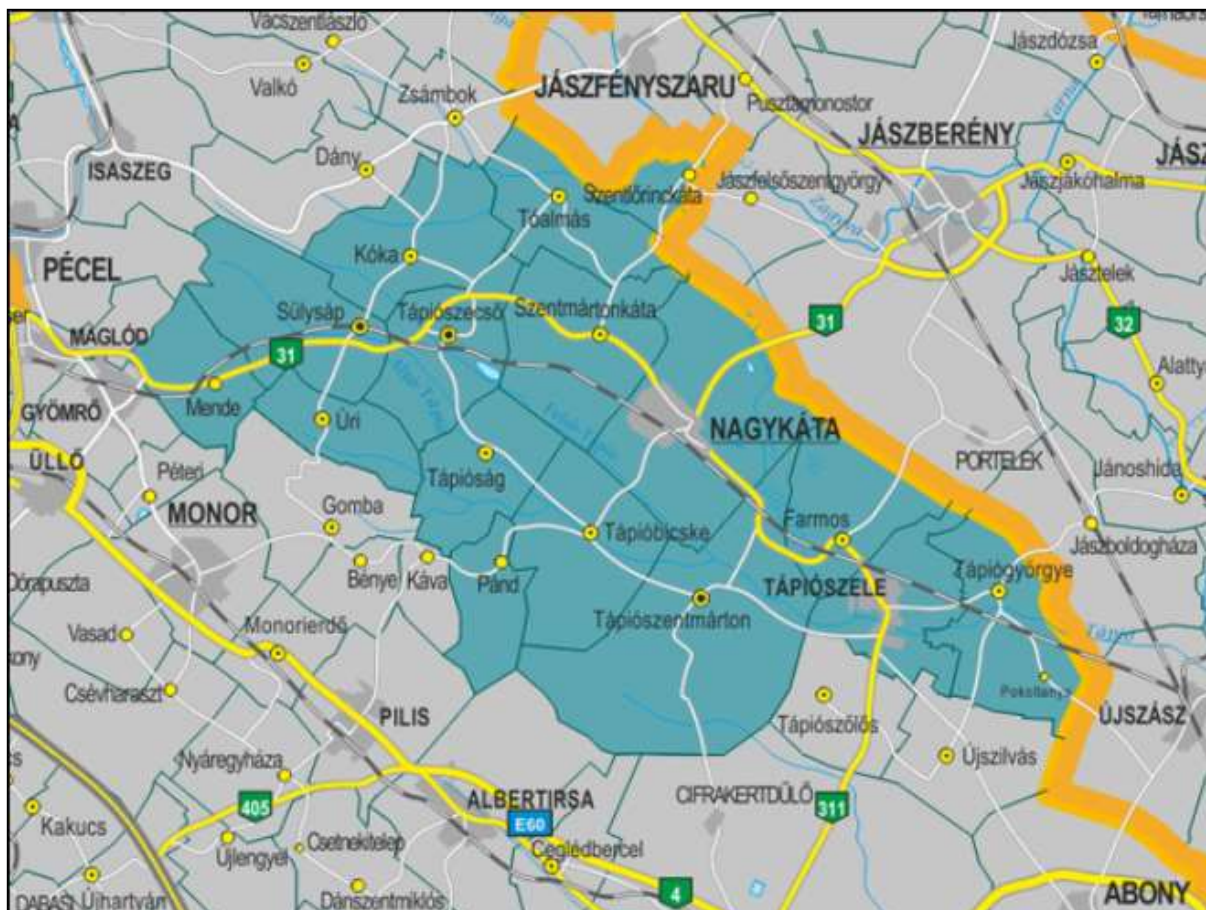
A járás gazdaságföldrajzi helyzete alacsony, a térségen halad át a 31-es főút és a szolnoki vasúti vonal, déli részen a 4-es főút határolja, nyugaton az M0 körgyűrű, északon az M3-as autópálya és a 3-as főút közelsége biztosítja a közlekedési és gazdasági kapcsolatot a térség számára. A térség természeti-környezeti adottságokban gazdag, kulturális örökségben gyér, a lakosság az országos átlaggal megegyező jövedelmű; a gazdaság szerkezete, szervezeti összetétele elmaradott, a térség része a tágabb budapesti agglomeráció mintegy hárommilliós felvevő piacának.

² Pest megye weboldala (<http://www.pestmegye.hu>)

³ Térport (<http://www.terport.hu/regiok>)

Megalapozó vizsgálat

Mende a Nagykatái Járás⁴

A főváros központú áramlások, az agglomerációs hatások egyensúlytalanságai okán a járás belső integritása nehezen megoldható, a települések kooperációja alacsony fokú. A települési kapcsolatokra a divergencia (széttartó magatartás) a jellemző és nem a konvergencia (összetartás). Mende jellemzően a Budapest agglomerációjához tartozó szomszédos településekkel (pl.: Maglód, Gyömrő, Pécel) van partnerségi együttműködésben.

A kistérség nem tartozott a hátrányos helyzetű kistérségek közé, felzárkózó kistérségnek számított⁵, ezért az országos területfelzárkóztatási stratégiában nem volt kiemelt fejlesztési térség. A besorolás hátrányához tartozott, hogy egyes pályázati (támogatási) lehetőségek esetén magasabb önrészt kellett biztosítani, valamint a néhány felzárkóztatási programban való részvételtől való kiesés.

Mende részére Budapest és agglomerációja, illetve a járás biztosítja a felsőfokú ellátás döntő részét, de a középfokú ellátásban is jelentős szolgáltatásokat nyújt. A középfokú funkciók többségének elérésére csak a járási központban, Nagykatán és a Fővárosban, kórházi ellátás tekintetében Kistarcsán és Cegléden van lehetőség. Mendén az alapfokú intézményi funkciók és a lakosságot ellátó szolgáltatások egyaránt megtalálhatók.

⁴ Járás info weboldala (<http://www.jaras.info.hu/jarasok-terkepe/>)

⁵ A Kistérségek társadalmi, gazdasági helyzete

1.2. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

1.2.1. Az Országos Területrendezési Terv vonatkozó megállapításai

Az Országos Területrendezési Tervről szóló - módosított 2014. január 1-től hatályos -2003. évi XXVI. törvény (OTrT) Mendét a 100-500 ha közötti települési térségbe sorolja.

Az ország térségi szerkezeti terve

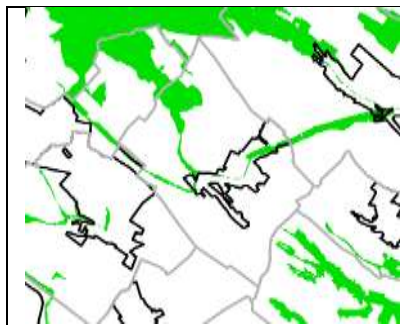
Az országos területfelhasználás rendszerében a település

- **erdőgazdálkodási** térség,
- **vegyes** területfelhasználású térség,
- **mezőgazdasági** térség és
- **települési** térség

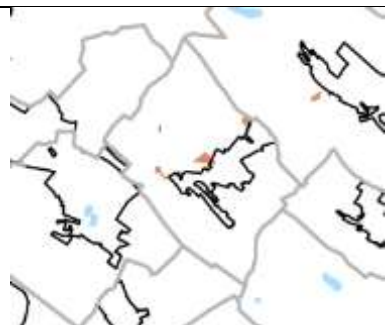
térségi területfelhasználási kategóriákba sorolt, a településen áthalad 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték, továbbá ÉNy-on a 31-es főút és a település középső szakaszán a transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonal.

Kivonat az OTrT Országos Szerkezeti Tervéből

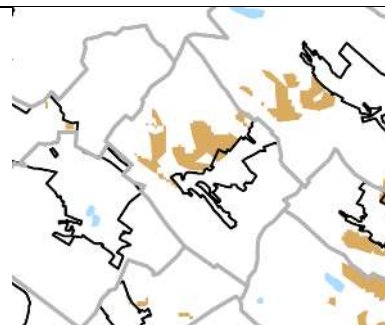
Mende érintettsége az országos térségi övezetekkel

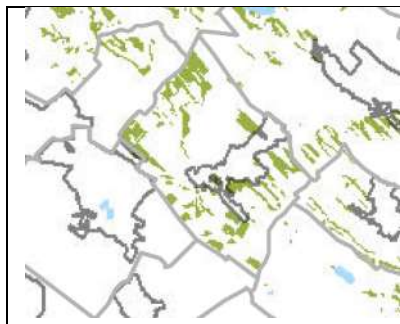
Kivonat az OTrT Országos ökológiai hálózat övezete c. tervlapjából (3/1. melléklet)

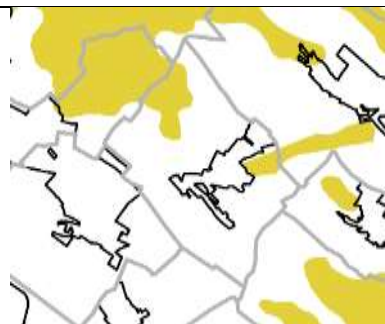
Kivonat az OTrT Kiváló adottságú szántóterület övezete c. tervlapjából (3/2.)

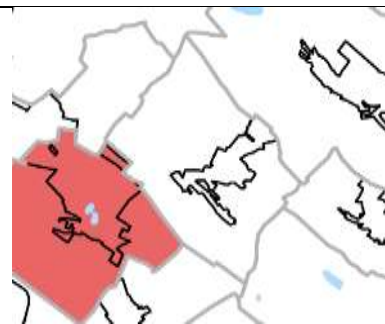
Kivonat az OTrT jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete c. tervlapból (3/3.)

Kivonat az OTrT kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete c. tervlapjából (3/4.)

Kivonat az OTrT tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete tervlapból (3/5.)

Kivonat az OTrT világörökségi és világörökségi várományos terület övezete c. tervlapjából (3/6.)

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

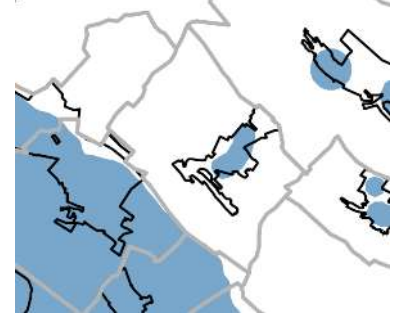
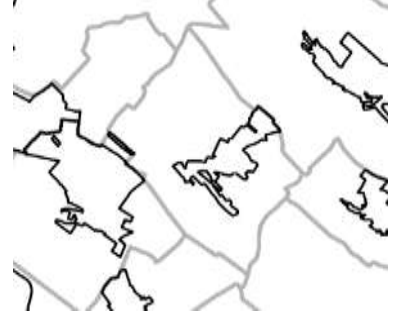
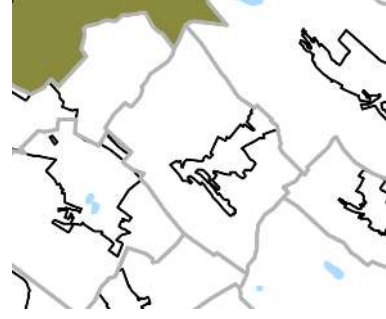

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

Kivonat az OTrT országos vízminőség-védelmi terület övezete c. tervlapjából (3/7.)	Kivonat az OTrT nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósítható vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete c. tervlapjából (3/8.)	Kivonat az OTrT kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete c. tervlapjából (3/9.)

Az OTrT övezetei	Érintettség
Az országos ökológiai hálózat övezete (3.01.)	igen
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete (3.02.)	igen
Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete (3.03.)	igen
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (3.04.)	igen
Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete (3.05.)	igen
Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete (3.06.)	nem
Országos vízminőség védelmi terület (3.07.)	igen
Nagyvízi meder és a vásárhelyi terv továbbfejlesztése keretében megvalósítható vízkárelhárítási célú szükségtározók területének övezete (3.08.)	nem
Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete (3.09.)	nem

Mende község területét a fent jelzett 6 országos térségi övezet érinti.

Az Országos Területrendezési Terv vonatkozó előírásai:

Az Mtv.-vel módosított OTrT előírásait figyelembe véve, a vonatkozó országos területfelhasználási kategóriák és térségi övezetek előírásai a PMTrT térségi területfelhasználási kategóriái és térségi övezeteire vonatkozó előírásaival együttesen kerülnek ismertetésre.

Az OTrT és a BATrT összhangba hozataláig a vonatkozó előírások alkalmazása

Az Országos Területrendezési Tervről szóló - Mtv. – vel módosított, 2014. január 1-től hatályos – 2003. évi XXVI. törvény (OTrT) a térségi és megyei területrendezési terveknek az e törvénnyel való összhangba hozataláig az egyes előírások alkalmazásának vonatkozásában egyedi szabályokat határoz meg:

OTrT

"31/B. § A kiemelt térségi és a megyei területrendezési terveknek az e törvénnyel való összhangba hozataláig a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál az alábbi átmeneti rendelkezéseket kell alkalmazni:...

- az Országos Szerkezeti Terv által kijelölt **országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatokat** az e törvénynek az Mtv.-vel megállapított 1/1-11. melléklete, 9. § (7) bekezdése, valamint 10. §-a előírásainak alkalmazásával kell kijelölni,
- a megyei területrendezési tervben megállapított térségi területfelhasználási kategóriákon belül az e törvénynek az Mtv.-vel megállapított 6. § (2) bekezdésének előírásait kell alkalmazni,"

....

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012336

- e) azokat az **országos övezeteket**, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv alkalmaz, azonban az MTv. megszüntetett, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál nem kell alkalmazni,
- f) azokra az **országos övezetekre**, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv alkalmaz, azonban a rá vonatkozó előírásokat az MTv. módosította, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál e törvénynek az MTv.-vel megállapított övezeti előírásait kell alkalmazni,
- g) azokat a **kiemelt térségi és megyei övezeteket**, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv megállapít, azonban az MTv. megszüntetett, az i) pontban foglaltak kivételével a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál nem kell alkalmazni,
- h) azokat a **kiemelt térségi és megyei övezeteket**, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv megállapít, azonban a rá vonatkozó előírásokat az MTv. módosította, a j) pontban foglaltak figyelembevételével a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál e törvénynek az MTv.-vel megállapított övezeti előírásaival kell alkalmazni,.....
- ...
- l) azon új országos, kiemelt térségi és megyei övezeteket, amelyeket az MTv. állapított meg, azonban a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben még nem kerültek alkalmazásra, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál e törvénynek az MTv.-vel megállapított 12/A. § (1) bekezdése és övezeti előírásai szerint kell lehatárolni és alkalmazni."

"12/A. § (1) A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési eszközök készítése során a 12. § (1) és (2) bekezdésében felsorolt térségi övezetek által érintett területeket az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatos állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek köréről szóló kormányrendelet szerint, az abban meghatározott államigazgatási szervek előzetes adatszolgáltatása figyelembevételével kell lehatárolni.

(2) A megyei területrendezési tervben a világörökségi és világörökségi várományos terület övezetét, a kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezetét, az ásványi nyersanyagvagyon-terület övezetét, a földtani veszélyforrás területének övezetét, a honvédelmi terület övezetét az érintett települések közigazgatási területének megjelölésével kell meghatározni. A megyei területrendezési tervekben alkalmazott, továbbá ott megállapított egyéb térségi övezeteket tényleges kiterjedésüknek megfelelően kell lehatárolni.

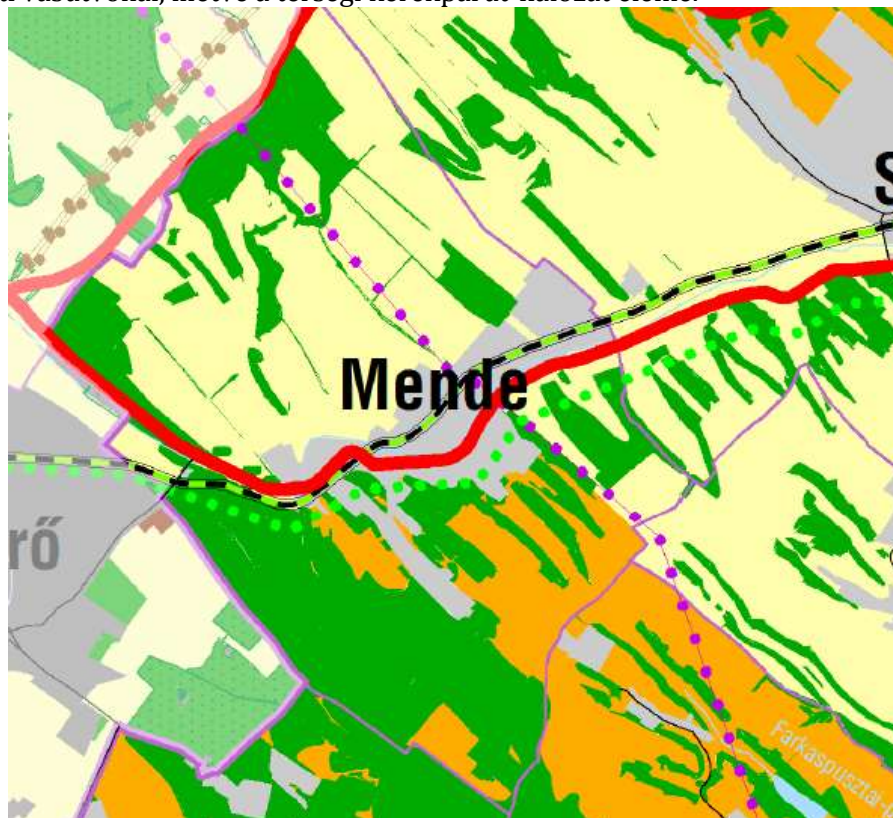
(3) A kiemelt térségek területrendezési tervében a térségi övezetek határait - az övezet jellegére tekintettel - a (2) bekezdésben rögzítettektől eltérően is meg lehet határozni.

(4) A településrendezési eszközök készítésénél a hatályos kiemelt térségi és megyei területrendezési terv térségi övezeteinek lehatárolásához képest **a térségi övezetek területének a település közigazgatási területére eső része legfeljebb $\pm 5\%$ -kal változhat.**"

1.2.2. Pest megye Területrendezési Terv vonatkozó megállapításai

Pest megye Területrendezési Terv 2012. május 10-én hatályba lépett módosításának Térségi Szerkezeti Terve a települést hagyományosan vidéki települési térség, erdőgazdálkodási térség, mezőgazdasági térség és vegyes területfelhasználású térség térségi területfelhasználási kategóriába sorolja, a településen áthalad 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték, továbbá a 31-es főút nyomvonala, a transeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonal, illetve a térségi kerékpárút-hálózat eleme.

Kivonat a PMTrT térségi szerkezeti tervből

JELMAGYARÁZAT					
	vidékes települési térség		térségi kerékpárút hálózat eleme		Egyéb alapterületi jelölés:
	hagyományosan vidéki települési térség		egyéb nyilvános és nem nyilvános polgári célú részleír		országhatár
	vegyes területfelhasználású térség		vasúti torzshálózaton lévő batárkapcsolási pont		megyehatár
	épfelmérések által igénybe vett térség		térségi határközponti pont		Budapest Agglomeráció határa
	erdőgazdálkodási térség		személyforgalmi kikötő		települési közigazgatási határ
	mezőgazdasági térség		kompartiménthely		egyéb burkolat
	vízgazdálkodási térség		tervezési és hazai szénthidrogén szállítórészek		vízfelület, vízfolyás
	gyorsforgalmi út		térségi szénthidrogén szállítórészek		
	főút		750 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme		
	térségi jelentőségű vasútvonal		400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme		
	helyi jelentőségű vasútvonal		230 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme		
	a transeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos torzshálózati vasútvonal		átviteli befolyásoló 120 kV-os elosztó hálózati		
	egyéb országos torzshálózati vasútvonal		térségi elosztótervezésű 120 kV-os elosztó hálózati		
	vasúti mellékvonal		elszívott áruvázlati hálózati		
	gyorsforgalmi úton, főúton és vasúti torzshálózaton tervezett nagy ívű		1 millió m ³ -t meghaladó és 10 millió m ³ -nál kisebb térfogatú lehetőségek		
	országos kerékpárút törzshálózati eleme		10 millió m ³ -t meghaladó térfogatú tervezhető térfogatú lehetőségek		
			térségi/helyi határközpontok		

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

	Település	Térségi területfelhasználási kategória	hektár	%
247.	Mende	Hagyományosan vidéki települési térség	352,85	12,99
248.	Mende	Vegyes területfelhasználású térség	263,94	9,71
249.	Mende	Erdőgazdálkodási térség	1082,3	39,84
250.	Mende	Mezőgazdasági térség	1017,74	37,46
251.	Mende	Összesen	2716,83	100,00

Az Országos Területrendezési Terv vonatkozó előírásai:

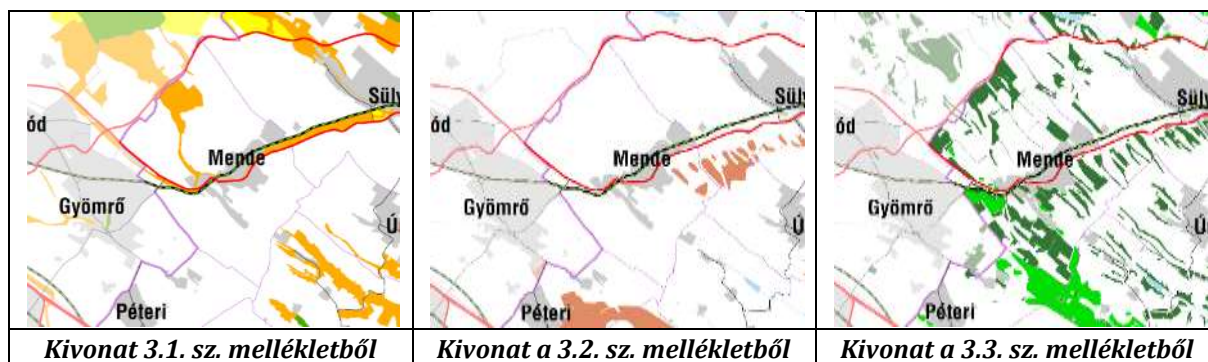
6. § (1) Az országos területfelhasználási kategóriákon belül a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriák kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni;
- a mezőgazdasági térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági térség kategóriába kell sorolni;
- a vegyes területfelhasználású térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy vegyes területfelhasználású térség kategóriába kell sorolni;
- a települési térséget legalább 75%-ban települési térség kategóriába kell sorolni;

(2) A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- az **erdőgazdálkodási térséget** legalább 85%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni;
- a **mezőgazdasági térséget** legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, beépítésre szánt különleges honvédelmi terület, beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a térségben nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység nem jelölhető ki;
- a **vegyes területfelhasználású térséget** legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, erdőterület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület kivételével bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető;
- a **települési térség** bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható;

"7. § (1) Az **Országos Erdőállomány Adattár** szerint erdőterületnek minősülő területet a településrendezési eszközökben legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni.

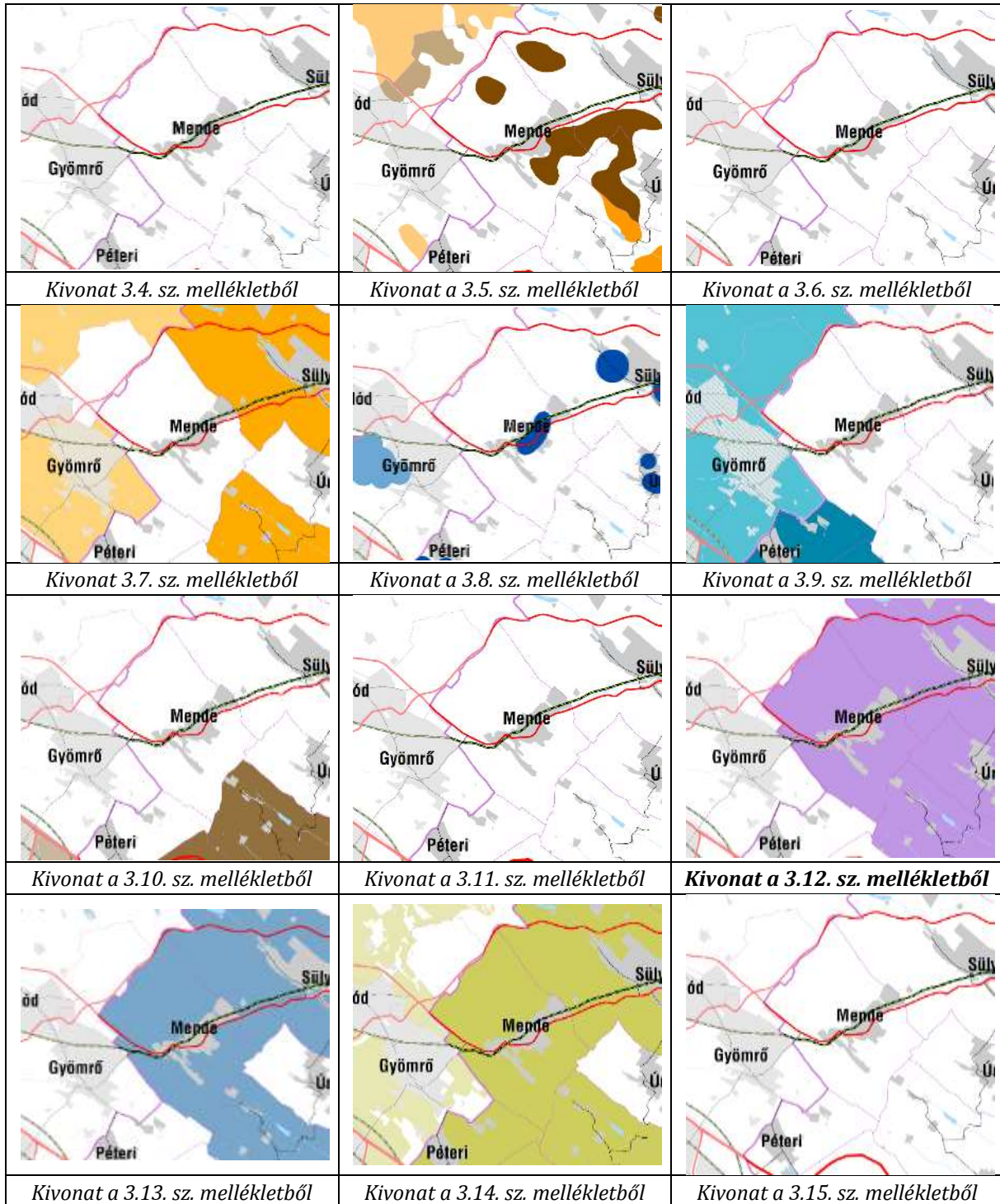
A megyei térségi övezetek (rendelettel jóváhagyott)⁶

⁶ Pest Megye Területrendezési Terv 5/2012. (V.10.) önk. rendelet 2. melléklet

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

Megalapozó vizsgálat

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 8105012836

Megalapozó vizsgálat

A PMTrT övezetei	Érintettség
Magterület övezet (3.1.) ¹	NEM
Ökológiai folyosó övezete (3.1.) ¹	IGEN
P ² uffer terület övezete (3.1.) ¹	NEM
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete (3.2.) ²	IGEN
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (3.3.) ²	IGEN
Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete (3.3.) ³	-
Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete (3.4.) ⁵	NEM
Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (3.5.) ⁶	-
Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (3.5.) ⁶	-
Világörökség és világörökség-várományos terület övezete (3.6.) ⁷	NEM
Történeti települési terület övezete (3.7.) ⁴	-
Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete (3.8.) ⁸	-
Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe övezete (3.9.) ⁸	-
Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete (3.10.) ⁹	NEM
Rendszeresen belvízjárta terület övezete (3.11.)	NEM
Nagyvízi meder övezete (3.11.) ¹⁰	NEM
Földtani veszélyforrás területének övezete (3.12.) ¹¹	IGEN
Vízérózióknak kitett terület övezete (3.13.) ⁴	-
Szélérózióknak kitett terület övezete (3.14.) ⁴	-
Kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezete (3.15.) ¹²	NEM
Honvédelmi terület övezete (3.22.) ¹³	NEM

¹ Az OTrT módosította az új Országos ökológiai hálózat övezet lehatárolásával. A meghatározott államigazgatási szervek előzetes adatszolgáltatása figyelembevételével kell lehatárolni.

² Az OTrT módosította a lehatárolást a vonatkozó Országos övezettel. A meghatározott államigazgatási szervek előzetes adatszolgáltatása figyelembevételével kell lehatárolni.

³ Az OTrT megszüntette, helyette *erdőtelepítésre javasolt terület* övezete került alkalmazásra, melyet adatszolgáltatás alapján szükséges lehatárolni.

⁴ OTrT megszüntette

⁵ Az OTrT ajánlott megyei övezetként jelöli, melyet adatszolgáltatás alapján kell pontosítani.

⁶ Az OTrT megszüntette, helyette az országos Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetét kell figyelembe venni, melyet adatszolgáltatás szerint kell lehatárolni.

⁷ Az OTrT „világörökség és világörökség-várományos terület” övezete nevű országos övezetet kell figyelembe venni.

⁸ Az OTrT megszüntette, helyette az országos vízminőség-védelmi terület övezetét kell figyelembe venni, melyet OTrT és adatszolgáltatás szerint kell lehatárolni.

⁹ Az OTrT átnevezte. Adatszolgáltatás alapján, annak hiányában a BATrT szerint kell lehatárolni annak következő módosításig.

¹⁰ Az OTrT módosította, és kiegészítette a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezetével. Adatszolgáltatás alapján, annak hiányában a BATrT szerint kell lehatárolni annak következő módosításig.

¹¹ Adatszolgáltatás szerint kell lehatárolni a a BATrT következő módosításig.

¹² Az OTrT módosította. A neve kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete országos övezetre változott. Adatszolgáltatás szerint kell lehatárolni a BATrT következő módosításig.

¹³ Adatszolgáltatás szerint kell lehatárolni a BATrT következő módosításig.

Az OTrT és Pest Megye Területrendezési Terv vonatkozó előírásai:**Az országos ökológiai hálózat övezete:****OTrT 13. §-a alapján:**

- „(1) Az országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategória, illetve olyan övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.
- (2) Az övezetben bányászati tevékenységet folytatni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával lehet.
- (3) Az országos ökológiai hálózat övezetét a kiemelt térségi és a megyei területrendezési tervekben magterület, ökológiai folyosó, valamint pufferterület övezetbe kell sorolni.”

Ökológiai folyosó övezete**OTrT 18. §-a alapján:**

- „(1) Az ökológiai folyosó övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:
- a) a települési területet az ökológiai folyosó vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és
- b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.
- (2) Az (1) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.
- (3)
- (4) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el.
- (5) Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.”

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete:**OTrT 13. §-a alapján:**

- „(1) Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki.
- (2) Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.”

Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete:**OTrT 13/B. §-a alapján:**

- „A településrendezési eszközökben a jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetét a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.”

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete**OTrT 14. §-a alapján:**

- „(1) Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.
- (2) Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.”

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete**OTrT 14/A. § -a alapján:**

- „(1) A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete területét a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv és annak alapján a településszerkezeti terv pontosítja.
- (2) Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a kiemelt térség és a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg helyi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit,

Megalapozó vizsgálat

valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

- (3) Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása érdekében a helyi építési szabályzatban meg kell határozni a területhasználatra és az építmények tájba illeszkedésére vonatkozó szabályokat.
- (4) A helyi építési szabályzat az építmények tájba illeszkedésének bemutatására látványterv készítését írhatja elő és a készítésre vonatkozó követelményeket határozhatja meg.
- (5) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.
- (6) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni."

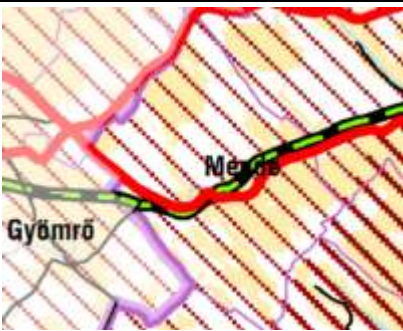

Országos vízminőség védelmi terület:**OTrT 15. §-a alapján:**

- "(1) Az országos vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről a kiemelt térség és a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.
- (2) Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellemmel érintett területeket, és a helyi építési szabályzatban az építési övezetre vagy övezetre vonatkozó szabályokat kell megállapítani.
- (3) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni."

Földtani veszélyforrás területének övezete:**OTrT 25. §-a alapján:**

- „(1) A földtani veszélyforrás területének övezetét a településrendezési eszközökben kell a tényleges kiterjedésnek megfelelően lehatárolni.
- (2) Az övezet területén új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul."

A PMTrT megyei térségi övezetek (határozattal jóváhagyott)

<i>Kivonat 1.1. sz. mellékletből</i>	<i>Kivonat 1.2. sz. mellékletből</i>
<i>Kivonat a 1.3. sz. mellékletből</i>	<i>Kivonat a 1.4. sz. mellékletből</i>

Megalapozó vizsgálat

A PMTrT övezetei	Érintettség
<i>Erdőtelepítésre másodlagosan alkalmas területek övezete (1.1.)</i>	NEM
<i>Mezőgazdasági művelésre másodlagosan alkalmas területek övezete (1.1.)</i>	IGEN
<i>Történeti települési terület övezetét pontosító lehatárolás (1.2.)</i>	NEM
<i>Szélerőmű elhelyezésére vizsgálat alá vonható terület övezete (1.3.)</i>	IGEN
<i>Új beépítésre szánt terület kijelölést korlátozó- összesítő - övezete (1.4.)</i>	IGEN

Az PMTrT határozattal jóváhagyott övezeteire vonatkozó irányelvei és ajánlái ***Mezőgazdasági művelésre másodlagosan alkalmas terület övezete (A Kgyh 1.1. melléklet)***

A mezőgazdasági művelésre másodlagosan alkalmas területek övezetét a kiváló termőhelyi adottságú szántó övezet kiegészítéseként javasoljuk létrehozni. Az övezet létrehozásának célja, hogy a települések földművelésre igénybe vehető területi alapjai megőrizhetők legyenek, a megyei területet kevésbé érintő kiváló adottságú szántóterületeken túl is. Mivel az övezetnek még nincs előképe a hazai területrendezési gyakorlatban, erre egyedi előírások megfogalmazása szükséges. Szabályozási logikája nyilvánvalóan a kiváló termőhelyi adottságú szántóterületéhez hasonló, de indokolt annál valamivel enyhébb előírások alkalmazása.

1. Szükséges az övezet területét elsősorban a be nem épített területhasználatra és elsősorban a mezőgazdálkodásra fenntartani. Az ettől való eltérés kivételes esetben, az övezet igénybevételének település- és tanulmánytervi igazolása alapján tehető lehetővé.
2. Amennyiben az övezet területét a művelés alóli kivonással járó településrendezési művelet (övezeti átsorolás) érintené, javasolt a fejlesztés egyéb reális alternatíváit kidolgozó területrendezési döntés-előkészítő tanulmányterv elkészítése és hatásvizsgálat (esetleg környezeti vizsgálat) vagy területrendezési hatósági eljárás lefolytatása. Az átsorolás abban az esetben lehetséges, amennyiben a tanulmány és a (hatás)vizsgálat bizonyítja, hogy más, az érintett övezeten kívüli, fejlesztésre alkalmasabb terület nincs a településen.
3. Ezen irányelvek érvényesítése érdekében az övezet területe településrendezési tervben mezőgazdasági területbe, ezen belül az OTÉK szerinti általános övezetbe (Má) sorolandó, kivéve, ha történetileg kialakult művelési módja (ültetvény, kert) a kertés besorolást teszi szükségessé. Más, beépítésre szánt, illetve nem szánt övezet csak kivételes esetben jelölhető ki, amennyiben tanulmány vagy hatásvizsgálat bizonyítja, hogy más lehetőség az eltérő övezet kialakítására nem áll rendelkezésre a településen, illetve hogy az adott övezeti átsorolást feltétlenül az érintett település területén szükséges megvalósítani.

Szélerőművek telepítésére alkalmas terület övezete (A Kgyh 1.3. melléklet)

1. A szomszéd település(ek) belterületén, beépítésre kijelölt területén és 2000 m-es környezetében (együttes tervezés esetén ez nem vonatkozik a tervezésben résztvevőkre) szélerőművek nem telepíthetők.
2. Védett természeti területektől, Natura 2000 hálózat területétől és ökológiai hálózat területétől 1 km távolságon belül nem helyezhető el szélerőmű.
3. A településszerkezeti tervben lehet kijelölni a szélkerekek elhelyezésére szánt – szélerőmű telepítésére megvizsgálható – területet, és a szabályzatban kell megfogalmazni, hogy hol, hány méter magas, milyen színű szélkerék helyezhető el, illetve előírni az elvégzendő vizsgálatokat, hatástanulmányokat, valamint szabályozni, hogy hol nem lehet szélerőművet elhelyezni. Különleges területet akkor kell kijelölni, ha a szélerőművekhez épület is szükséges, egyébként nem.
4. Nem kell művelésből kivonni a szélerőművek telepítésére alkalmas terület egészét, csak a műtárgyak által elfoglalt, s üzemeltetésükhöz szükséges és használt területeket.
5. Új szélerőmű-parkok létesítésekor a nagy-, közép-, és kisméretű vezetékeket kizárólag földkábelben szabad elhelyezni.

A Pest Megyei Területrendezési Terv területfelhasználásra vonatkozó általános és részletes ajánlásokat a 19/2012. (04.27.) sz. Kgyh mellékletének az "I. A megyei területfelhasználási kategóriákra vonatkozó megyei szabályozási ajánlások" pontja tartalmazza.

1.2.3. A PMTrT Térségi területfelhasználási mérleg és a hatályos TSZT területfelhasználási területi mérleg összefüggései

Térségi területfelhasználás és a hatályos TSZT területi mérlege					
Térségi területfelhasználás	TSZT területfelhasználási övezet	Terület (m2)	Terület (ha)	Közig. ter. %-ban	Térségi terfel. %-ban
Hagyományosan vidéki települési térség		3 528 461	352,85	12,99%	100,00%
ebből:	Lakóterület	2 140 395	214,0395	7,88%	60,66%
	Központi vegyes terület	96 626	9,6626	0,36%	2,74%
	Gazdasági terület	301 277	30,1277	1,11%	8,54%
	Különleges terület	483 855	48,3855	1,78%	13,71%
	Közlekedési terület	261 099	26,1099	0,96%	7,40%
	Zöldterület	81 890	8,189	0,30%	2,32%
	Erdőterület	34 161	3,4161	0,13%	0,97%
	Mezőgazdasági terület	50 264	5,0264	0,19%	1,42%
	Vízgazdálkodási terület	59 359	5,9359	0,22%	1,68%
	Tartalék terület	19 535	1,9535	0,07%	0,55%
Összesen:		3 528 461	352,85	12,99%	100,00%
Erdőgazdálkodási térség			1082,30	39,83%	100,00%
ebből:	Közlekedési terület	97 600	9,76	0,36%	0,90%
	Lakóterület	1000	0,10	0,00%	0,01%
	Erdő terület	8 498 650	849,87	31,28%	78,52%
	Mezőgazdasági terület	2 219 515	221,95	8,17%	20,51%
	Vízgazdálkodási terület	6 280	0,63	0,02%	0,06%
	Összesen:	10 823 050	1082,30	39,84%	100,00%
Mezőgazdasági térség			1017,74	37,46%	100,00%
ebből:	Közlekedési terület	50 000	5,00	0,18%	0,49%
	Erdő terület	485 941	48,59	1,79%	4,77%
	Mezőgazdasági terület	9 641 473	964,15	35,49%	94,73%
	Összesen:	10 177 414	1017,74	37,46%	100,00%
Vegyes területfelhasználású térség			263,94	9,86%	100,00%
ebből	Közlekedési terület	1458	0,15	0,01%	0,06%
	Erdő terület	93 319	9,33	0,34%	3,54%
	Mezőgazdasági terület	2 530 736	253,07	9,32%	95,88%
	Vízgazdálkodási terület	13 940	1,39	0,05%	0,53%
	Összesen:	2639445	263,940	9,72%	100,00%
Megyei. Térségi közigazgatási terület			2716,83	100,00%	
TSZT közigazgatási terület			2716,83	100,00%	

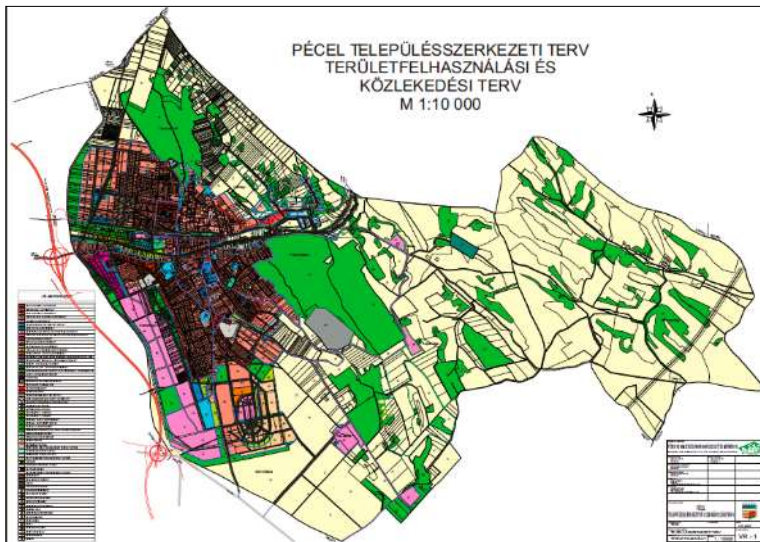
1.3. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

Mende Süllyáppal, Úrival, Gombával, Pécellal, Maglóddal, Gyömrővel és Péterivel határos közvetlenül.

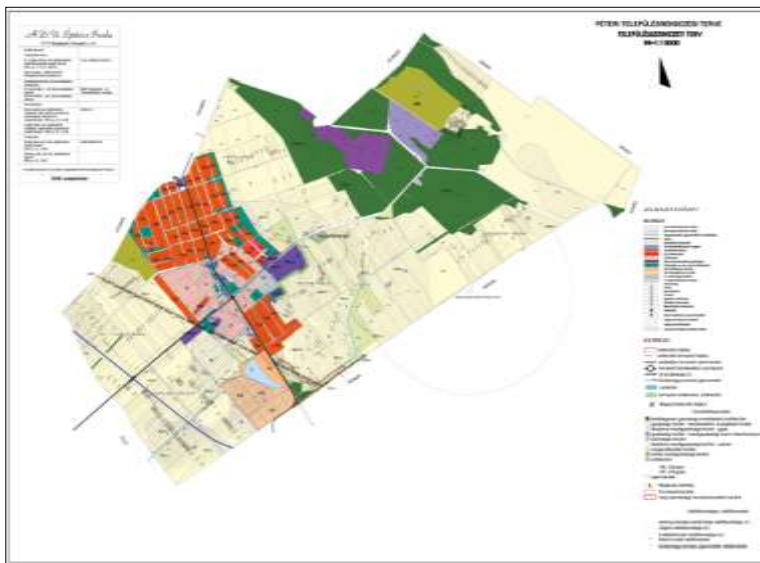
A szomszédos települések közül Süllyáppal, Gombával, Maglóddal és Gyömrővel vonalas infrastruktúra kapcsolatok kötik össze. Ezen lineáris elemek egységes szabályozása fontos a térség szempontjából. A nyilvántartott és meglévő utak mellett a települések előirányozzák számos térségi összekötő út nyomvonalát, amelyek létjogosultságát felül kell vizsgálni a terv készítése folyamán.

Pécelnél és Péterinél mezőgazdasági illetve erdőterületek övezik a településhatárt, így azokat itt nem elemizzük részletesen.

Pécel Településszerkezeti Terve

Péteri Településszerkezeti Terve

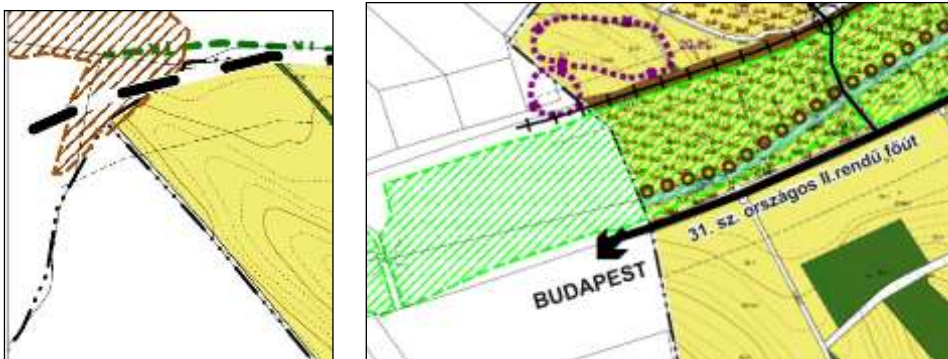
1.3.1. Sülysáp Településszerkezeti terve

Sülysáp 2009-es település-fejlesztési koncepciójában foglaltak szerint a településen kerül kialakításra 5 település (köztük Mende) szennyvizének leürítő helye és a szennyvíztisztító. A "Tápió Menti Régió szennyvíz elvezetése és szennyvíz tisztítása" KEOP-1.2.0 / 09- 2009- 0021 nagyprojekt megvalósításának időpontja 2015. június 30.-ra várható.

A település fejlesztési tervei közt szerepel közutak és a vasút fejlesztése, intézményi kapacitás bővítés, lakóterület fejlesztés és a turizmus fejlesztés.

A Sülysápon áthaladó, Mendét északon elkerülő tervezett országos (Tápió menti) főút nyomvonalát tartalmazza Sülysáp és Mende szerkezeti terve egyaránt. Továbbá a településeket összeköti a jelenlegi 31. sz. országos II. rendű főút, kötőtpályás 120.a számú, Budapest- Újszász-Szolnok vasútvonal, az Alsó-Tápió patak és az országos ökológiai hálózat, mint ökológiai folyosó területe, amelyeket Mende hatályos szerkezeti terve szintén lekövet.

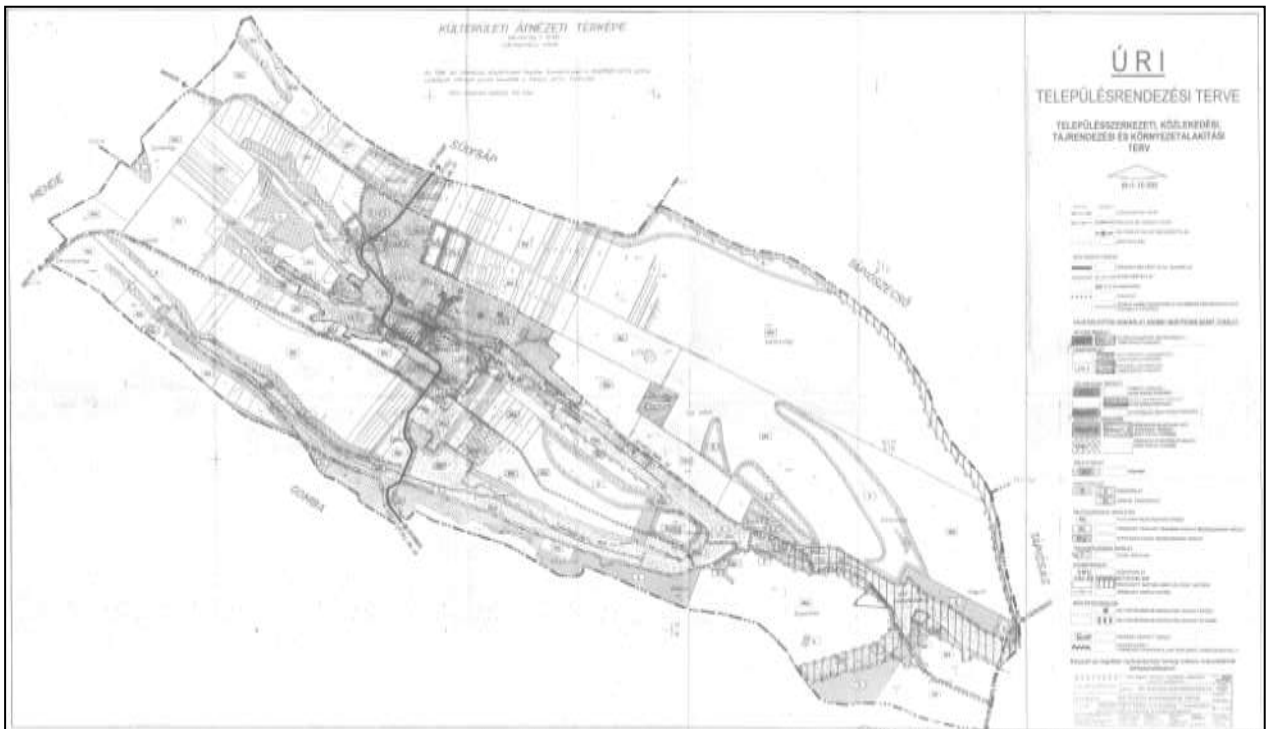

Kivonat Sülysáp Településszerkezeti Tervéből⁷

⁷ Sülysáp Településszerkezeti terv 146/2010.(IX.16.) ÖKT. határozat melléklete
KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

1.3.2. Úri Településszerkezeti terve

Úri község szerkezeti tervén szereplő egyik térségi összekötő út tervezett nyomvonalát Mende hatályos szerkezeti terve is "tervezett térségi út"-ként tartalmazza, amely Gomba és Sülysáp közötti 3113.sz. önkormányzati útba csatlakozik, Úrit és Mendét is délről elkerülve.

Az szerkezeti terv jelöli egy a tervezett térségi összekötő út másik, alternatív nyomvonalát is, amely szintén Mende irányába tart, ez azonban a települést északról kerüli el.

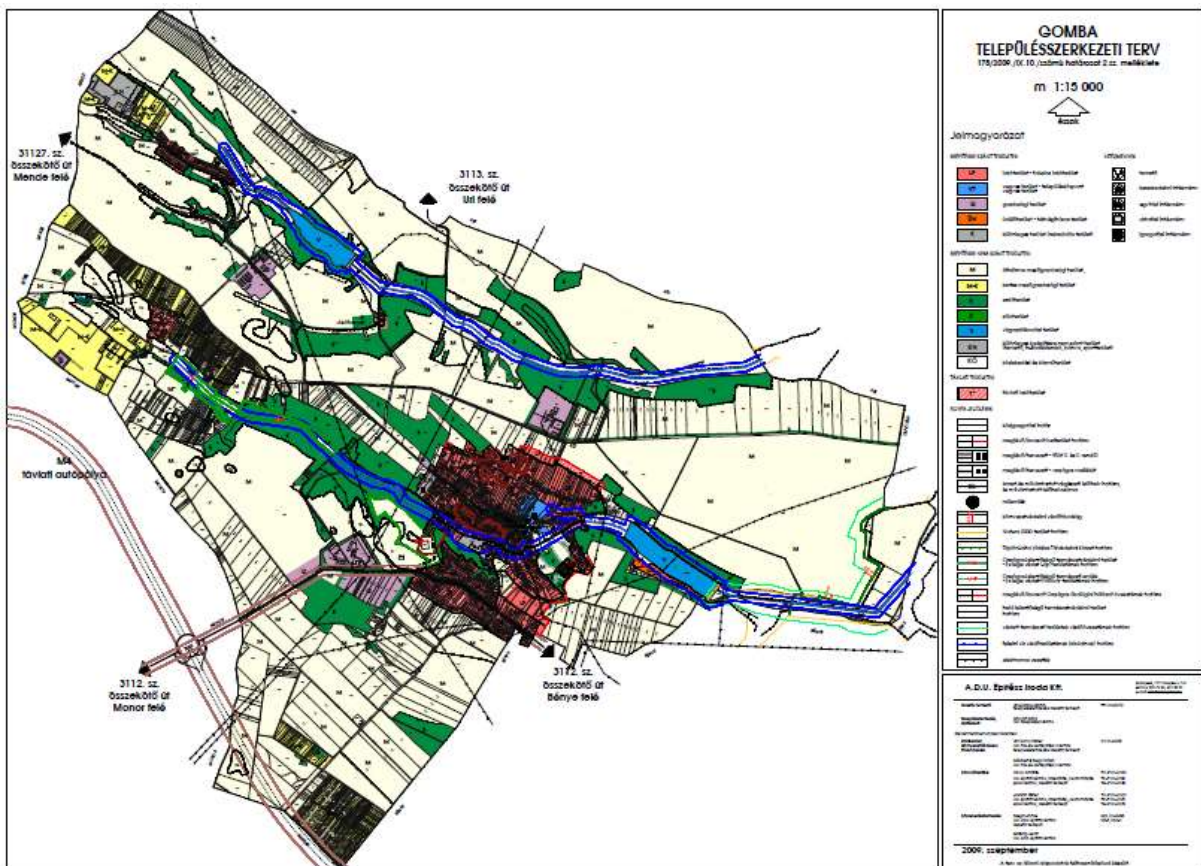

Kivonat Úri Településszerkezeti Tervéből⁸

⁸ Gomba Településszerkezeti terv 62/2004.(III.30.) határozat melléklet
KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

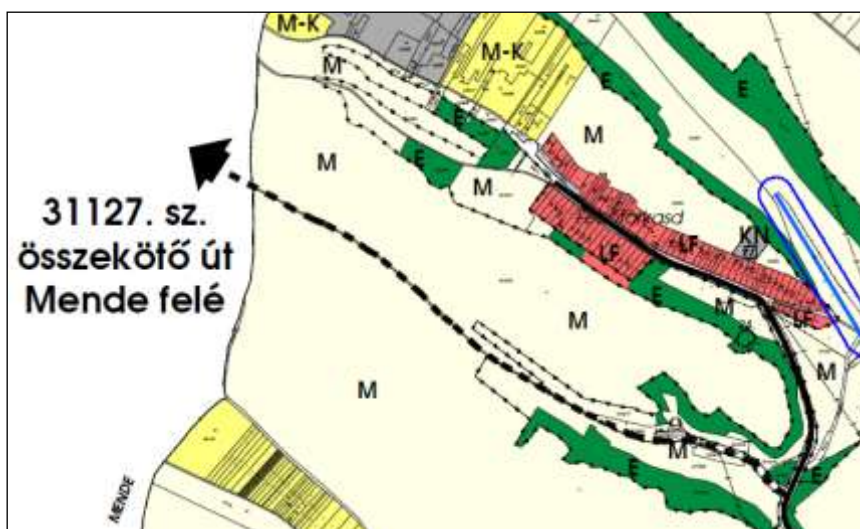

1.3.3. Gomba Településszerkezeti terve

Gomba településszerkezeti tervében a fejlesztési irányt a távlati M4-es autópálya adja, amely jelentős változást hoz a településnek és lerövidíti annak megközelítési idejét.

Gomba szerkezeti terve tartalmazza a 31127. sz. összekötő út tervezett nyomvonalát, amely Mende hatályos szerkezeti tervén szintén tervezett nyomvonalként ("A" illetve "B" változat) jelenik meg, mint Gomba felől beérkező összekötő út.

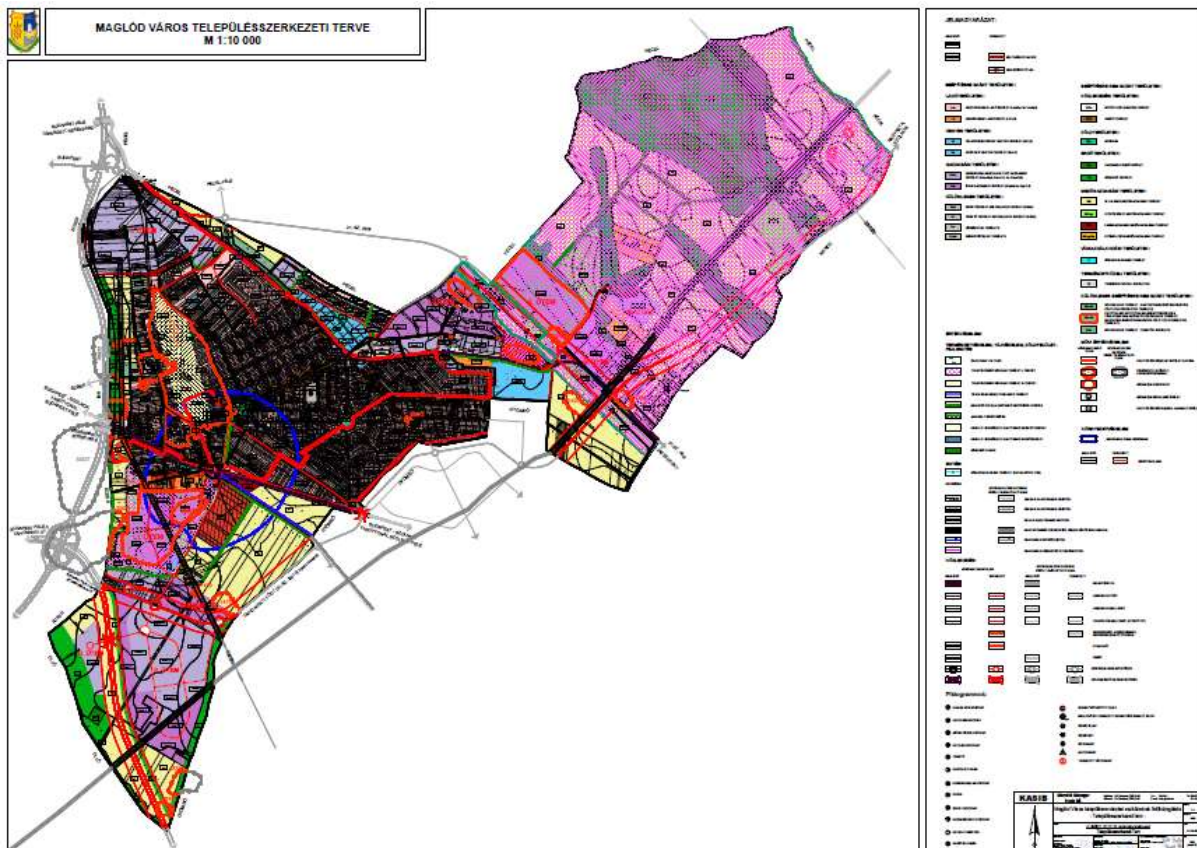

*Kivonat Gomba
Településszerkezeti
Tervéből⁹*

⁹ Gomba Településszerkezeti terv 178/2009.(IX.10.) határozat 2.sz. melléklet
KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

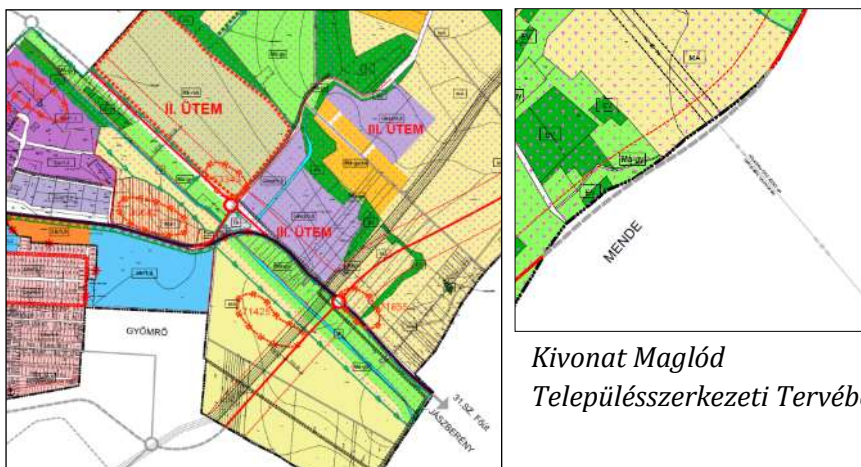
1.3.4. Maglód Településszerkezeti terve

Maglód fejlesztési koncepciójában megfogalmazott célkitűzései az intézményhálózat felújítása és bővítése, a teljes közúthálózat szilárd burkolattal való ellátása, az infrastrukturális háttér fejlesztése, mértékletes lakóterület fejlesztés és az egészségturizmus lehetőségeinek megteremtése.

A Maglód irányából Mende területére nyugaton beérkező 31. sz. főút Mende szerkezeti tervén is jól lekövethető. Továbbá Maglód Alsó-Tápió patak menti területe településkép-védelmi terület I. övezetbe sorolt.

Maglód D-i és ÉK-i területein halad át a tervezett Tápió menti főút (31. sz. főút új nyomvonala), amely ÉNy-on egy kis szakaszon belemetsz Mende külterületébe, ezt a nyomvonalat tartalmazza a hatályos szerkezeti terv is.

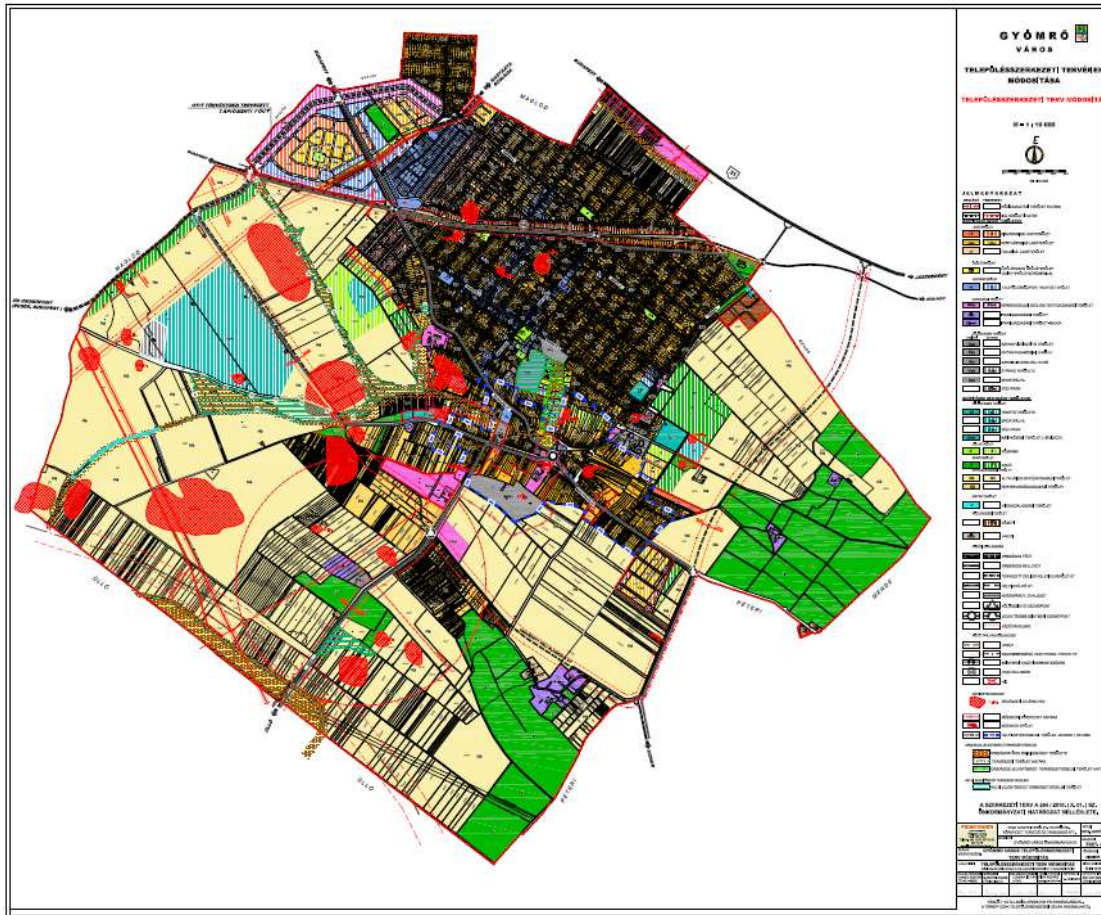

Kivonat Maglód
Településszerkezeti Tervéből¹⁰

¹⁰ Maglód Településszerkezeti terv 149/2011.(XI.17.) Kt. határozattal jóváhagyott
KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

1.3.5. Gyömrő Településszerkezeti terve

Gyömrőt és Mendét a település nyugati határán belépő kötőtpályás 120a. számú, Budapest- Újszász- Szolnok vasútvonal köti össze. Ezen a rövid szakaszon Gyömrő beépült a közigazgatási határáig, itt kertvárosias lakóterület található, amelyet a mendei oldalon erdőterület határol.

Gyömrő ÉNy-i területeivel kapcsolódik a 31. sz. főúthoz, ezen a rövid szakaszon Mende és Gyömrő között halad a főút, az Alsó-Tápió patak és az ökológiai folyosó, amelyet Mende felől erdőterület határol, Gyömrő felől pedig gazdasági terület, ez közel 40%-ban már beépült.

Szintén Mende területén halad át és csatlakozik bele a 31. sz. főútba a város tervezett keleti elkerülő útja. A tervezett nyomvonal újkeltű, így azt a hatályos szerkezeti terv nem tartalmazza.

Kivonat Gyömrő Településszerkezeti Tervéből¹¹

¹¹ Gyömrő Településszerkezeti terv 264/2010.(X.01.) ÖNK. határozat. melléklete

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

1.4. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.4.1. A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai

Mende hatályban lévő Új Településfejlesztési Koncepcióját 2002 évben fogadta el.

Mende településfejlesztési stratégiájának meghatározása a koncepció alapján- Süllysáp és Úri fejlesztési irányainak meghatározásával összehangoltan - mikrotérségi koncepcióba illesztve történik.

A Településfejlesztési Koncepció rövid és középtávú céljai:

- Életminőség sokoldalú javításának segítése
 - közúti közlekedés feltételeinek javítása
 - vasút felújítása és fejlesztése
 - Mende - Süllysáp - Úri térségi együttműködése (részleges közép fokú ellátásában való együttműködés)
 - szennyvíz elvezetésének és tisztításának megoldása
 - kommunális hulladék elhelyezés és ártalmatlanítás hosszú távú megoldása
- Lakónépesség megfontolt 10%-al való növelése:
 - a meglévő intézmények szabad kapacitásáig
 - lakófunkció bővítés célterületei: ÉNy-on kapcsolódó terület; volt téglagyár területe (150 új építési telek)
- Helyi gazdaság erősítése (telephelyigényes vállalkozások fejlesztése; volt téglagyár területének igénybevétele; turizmus-, rekreáció, sport és szabadidős szolgáltatások fejlesztése)
 - 31-es út melletti sávban kereskedelem, szolgáltatás, munkahelyi célú fejlesztés
 - turizmus-, rekreáció, sport és szabadidő célterülete: É-ra és D-re fekvő völgyek; volt hulladéklerakó; patak völgy menti zöld, ahol a működéshez szükséges infrastruktúra kiépítése környezetbarát módon megoldható
- Táj értékeke védelme és fejlesztése (víztározó kapacitás bővítése), környezet védelme

1.5. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.5.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Mende hatályban lévő **Településszerkezeti Terve 85/2002.(X.8.) Kt. határozattal** került megállapításra. A Településszerkezeti Terv elfogadott módosításai:

	Érintett terület	Módosító határozat száma
1.	Mende Településrendezési Tervének részleges módosítása a 0126/17 hrsz. területére vonatkozóan	85/2012. (VII.26.)
2.	Mende Településrendezési Tervének részleges módosítása a 337/1 hrsz. területére vonatkozóan	14/2014. (II. 17.)

Mende hatályban lévő **Helyi Építési Szabályzatát és Szabályozási Tervét 11/2002.(X.8) sz. rendeletével** fogadta el. A Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv elfogadott és hatályban lévő módosításai:

	Érintett terület	Szabályozási terv jele	Módosító rendelet száma
1.	097/1-097/6 hrsz. területre, Gksz-SZ-40-30/6,0(9,0)-3000 építési övezet, HÉSZ módosítás	SZT tervlap	6/2007.(V.5.)
2.	0126/17 hrsz. területre, Lk, Lk-1, Lke-2, Gksz-5 építési övezetek, HÉSZ módosítás	hatályon kívül helyezve	10/2012. (VIII. 4.)
3.	0126/17 hrsz. területre HÉSZ módosítás (Pestterv kft)	SZT-4m	22/2013. (XII. 20.)
4.	Övezeti terv módosítás 337/1 hrsz. területére TSZT és HÉSZ módosítás (Pestterv kft)	ÖT mód 4. ábra	3/2014. (II. 19.)
5.	Mende részterületre, Má-1 építési övezet HÉSZ módosítás (Kasib kft.)	SZT-2	11/2014. (VI. 04.)

Településrendezési eszközök és elfogadott módosításai

Összesítő táblázat

Településrendezési eszköz	Jel	Határozat száma	Rendelet száma
Településfejlesztési Konceptió	TFK	84/2002.(X.8.)	-
Településszerkezeti Terv	TSZT	85/2002.(X.8.)	-
Mende TSZT módosítása a 0126/17 hrsz. területére vonatkozóan	TSZT-m4	85/2012. (VII.26.)	-
Mende TSZT módosítása a 337/1 hrsz. területére vonatkozóan	TSZT mód 3. ábra	14/2014. (II. 17.)	-
Helyi Építési Szabályzat	HÉSZ		
Övezeti Terv belterület	ÖT-1	-	11/2002.(X.8)
Övezeti Terv külterület	ÖT-2	-	
Mende részterületre	SZT-1	-	11/2002.(X.8)
Mende részterületre	SZT tervlap	-	6/2007.(V.5)
0126/17 hrsz. területre	SZT-4m	-	22/2013. (XII. 20.)
337/1 hrsz. területére	ÖT mód 4. ábra	-	3/2014. (II. 19.)
Mende részterületre	SZT-2	-	11/2014. (VI. 04.)

1.5.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

1.5.2.1. Beépítésre szánt területek

A 2002 évben elfogadott Településszerkezeti Terv a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok eléréséhez - településrendezési szempontból - az alábbi területfelhasználási kijelöléseket határozza meg.

A településszerkezeti terv a már beépült területek vonatkozásában a területfelhasználási egységek területfelhasználását többnyire a kialakult rendeltetésekkel összhangban határozta meg.

A településszerkezeti terv jelentős kiterjedésben lt ki lakó és gazdasági célú új beépítésre szánt területeket, az alábbiak szerint:

Tervezett lakóterületek

A tervezett új lakóterületi fejlesztések a már beépült területekhez kapcsolódóan kerültek kijelölésre.

Már lakóterületbe sorolt de még be nem épített területek:

- a belterület Zrínyi – Andrassy utca közötti tömb még fel nem osztott területe ~ 1,2 ha
- a belterület Legelő – Andrassy utca közötti tömb még fel nem osztott területe ~ 0,8 ha
- a belterület É-i határában még beépítetlen, belterületi része (1621 hrsz.)
~ 10 ha tervezett Lf / ~ 80 db telek

A belterülethez közvetlenül kapcsolódó tervezett lakóterületek az Andrassy utcai területeknél falusias, az északi beépítetlen terület esetében kisvárosias és kertvárosias lakóterületek.

A hatályos településszerkezeti tervben tervezett újonnan kijelölt lakóterületek:

- a belterület ÉK-i határában még beépítetlen, külterületi mezőgazdasági része (1605/1-/6, 1603/1-/3,5,6, 1602/1-/6 hrsz.)
~ 2 ha tervezett Lf / ~ 25 db telek
- a belterület D-i határában még beépítetlen, belterületi és külterületi mezőgazdasági része (962-970, 032/2 és 032/3 hrsz.)
~ 2 ha tervezett Lf / ~ 40 db telek
- a belterületen a volt téglagyár területén (1181/17)
~ 2 ha tervezett Lf

A hatályos településszerkezeti tervben tervezett újonnan kijelölt tartalék lakóterület:

- a belterület DNY-i határában még beépítetlen, belterületi mezőgazdasági és erdő része (836-843 hrsz.)

Tervezett településközponti vegyes terület

A 2014. februári TSZT, HÉSZ módosítás a vasúttól É-ra található Pusztaszentistván településrészen bővíti ki a településközpont vegyes területfelhasználású területet, lehetőséget nyújtva a meglévő intézmények bővítésére, és újabb intézmények elhelyezésére. A területen az Önkormányzat a meglévő óvoda területének bővítését tervezte, amely 2014 júniusában pályázati pénzen megvalósult.

A hatályos településszerkezeti tervben tervezett településközpont vegyes terület:

- a belterületen a vasúttól É-ra található közpark területfelhasználású részen (337/1 hrsz.) ~ 0,2ha / nem megvalósult fejlesztés
- a belterületen a volt téglagyár területén (1181/17 hrsz.) ~ 1ha / nem megvalósult fejlesztés

Tervezett gazdasági területek, gazdasági fejlesztési területek

A község gazdaságának általános fejlődéséhez és a helyi munkalehetőségek számának növeléséhez új gazdasági funkciójú területek kerültek kijelölésre a település északi részein.

A hatályos településszerkezeti tervben tervezett gazdasági területek:

- a település nyugati kapujánál a 31. sz. főúttól É-ra található külterületi mezőgazdasági részen (097/1- /11 hrsz.) - / nem megvalósult fejlesztés
~ 4 ha
- a település ÉNy-i részén a vasút és az Alsó-Tápió patak találkozásától É-ra található külterületi mezőgazdasági részen (0124/11 hrsz.) / megvalósult fejlesztés
- az ÉK-i belterülethatárnál külterületi mezőgazdasági részen (1603/4 hrsz)
a tervezett gazdasági terület / megvalósult fejlesztés

Tervezett különleges területek

A község kulturális fejlődéséhez és a sport-, szabadidős tevékenységek segítéséhez új különleges sport-rekreációs funkciójú területek kerültek kijelölésre a 31.sz. út tengelyétől északra és délre a patak mentén. Továbbá a temető bővítésére szolgáló területet jelöl ki.

A hatályos településszerkezeti tervben tervezett különleges területek:

- Sport rekreációs terület a település nyugati kapujánál a 31. sz. főúttól É-ra található külterületi mezőgazdasági részen (0103/2-/7,/9,/10 hrsz) ~ 11 ha / nem megvalósult fejlesztés
- Sport rekreációs területek a település K-i részén a vasút és 31.sz. főút között található külterületi mezőgazdasági részen (03/2-/10;/19-/21;/26-/32;/37-/41;06;07;08/1;/4;/6-/9;09;010/1-/6 hrsz) + (05/17-/27 hrsz) ~ 25 + 5 ha / nem megvalósult fejlesztés
- Temetőterület a település DK-i részén a jelenlegi temető mellett található külterületi erdős részen (837-846;849/2 hrsz) ~ 2../ nem megvalósult fejlesztés

1.5.2.2. Beépítésre nem szánt területek**Közlekedés (Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből)**

- A Tápiómente térsége fejlesztése érdekében az érintett önkormányzatokkal közösen lépéseket kell tenni a Tápiómenti főút megvalósítása érdekében.
- A Mende, Gomba és Úri közötti településközi utak építésével kapcsolatban fel kell venni a kapcsolatot az érintett önkormányzatokkal.
- Valamennyi önkormányzati tulajdonban lévő utat aszfaltburkolattal kell ellátni, az újonnan létesítendő utcákat pedig aszfaltburkolattal kell kiépíteni.

Közművek (Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből)

- Az új beépítésre szánt területeken a közművek kiépítését egységes rendszerben, előközművesítéssel kell megoldani.
- A vízellátó hálózat fejlesztése csak körvezetékes hálózati rendszerrel történhet.
- A csatornázottságnak utol kell érnie a vízellátás színvonalát.
- A belterületeken a szennyvíz szikkasztása ideiglenes jelleggel sem engedhető meg.
- A település szennyvízcsatorna-hálózatát gravitációs rendszerben kell kiépíteni, a regionális szennyvízelvezető rendszert felül kell vizsgálni.
- A település helyi vízkárveszélyes, bel- és külterületére el kell készíteni a vízrendezési tervet.
- A csapadékvíz elvezetésére a távlatban törekedni kell zárt csapadékvíz elvezető rendszer építésére elsősorban a községközpontban, a forgalmi utak helyén, műemlékek, műemléki környezetének területén, helyi értékvédelemre kijelölt területeken.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 3105012336

Megalapozó vizsgálat

- Árvízvédelem és a település fejlődése miatt el kell végezni a vízfolyások mederrendezését, karbantartását ökológiai értékeik megtartása mellett.
- Az Alsó-Tápió völgye nyílt ártér, az árvízvédelem biztosításáig nem szűkíthető, a be nem épített része nem tölthető fel és nem építhető be.
- A beépített területeken átfolyó vízfolyások telekrendezését meg kell oldani. A patakok mellett azok fenntartási sávjának kialakíthatósága érdekében területet kell biztosítani.
- Fejleszteni kell a kis- és középfeszültségű hálózatot, a települési gázhálózat középnyomású rendszerét.

Zöldterületek (Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből)

- Kertépítészeti tervek alapján rendezendő községi közparkok, parkként használt közterületek: Iskola utcai parkok, Szent István – Kossuth utca közötti közpark, Hősök tere, Árpád vezér utca – József Attila utca sarkán lévő közpark.
- Tápió patak mentét zöldfolyosóként kell rendezni.
- Tervezett lakó-, vegyes- és különleges kategóriájú fejlesztési területeken közterületi zöldfelület számára területet kell biztosítani.

Erdőterületek (Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből)

- Erdőterületeket kell kialakítani a Településszerkezeti tervlapon jelölt területeken; a hulladéklerakó lezárása után, rekultivációs terv alapján; meglévő és tervezett utak mentén, mint véderdősávok.
- erdősítésre ajánlott minden 15-20 AK-nál gyengébb termőképességű, nem természeti értékű mezőgazdasági terület.
- Más célú hasznosításra kijelölt erdőterületek hasznosításának előfeltétele a csereerdősítés megoldása.

Mezőgazdasági területek (Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből)

- Támogatott az állattartó és/vagy mezőgazdasági termelést végző gazdálkodó telepek létesítése a külterületi szőlők területén.

1.6. A település társadalma

1.6.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Mende a Nagykátai járás egyik legkisebb területű községe, 2016. évi adatok alapján a járási átlaghoz képest magasabb a népsűrűsége, mind az összes települést, mind csak a községeket tekintve. Népesége csak a járás községeit figyelembe véve mondható magasnak, az összes települést nézve a középmezőnyben foglal helyet.

Név	Terület (km ²)	Népeség (fő)	Népsűrűség (fő/km ²)
Mende	27	4173	154
Járási átlag (községek)	44	3742	95
Járási átlag (össz.)	46	4765	108

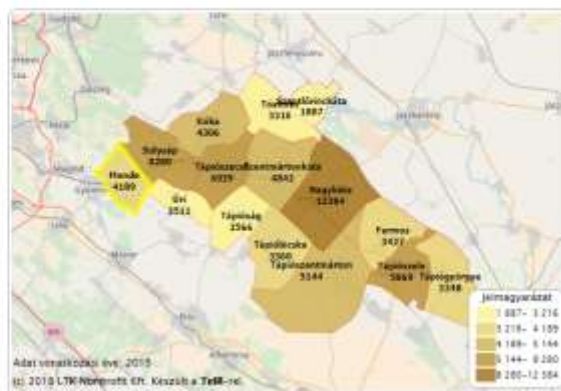
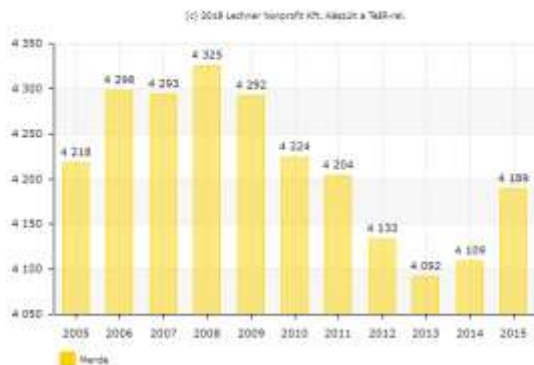
Népesedési folyamatok

1949 és 1990 között a népeség az országos átlaggal együtt növekedett. 1990-től országos szinten népeségfogyás volt megfigyelhető, ennek ellenére Mendén és a Tápióvidék többi településén inkább nőtt a népeség ebben az időszakban. (tapiovidek.hu)

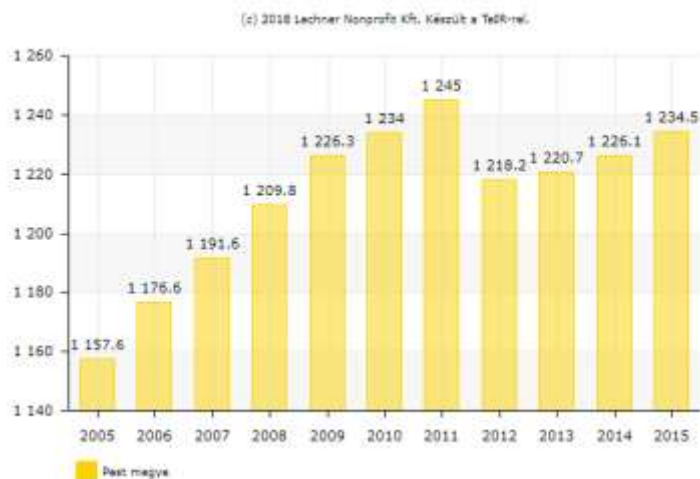
Év	Állandó népeség	Lakónépeség
1970	3751	3722
1980	3848	3879
1990	3676	3708
2001	4131	4145
2011	4101	4131

Lakónépeség (fő)

A lakónépeség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási helyét nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási helyét rendelkező személyek együttes száma.

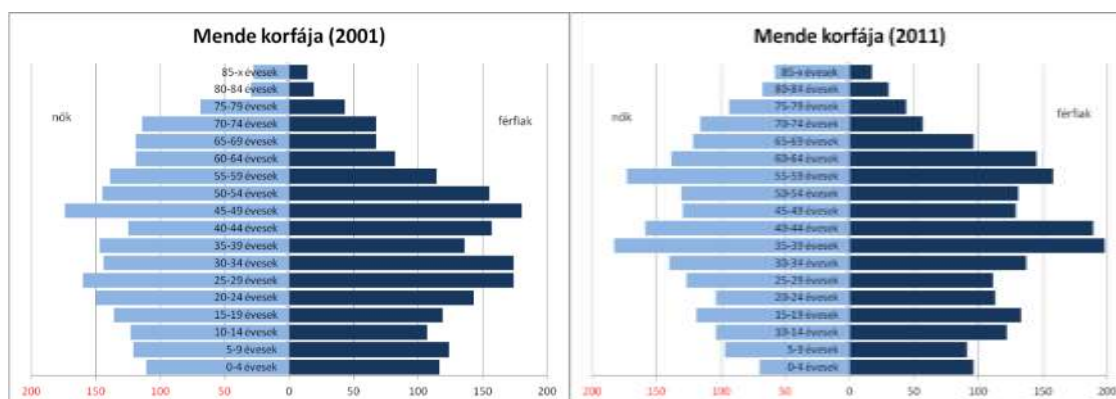

Megalapozó vizsgálat

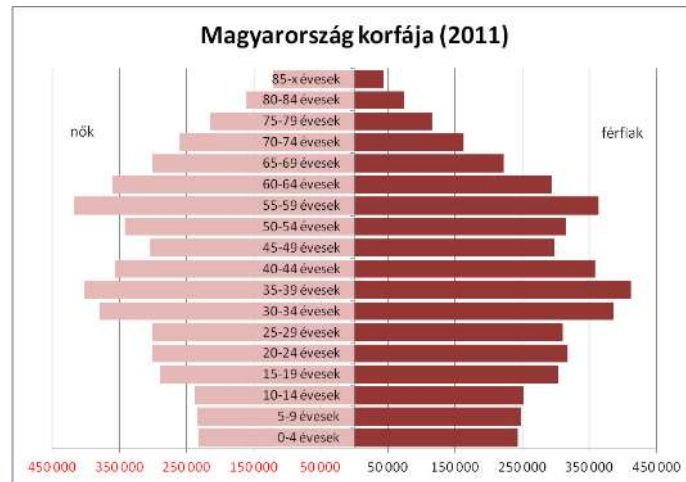

2005 és 2008 között a település lakónépessége nőtt, viszont 2008-tól kezdődően folyamatosan csökkent a község lélekszáma. Míg 2005-ben 4218 főt számlált a település, addig 2013-ban már csak 4093-t. Ugyanakkor 2013 óta rendületlenül növekszik a község lakónépessége, amely 2015-ben 4189 fő volt.

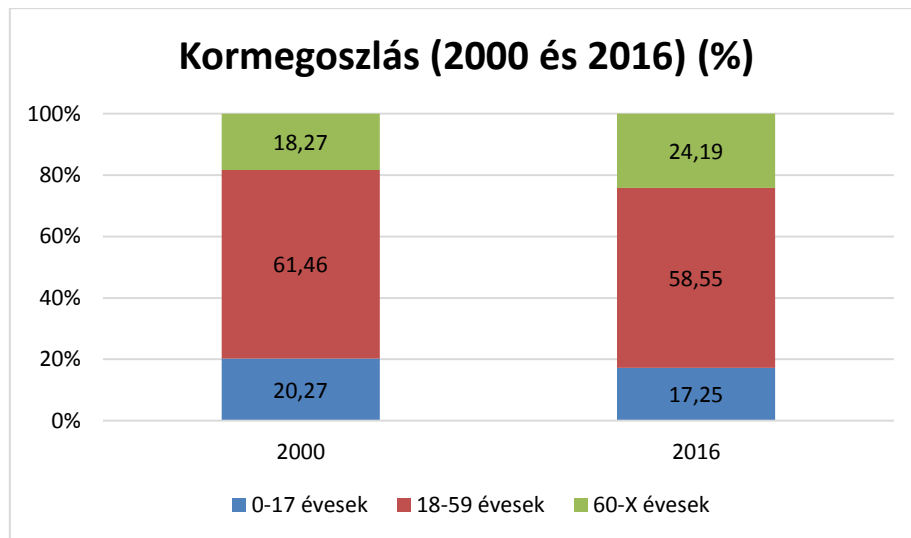
Ha összehasonlítjuk Pest megye és Mende lakónépességének változását ugyanabban az időszakban (2005 és 2015 között), akkor láthatóvá válnak az eltérések. Pest megyében 2005 és 2011 között megtorpanások nélkül növekedett a lakónépesség száma, míg 2012 után lassú tempóban ugyan, de folyamatosan emelkedik ez a szám.

Megalapozó vizsgálat

Ha a korfákat megnézzük, jól látható, hogy Mende 2011-es adatai alapján jól illeszkedik a magyarországi trendvonalba, vagyis a település népességének kormegoszlása hasonlóan alakul, mint az országos. Ez alapján elmondható, hogy felgyorsult Mende népességének öregedése, úgy ahogyan az egész országban jellemző. Ez a tendencia egész Európa területén jelen van, mint az egyik legfőbb probléma. Jól kirajzolódik, hogy az ábra enyhén balra dől, vagyis a nők tovább élnek. Az előregedést az is jól mutatja, hogy míg 2001-ben a településen a 0-14 évesek számát csak 69-el előzte meg a 60 év felettek száma, addig ez a szám 2011-re 406-ra nőtt. Ez alapján elmondható, hogy Mendén jelentősen nőtt a 60 év felettek száma az elmúlt 10 évben.

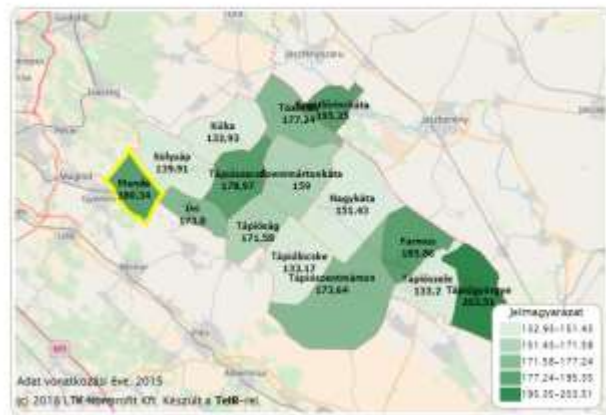
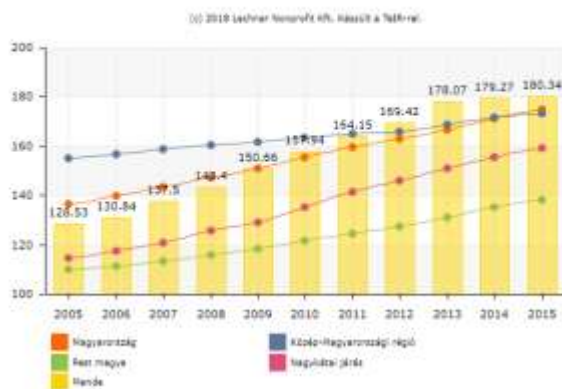
A 2000-től 2016-ig tartó időszakot nézve ugyanaz a tendencia olvasható ki az oszlopdiaagramból. 2000-hez képest 2016-ban jelentősen alacsonyabb volt mind a 0-17 évesek, mind pedig a 18-59 évesek aránya a településen, míg 60 év felettek arányaiban jóval többen voltak 2016-ban Mendén.

Megalapozó vizsgálat

Öregedési mutató

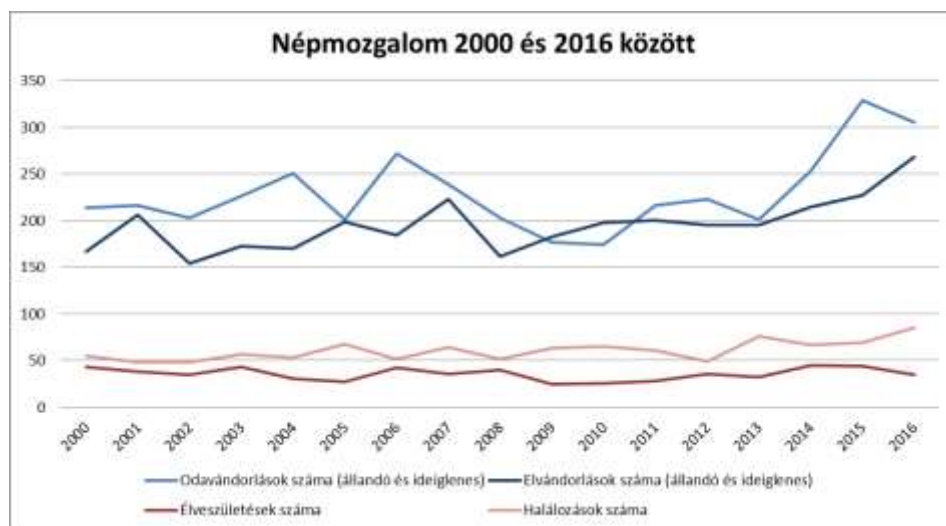
Állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma

A település egymást követő éveire levetített öregedési mutatói alapján egyértelmű népességelőregedés figyelhető meg. A mutató erre a rövid időtávra levetítve is látványos különbségeket mutat. 2005-ben a száz 0-14 év közötti lakosra jutó 60 év felettiek száma 129 fő volt, 2016-ra ugyanez a szám 180 főre emelkedett. Jól látható az is, hogy Mende öregedési mutatója magasabb a járási, megyei, régiós és az országos értéknél is, ráadásul a Nagykátai járásban is az egyik legmagasabb értékkel bír a község.

Népmozgalom

A 2002-es településfejlesztési koncepcióról szóló határozat középtávú célként tűzte ki Mende lakónépességének megfontolt - az intézményi és közműkapacitásokkal összehangolt - 10 %-kal való növelését, valamint ennek érdekében a lakóterületek helyi igényeket meghaladó volumenű bővítését.

A település népmozgalmáról elmondható, hogy nem mutat egyenletes tendenciát 2000-től 2016-ig vizsgálva. Ebben a vizsgált időszakban az éves születések száma soha nem haladta meg a halálozások számát, ez negatív egyenleget eredményez. Ha az odavándorlások és elvándorlások számának különbségét vizsgáljuk, akkor azt figyelhetjük meg, hogy csak 2009-ben és 2010-ben

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 8106012836

Megalapozó vizsgálat

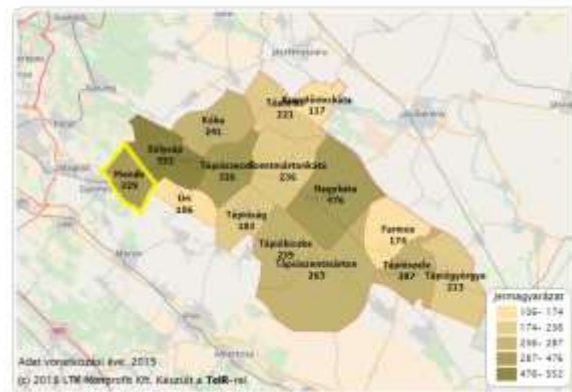
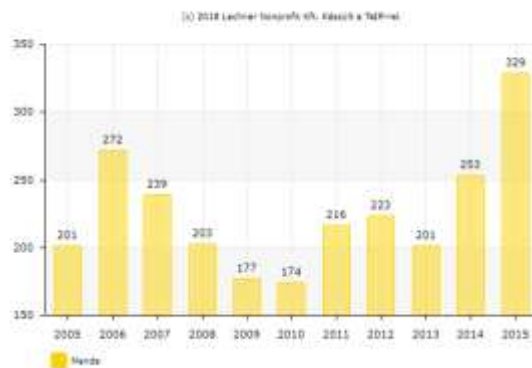
volt ez a szám negatív, vagyis a többi évben a népesség növekedéséhez járult hozzá az odavándorlók száma. Ha ezt a két értéket összeadjuk, láthatjuk, hogy 2000-től 2005-ig évről évre növekedett a település népessége évente átlagosan 34 fővel, majd 2005-től összességében egyértelműen népességfogyás figyelhető meg. A népességtöbblet jelentős változását jól szemlélteti, hogy míg 2000 és 2007 között évente átlagosan 25 fővel nőtt a község népessége, addig 2008 és 2016 között évi átlagban 4 fővel lett kevesebb Mende lakosság száma. A népességtöbblet alakulása jól nyomon követhető a következő táblázatban:

Mende népességtöbblete 2000-2016

Év	Népességtöbblet	Év	Népességtöbblet
2000	35	2008	29
2001	0	2009	-44
2002	36	2010	-63
2003	39	2011	-17
2004	59	2012	15
2005	-39	2013	-38
2006	78	2014	16
2007	-12	2015	77
		2016	-13
Összesen	196	Összesen	-38
Átlag	25	Átlag	-4

Odavándorlások száma (fő)

Állandó és ideiglenes belföldi odavándorlások összege.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

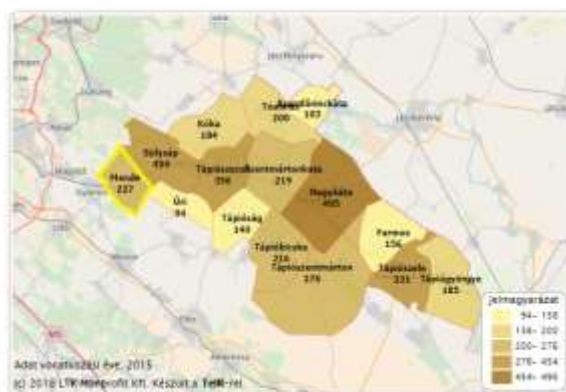
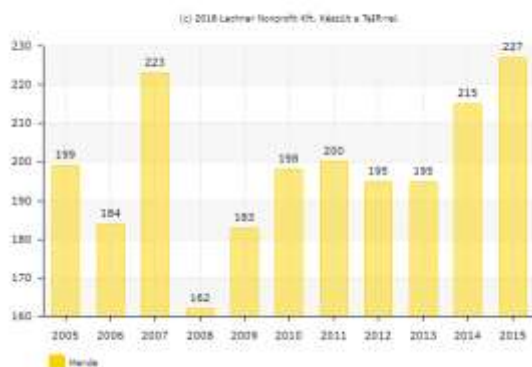

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

Elvándorlások száma (fő)

Állandó és ideiglenes belföldi elvándorlások összege.

Ha csak az odavándorlások és elvándorlások különbségeit vesszük figyelembe, akkor azt tapasztaljuk, hogy 2005 és 2015 között majdnem minden évben magasabb volt az odavándorlások száma az elvándorlásokénál, vagyis az utóbbi időszakban pozitív a község vándorlási egyenlege.

A következő táblázatban Csobánka népességtöbblet adatai láthatók szemléltetésképpen. Ha összevetjük a két település adatait, jól látható, hogy Csobánka népessége folyamatosan növekszik, hiszen egy-két évtől eltekintve végig pozitív volt a településen a népességtöbblet 2000 és 2016 között. Ennek több magyarázata is lehet, mint például az, hogy míg Mende az agglomeráció pesti határán helyezkedik el, addig Csobánka a budai oldal agglomerációjához tartozik, mely az egyik legkedveltebb hely a kiköltözésre.

Csobánka népességtöbblete 2000-2016

Év	Népességtöbblet	Év	Népességtöbblet
2000	28	2008	70
2001	41	2009	2
2002	61	2010	6
2003	141	2011	-13
2004	54	2012	65
2005	31	2013	-17
2006	-11	2014	26
2007	-5	2015	13
		2016	60
Összesen	340		212
Átlag	43		24

Várható népességszám

A lakónépesség alakulásában csökkenő tendencia figyelhető meg 2008-tól. Bár az utóbbi néhány évben növekedés volt tapasztalható, előreláthatólag ez a csökkenő tendencia folytatódik, a születések száma, az odavándorlások és elvándorlások száma stagnál, emellett öregszik a település népessége. A Budapestről az agglomerációba költözők aránya csökken, így ez is közrejátszik.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

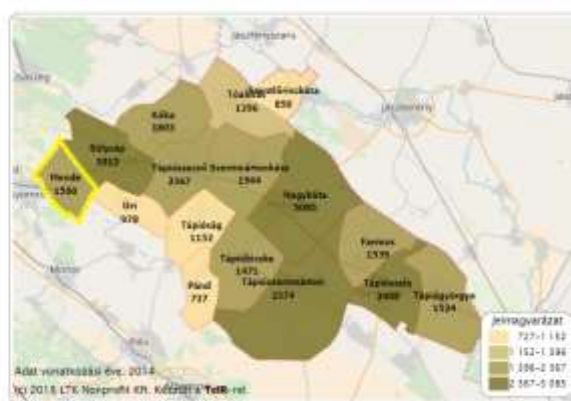
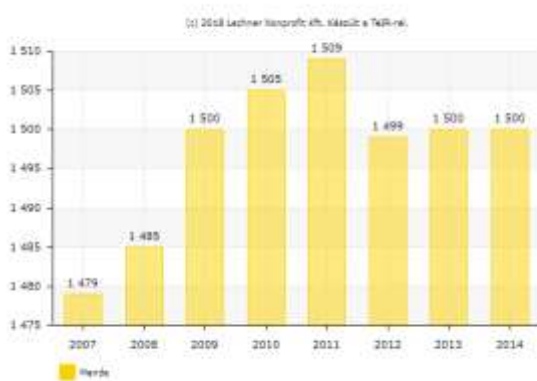
Ha ezeket a rendelkezésre álló adatokat figyelembe vesszük, akkor elmondható, hogy a népességszám változásában a következő években hasonló tendencia várható, mint az elmúlt időszakban.

Lakásállomány és a várható változások

A statisztikai adatok alapján jól kiolvasható, hogy a családok számának növekedésével a lakások száma is nőtt. 2011-ben a családok száma már kevesebb volt, mint az azt megelőző évben, viszont a lakások és háztartások számának növekedése folytatódott. Jelentős különbség figyelhető meg az 1980-as év és a 2011-es év lakásainak száma között; míg 1980-ban 905 darab lakás volt, addig 2011-ben 1509, vagyis másfélszeresére nőtt a számuk. Ugyanezt a két évet összehasonlítva a családok száma alapján megállapítható, hogy számuk jelentősebb változást nem mutat, alig van különbség a két év adatai között.

Lakásállomány (db)

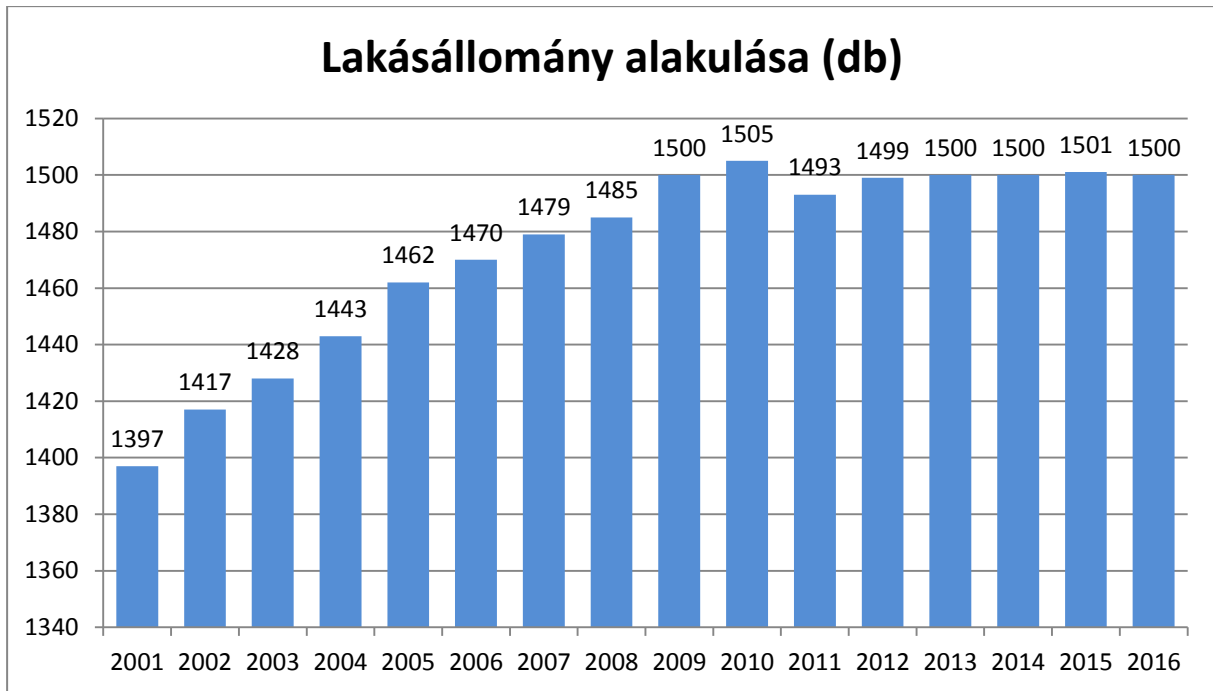
KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

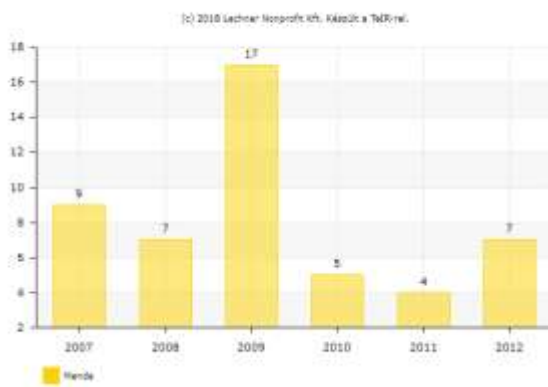

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 8105012836

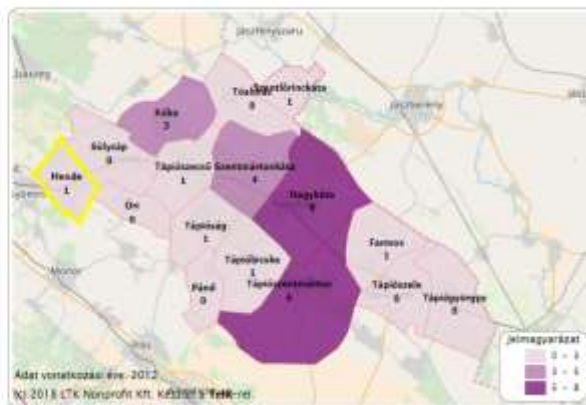
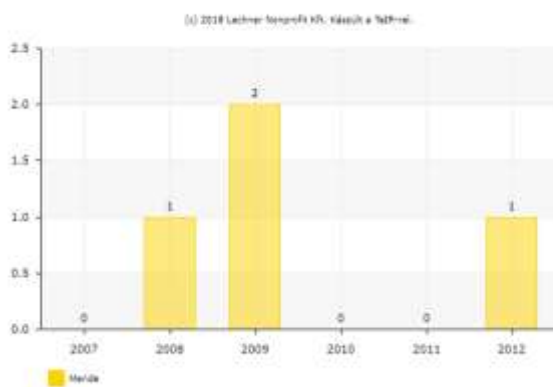
A diagramon jól látható, hogy 2001 és 2011 között folyamatosan nőtt a lakásállomány nagysága Mendeden. 2011-re aztán jelentős csökkenés volt tapasztalható, azóta ugyan újra 1500 fölé emelkedett a lakások száma a településen, az utóbbi időszakban azonban összességében a lakásállomány stagnálása tapasztalható.

Épített lakások száma (udulók nélkül) (db)

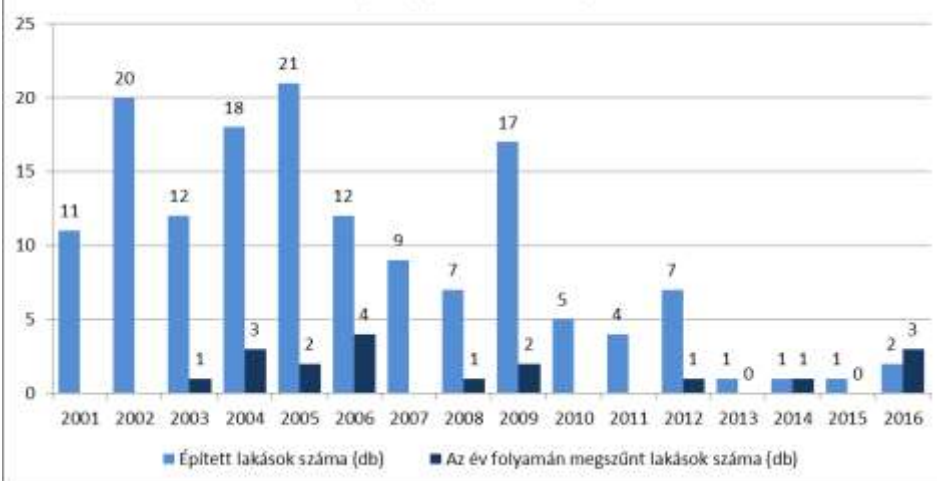
Megalapozó vizsgálat

Lakásmegszünések száma (db)

2001 és 2012 között minden évben több lakás épült fel a községben, mint amennyi megszűnt. Lakásépítések szempontjából 2005 számított a csúcsevnek, míg a legtöbb lakás 2006-ban szűnt meg a községben. 2013 óta a lakásépítések száma mindössze egy évben tudta megelőzni a lakásmegszünések számát.

Épített és az év folyamán megszűnt lakások száma (db) (2001-2016)

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 8105012836

A kördiagramokon javulás figyelhető meg a lakásállomány komforthelyzetét illetően. 2001-ben a komfort nélküli és félkomfortos lakások aránya 17,7 százalék volt, 2011-re ez majdnem a felére csökkent. Emellett az összkomfortos lakások aránya jelentősen növekedett 47,4 százalékról 60,2 százalékra.

1.6.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Mende a Tápió folyó menti táj első települése, magán viseli a vidék jellegzetességeit.

A település a nagykátai járáshoz tartozik. Szerves része lehet a tágabb budapesti agglomerációnak, melynek feltétele a tőke, a munkaerő, az áru és az információ zavartalan áramlásának megteremtése.

Erős rurális jegyeket és falusias karaktert hordoz. Sajátos migrációs problémája az egész járásnak, hogy kedvezőtlen népességcsere zajlik. Főként a magasabban kvalifikált és fiatalabb népesség költözik el és az alacsonyabb végzettségű, elszegényedett réteg költözik be. Ők főleg olyanok, akik kiszorultak a budapesti munkaerőpiacról, vagy vidékről próbálnak a főváros felé orientálódni. E tendencia ellenére a 2002. évi településfejlesztési koncepcióban leírtakból az derül ki, hogy Mende lakosság összetételének változása kedvező irányú, mert az ideköltözők főként a fővárosból érkeznek, ezáltal az iskolázottsági, képzettségi szint és a jövedelmi helyzet lassan javul.

	2001	2011
Az általános iskola első évfolyamát el nem végzők száma	55	39
Az általános iskola első hét évfolyamát elvégzők száma	778	507
Az általános iskola nyolcadik évfolyamát elvégzők száma	1209	1122
Középfokú iskolai végzettség, érettségi nélküli, szakmai oklevéllel rendelkezők száma	980	897
Érettségizettek száma	641	985
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkezők száma	132	339
<i>A 7 éves és idősebb népesség száma</i>	<i>3828</i>	<i>3889</i>

A település alapfokon ellátott, lazább a kapcsolat a térségi városi központokkal és a többi településsel.

Az itt élő népesség végzettsége, szakképzettsége és a diplomások aránya igen alacsony Pest megyei összehasonlításban. Mende a budapesti agglomerációval közvetlenül határos, így a fővárossal tartja a legszorosabb kapcsolatot, míg a járási központ, Nagykáta felé alig vonzódik.

A már említett kedvezőtlen népességcsere a járáson belül több településen okozhat problémát a fővárosból kiköltözők és vidékről beköltözők viselkedéskultúrája és szocializációs hátterének eltérései miatt.

A környezetétől bizonyos társadalomra vonatkozó mutatók kedvezőtlen értéke miatt elkülönülő területek esetében kijelölésre kerülnek a településeken úgynevezett **szegregátumok**, illetve szegregációval veszélyeztetett, szegregálódó területek. Szegregátumnak nevezzük azt a területet, ahol az alacsony státuszú népesség (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak) aránya eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket és az adott területen élő népesség száma eléri az 50 főt.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján 1 szegregátum (30% feletti szegregációs mutatóval) található a település területén, méghozzá a község északkeleti részén, a Csigási utca- Kossuth utca- Tavasz utca- Névtelen utca által határolt területen. A szegregátum a 2011-es adatok alapján 56 főt és 20 lakást számlált. A terület aktív korú népességének (15-59 év közöttiek) 43%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel bírt, 57%-uk pedig nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel. A foglalkoztatottak 33%-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban volt alkalmazva ugyanebben az esztendőben. A területen a munkanélküliek aránya 17%, míg a tartós munkanélküliek (legalább 360 napja munkanélküliek) aránya 11% volt. A szegregátum lakásállományáról elmondható, hogy az alacsony komfort fokozatú lakások (félkomfortos, komfort nélküli és szükséglakások) aránya 5%, az egyszobás lakások aránya pedig 10% volt a lakott lakásokon belül.

A fent bemutatott szegregátumon kívül a községben található egy szegregálódó, szegregációval veszélyeztetett terület is, amely a település nyugati részén, a Fő út-Dolina köz-Honvéd utca-erdő által határolt területen található.

1.6.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

Mende területén már az Árpád-kor idején meghatározó település volt. A honfoglalás kora óta magyar lakosságú terület középkori faluhálózata szinte teljesen elpusztult. A XVII. század folyamán népesült be újra, többek között szlovák közösségekkel, de jelentős volt a magyar és a felföldi betelepülés is, melynek nyomai máig fellelhetők.

A településen 1 kisebbségi önkormányzat működik. A 2010-es kisebbségi önkormányzati választás adatai alapján a roma kisebbség 0,7 százalékot tesz ki a település népességéből. Önkormányzati adatszolgáltatás alapján viszonyuk a többségi társadalommal elfogadhatónak mondható, viszont gazdasági helyzetük rossz.

Társadalmi élet

A Mendei Szabadidőközpont 2013-ban, közel 40 millió forintból megújult, 12 új munkahelyet teremtve a településen. A felújítás után több funkcióval rendelkezik az épület, szolgáltatások széles köre várja a vendégeket. Kialakítottak benne játszóházat, színháztermet, sóbarlangot és fitness termet is. A település lakosságának, vállalkozóinak és a városvezetés összetartásának jó példája, hogy a szabadidőközpont az ő segítségüket felhasználva bővült és újult meg, mivel pályázati pénz nem állt rendelkezésre. Az intézmény kiválóan alkalmas a közösségi események lebonyolítására. Egy helyi vállalkozás üzemelteti és a település civil szervezetei és intézményei is használhatják rendezvények, taggyűlések lebonyolítására.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 3105012836

Havonta megjelenik a település újsága, a Mendei Híradó, amely digitális formában elérhető a település honlapján. Testületi hírek, közérdekű információk, tájékoztatók a településen történő beruházásokról, valamint többek között autóbusz menetrend is megtalálható benne. A településnek nincs saját tévé csatornája és helyi rádiója.

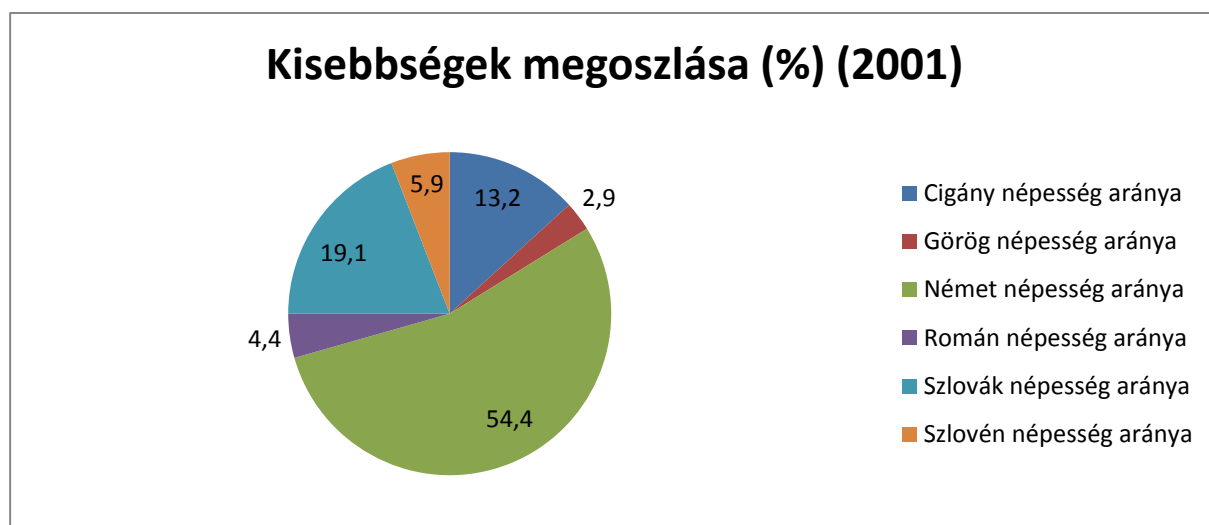
A település honlapja (<http://www.mende.hu>) sokféle információt nyújt, akár a helyi lakosok számára, akár a települést nem ismerők számára. A folyamatosan frissülő főoldalon a lakosság számára legfontosabb közlemények, időpontváltozások, önkormányzati ügyfélfogadási idő, orvosi ügyeleti időpontok láthatók. Mindent megtalálunk, ami helyiként illetve odalátogatóként fontos lehet ahhoz, hogy kellően informáltak legyünk a település életével kapcsolatban.

Szokások, hagyományok

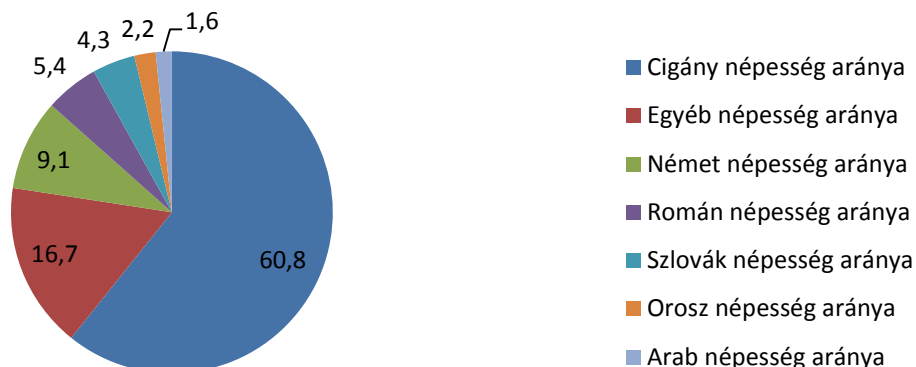
Az országban egyedülként a mendei evangélikusok őrizték meg azt a templomdíszítési szokást, mely pünkösdhöz kapcsolódik. Azt remélik, hogy a hagyományörzés által erősödik a mendeiek identitása.

Mende sok szokást megőrzött a 1970-es évekig, de településen a régi időkkel szemben ma már csak formálisan maradt fenn egy-egy szokás vagy hiedelemcselekmény. Egyedülálló ezek között a már említett pünkösdi, egyházi, tavaszköszöntő templomdíszítés.

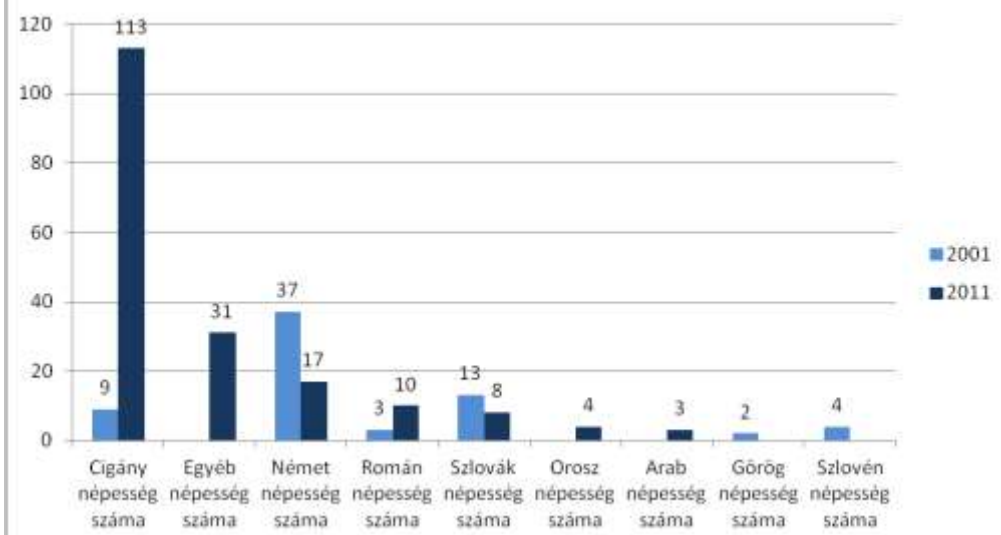
Nemzetiségi kötődés

Kisebbségek megoszlása (%) (2011)

A kisebbségek számának változása (2001 és 2011)

A diagramokon jól látható, hogy a legjelentősebb kisebbséget a romák képezik, ők teszik ki a kisebbségek 60,8 %-át, az utolsó a 2011-es népszámlálás adatai alapján 113 fővel. Mellettük megjelenik látszólag nagyobb számmal a német és román kisebbség, de számuk csak 17 és 10 fő. Ha összevetjük a 2011-es népszámlálás adataival, akkor kirajzolódnak a jelentős különbségek a kisebbségek összetételében. 2001-ben a legnépesebb kisebbség a településen a német volt, a romák aránya csak 13,2 % volt, míg 2011-ben már 60,8 %. A településen egyetlen kisebbségi önkormányzat működik, Mende Község Cigány Nemzetiségi Önkormányzata. A szervezésükben több ízben is megrendezésre került a "Ne feledd el őseid hagyományát, avagy ismerd meg a roma kultúrát Mendén" című rendezvénysorozat.

Mendének egy testvérvárosa van, a németországi Hüfingen. Először 1985-ben látogattak a mendeiek Hüfingenbe, majd 1987-ben ők tettek látogatást Mendén. 1997-ben írták alá a partnerségi egyezményt. Jó kapcsolatot ápol a két város, így például labdarugó klubjaik között is.

Civil szerveződések

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012336

Mendén számos szervezet, közösség alakult döntően helyi lakosokból, melyeknek legfontosabb célja a helyi közösségi élet létrehozása, fejlesztése. A közösségek szinte minden területet lefednek, a sporttól, az oktatáson át, a környezetvédelemig.

Magyarország Felfedezői Szövetség Ákos Nemzetség Hagyományőrző Csapat:

Húsz éve alakult a mendei felfedező közösség. Az első években a szülőfalu történetét, emlékeit kutatták a gyerekek. Megtalálták az ősi házak utolsó emlékéőrzeit, megismerték a használati tárgyakat, történeteket gyűjtöttek a nagyszülőktől, az ünnepekről, viseletről, hagyományokról. Ezekből kiállítást rendeztek, hagyományőrző műsorral idézték fel a gyűjtött értékeket. Munkásságukért a Magyar Kultúra Lovagrendje ÖRÖKSÉG serleggel tüntette ki őket.

Repülő Modellező Sport Közösség

A klub repülő modellezéssel foglalkozik, egészen 1975 óta. Folyamatosan részt vesznek különböző versenyeken az ország egész területén.

Hagyományőrző Népi Együttes:

1976-ban alakult meg, Trefák Istvánné vezetésével, amely a mai napig működik.

"Szép, tiszta Mendéért!" Kiemelten Közhasznú Környezetvédelmi Egyesület:

Az egyesült 2005-ben alakult azzal a céllal, hogy Mendét és környezetét szebbé, tisztábbá és élhetőbbé tegye. A nevükhöz fűződik sok virágosítás és fásítás a községben, több tonna szeméttől tisztították meg az erdők alját, a Barina patakot és a 31-es út mentét, valamint esztétikus hulladékgyűjtőket helyeztek ki a falu több pontján.

Mendei Oázis Alapítvány:

Szociális tevékenységeket lát el és segíti az időskorúakat, valamint támogatja a mendei Oázis Idősek Otthonát. Emellett szintén támogatja a Római Katolikus Egyházközség hitéleti és szociális tevékenységeit. Továbbá szervez kulturális és ismeretterjesztő előadásokat is.

Mende Polgárórség Közhasznú Egyesület:

Célja a közrend védelme a községben.

Együtt Mendéért Egyesület:

Sokoldalú tevékenységet folytató egyesület. Foglalkozik többek között azzal, hogy elősegítse Mende kulturális, szociális fejlődését, a helyi közélet alakítását, a község fejlesztését. Határozottan fellép a korrupció minden formája és az egyéni érdekek közösségi érdekek elé helyezése ellen.

A Biztonságos Járművezetésért Egyesület:

Fő tevékenysége a közúti közlekedés biztonságának növelése azáltal, hogy megfelelő társadalmi felvilágosítással, a társadalmi összefogás építésével, a közlekedés biztonságát biztosító hatóságokkal való társadalmi párbeszéd és együttműködés eredményessége növelésével, a közlekedés biztonságot szolgáló oktatások és egyéb tájékoztató programok szervezésével csökkentse a közlekedés körében a megfelelő járművezetési készségek hiányában való gépjárművezetés és általában a közlekedés társadalmi kockázatait.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 810501288

Iskola a Gyermekekért Alapítvány:

A gyermekek taníttatásának elősegítésével, kulturális, szabadidős programok szervezésével, cserekapcsolatok létesítésével, klubok, szakkörök, nyelvtanfolyamok, számítástechnika fejlesztésével foglalkozik a településen.

Mende Diák Sport Egyesület

Az egyesület fő profilja a sport programok szervezése, szabadidő és versenysportban részvétel és a hagyományok felújítása.

Magyar Szent Mózes Ortodox-Keresztény Kulturális és Érdekvédelmi Egyesület:

Tevékenységi köre az orosz hagyományú ortodox kereszténység egyházi hagyományainak, liturgikus életének és szakrális kultúrájának terjesztése, ápolása, valamint az ortodox kereszténység és más történelmi keresztény egyházak közös értékeinek védelme és széleskörű terjesztése.

1.7. A település humán infrastruktúrája**1.7.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)***Intézményi ellátottság*

Egészségügyi és állategészségügyi illetve szociális intézmények

Körzeti orvosi és gyermek szakorvosi rendelők	
Mende településen	
<i>Háziorvosok:</i> Hősök Tere 15., 1 fő orvosi munkahellyel Fő u. 6, 1 fő orvosi munkahellyel	<i>Háziorvosok:</i>
<i>Gyermekorvosok:</i>	<i>Gyermekorvosok:</i>
<i>Védőnői szolgálat:</i> Hősök tere 14.	<i>Védőnői szolgálat:</i>
<i>Szakorvosok, fogorvos:</i> Hősök tere 15.	<i>Szakorvosok, fogorvos:</i> -
<i>Állatorvosi Szolgálat:</i>	<i>Állatorvosi Szolgálat:</i>
<i>Gyógyszertár:</i> Állomás u. 1.	<i>Gyógyszertár:</i>
<i>Központi Orvosi Ügyelet:</i> -	<i>Központi Orvosi Ügyelet:</i>
<i>Kórházi ellátás:</i> -	<i>Kórházi ellátás:</i>
<i>Ügyeletes gyógyszertár:</i> -	<i>Ügyeletes gyógyszertár:</i>

Alapfokú oktatási intézmények		
Mende településen	Társulási formában	Férőhely, egyéb adatok
<i>Általános Iskola</i>		
Géza Fejedelem Általános Iskola	Mende-Úri Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola-	<i>Kapacitás: 12 tanterem</i> <i>Gyermek létszám 2010: 238 fő</i> <i>Napközis csoport száma: 5</i> <i>Tanulószoza száma: 2</i> <i>Alapfokú művészetoktatás: 31 fő</i> <i>Pedagógiai szakszolgálat: pszichológus, gyógypedagógus, romológus, logopédus</i> <i>Pedagógus ellátás: 27 főállás, 9 fő részmunkaidős</i>

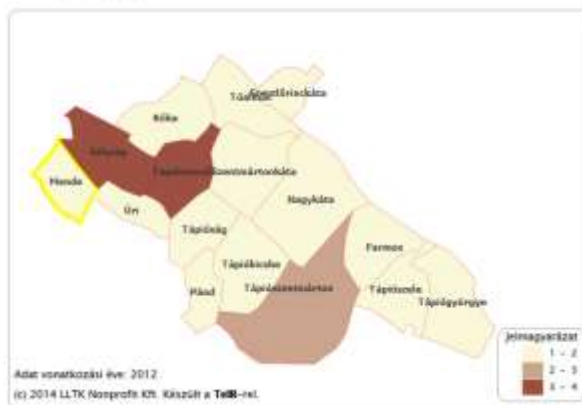
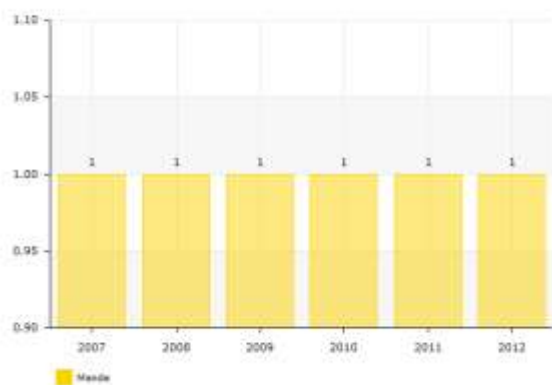

Megalapozó vizsgálat

Óvodai ellátás		
Mesevár Óvoda		10 fő pedagógus 5 fő dajka 1 fő pedagógiai asszisztens
Bölcsődei ellátás		
	-	12+12 férőhely
Időskorúak és fogyatékkal élők ellátása		
Oázis Idősek Otthona	-	64 fő átlagos szintű ellátása + 2 fő ideiglenes ellátása

Mende Önkormányzata az Új Széchenyi Terv KMOP keretén belül "Új bölcsőde létesítése Mendén" című pályázata alapján 147.926.853. forint támogatást nyert és 164 millió forint összköltséggel valósított meg fejlesztést. A kivitelezést 2012. november 12-én kezdték el és 2014. június 30-án fejeződött be (a kivitelezés várható ideje 2013. december 31. volt). Egy 383 négyzetméter hasznos alapterületű intézményt alakítottak ki két új bölcsődei csoporttal, kétszer 12 férőhellyel. A beruházás fő céljai voltak, hogy a település 3 éven aluli gyermekeinek intézményi kereteken belüli gondozása megoldott legyen, az óvodával együttműködjön és kiegészítsék egymás munkáját, valamint hogy nyolc új munkahelyet hozzanak létre.

Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)

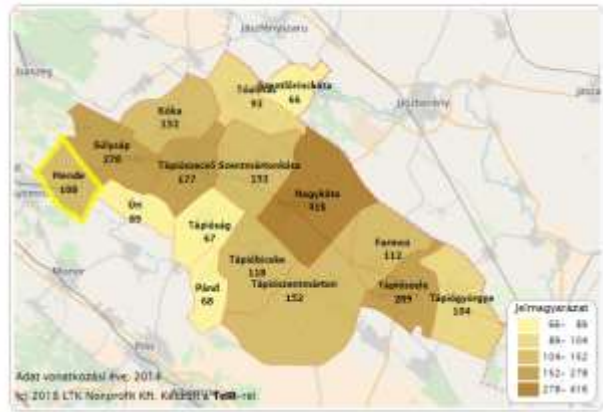
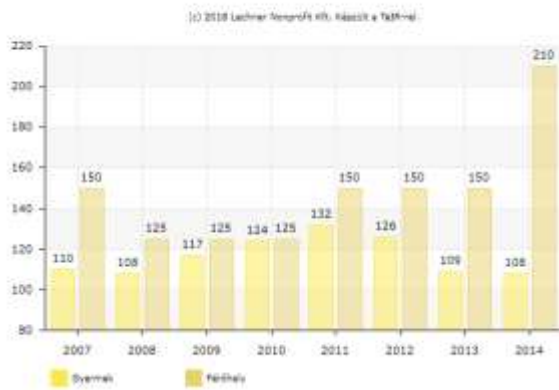
2007 és 2012 között nem változott az óvodai feladatellátási helyek száma Mendén, viszont 2014-re kettőre bővült a számuk a településen. 2014. augusztus 25-én adták át a feújított és kibővített óvodát a Fő utcán. Az épület a legkorszerűbb technikával épült, energiatakarékos fűtési-, valamint napenergia által szolgáltatott melegvíz rendszerekkel.

Megalapozó vizsgálat

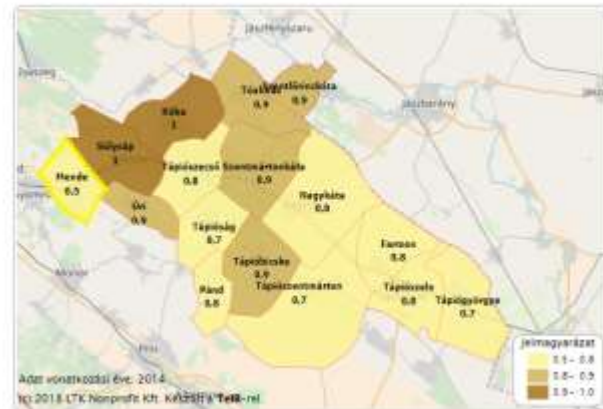
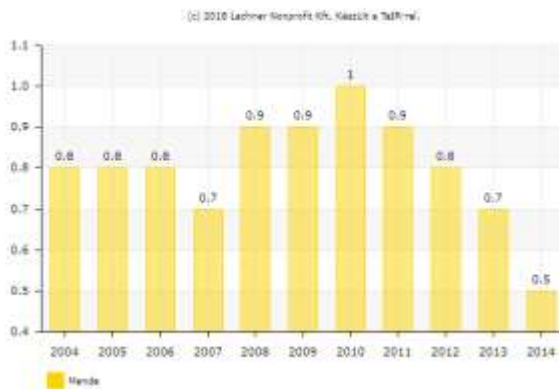
Óvodába beírt gyermekek és az óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő-db)

A térkép az óvodába beírt gyermekek számára vonatkozik.

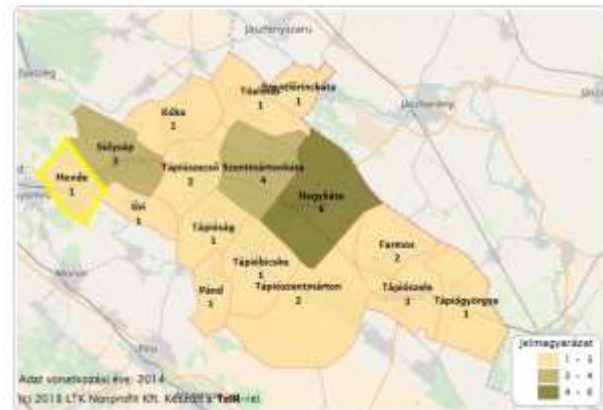
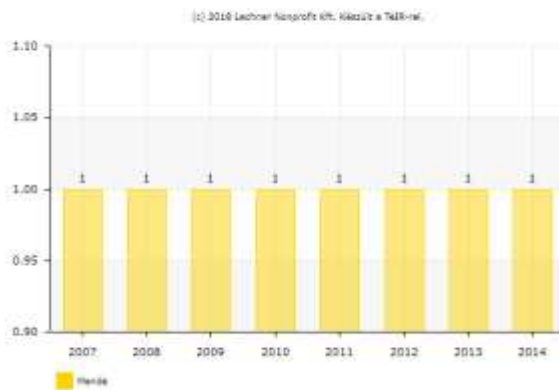

A viszonylag alacsony óvodai férőhely kihasználtságot követően 2008-tól csökkentették a férőhelyek számát, amellyel növekedett a kihasználtság mértéke. 2011-től újra 150-re emelkedett az óvodai férőhelyek száma a községben, amellyel újra csökkent a kihasználtság. A 2014-es óvodai bővítéssel 210-re emelkedett a településen az óvodai férőhelyek száma, a gyermekszám azonban alig haladja meg a 100-at, így 2014-ben mindössze 51 %-os volt a férőhelykihasználtság.

Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma (fő)

Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással) (db)

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

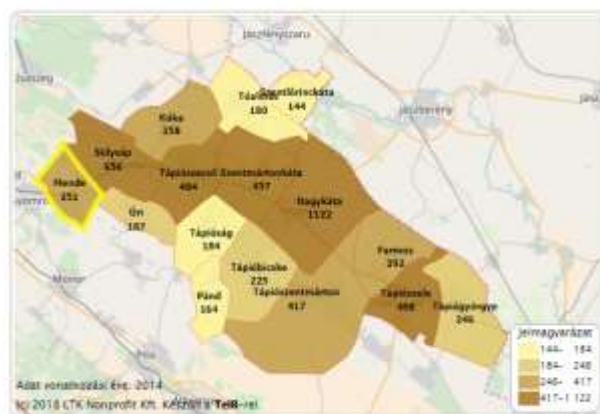
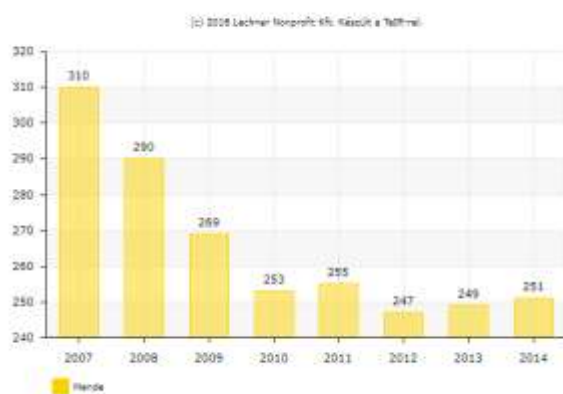
SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 8105012836

Megalapozó vizsgálat

Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)

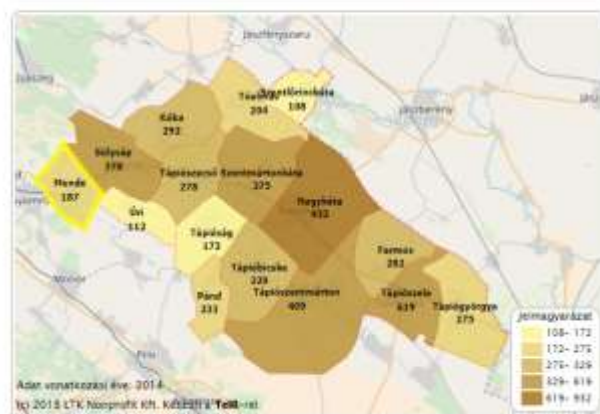
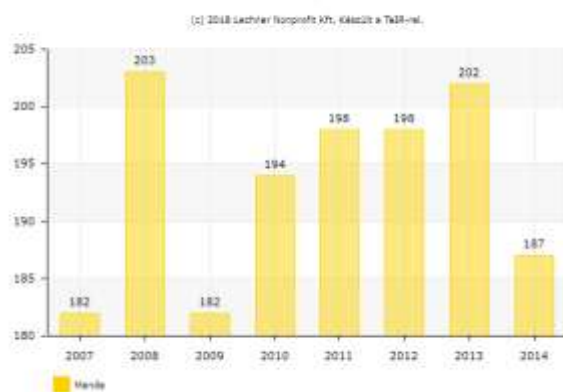

Az általános iskolai tanulók számát vizsgálva elmondható, hogy 2010-ig jelentős csökkenés volt tapasztalható, amely 2011-ben növekedésbe fordult át. Bár 2012-re újra csökkent némileg az általános iskolai tanulók száma a községben, 2014-ig újfent növekedett ez a szám. Ugyanakkor a 2014-es 251 fős gyereklétszám még mindig jelentősen alacsonyabb a 2007-es értéknél.

Mende és Úri a munkaerő kihasználtság növelése és a szakértelem hasznosítása érdekében 2007. augusztus 1-én egy közösen fenntartott, új intézményt hoztak létre. Ezáltal megszűntek az eddigi önálló intézményeik. 2012-ben kiszerveződtek az intézményből az óvodák és művelődési házak. 2013 óta az intézmény neve Mende-Úri Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, melyet egy általános iskolai intézményegység (mendei és úri székhelyű általános iskola) és egy alapfokú művészeti iskolai intézményegység alkot.

A mendei tagintézmény tart hon- és népsimeret órákat, érettségire előkészítő foglalkozásokat, alapfokú nyelvvizsgára felkészítést, ECDL vizsgára felkészítést, valamint tervezik második idegen nyelv oktatását vagy szakköri szinten való bevezetését

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma (fő)

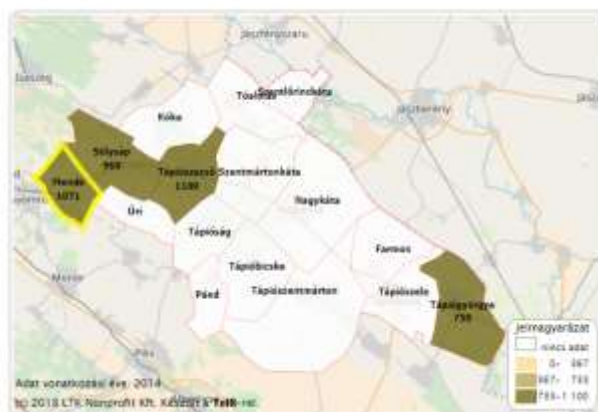
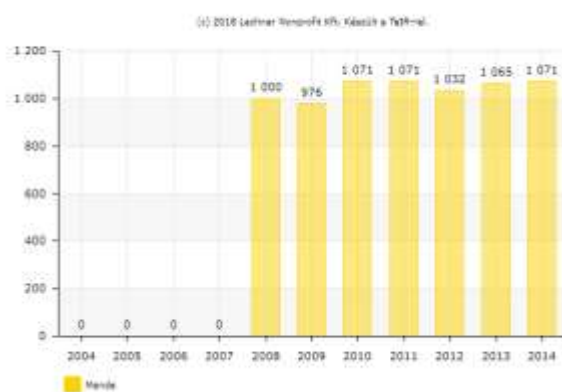

A mendei Oázis Idősek Otthona a Római Katolikus Egyházközség fenntartásában működik. Jelenleg 66-an laknak az otthonban. Az intézmény biztosítja az idősek nappali ellátását, a hét öt napján reggel 8-tól délután 16 óráig napközbeni ellátást. Házi segítségnyújtást is vállalnak a hét öt napján, valamint napi egyszeri meleg étkezést biztosítanak a rászorulóknak számára.

Megalapozó vizsgálat

Idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága (Ezrelék)

Egyéb intézmények**Mende településen**

Római Katolikus Egyházközösség, Loyolai Szent Ignác Templom
Mendei Evangélikus Egyházközösség

Mende Község Önkormányzata Leader-pályázaton 7 663 756 forintot nyert a temetőkerítés és a ravatalozó felújítására. Első ütemben támogatásból megvalósításra került a temetőkerítés 31-es főútra merőleges szakaszának felújítása, valamint önerőből a 31-es főúttal párhuzamos és a temető főkapu melletti kerítésrészei is. A térségben eddig szokatlan, gabion típusú kerítés került megépítésre.

1.7.2. Esélyegyenlőség biztosítása

2013-ban készült el a Helyi Esélyegyenlőségi Program, mely egy átfogó dokumentum. Rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat, melyeket összehangol a település más dokumentumaival és az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működésével.

A Programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányait kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Mende Község Önkormányzatának célja, hogy olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen, vagy közvetett formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

A hatályos Helyi Esélyegyenlőségi programban a következők szerepelnek, mint beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek a különböző veszélyeztetett csoportokra vonatkozóan.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során a településen

Beazonosított problémák**Fejlesztési lehetőségek**

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

A nem regisztrált munkanélküliek számának feltérképezése	Adatgyűjtés, feketemunka visszaszorítása. Közmunka Program
Adatgyűjtés a mélyszegénységben élők munkanélküliségi arányáról	Munkaügyi Központ a helyi Szociális alapellátó, Polgármesteri Hivatal együttműködése. Információ, kommunikációs
A munka világában a hátrányos megkülönböztetés kiküszöbölése	Közfoglalkoztatás folytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása. Továbbképzések, szakképesítések
A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
A lakosság adósságállomány újratermelődése	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.

<i>A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során a településen</i>	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
Települési demográfiai mutatók alapján csökken a gyermekek száma. Bölcsődei elhelyezés hiánya.	Gyermeklétszámhoz igazodó intézményhálózat működtetése, bölcsőde üzemeltetése.
Jelzőrendszer hatékonyabbá tétele	Résztvevők együttműködjenek, egymást kölcsönösen tájékoztassák.
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a kérelmezők számának emelkedése ellenére még kevesen veszik igénybe. Kérhető ellátásokról információhiány.	Szülők tájékoztatása a kedvezménnyel járó további támogatásokról.
A nyári időszakban nem megoldott a gyermekek alternatív felügyelete a településen.	Együttműködés a KLIK-kel és az általános iskolával.

<i>A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során a településen</i>	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A GYES, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Visszatérési lehetőségek kidolgozása. Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátás költségeinek átvállalása.
Bölcsődés korú gyermekek elhelyezése nem lehetséges a településen.	Bölcsődeépítés.
A gyermeket egyedül nevelő nő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
A kisgyermekes anyukák társadalmi kapcsolatai beszűkülnek. A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, hanem családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét bővíteni.

<i>Az idős emberek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során a településen</i>	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése.
A morbiditási statisztikák rangsorában - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák a leggyakrabban előforduló megbetegedések.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése.
Számítástechnikai képzések, internet használat.	Képzések, programok szervezése. Igény bővítése, érdeklődés felélénkítése.
Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Generációs programok szervezése.
Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák.	Helyi média bevonásával nyilvánosság eszközeinek bővítése.

<i>A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során a településen</i>	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya csekély.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program. A tájékozódást segíthetik a feliratok, formák, szimbólumok, fények, színek, burkolatok, hangok érzékelhetővé tétele.
Adathiány a településen élő fogyatékosok számáról.	A célcsoport feltérképezése, bevonva ebbe a felmérésbe a védőnőket, háziorvosokat, hogy képet kapjunk a helyzetükről.
Az egészségügyi prevenció szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

Megalapozó vizsgálat

Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékosokat ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közterületen térítésmentes WiFi szolgáltatás, képzések szervezése, olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.
A fogyatékos emberek általában kevésbé kvalifikáltak, mint a nem fogyatékosok, magasabb köztük a szakképzetlenség aránya is.	Kiemelt fontosságú így a foglalkoztatási rehabilitáció területén képzés, átképzés. Elő kell segíteni a fogyatékkal élők napközbeni ellátását végző intézmények létrehozását.

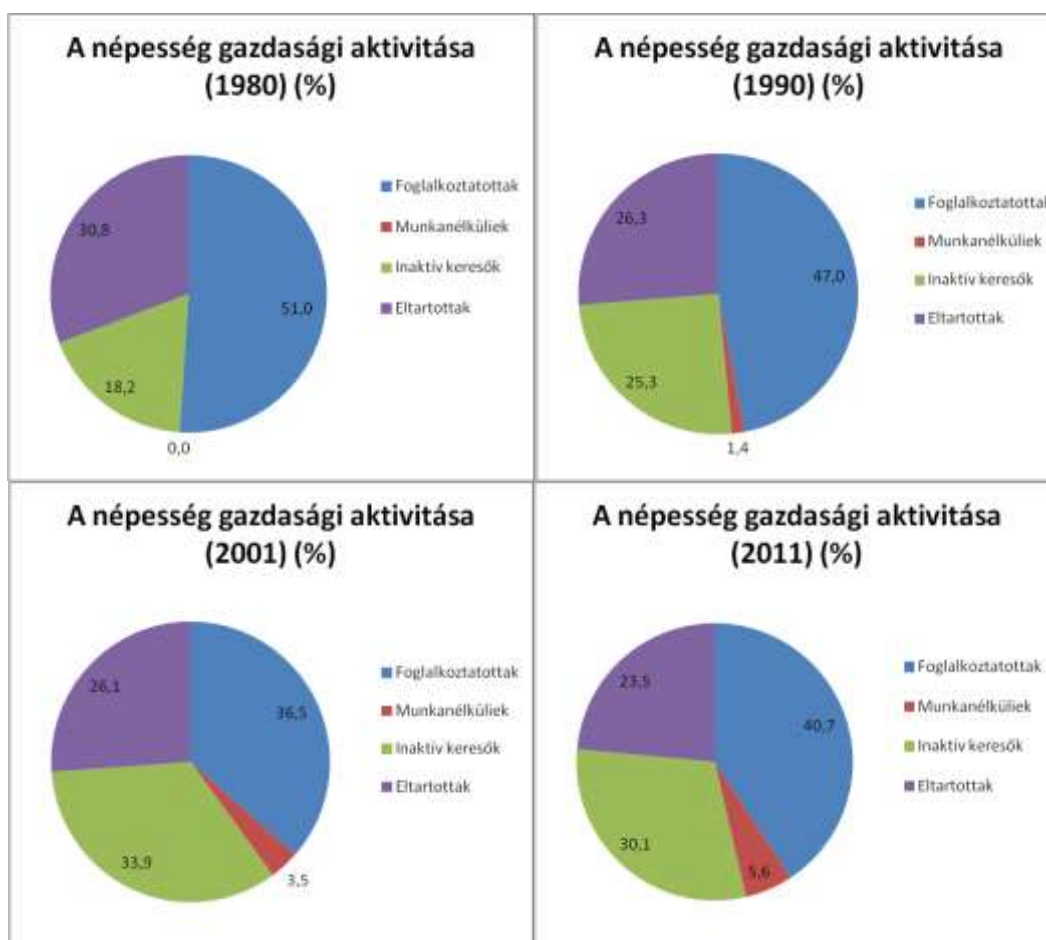
1.8. A település gazdasága

1.8.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

A járásban alacsony a vállalkozássűrűség, nem éri el a Pest megyei átlagot. Ennek magyarázata főként Budapest munkaerő elszívó hatásában keresendő valamint, hogy a lakosság a szolgáltatási igényeket főként a térségen kívüli városokban elégíti ki (Budapest, Monor, Cegléd). Mende vállalkozási kedve a középmezőnyben foglal helyet Nagykátával és Úrival együtt.

Turisztikai szolgáltatások területén nagy lemaradásai vannak térségnek, településenként nagyjából 3 vendéglátóhely és/vagy szálláshelyet kínáló vállalkozás van.

A '90-es évek elején elindult saját erős települési infrastruktúra fejlesztés dinamikája lelassult. A Tápió-menti önkormányzatok Pest megyei összehasonlításban tőkeszegények, hiányoznak a további fejlesztésekhez szükséges források. Bár elmondható, hogy Mendén jelenleg a csatornázás mértéke elérte a 95%-ot.

A diagramokon látható, hogy 2001-ig csökkent a foglalkoztatottak aránya, míg az inaktív keresők és különös képpen a munkanélküliek aránya növekszik. Ez annyiból csillapodott 2011-re, hogy megnőtt a foglalkoztatottak aránya és csökkent az inaktív keresők, illetve az eltartottak aránya, viszont a munkanélküliek aránya tovább növekedett.

A helyi gazdasági környezet jellemzői

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

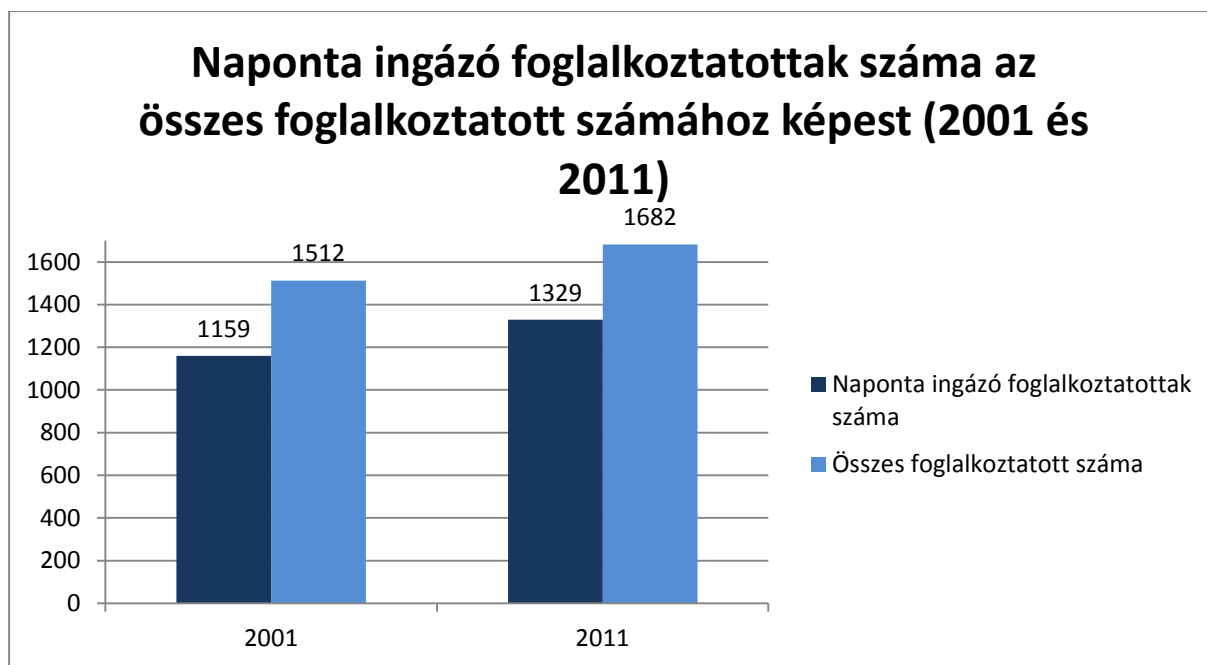

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

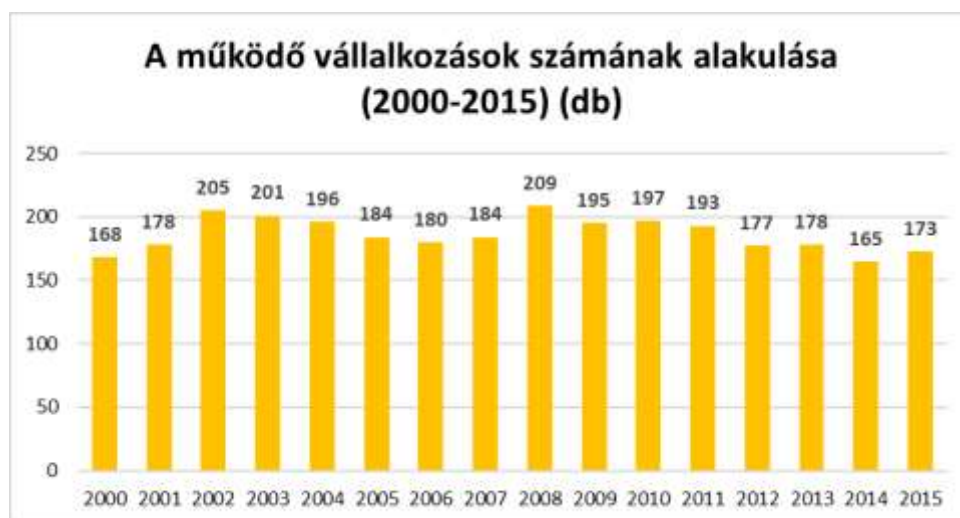

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

A mezőgazdasági tevékenységhez szükséges talajadottságok változatosak a járásban. A terület agrárgazdálkodását részben a mezőgazdasági kényszervállalkozások határozzák meg, melyek tőkeszegény családi gazdaságok és fenntartásuk szociális szempontból indokolt. A mezőgazdasági vállalkozások többségét is a tőkeszegénység, a termelési eszközök és a termelési infrastruktúra alacsony színvonala jellemzik.

A település jellegzetessége, hogy magas a naponta ingázók száma, akik más településen, főként Budapesten találtak munkát. Mendén nincs elegendő munkahely ahhoz, hogy a település népességét ellássa vele. A járási központ, Nagykáta is munkahelyhiányban szenved, valamint a közelebbi nagyobb városok, mint Szolnok vagy Jászberény sem vonzzák a munkaerőt, így kényszerülnek Budapestre ingázni a település lakói.

A 2000 és 2015 közötti időszakot vizsgálva jól látható, hogy meglehetősen hullámzóan alakult a vállalkozások száma a községben, egymást váltották a növekedéssel és csökkenéssel záruló

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

időszakok. Összességében azonban csökkenő tendencia figyelhető meg a működő gazdasági szervezetek számának alakulását illetően, hiszen míg 2008-ban 209 vállalkozás működött Mendén, addig 2015-ben már csak 173.

A településen működő vállalkozások, vállalkozók

Bucó Pékség

Jelenlegi állapot vizsgálat

A telephelyen működő cég fő tevékenységi köre a kenyér és friss pékáru gyártás, amely 18 főt foglalkoztat. A telephely megközelítése, közlekedési kiszolgálása megfelelő, a telephely 8 parkolóhellyel rendelkezik. Az áruszállítás jellemző célállomásai főként Mende, Gyömrő, Üllő, Sülysáp, Kóka, Dány, Tóalmás, Budapesten belül a XXII., IX., X., XVI. kerület.

A csapadékvíz elvezetés nyíl árkon történik, nincs saját kútja. A telephelyen folytatott tevékenység nem okoz környezetet érintő konfliktusokat. 4 darab légszennyező pontforrással rendelkezik, ezek közül mind gázkémény és van légszennyezési emissziója és zajkibocsátása is. A kommunális hulladékot zárt konténerekben tárolják, veszélyes hulladék nem keletkezik, csak zöldhulladék. Környezetvédelmi fejlesztések közül faültetés és parkosítás történt. Légszennyezési bírság, egyéb környezetvédelmi bírság vagy felszólítás, ezzel kapcsolatos eljárás nem volt az utóbbi években. Viszont az elmúlt 10 évben környezetvédelmi vizsgálat nem készült.

Fejlesztési elképzelések

A cégnek megfelelnek a jelenlegi szabályozási terv által nyújtott fejlesztési-építési lehetőségek. Tervezik a fő tevékenységi kör módosítását/bővítését, a közműhálózat bővítését a szennyvíz csatornahálózatra való csatlakozás által.

Kerékgyártó és tsa

Jelenlegi állapot vizsgálat

A telephelyen működő cégek fő tevékenységi köre a vasáru-, festék- és üvegkereskedelem valamint takarmánykereskedelem. A bérlők számára kiadott rész 50 % (takarmánybolt). A telephely megközelítése, közlekedési kiszolgálása megfelelő. A telephelyen nincs teherforgalom valamint árukiszállítást sem végeznek.

A telephelynek nincs saját vízműve, kútja, a szennyvíz elhelyezése ürgödörben történik, amit havonta szállítanak el. A csapadékvíz-elvezetés nyílt árkon történik. A telephelyen folytatott tevékenység nem okoz környezetet érintő konfliktusokat, nincsenek légszennyező pontforrások, így légszennyezési emisszió sem, valamint zajkibocsátás sincs. A kommunális jellegű hulladékot műanyag zsákban tárolják, veszélyes hulladék nem keletkezik. Légszennyezés vagy egyéb környezetvédelmi probléma miatti bírság vagy felszólítás nem történt az utóbbi években, viszont az elmúlt 10 évben nem készült környezetvédelmi vizsgálat.

Fejlesztési elképzelések

A cégek megfelelnek a jelenlegi szabályozási terv által nyújtott fejlesztési-építési lehetőségek.

A fő tevékenységi kör módosítását, a terület felosztását/bővítését, épületbővítést, közműhálózat bővítését/fejlesztését, technológia bővítését, környezetvédelmi fejlesztést nem terveznek.

METÁP Kft.

Jelenlegi állapot vizsgálat

A telephelyen működő cégek fő tevékenységi köre a gabonafélék, hüvelyes növények, olajos magvak termesztése, valamint fémszerkezet-gyártás. A foglalkoztatottak száma 14 fő. A bérlők számára kiadott rész 5%, műanyagfröccsentéssel foglalkoznak. A telephely megközelítése, közlekedési kiszolgálása megfelelő, 10 parkoló található a helyszínen. Az árukiszállítás legjellemzőbb célállomása Budapest.

A telep saját fűrt kúttal rendelkezik. A szennyvizet úrgödörben tárolják és havi 2 alkalommal szállítják el. A csapadékelvezetés nyílt árkon történik. A telephelyen folytatott tevékenység nem okoz környezetet érintő konfliktusokat. Légszennyezési pontforrás, emisszió és zajkibocsátás nincs a telephelyen. A kommunális jellegű hulladékot műanyag zsákban tárolják elszállításig, emellett fém hulladék keletkezik még. Környezetvédelmi fejlesztések nem történtek az elmúlt időben. Légszennyezési és környezetvédelmi bírság és felszólítás nem történt az utóbbi években. A Közép-Dunavölgyi Környezetvédelmi Felügyelőség készített környezetvédelmi vizsgálatot, a METÁP Kft. nem tartozik a 33/2000 (III.17) kormányrendelet alá.

Fejlesztési elképzelések

A cégek megfelelnek a jelenlegi szabályozási terv által nyújtott fejlesztési-építési lehetőségek.

A fő tevékenységi kör módosítását, a terület felosztását/bővítését, épületbővítést, közműhálózat bővítését/fejlesztését, technológia bővítését, környezetvédelmi fejlesztést nem terveznek.

Orlik Samu Krisztina

Jelenlegi állapot vizsgálat

A telephelyen működő cégek fő profiljai a horgászat, ingatlan bérbeadás, kereskedelem és szolgáltatás. A bérlők számára kiadott rész a 088 hrsz. alatt található. A telephely megközelítése, közlekedési kiszolgálása nem megfelelő.

A telephely rendelkezik saját fűrt kúttal. A szennyvíz elvezetése szippantással történik, a csapadékvíz elvezetése árkosan. A telephelyen folytatott tevékenység nem okoz környezetet érintő konfliktusokat. Légszennyezési pontforrás, emisszió és zajkibocsátás nincs a telephelyen. A kommunális jellegű hulladékot műanyag zsákban tárolják elszállításig, emellett zöldhulladék keletkezik még. Légszennyezés vagy egyéb környezetvédelmi probléma miatti bírság vagy felszólítás nem történt az utóbbi években, viszont az elmúlt 10 évben nem készült környezetvédelmi vizsgálat.

Fejlesztési elképzelések

A fő tevékenységi kör módosítását, a terület felosztását/bővítését, épületbővítést, megközelítés módosítását, közműhálózat bővítését/fejlesztését, technológia bővítését, környezetvédelmi fejlesztéseket terveznek a telephelyen.

Vállalkozások aránya a különböző szektorokban

Annak ellenére, hogy a térség mezőgazdasági adottságai kedvezőek, nem jelentős a mezőgazdaságban működő vállalkozások száma. 2005 óta számottevően emelkedett ugyan a mezőgazdasági profilú vállalkozások száma a településen, 2015-ben azonban arányuk még mindig nem érte el a 3 %-ot a község működő gazdasági szervezetei között.

2000-hez képest 2005-re igen jelentősen nőtt az ipari szektorban tevékenykedő vállalkozások aránya Mendén, 2005 óta azonban folyamatosan csökken ezen vállalkozások aránya a községben. 2015-ben az ipari gazdasági szervezetek 17 %-át tették ki a település vállalkozásainak.

A fenti táblázatban is jól látható módon a szolgáltatási szektorban működik Mendén messze a legtöbb vállalkozás. 2005 óta ráadásul folyamatosan nő a szolgáltatási profilú gazdasági szervezetek aránya a településen, amely 2015-ben majdnem 80 % volt. A legtöbb vállalkozás mellett ehhez a szektorhoz kötődik a foglalkoztatottak nagy része is.

A régió gazdasági helyzete és hatásai a település gazdasági helyzetére

A Közép-Magyarországi régió az országos GDP 47 %-át termeli, ebből Budapest részesedése 37 %, míg Pest megyére 10 % GDP termelés jut. Az 1990-es években a nagyvállalati struktúra felbomlásával és a privatizációs folyamatok széleskörűvé válásával párhuzamosan Magyarországon szaporodni kezdtek a kis- és közepes méretű vállalkozások. 2015-ben 279 205 vállalkozás működött a régióban; ezek 68 %-a Budapesten, 32 %-a pedig Pest megyében.

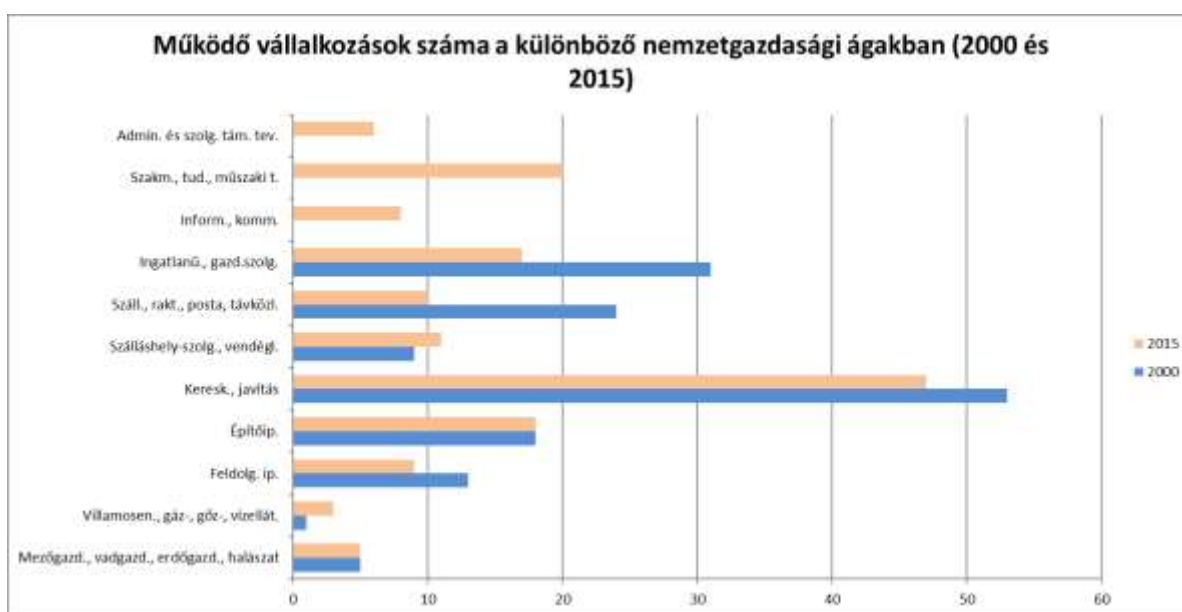
Az egyéni vállalkozások aránya az összes működő vállalkozás között 17 %, amely bőven az országos érték (43 %) alatt marad. A vállalkozások területi eloszlása a régióban tehát korántsem homogén a legtöbb vállalkozás Budapest belső kerületeiben, a nyugati és északi agglomerációban található.

A Nagykátai járás a Közép-Magyarországi régió felzárkózó járásai közé tartozik a Ceglédi és a Szobi járással együtt.

A járás 2005-ös gazdaságfejlesztési koncepciójában leírt SWOT analízis rávilágít a gazdasági helyzetre, kiemelve az erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket és veszélyeket. A gazdasági helyzeten belül erőssége a járásnak, hogy a turizmus területén számos adottsággal rendelkezik, így annak fejlesztése és nagyobb hatékonysággal történő hasznosítása az egész térségre pozitív hatással lehet. A gyengeségek területén több dolgot is kiemelték. A vállalkozássűrűség alacsony, egyrészt Budapest elszívó hatása, másrészt a térségen kívüli városokban történő szolgáltatási igények kielégítése miatt. A lakosság vállalkozási kedve alapján Mende a középmezőnyben helyezkedik el, a gazdasági aktivitása közepes. A járás lakosságának jövedelmi helyzete kedvezőtlen, a személyi jövedelemadó fizetők aránya 13%-al alacsonyabb a Pest megyei átlagnál. Turisztikai szolgáltatások területén nagy lemaradásai vannak a térségnek, településenként 3 vendéglátó és/vagy szálláshelyet kínáló vállalkozás van. Csekély a befektetői kedv és alacsony a működő tőke bevonási képesség. Az önkormányzatok tőkeszegények, így

hiányoznak a fejlesztésekhez szükséges források. Lehetőségként említhető Budapest, mint felvevő és beszerzőpiac adta lehetőségeinek tudatosabb és összehangolt kiaknázása. Növelhető a mezőgazdaságból helyben képződő hozzáadott érték, a Tápió-vidéki termék, mint védjegy bevezetése. Elősegíthető olyan vállalkozások megjelenítése és letelepítése, melyek kapcsolódnak a helyi tudásbázishoz az élelmiszergazdaság, biotechnológia területén, segítenek megoldani az élelmiszeripar fejlesztését. A turizmus fejlesztése területén is történhetnek fejlesztések olyan módon, hogy kialakítható lenne önálló turisztikai arculat a helyi termékek kihangsúlyozásával, kapcsolódva a budapesti turisztikai kínálathoz. Veszélyként említhető az élesedő piaci verseny a kereskedelem területén, mely miatt hátrányba kerülhetnek a helyi vállalkozások. Hiányoznak a fejlesztések, így az idegenforgalmi potenciálokból nem lesznek igazán vonzó turisztikai termékek. Az ipari és mezőgazdasági tevékenységek, a közlekedés terhelés erősödése összeütközésbe kerülhet a lakosság, a turizmus és a környezetvédelem érdekeivel. A helyi vállalkozásokat az inaktivitás jellemzi, nem játszanak jelentős szerepet a járás fejlesztésében.

A fenti diagramon jól látható módon 2000-hez képest 2015-re a legtöbb nemzetgazdasági ágban csökkent a működő vállalkozások száma. A vizsgált időszakban a Feldolgozóipar, a Kereskedelem, javítás, a Szállítás, raktározás, posta, távközlés, illetve az Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ágban is csökkenés volt tapasztalható, míg a Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás, valamint a Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén növekedett a működő vállalkozások száma a településen. A legtöbb gazdasági szervezet 2015-ben a Kereskedelem, javítás nemzetgazdasági ágban tevékenykedett, de a működő vállalkozások jelentős része kötődik a Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység, az Építőipar, illetve az Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ágakhoz is.

1.8.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A településen meghatározó, a térségben kiemelkedő gazdasági ágazatok

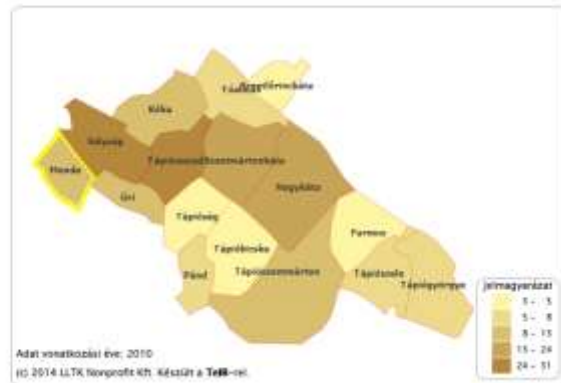
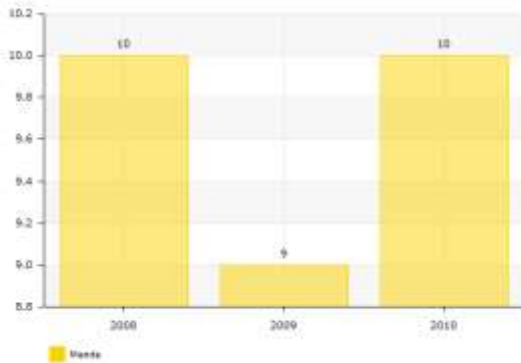

Megalapozó vizsgálat

Jelentősebb számú vállalkozás az adminisztratív és szolgáltató tevékenység, építőipar, információ, kommunikáció, ingatlanügyletek, kereskedelem, gépjárműgyártás, pénzügyi, biztosítási tevékenység, tudományos, műszaki tevékenység, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás és a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágában található. Ezek a járáson belül is jelentősebb szerephez jutnak.

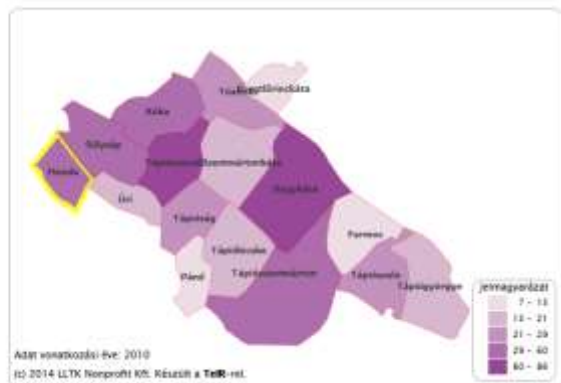
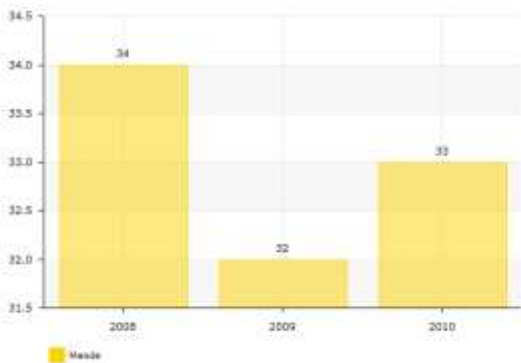
Működő vállalkozások száma az adminisztratív és szolgáltató tevékenység nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: N gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszoban nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévű adatok, melyeket a tárgyévű adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Működő vállalkozások száma az építőipar nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: F gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszoban nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévű adatok, melyeket a tárgyévű adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

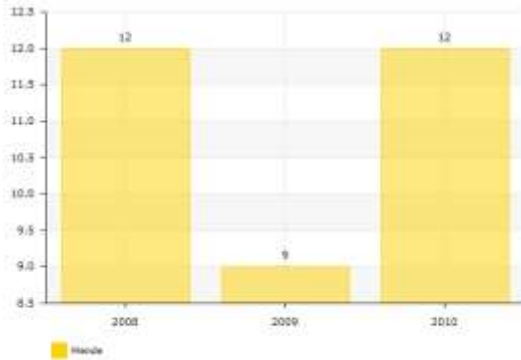

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

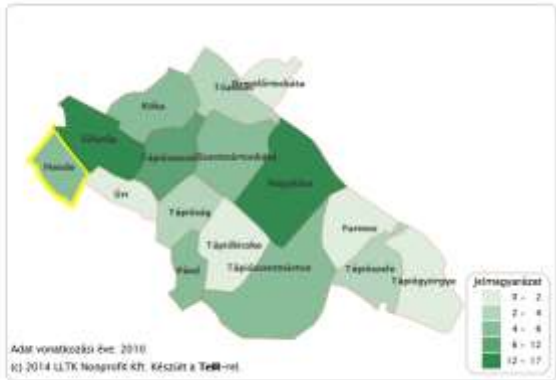
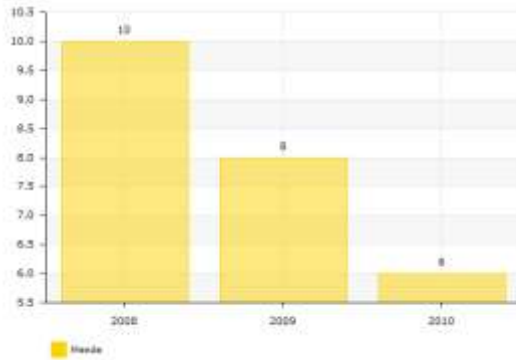
Működő vállalkozások száma az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: J gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időben nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

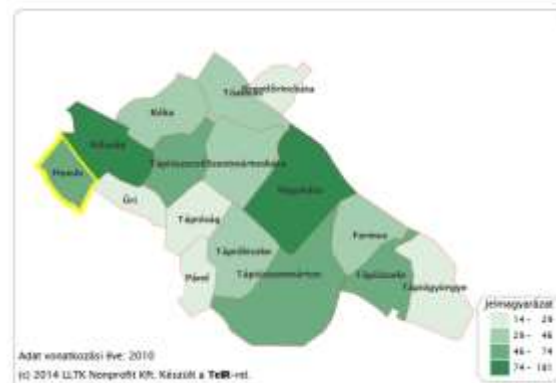
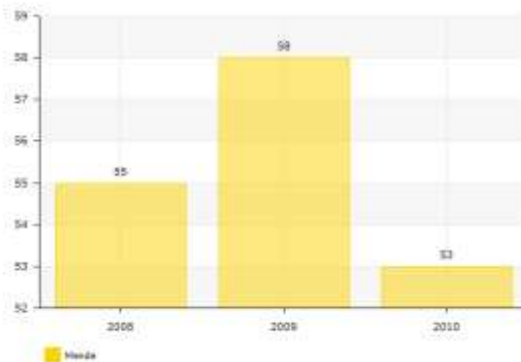
Működő vállalkozások száma az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: L gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időben nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Működő vállalkozások száma a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: G gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

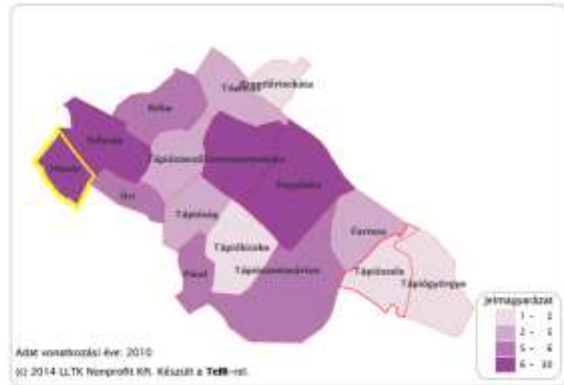
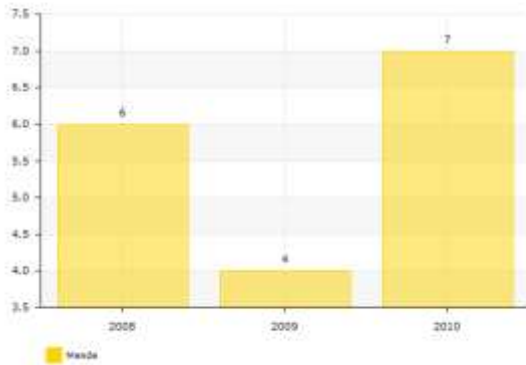
Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időben nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Megalapozó vizsgálat

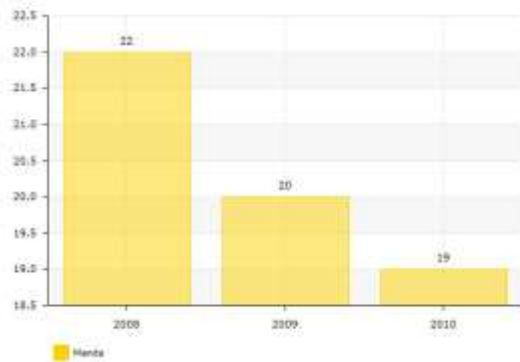
Működő vállalkozások száma a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: K gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszorban nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévű adatok, melyeket a tárgyévű adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

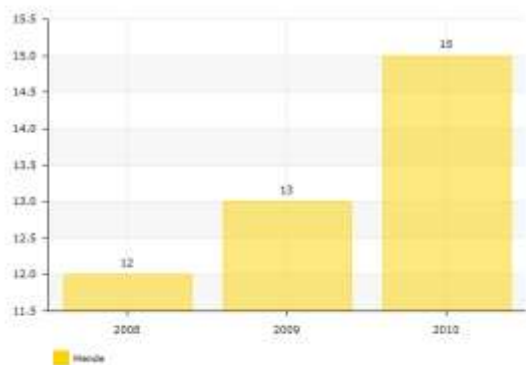
Működő vállalkozások száma a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: M gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszorban nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévű adatok, melyeket a tárgyévű adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Működő vállalkozások száma a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: I gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

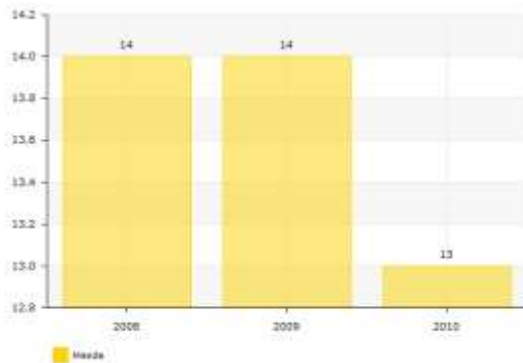
Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszorban nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévű adatok, melyeket a tárgyévű adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Megalapozó vizsgálat

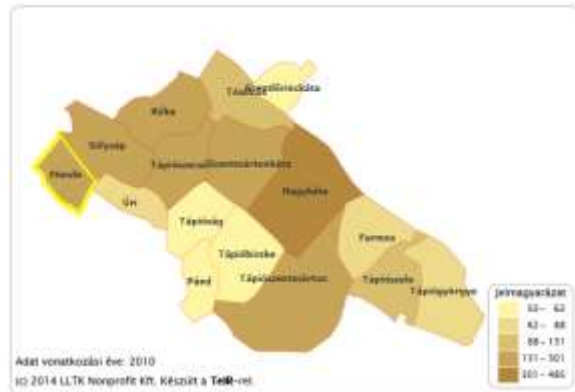
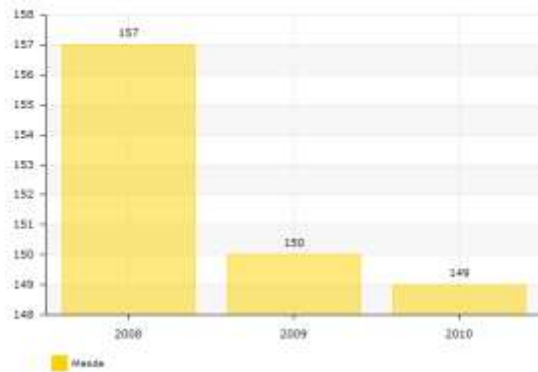
Működő vállalkozások száma a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: H gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időben nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Működő vállalkozások száma a szolgáltatásokban (tercier szektor) (db)

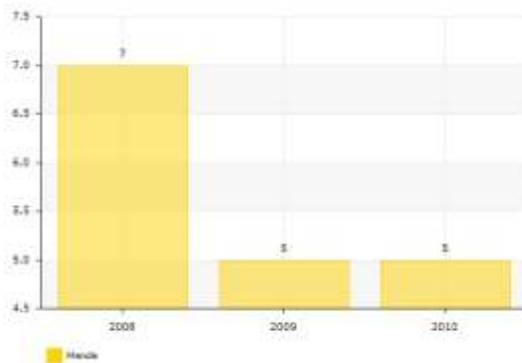
Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időben nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Nemzetgazdasági ágak, melyekben Mende a járási középmezőny alatt helyezkedik el

Működő vállalkozások száma az egyéb szolgáltatás nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: S gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

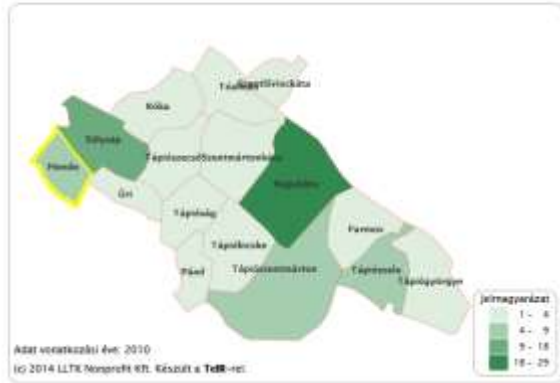
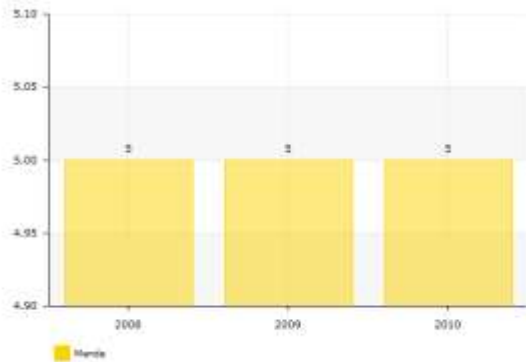
Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időben nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Megalapozó vizsgálat

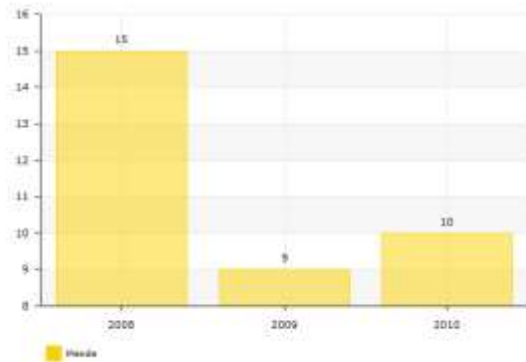
Működő vállalkozások száma a humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: Q gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időben nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

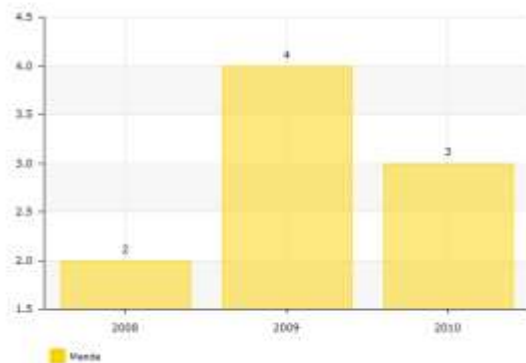
Működő vállalkozások száma a feldolgozóipar nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: C gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időben nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Működő vállalkozások száma a művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: R gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időben nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

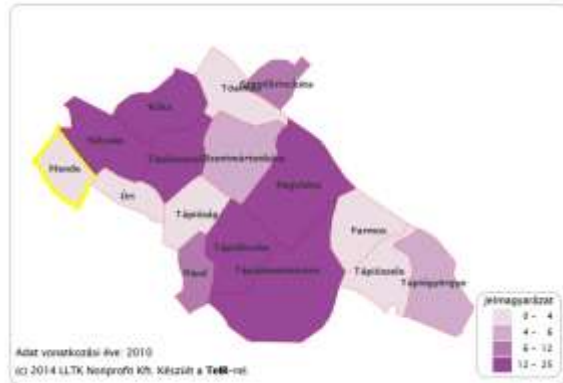
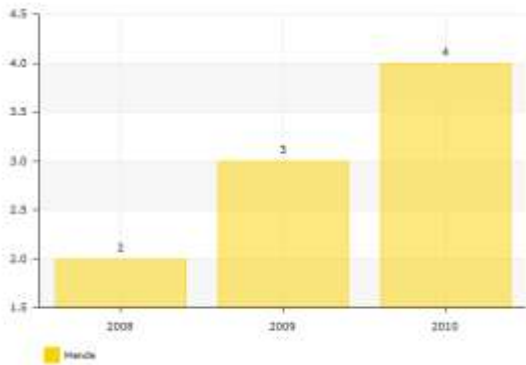

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 8105012836

Megalapozó vizsgálat

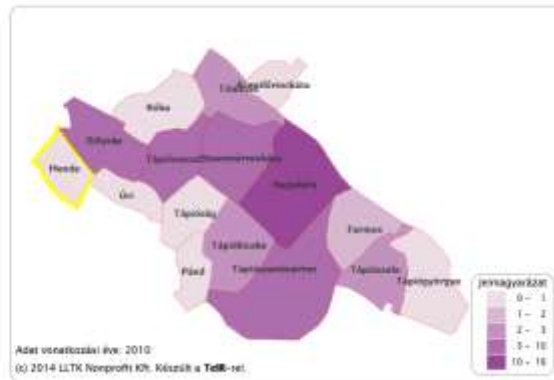
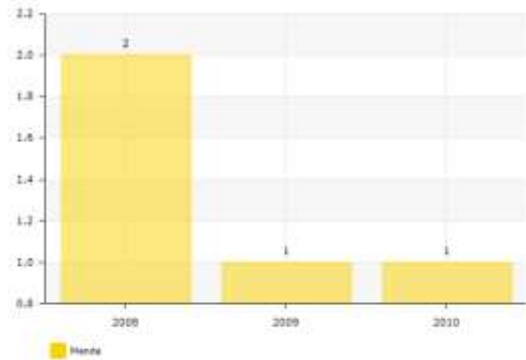
Működő vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (TEAOR '08: A gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEAOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszoban nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

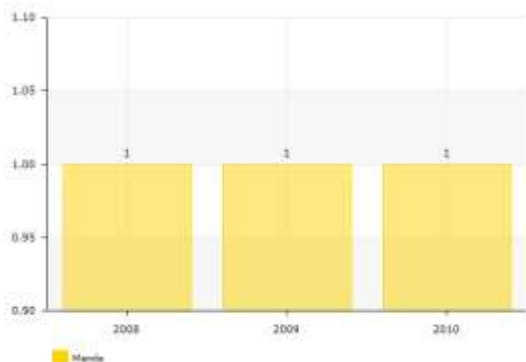
Működő vállalkozások száma az oktatás nemzetgazdasági ágban (TEAOR '08: P gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEAOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszoban nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

Működő vállalkozások száma a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés nemzetgazdasági ágban (TEAOR '08: E gazdasági ág szerint) (db)

Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEAOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszoban nem összevethető. A KSH ezen adatok közlését 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.

1.8.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

Elérhetőség

A település lakóinak életfeltételeit a közlekedési kapcsolatok megléte és minősége jelentősen befolyásolja, így Menden is, mivel a foglalkoztatott népesség csaknem 80 százaléka minden nap ingázik egy másik településre munkavállalás céljából. Mende az Újszász-Szolnok vasútvonalon helyezkedik el, amely jó összeköttetést biztosít mind Budapest, mind a járási központ, Nagykáta irányába. Ezzel szemben az autóbuszos közlekedés ritka és lassú Budapest irányába. A kerékpáros közlekedés a településen jelentéktelen.

Elérhetőségi távolságok [km] (GeoX Kft.)	2008	2016
Út szerinti optimalizálás esetén legrövidebb út hossza kilométerben Budapestig	36	34
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza kilométerben Budapestig	45	40
Út szerinti optimalizálás esetén legrövidebb út hossza kilométerben a kistérség/járasközpontig	26	26
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza kilométerben a kistérség/járasközpontig	26	26
Út szerinti optimalizálás esetén legrövidebb út hossza kilométerben a megyeszékhelyig	36	34
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza kilométerben a megyeszékhelyig	45	40
Út szerinti optimalizálás esetén legrövidebb út hossza kilométerben a régióközpontig	36	34
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza kilométerben a régióközpontig	45	40
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza kilométerben autópálya csomópontig	12	12
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza kilométerben vasútig	0	0

Még ha csekély mértékben is, de 2008 óta csökkent a település és Budapest közötti legrövidebb út hossza 36 km-ről 34-re. A legrövidebb idő alatt Budapestig futó út hossza is 45-ről 40 km-re csökkent. Ezen szempontok alapján a járási központot elérő utak hossza nem változott ezen időszak alatt.

Elérhetőségi idők [perc] (GeoX Kft.)	2008	2016
Út szerinti optimalizálás esetén legrövidebb út hossza percben Budapestig	67	58
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben Budapestig	53	44

Megalapozó vizsgálat

Út szerinti optimalizálás esetén legrövidebb út hossza percben a kistérség/járasközpontig	29	29
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben a kistérség/járasközpontig	29	29
Út szerinti optimalizálás esetén legrövidebb út hossza percben a megyeszékhelyig	67	58
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben a megyeszékhelyig	53	44
Út szerinti optimalizálás esetén legrövidebb út hossza percben a régióközpontig	67	58
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben a régióközpontig	53	44
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben autópálya csomópontig	13	14
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben vasútig	0	0

Időben is rövidült a Budapestet legrövidebb idő alatt elérő út hossza 67 percről 58 percre, viszont a járásközpontig elérő út időbeni hossza nem változott ugyanúgy, mint km-ben mért távolság.

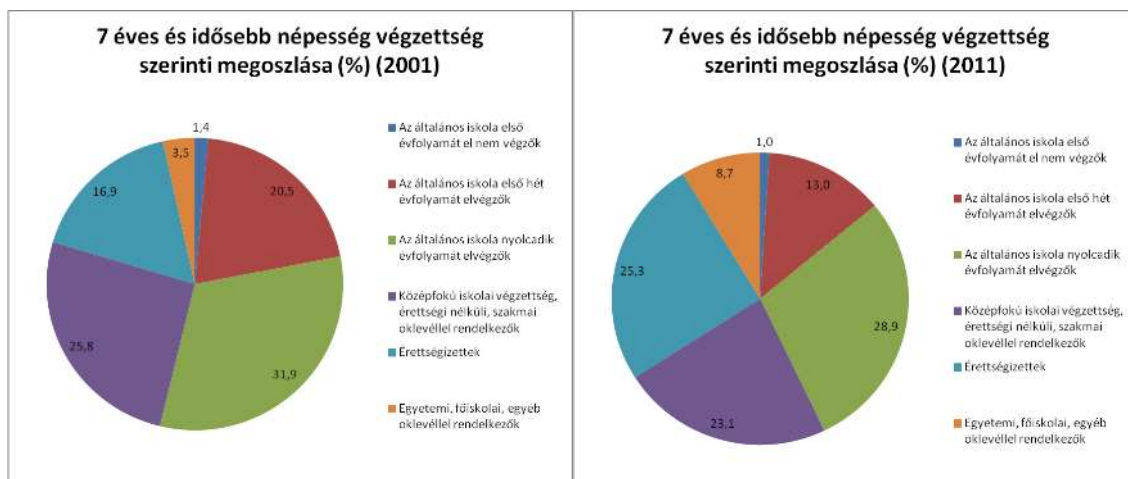
A leggyorsabb út hossza a legközelebbi autópálya csomópontig viszont nőtt, míg kilométerben ugyanannyi maradt.

Munkaerő képzettség

	2001	2011
Az általános iskola első évfolyamát el nem végzők száma	55	39
Az általános iskola első hét évfolyamát elvégzők száma	778	507
Az általános iskola nyolcadik évfolyamát elvégzők száma	1209	1122
Középfokú iskolai végzettség, érettségi nélküli, szakmai oklevéllel rendelkezők száma	980	897
Érettségizettek száma	641	985
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkezők száma	132	339
A 7 éves és idősebb népesség száma	3828	3889

Megalapozó vizsgálat

A munkaerő-képzettségről elmondható, hogy színvonala növekszik, 2001 és 2011 között jelentősen növekedett az érettségizettek és egyetemi, főiskolai és egyéb oklevéllel rendelkezők aránya. Míg 2001-ben az érettségizettek illetve az egyetemi, főiskolai és oklevéllel rendelkezők aránya 16,9 % valamint 3,5 % volt, addigra ez az arány 2011-ben már 25,3 % és 8,7 %. Ezzel párhuzamosan csökkent az általános iskolát el nem végzők száma a településen.

Kutatás és fejlesztés (K+F)

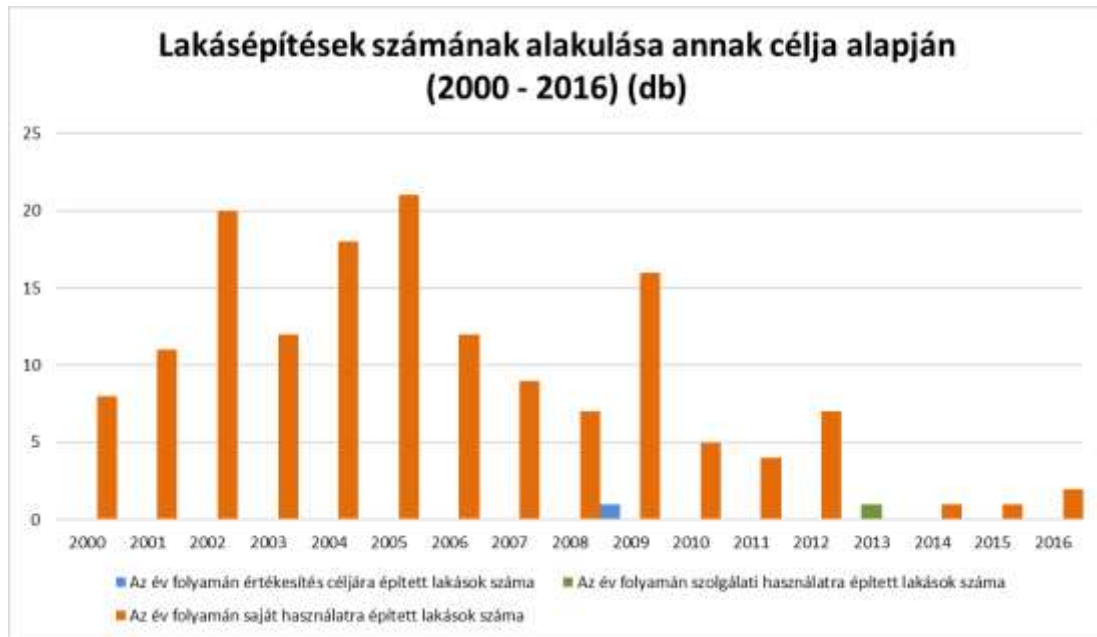
A járás, így Mende gazdasági szerkezete korszerűtlen, az innovatív ágazatok jelenléte gyenge, így a K+F eredmények hasznosítása fejletlen. Kicsi az innováció iránti kereslet, a vállalkozások még kevéssé nyitottak az innovációs eredmények befogadására. Csaknem kizárólag a K+F piac keresleti oldalán van jelen. A térségben nem adottak a feltételek a belső innovációs potenciál fejlesztésére és a K+F eredmények bekapcsolására. Inkább az innovációs eredmények elterjesztése a feladat a potenciális hasznosítók között.

1.8.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A településen épített lakásokról elmondható, hogy majdnem mindegyik saját használatra épült 2000 és 2016 között, kivéve 2 lakást. 2009-ben értékesítés céljára, 2013-ban pedig szolgálati használatra épült 1-1 lakás a községben. A 2008-ban kezdődött gazdasági válság hatásai jól láthatóak a lakásépítések számán is. Ugyan 2009-ben még 17 lakás épült fel a községben, ezt követően azonban a korábbiakhoz képest nagyságrendekkel kevesebb sőt, az utóbbi öt évben mindössze 12 db.

Megalapozó vizsgálat

A 2016-os adatok alapján elmondható, hogy a lakások legnagyobb része három vagy két és félszobás, ezt követik a két és a másfél szobás lakások. A településen az egyszobás lakások aránya a legalacsonyabb. Összességében jól látható, hogy a lakásállomány több mint fele két és fél szobánál többel rendelkezik a községben.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

A fenti diagramon is jól látható, hogy az utóbbi időszakban igen jelentősen csökkent a lakásépítések száma a településen. Az utóbbi években vegyes képet mutattak szobaszám tekintetében az új építésű lakások, a legtöbb új lakóépület két (és másfél), illetve négy (plusz három és fél) és többszobás volt.

1.9. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.9.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Az önkormányzat a költségvetését a jogszabályok szerint állapítja meg minden évben.

A vonatkozó legfontosabb adatok:

Bevételek 2012 (ezer forint)		Kiadások 2012 (ezer forint)		
Működési	20 628	Működési	Dologi és egyéb folyó	44 811
Önkormányzati sajátos működési	191 343		Pénzeszköz átadás, egyéb támogatás	393 211
Támogatások, kiegészítések és átvett pénzeszközök	333 817	Felhalmozási	Felújítás	41 319
Felhalmozási célú	7 319		Beruházás	59 475
Hitelek, értékpapírok, pénzforg. nélküli bevételek, kölcsönök, ideiglenesen átvett pénzek, kiegyenlítő	5 665		Tartalék	19 956
Összesen	558 772	Összesen		558 772

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

Bevételek 2013 (ezer forint)		Kiadások 2013 (ezer forint)		
<i>Működési</i>	12 597	<i>Működési</i>	Dologi jellegű	28 864
<i>Önkormányzati sajátos működési</i>	39 500		Általános működési tartalék	12 791
<i>Támogatások, átvett pénzeszközök</i>	186 862		Pénzeszköz átadás, egyéb támogatás	222 082
<i>Felhalmozási és tőke jellegű</i>	335 368	<i>Felhalmozási</i>	Felújítás	12 900
<i>Hitelek, pénzforg. nélküli bevételek</i>	78 621		Beruházás	367 287
			Fejlesztési tartalék	9 024
Összesen	652 948	Összesen		652 948

Bevételek 2014 (ezer forint)		Kiadások 2014 (ezer forint)		
<i>Működési célú tám.áht. belülről</i>	200 583	<i>Működési</i>	Személyi juttatás	2 400
<i>Felhalmozási célú tám. áht. belülről</i>	28 785		Munkaadó járulék	648
<i>Közhatalmi</i>	33 332		Dologi jellegű	52 969
<i>Működési</i>	13 558		Ellátottak pénzbeli juttatása	6 600
<i>Felhalmozási</i>	21 500		Működési célú	48 985
<i>Felhalmozási célú átvett pénzeszk.</i>	144 843		Belföldi finansz.	228 255
<i>Finanszírozási</i>	56 584	<i>Felhalmozási</i>	Beruházások	143 640
			Felújítás	15 388
			Egyéb felhalmozási célú	300
Összesen	499 185	Összesen		499 185

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012336

1.9.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere*Hazai és uniós támogatások adatai (2004-2011 között megkötött szerződések)*

Hazai támogatások 2004-2011			
Cél kategória	Projektok száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Gazdaságfejlesztés	7	98 711	140 438
Humán infrastruktúra	2	12 500	19 181
Települési életminőség	1	412	589
Összesen	10	111 623	160 208

Uniós támogatások NFT1 2004-2011			
Operatív program	Projektok száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Humán Erőforrás Fejlesztés OP	2	117 886	135 559
Gazdasági Versenyképesség OP	2	20 708	77 558
Összesen	4	138 594	213 117

Uniós támogatások UMFT 2007-2011			
Operatív program	Projektok száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Társadalmi Megújulás OP	2	123 795	123 795
Regionális OP-ok	2	77 812	84 807
Összesen	4	201 607	208 602

UMFT projektek 2007-2011				
Pályázó neve	Projekt célja (év)	Megvalósítás helye	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Mende Község Önkormányzata	HÁTRÁNYBÓL ELŐNY - Kompetencia alapú fejlesztések a Mende-Úri NOKI ÁMK közigazgatási intézményegységeiben (2009)	Mende	74 000	74 000
Mendei Római Katolikus Egyházközösség	ÚJ ESÉLY (2009)	Mende	49 795	49 795
Mendei Római Katolikus Egyházközösség	OÁZIS (2010)	Mende	49 579	55 088
Mende Község Önkormányzata	Polgármesteri Hivatal komplex akadálymentesítés e Mendén (2011)	Mende	28 233	29 719
Összesen			201 607	208 602

Az utóbbi években számtalan fejlesztés befejeződött a községben. Felújításra, bővítésre került az óvoda épülete, kialakítottak egy bölcsődét is. Végéhez ért a mendei vasútállomás előtt a P+R parkoló építése és felújításra került a vasútállomás épülete. Szintén befejeződött a település legjelentősebb beruházása, a szennyvízcsatorna hálózat kiépítése is.

1.9.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

A legutóbbi, 2002-es településfejlesztési koncepcióban foglaltakban megnevezték a település erősségeit illetve gyengeségeit és ezek alapján kitűzték a településfejlesztés céljait és a településrendezés feladatait. Ezek között szerepelnek a helyi gazdaság élénkítése érdekében kitűzött célok és feladatok.

A településfejlesztés rövid és középtávú céljai között szerepel a helyi gazdaság erősítése, melynek részei a következők:

- telephelyigényes vállalkozások fejlesztése a 31-es út mentén a jelenleg lakóterületi célra igénybevett területen kívül
- a volt téglagyár területének településszerkezetbe illeszthető funkcióra való igénybevétele a táj, a környezet nyújtotta előnyök alapján a turizmus-, a rekreáció, sport és szabadidős szolgáltatások fejlesztése, a szolgáltatási kínálat bővítése kistérségi együttműködéssel

Ezen célok szolgálataiban a következőket tűzi ki a település gazdasági fejlődéséhez kapcsolódóan:

- a település fejlesztése során törekedni kell az adottságok és lehetőségek optimális kihasználására úgy, hogy az ne veszélyeztesse se a táji környezet értékei megőrzésének lehetőségét, se a települési környezetminőség javításának esélyét, se a helyi társadalom integritásának fenntarthatóságát, ugyanakkor gazdaságilag biztosítsa a település folyamatos, minőségi fejleszthetőségének finanszírozását. A fejlesztésben az ökológiai-, társadalmi és gazdasági fenntarthatóság egyensúlyát, és megfelelő arányait kell biztosítani.
- a településszerkezeti terv készítése során meg kell vizsgálni úgy a lakó, mint a munkahelyi fejlesztésre potenciálisan alkalmas területeket, kiemelten a belterületi tartalékokat és a jelenleg beépített területekhez és a településszerkezethez is jól kapcsolódó olyan területeket, amelyek igénybevétele hosszú távon sem jár a táji-, természeti értékek sérelmével.
- a lakófunkció bővítésének egyik célterületként szerepelhet a volt téglagyár területe olyan módon, hogy az szervesen illeszkedjen a község kialakult szerkezetéhez és emelje a település presztízsét. (A volt téglagyár 31-es út melletti sávja kereskedelmi-, szolgáltatási célokat is szolgálhat.) A lakóterület-fejlesztés ebben a tervezési időszakban összesen mintegy 150 új építési telek kialakítását igényli.
- a sport-, szabadidő eltöltés és rekreáció célterületei egyrészt a 31-es út által kirajzolt K-Ny irányú urbanizációs tengelytől É-ra és D-re fekvő völgyek, belterületen pedig (a községközpontoz) kapcsolódva a volt hulladéklerakó rekultivációja után fejlesztésre alkalmassá tett terület, valamint a patak völgyet kísérő zöldterületek lehetnek.
- a munkahelyi - telephelyet igénylő vállalkozási - célú fejlesztések célterülete a 31-es út belterületen kívüli (Ny-i) szakasza addig a határig, amíg az újonnan települt ipari-, szolgáltatási funkciók okozta többlet környezetterhelés nem zavaró az ebben a zónában prioritást élvező rekreációs funkciók további fejlesztésének.

Megalapozó vizsgálat

- a vállalkozások letelepedést szolgáló célterületek biztosításának célja a helyi gazdaság erősítése, a helyben foglalkoztatottak számának emelése, az itt élők és az itt gazdálkodók jövedelmi viszonyainak javítása valamint - közvetetten - az önkormányzatnak a helyi gazdaság eredményességével összefüggő helyi adóbevételek emelése, ezzel a településfejlesztésre és a település működtetésére fordítható helyi források bővítése.
- a helyi gazdaság fejlesztésének része a helyi vállalkozások támogatása, a település belterületén fejlődő, de a lakóterületi kereteket fokozatosan kinövő vállalkozások további fejlesztéséhez szükséges területek és infrastruktúra biztosítása. A készülő településszerkezeti tervben ezért olyan területi kínálatot kell kialakítani, amely a lakóterületek zavarása nélkül alkalmas a fejlesztés számára. A térségi alkalmasság miatt a helyi gazdaság növekvő jelentőségű eleme lehet a turizmus, szabadidő, sport, rekreáció célú szolgáltatások rendszere. Mindazon területeken támogatottak ezek a fejlesztések, ahol nem járnak táji, természeti értékek, védett és védendő élőhelyek megszüntetésével, vagy károsításával, és ahol a működéshez szükséges infrastruktúra kiépítése a fejlesztés részeként - környezetbarát módon - megoldható.
- erősíteni kell Mende, Sülysáp és Úri térségi együttműködését a lakosság részleges közép fokú ellátásában való együttműködés erősítése mellett elsősorban a turisztikai-rekreációs (szervező) központi funkciók támogatásával.

Helyi Fenntartható Fejlődési Program 2012:

A 2012-es "Kóka, Mende, Sülysáp, Tápiószecső, Úri települések Helyi Fenntartható Fejlődési Programja" helyzetértékelésében a következő tervezett fejlesztéseket közölték Mende településre, amelyet a kapott információk alapján fontosnak tartanak:

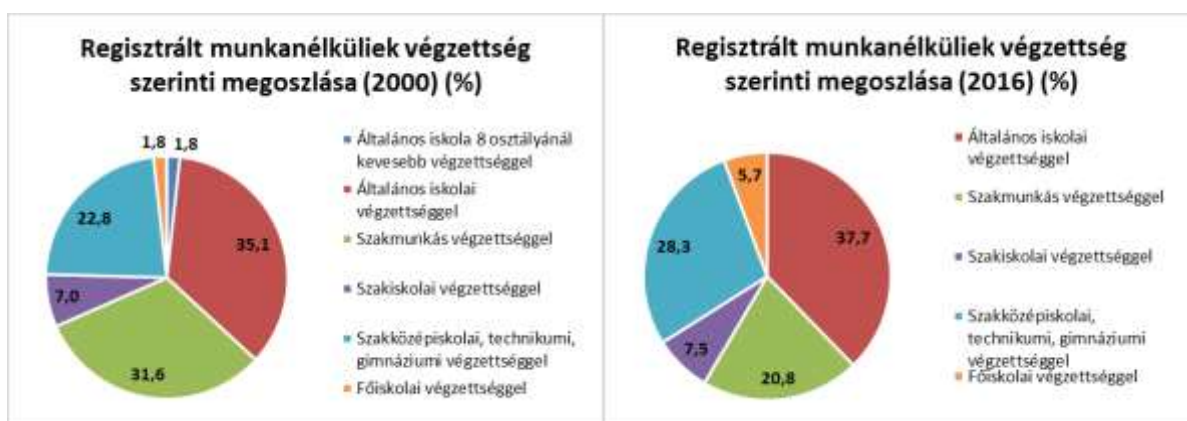
- csatornahálózat kiépítése, melyben az önkormányzat a végrehajtó, sürgős beruházás és a szükséges forrás 130.000.000 ezer forint
- kerékpárút létesítése, melyben az önkormányzat a végrehajtó, sürgős beruházás és a szükséges forrás 100.000.000 forint
- ravatalozó építése, melyben az önkormányzat a végrehajtó, sürgős beruházás és a szükséges forrás 15.000.000 forint
- útépitések, melyben az önkormányzat a végrehajtó, sürgős beruházás és a szükséges forrás 100.000.000 forint
- iskolaépület felújítása, hőszigetelése, melyben az önkormányzat a végrehajtó, sürgős beruházás és a szükséges forrás 200.000.000 forint
- a Művelődési Ház átalakítása, melyben az önkormányzat a végrehajtó, sürgős beruházás és a szükséges forrás 45.000.000 forint
- munkalehetőségek biztosítása, melyben az önkormányzat és a vállalkozók a végrehajtó
- folyékony szennyvíz-leürítő hely megszüntetése, melyben az önkormányzat a végrehajtó, szükséges beruházás és a szükséges forrás 80.000.000 forint
- turisztikai nevezetességek létesítése

1.9.4. Foglalkoztatáspolitikai

A foglalkoztatottak messze legnagyobb része a szolgáltatási jellegű ágazatokban dolgozik, míg a legkevesebben a mezőgazdasági szektorban tevékenykednek a mendeiek között.

Megalapozó vizsgálat

A regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlását szemlélve elmondható, hogy az utóbbi időszakban változtak ugyan a megoszlási arányok, azonban érdemben nem változott a helyzet. 2016-ban a községbeli munkanélküliek között messze a legnagyobb arányban az általános iskolai végzettséggel rendelkezők voltak, őket a szakközéiskolai, technikai, gimnáziumi végzettségűek, valamint a szakmunkás végzettségűek követték ugyanebben az esztendőben. 2000-hez képest változás, hogy 2016-ra számottevően növekedett a regisztrált munkanélküliek között a főiskolai végzettséggel rendelkezők aránya, míg jelentősen csökkent az általános iskolai végzettségűek, valamint a szakmunkás végzettségűek aránya.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 8105012836

A fenti diagramon jól látható módon 2010-ig szinte megtorpanások nélkül emelkedett a regisztrált munkanélküliek száma Mendén. Ebben az évben 178 főt tartottak nyilván álláskeresőként a községben. 2010 óta azonban folyamatosan csökken a regisztrált munkanélküliek száma a településen, 2016-ban már csak 53-an voltak. A nyilvántartott álláskeresők között a fizikai foglalkozásúak vannak többen, míg a szellemi foglalkozású munkanélkülieknek jóval alacsonyabb a számuk a községben. A pályakezdő álláskeresők száma a vizsgált időszakban némileg emelkedett ugyan, de számuk jelenleg elenyésző a regisztrált munkanélküliek teljes számához viszonyítva.

<i>Oktatási intézmények foglalkoztatása</i>	
Óvoda	10 fő óvodapedagógus
	5 fő dajka
	1 fő pedagógiai asszisztens
Iskola	19 fő pedagógus
	4 fő takarító
	1 fő iskolatitkár
	1 fő pedagógus asszisztens

1.9.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Az önkormányzat tulajdonában 2 lakás van.

1.9.6. Intézményfenntartás

2013. január 1-jétől a Mende-Úri Általános Iskola fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. A Mesevár Óvodát, a bölcsődét az önkormányzat tartja fenn. Az Oázis Idősek Otthona egyházi fenntartású.

1.9.7. Energiagazdálkodás

Kiemelt helyet kapott a járásban a környezetvédelmi problémák között a fűtési légszennyezettség és annak erősödése. Ennek oka, hogy a gázárak növekedése miatt a lakosság egyre nagyobb arányban tér vissza a vegyes tüzelésű kazánok használatára. Ez a téli időszakban növeli a levegő terhelését, viszont globális hatása pozitív, mert ha fatüzeléssel oldják meg mindezt, az csökkenti az üvegház hatású gázok felszabadulását.

1.10. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.10.1. Természeti adottságok

1.10.1.1. Földtani adottságok, domborzati viszonyok

Mende az Északi-középhegység nagytáj, Cserhátvidék középtáj, azon belül pedig a Gödöllői és a Monori-Irmai dombság területén helyezkedik el. A területet természeti adottságok szempontjából a kettősség jellemzi, a Gödöllői dombság, DK felé lejtő önálló dombság, míg a Monori-Irsai dombság hullámos, síkságba átmenő, az Alföldbe benyúló dombság. A település a két kistáj határán helyezkedik el, a két dombság közti völgyben meghúzódva.

Mende elhelyezkedése nagy-, közép- és kistáji szempontból

Az Északi-középhegység déli határa, a Gödöllő- Albertirsa-Aszód háromszöggel ékelődik be az Alföldi nagytájba. Itt a Gödöllői-Monori dombság helyezkedik el, melyre jellemző, hogy felső miocén agyaggal, kereszt rétegzett homokkal és denudált löszös takaróval fedett kiemelt térszínnek már jelentős szintkülönbséget képeznek.

A Cserhátvidék középtáj a Börzsönytől a Zagyva tektonikus völgyéig terjed. Északon az Ipoly-völgye felé lealacsonyodik, délen a hozzá csatlakozó dombsági területek mélyen benyúlik az Alföldbe. A Cserhát inkább dombvidéki táj, a 400-550 m-ig terjedő magasságával, de a Belső-kárpáti középhegység és medencesor valamennyi szerkezeti és morfológiai tulajdonságát egyesíti. Jellemzőek rá a középkori rögök, harmadkori vulkáni képződmények, harmadnegyedkori dombságok valamint a kismedencék is. A középtáj két nagy részre osztható: a Nyugati- és Keleti- (= Vulkanai) Cserhátra. A Nyugat-Cserhát nyúlványa a Gödöllői és a Monori-dombság is. Alapja a mélyben másodkori mész és dolomit, felül harmadkori üledék. A dombságok területén a pleisztocén rétegek is igen jelentős kiterjedésűek, az idősebb pleisztocén rétegeket főleg *agyag, homok, homokos agyag, iszap* képviseli, a fiatalabbak közül a lösz és a *finom homokos üledék* jelentős. A pleisztocént az alternatív lepusztulás jellemezte, a jeges

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

Megalapozó vizsgálat

szakaszokban főképp periglaciális folyamatokkal, a jégmentes szakaszokban felerősödött erózióval.

A Gödöllői Dombság kistáj 130 és 344 méter közti tszf.-i magasságú, míg északon közepes (300 méter tetőszínű), addig délen az alacsony (200 méter tetőszintű), délkelet felé enyhén lejtő dombvidék. A dombvidék több hátságból tevődik össze, amelyek a peremek mentén az eróziós, korróziós folyamatokkal aszimmetrikus, keresztirányú völgyeket hoztak létre. A kistáj lösszel fedett területein megjelennek a lösz jellegzetes lepusztulási formái, míg a futóhomokos térszíneken a félig kötött futóhomokformák a jellemzőek.

A település déli csücske a Monor-Irsai kistáj részét képezi, melyet csupán másfél évtizede különítették el a Gödöllői dombságtól. A kistáj Süllysáp-Mende vonalától egészen Ceglédbercelig húzódik. Tengerszint feletti magassága 110 és 225 méter közötti, átlagosan 150 méter, délkelet felé hullámos síkságba átmenő alacsony, az Alföldre mélyen benyúló dombság. A Monori dombság arculatát a néhol lankás, néhol meredek lejtős löszvölgyek és a köztük elhelyezkedő terjedelmes löszhátak határozzák meg. A kistáj legmagasabb pontja a Mende határában lévő Zsellér-hegy, mely 239 méter magas. Az itt található völgyek lejtése, a terület általános lejtéséhez hasonlóan, ÉNy-DK irányú.

1.10.1.2. Talajviszonyok

Mende talajviszonyait döntően a két kistáj talajviszonyai határozzák meg. A Gödöllői dombság lejtésének megfelelően *barnaföldek* és csernozjom *barna erdőtalajok* borítják (96%). A kistáj területén kialakult barnaföldek nagy része homokon képződött, melynek rossz vízgazdálkodási tulajdonsága és alacsony humusztartalma miatt kedvezőtlenebb a termékenysége, mint a löszön képződöttéké. Míg a barnaföldek mintegy fele erdőterület, addig a kizárólag löszön képződött, vályog mechanikai összetételű, kedvező vízgazdálkodású csernozjom barna erdőtalajok 82%-ban szántóként hasznosulnak. A Monori-Irsai-Dombság délkeleti dombhátainak jellemző talaja a *cserjöznom barna erdőtalaj* és a *mészlepedékes cserjöznom*. Az utóbbi főként a dombhátak keleti peremén fordul elő, jellemzően löszön képződött, kedvező vízgazdálkodású, igen jó termelékenységű talaj. A mélyebb fekvésű területek *hidromorf talajok* alakulnak ki, mint például a réti talaj, sőt foltonként tőzegképződés is megfigyelhető. A településen található egy száz éves löszfal, mely a régi hulladéklerakó mellett található.

Monor-Irsai-dombság művelési ágankénti megoszlása

Talajtípus	%	Rét-legelő	Szántó	Szőlő	Gyümölcsös	Erdő	Telep.
Földeskopár	2	-	100	-	-	-	-
Humuszkarbonát	6	-	35	65	-	-	-
Barnaföld	1	-	60	30	-	10	-
Csernozjom barna erdőtalaj	56	-	60	10	5	20	5
Mészlepedékes csernozjom	23	2	95	-	3	-	-
Réti csernozjom	1	-	-	-	-	100	-
Réti talaj	11	50	20	-	-	10	20

Gödöllői-dombság művelési ágankénti megoszlása

Talajtípus	%	Rét-legelő	Szántó	Szőlő	Gyümölcsös	Erdő	Telep.
Földeskopár	1	-	-	-	-	100	-
Humuszkarbonát	1	2	90	-	-	8	-

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 3105012336

Megalapozó vizsgálat

Barnaföld	76	8	24	6	4	48	10
Csernozjom barna erdőtalaj	20	2	82	1	-	9	6
Réti talaj	2	-	60	-	7	16	17

Forrás: Szabó Lajos – Tóthné Surányi Klára A Gödöllői-Monori dombság természetföldrajzi viszonyai és a termőföldvédelem

1.10.1.3. Vízrajz

Mende a Tisza vízgyűjtő területéhez tartozik. A település vízrajzi viszonyait a településen áthaladó, a maglódi Fáy tanya közelében eredő, Alsó Tápió egyik ága határozza meg, melyet a helyiek Barina-pataknak is neveznek. Korábban sok forrás volt Mende területén, de az általános szárazodási folyamat hatására ezek többsége elapadt. A legnagyobb árvíz 1963. szeptember 8-án volt a településen, ezt követően került a Tápió szabályozásra. Az Alsó-Tápió vízrendszerét a dombvidék jellegű vízfolyások, a nagyvizek gyors levonulása és a kis esésű szakaszok feliszapolódása jellemzi. Az Alsó-Tápión tározók nem létesültek. A csapadékvizet vízmosások és árkok vezetik a Barinába. Az elmúlt pár évben komoly problémákat okozott a településen a nagy mennyiségben lezúduló csapadék, ezért a település dél-keleti részén völgyzáró gátat építettek a település beépített területeinek védelmére.

1.10.1.4. Éghajlati viszonyok

A térség éghajlata átmenetet képez az Északi-középhegység és az Alföld között. A kistáj, így a településen is jellemzően mérsékelt meleg és száraz az éghajlat. Az évi középhőmérséklet 9,3°C. A januári középhőmérséklet (-2)-(-3)°C, míg a júliusi 20-21°C. Az abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 34,2°C, míg az abszolút minimumoké -16°C. A domborzati viszonyoknak köszönhetően, a településen sokszor megreked a hideg levegő. Az évi csapadék mennyisége 550-600mm, eloszlása aránytalan. Jellemző a nyári szárazság a térségben. A leggyakoribb szélirány az észak-nyugati, az átlagos szélesség kicsivel több mint 2,5 m/s.

1.10.1.5. Növényvilág

Mende növényföldrajzilag az Északi-középhegység flóraidékébe tartozó Börzsöny és a Cserhát (Neogradense) flórajárásba tartozik. A térség elhelyezkedése, geológiai és klímatiságai alapján átmeneti zónát képez az Alföld és Északi középhegység között. Átmeneti jellegének köszönhetően speciális mezoklíma alakult ki itt, mely egyedülálló vegetáció kialakulásának adott lehetőséget. Ennek köszönhetően innen vált ismertté a tudomány számára, az alábbi két erdőtársulás: gyertyánelegyes mezei juharos-tölgyes, kislevelű hársas-tölgyes.

A flórajárásra jellemző, hogy az északi lejtőkön nagy kiterjedésű mészkőkerülő bükkösök élnek. Az alacsonyabb fekvésű hegyhátakon a tölgyelegyes bükkösök, még lejjebb a cseres tölgyesek jellemzők.

Mende az előzőekben már említett Gödöllői és a Monor-Irsai dombság kistájához tartozik. A Gödöllői Dombság löszhátainak jellegzetes erdőtársulásai a száraz tölgyes-hárserdők (*Dictamnno-Tilietum*) és gyertyánban szegényebb mezei juharos-tölgyes. A kistájon elterjedtek a melegkedvelő tölgyesek, melyek jellegzetes növényei a sziklai sás (*Carex halleriana*), a hengeres peremizs (*Inula germanica*), tarka nőszirm (*Iris variegata*), valamint közönséges borkóró (*Thalictrum minus*). A kistáj teljes területére jellemzők a nyílt és zárt homoki gyepek, melyek

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 3105012336

jellegzetes növényei: a magyar csenkesz- (*Festuca vaginata*), a báránypirosító (*Alkanna tinctoria*), a kései szegfű (*Dianthus serotinus*), valamint a homoki árvalányhaj (*Stipa borysthénica*). A térségben általános jelenség a nedves élőhelyek területének visszaszorulása.

A Monor-Irsai kistájra jellemző erdőssztyepp-vegetáció jórészt teljesen visszaszorult, átalakult. Ez különösen vonatkozik a fás társulásokra, amelynek maradványai, degradált állományai csupán néhány helyen lelhetők fel.

Az egész térségre jellemző, hogy az ősi vegetáció helyét egyre inkább átveszik a tájidegen-, és gyomfajok. mint a parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*). Jelentős területet foglalnak el az akácok, a nemesnyárasok és telepített fenyvesek.

A Mendei erdők egy része telepített, területükön erdőgazdálkodás folyik.

1.10.1.6. Állatvilág

A térség állatvilága a domborzatból és a változatos növényállományból adódóan nagyon vegyes összetételű. A gerincesek közül a madarak képviseltetik magukat a legnagyobb számban a térségben, legyen szó rendszeren, vagy alkalmasszerűen átvonuló, téli vendég vagy költő madárfajról. A költő madárfajok száma száz körüli, köztük megtalálhatóak olyan - e tájon ritkább - fajok, mint a darázsölyv, a holló, a fekete harkály, a guvat, a barna rétihéja és a jégmadár. A fokozottan védett fajok közül a gyurgyalag nagyobb számban, a kerecsensólyom szórványosan költ a település környékén. Több ritka faj is látható, mikor áthalad a település területén, a közeli a tájvédelmi körzet élőhelyeire (pl.: gyöngybagoly, halászsas, kanalas gém, szürke küllő, cigányréce stb.) vonulásukkor, kóborlásuk közben illetve táplálék szerzésükkor. A védett emlősök közül egyes denevér fajok, cickányok, pelék, a menyét, a hermelin, vadmacska és a borz viszonylag gyakoriak a területen. Az Alsó-Tápió és mesterséges tavak mentén a fokozottan védett vidra is előfordul, általában, mint téli kóborló. A kétéltűek és hüllők fajai (Magyarországon mindkét állatcsoport összes faja védett) elsősorban vízfolyások és a halastó mentén, valamint száraz gyepekben fordulnak elő. Számuk meglehetősen megfogyatkozott az utóbbi időben a területen. Gyakrabban kerül szem elé a vízisikló (*Natrix natrix*), a zöld és fürgé gyík (*Lacerta viridis*, *L. agilis*), a zöld leveli és erdei béka (*Hyla arborea*, *Rana dalmatina*) valamint a barna és zöld varangy (*Bufo bufo*, *B. viridis*). A területen ritkán előfordulnak olyan fajok, mint a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a réz és erdei sikló (*Coronella austriaca*, *Elaphe longissima*), a pannon és törékeny gyík (*Ablepharus kitaibelii*, *Anguis fragilis*) valamint a barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*).

A helyiek számára különösen fontos madárfaj, a túzok (*Otis tarda*) - régen nagyon sok élt a településen (mára sajnos már kipusztult a térségben) - emlékművet is emeltek, egy kőtojás formájában, mely a település déli részén található.

1.10.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.10.2.1. Táj történeti vizsgálat

Mende már a jégkorszak után néhány ezer évvel is meghatározó település volt. A Vatyai kultúrához tartozó népcsoport, a középső-késő bronzkorban emelt földvárat - Leányvár- a kratyinkai patak partján, melyet ma már domb rejt el. Számos bronzkori lelet került elő az ásások során, mely arra utal hogy az itteni lakosság földet művelt és állatot tartott. A

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 3105012336

lőtenyésztésre utalnak az agancsból készült zablapálcák. A településen számos népcsoport megfordult, többek közt szarmatag-jazig törzsek, germánok és valószínűsíthető, hogy Attila hunjai is a helyi patakokban itatták lovaikat.

A honfoglalás idején valószínű, hogy Árpád magyarjai Mendén is letelepedtek, de erre konkrét bizonyíték nincsen. Érdekes azonban, hogy a településen ma is áthaladó patak, a Tápió nevet kapta, mely jelentése „erdők szelleme”, ami arra utal, hogy mindig is jelentős erdőterületek voltak ebben a térségben.

A település Árpád-kori történetéről, az 1978-as régészeti ásatásoknak köszönhetően, viszonylag sok információ áll rendelkezésre, ekkor tárta fel Miklós Zsuzsa régész a Mendén található földvár maradványait. A Pusztaszentistvánál szemben lévő dombon állt valamikor ez a földvár, amelyet a régészek Mende-Leányvár néven említenek. II. József idejében készült térképen is jól beazonosítható a földvár. A Lányvár lejtőjének alján több terasz is található, amelyek valószínűleg a helyiek földműveléshez kapcsolódó tevékenységére utalnak.

A tatárjárás utáni Mendéről az abban a korban íródott oklevelekből tudunk. Ezekből arra következtethetünk, hogy már ebben a korban éltek jobbágyok ezen a területen, akik földművelésből éltek. Valószínűsíthető hogy a település akkoriban királyi birtok volt, mert az adományozási okiratokból kiderül, hogy innen látták el élelemmel a margitszigeti apácákat.

Az Anjouk idején megindult a térség városainak felvirágzása és a földművelés is kimozdult az elmaradottságából. A XVI. század második felében fellendült az árutermelés, emelkedett a mezőgazdasági termékek forgalma. Az erdők irtásával növelték a megművelhető szántóföldeket. A török uralom idejéből és az azt követő évekből, nem sok dokumentum maradt fenn, mégis az összeírások alkalmával kiderült, hogy a helyi lakosság döntően juhtenyésztéssel, gabona-, len- és kendertermesztéssel, szőlőműveléssel és méhészkedéssel foglalkozott.

A törökök kivonulása után Mende teljes területe elnéptelenedett, a lakosság nagy része városokba költözött a megélhetés végett. Az újjátelepülés 1727 és 1744 között zajlott Mendén, a telepítést a Bosnyák család kezdte el. Ezután a település népessége stabilizálódni, sőt lélekszámuk nőni kezdett. 1770-ben készült el a Mendeiek „Urbarialis Tabella”-ja. Az itteni földeket 2. osztályúnak minősítették, így egy telek 26 hold szántóból és 10 hold rétből állt. továbbá a dokumentum alapján a település lakosságának 28 ökre, 23 lova, 23 tehene és üszője valamint 12 steril marhája volt.¹² A XVIII. vége felé Mendén is elkezdődik a fellendülés, ennek egyik jele a majorsági gazdálkodás kiszélesedése.

A katonai felmérés területhasználatot ábrázoló térképén is látható, hogy ebben az évszázadban a lakosság nagy része állattartásból élt, jelentős területek legelőként hasznosultak. Ebben az időszakban a település déli részén nagy kiterjedésű erdőterületek voltak, melynek nyomai még ma is megtalálhatóak. A helyi lakosság egy része szőlőgazdálkodásból élt, három nagyobb szőlőterület is volt Mende területén.

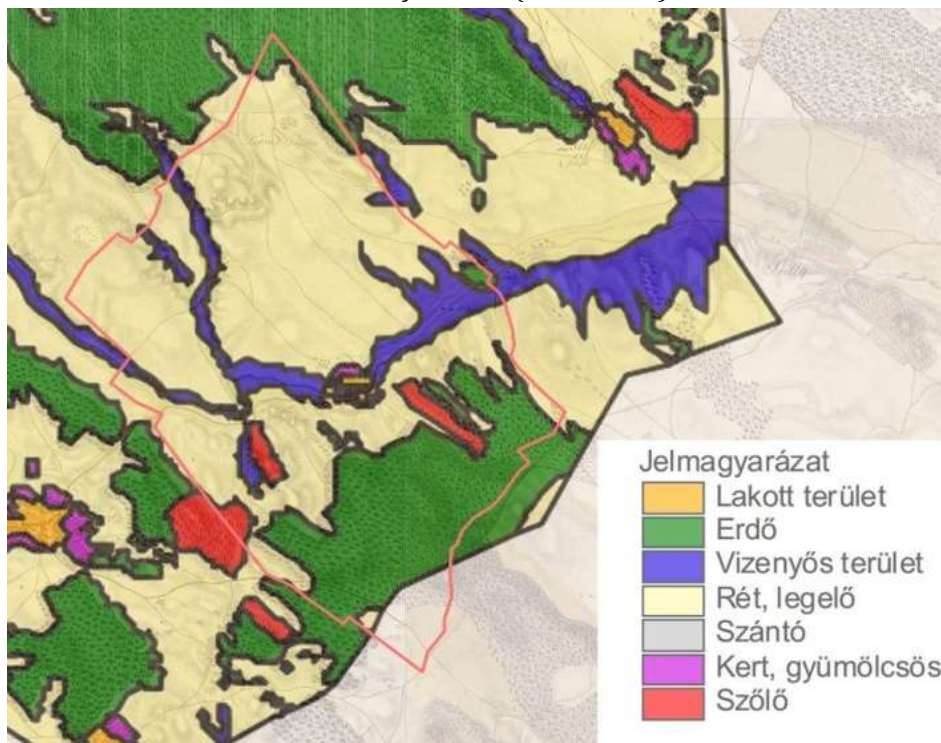
¹² PmL. IV./74. Úrbéri összeírások C.C.II.6/1770-71

Megalapozó vizsgálat

I. Katonai felmérés (1780-1784)

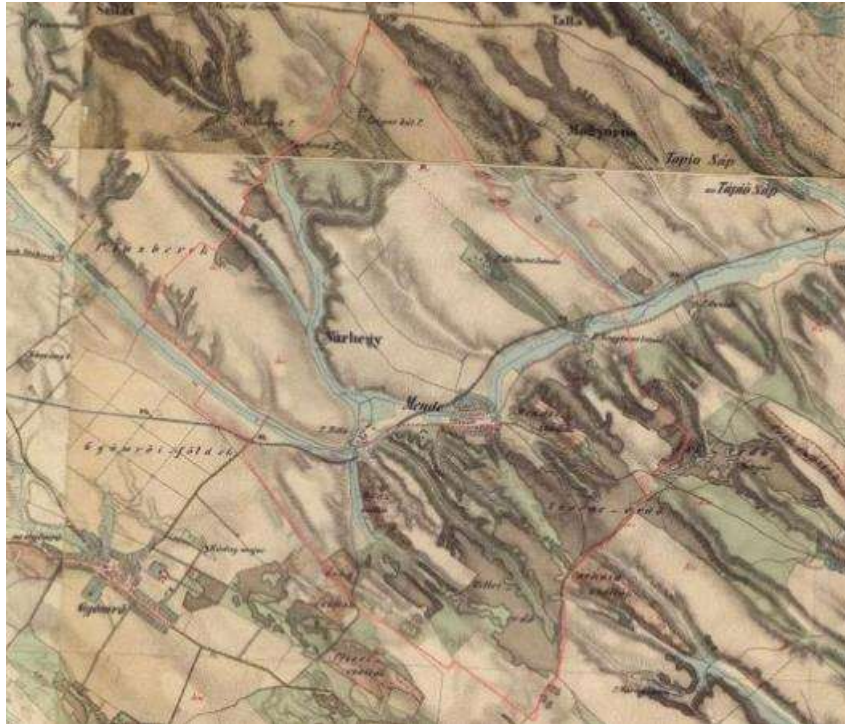
I. Katonai felmérés területhasználata¹³

¹³ Demény Krisztina-Centeri Csaba - A Gödöllői-Domság Tájérténeti elemzése Katonai Térképek alapján
KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

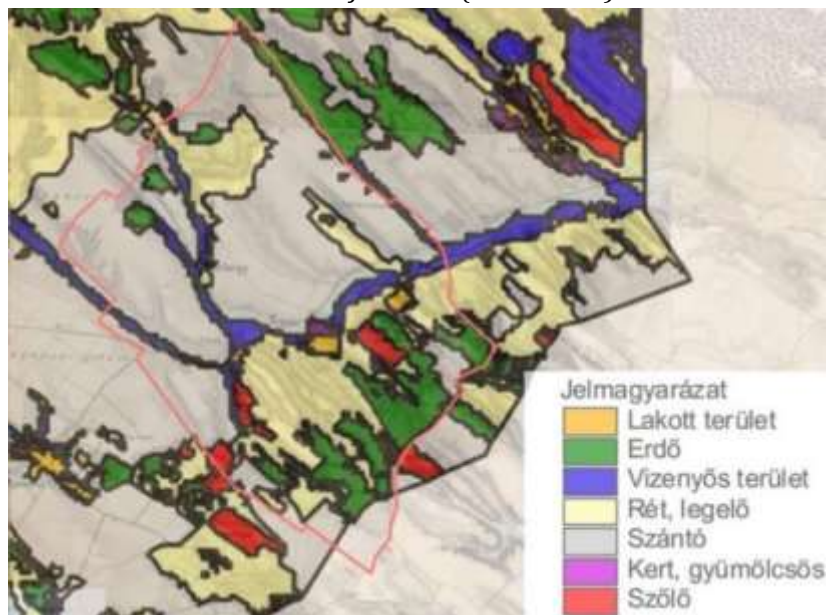

Megalapozó vizsgálat

A XIX. század első felére a szántóföldi hasznosítás tért hódít a II. Katonai felmérés térképe alapján. A Mendei jobbágyok főként gabonatermesztéssel foglalkoztak, mert a környék fekete homokja igazán termékeny volt. A Billei majorságban főként gabona feldolgozás folyt ebben az időben. Továbbá jelentős volt a szőlőművelés a településen, mely a Tápió pataktól délre, a Mendei szőlők, a Billei szőlők és az Öreg hegyi szőlők elnevezésű területeken folyt. A II. katonai felmérés és területhasználatát ábrázoló térképen látható, hogy az erdők aránya lecsökkent az erdőirtások következtében, azonban a déli részeken még továbbra is nagyobb kiterjedésű erdők maradtak. Pest közelsége baromfitenyésztésre sarkallta a helyieket, a liba és kacsza könnyen értékesíthető volt a pesti piacokon, emellett a juhtenyésztés is megemlítendő.

II. Katonai felmérés (1806-1869)

II. Katonai felmérés területhasználat

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

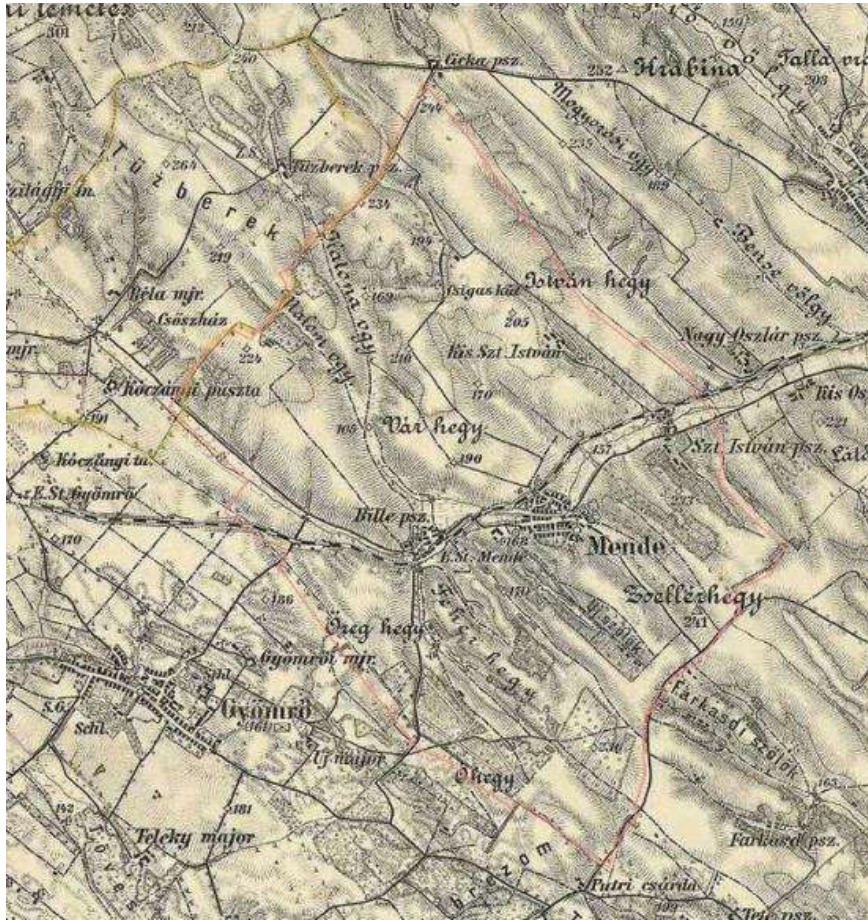
SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

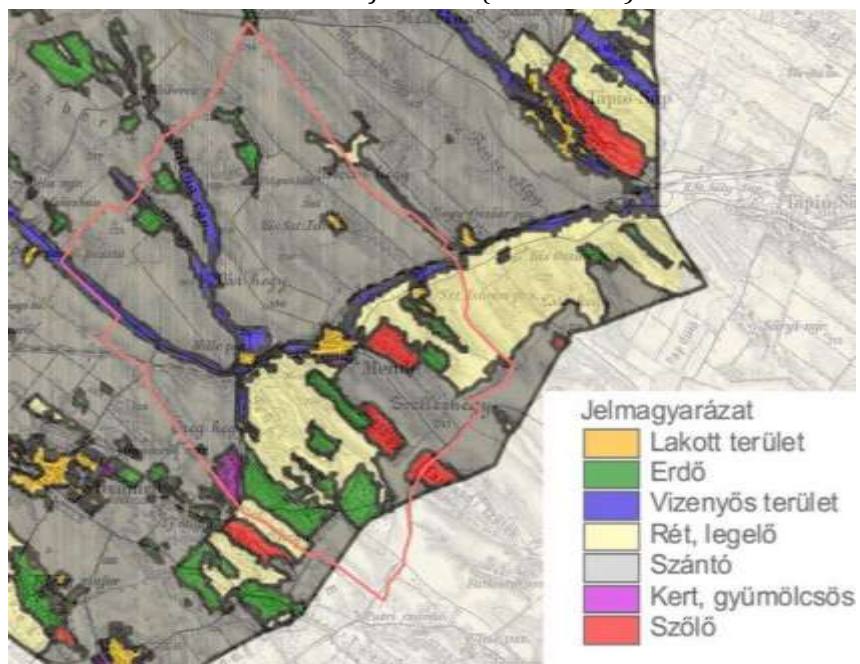
Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

Az 1869 és 1873 között készült III. katonai felmérés is jól bizonyítja, hogy ebben az időben a Mendei lakosság nagy része szántóföldet birtokolt. Tovább csökkentek a térség erdőterületei, ugyanis a szántóműveléshez egyre több területre volt szükség.

III. Katonai felmérés (1869-1873)

III. Katonai felmérés területhasználata

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 810501288

Az 1920-as években a Mendei terület nagy részét gróf Teleki László birtokolta, akinek köszönhetően az itteni területeken elkezdődött az őszibarack termesztés, melyet később egészen Londonig szállítottak vonaton. Az 1920-30-as években két nagy földbirtokosi család volt a településen: Baumgarten Ignác és Fülöp Józsiás Szász Coburg Gothai herceg. A Coburg-területeket az erdő kivételével Rosenfeld Sándor bérelte. A bérleti díjat gabonában kellett fizetni, amit később Németországba szállítottak. Rosenfeld kereskedelmi gazdaságot hozott létre Mendén. Az uradalom területén kétszeres, háromszoros vetésforgó volt. A búzán kívül kukoricát is termeltek a sertésstenyésztéshez, valamint takarmányt a szarvasmarhák számára. A birtok homokos területein sárga- és görögdinnyét, a Rosenfeld birtokon ipari növényeket, mint például a repce vagy a len is termesztettek.

A mendei kisparasztok földjük minden egyes részét hasznosították: a kukorica és a burgonya között tököt termesztettek; a szőlő között gyümölcsfákat ültettek, a beültetett földek szélén pedig mákot termesztettek. Mendén nem volt olyan paraszt aki ne termelt volna mákot, amit a következő versike is jól mutat:

„Mende mákos, Sápi dohányos,
Úriba liba, Sülybe paprika.”¹⁴

Ami az állattenyésztést illeti Mendén az 1920-as években tehenet, sertést, birkát tartottak a major területén. A kisparasztok döntően baromfit tartottak: libát, kacsát és csirkét. Az 1930-as években kezdődött meg a község tervszerű fásítása, az utcák többségére cseresznye- és meggyfákat ültettek. A község területe ebben az időben 2779 hektár volt, melyből 253 hektárt tartottak nyilván erdőként (167 ha szálerdő és 85 ha sarjerdő).

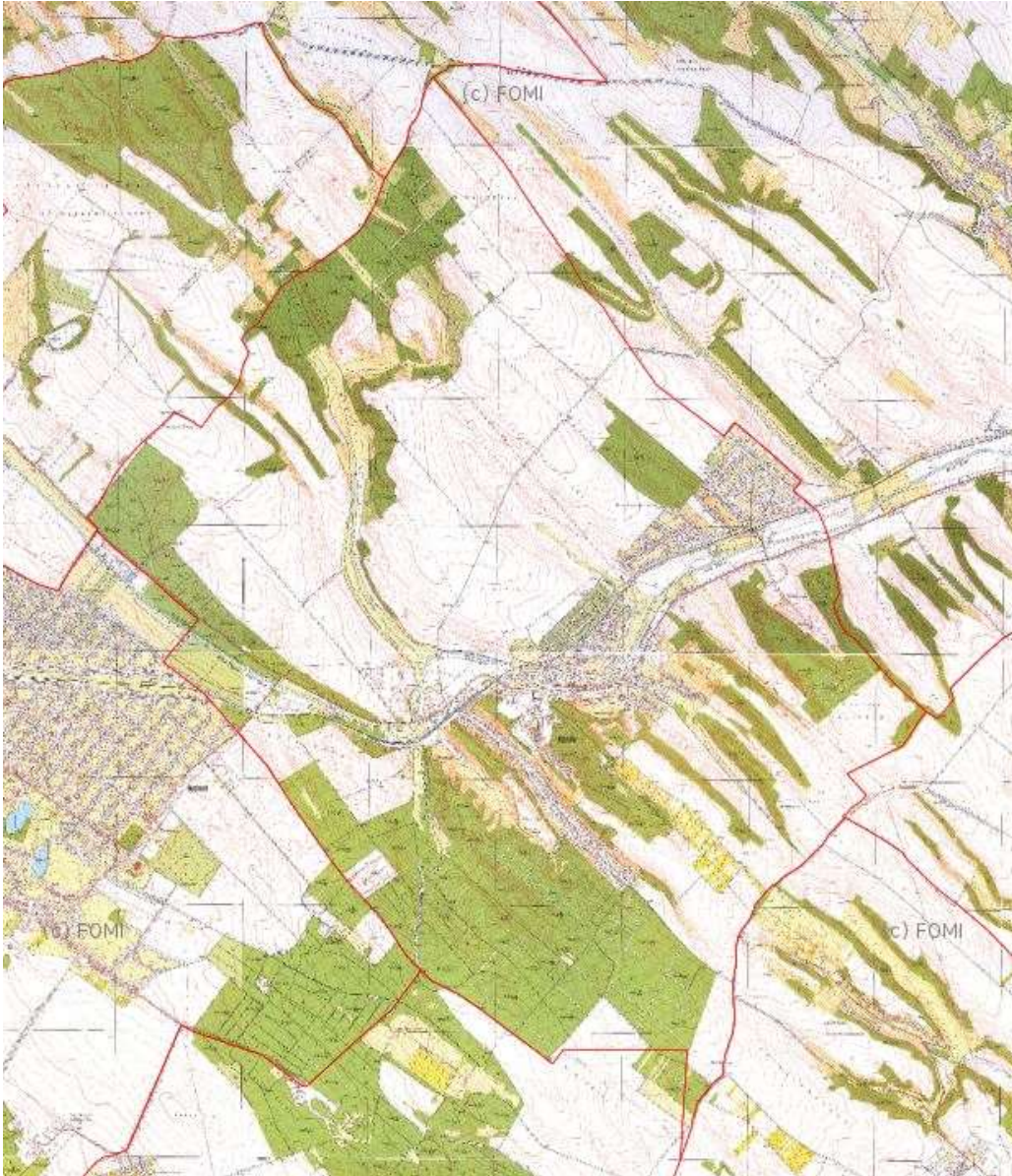
A II. világháború utáni időszakban jelentős fejlődésnek indult a falu. Mende lakói részben a mezőgazdaságban dolgoztak, a többség pedig Budapestre ingázott.

Az 1952-ben a Maglódi és a sülysápi ÁFÉSZ összeolvadásából alakult Alsó-Tápió menti ÁFÉSZ bonyolította teljes egészében a vonzáskörzet – Tápiósüly, Tápiósáp, Úri, Mende – gazdasági életét. Központi szerepét a közel 500 alkalmazott is mutatja. A termékekből jelentős mennyiséget exportáltak külföldre is (Franciaország, USA, Olaszország).

A településen három Termelőszövetkezet alakult ki az 50-es 60-as években, ezek a település keleti felén a Tápió patak két partján helyezkedtek el. Ezeknek a TSZ-nek a maradványai ma is megtalálhatóak, az egyik lovardaként a másik pedig majorként működik. Míg a hatvanas évekbeli térképen még a *Farkasdi szőlők* teljes területe szőlőgazdálkodási területként van feltüntetve, addig a 80-as évekbeli térképen a terület felhasználása elkezd átalakulni.

¹⁴ Csécsei Család visszaemlékezései alapján (Dombok ölelésében-Mende község története)

A település térképe a 80-as évekből

A 90-es évek elején megindult országos kárpótlási hullám, a település területének kis hányadát érintette, csak a település délkeleti részén találunk olyan területegységeket, melyen a földrészletek felaprózódását eredményeztet. A gazdaság és társadalom alakulására vezethető vissza, hogy a 80-as évek végétől egyre több szántóterületet hagytak fel, ugyanakkor napjainkig többen földterülethez jutottak és szántóföldi művelésbe fogtak.

1.10.2.2. Tájhasználat vizsgálata

A település 7 dombra épült és ez döntően meghatározza Mende tájkarakterét, a település mai területén 13 kisebb-nagyobb domb található. A Monor-Irsai dombság legmagasabb pontja Mendén található, a Zsellér-hegy, mely 239 méter magas. A település ebből következően változatos domborzati adottságokkal rendelkezik, tájszerkezetének, a dombok mellett, másik

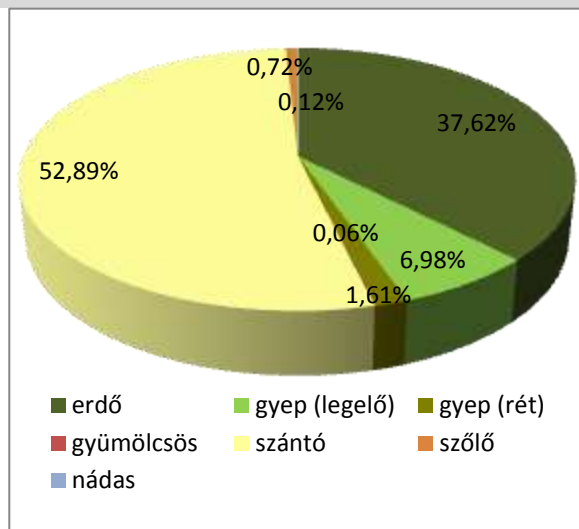
Megalapozó vizsgálat

meghatározó eleme a Tápió patak és a vízfolyást övező természetes és természetközeli területek. Az egész települést kettészeli a nyugat-keleti irányban vezető 31 számú főút és ezt a hatást erősíti az ezzel párhuzamosan haladó vasút is. A két rész karakterében különbözik, a déli rész tagoltabb, az északi homogénebb képet mutat. A déli területeken nagyobb kiterjedésű összefüggő erdőségek jellemzőek, északon pedig a mezőgazdasági területek, ez a kettősség, az alábbi táblázatból és grafikonokból is kiténik.

művelési ág	alrészletek száma	összes alrészlet területe (m ²)	legkisebb alrészlet területe (m ²)	legnagyobb alrészlet területe (m ²)	átlagos alrészlet területe (m ²)
erdő	98	8847634	1	1771455	90282
gyep (legelő)	65	1660210	671	170566	25541
gyep (rét)	22	382345	431	270958	17379
gyümölcsös	10	234809	329	105213	23480
szántó	352	12406815	178	992730	35246
szőlő	131	300476,89	387,19	12647,87	2293,72
nádas	2	28677	3864	24813	14339
Összesen	680	23860966			

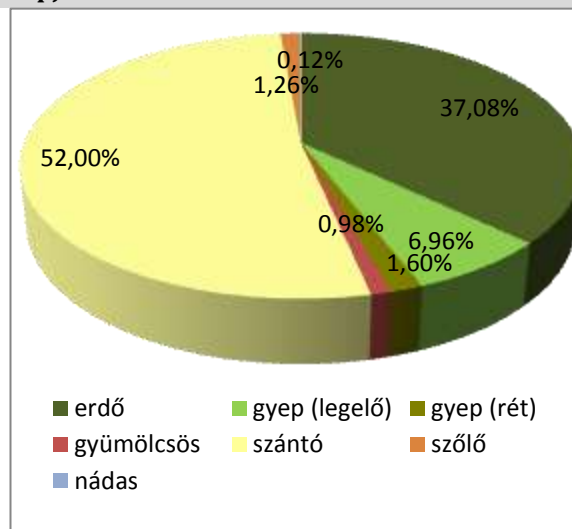
Külterületi földrészletek statisztikája művelési áganként¹⁵

Mende külterületi területfelhasználása a 70-es években

Forrás: www.takarnet.hu (1977-es adat)

Mende külterületi területfelhasználása napjainkban

Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás

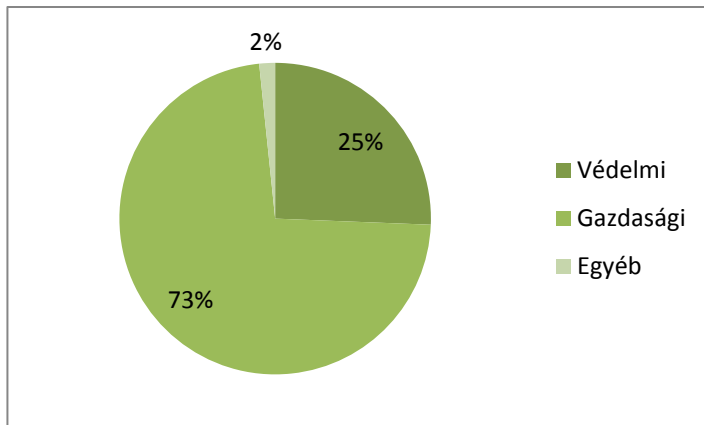
A település erdősültsége magas 32,6 %, mely jóval meghaladja az országos átlagot. A külterületek művelési ág szerinti megoszlása alapján ez az arány még magasabb, 36 %-os **erdő** borítottságot kapunk. Ez az egyik alapja Mende kedvező természeti adottságainak.

Az erdészeti adatszolgáltatás alapján ábrázoltuk az erdők rendeltetés szerinti vizsgálatát is a V-02 számú térképen. Az erdészeti nyilvántartás szerint a település területén lévő nyilvántartott erdők közel három negyede, **gazdasági rendeltetésű**. A legnagyobb összefüggő elsődlegesen

¹⁵ Földhivatali adatszolgáltatás

gazdasági rendeltetésű erdőfolt a település déli, Gyömrővel határos területen található. Ahogy az már a tájtörténeti elemzésben kiderült, ezek a Fehér hegy környéki területek évszázadok óta erdőborított területek voltak, a szomszédos Bille-puszta után ez a terület a *Billei erdők* nevet viseli. Faállományát tekintve, részben kocsányos és kocsánytalan tölgyesek alkotják, melyet akáccal és fekete fenyővel pótolnak. A település északi területén, egy nagyobb összefüggő gazdasági erdőterület kapcsolódik a patakhoz. Ezeket a Vár hegytől északra lévő erdőket döntően akác (*Robinia*), nyár (*Populus*) és erdei fenyő (*Pinus nigra*) alkotja.

Erdők rendeltetés szerinti eloszlása¹⁶

A településen a **védelmi rendeltetésű** erdők adják az erdők negyedét, melyek a domborzati adottságoknak köszönhetően **talajvédelmi szerepűek**. Ezek a beépített területeket délről övező Fehér-hegy, Tabán-hegy, Öreg-hegy vonulatának meredekebb térszínein jellemzőek. A talajvédelmi erdők jellemzően akáccal, mezei juharral, erdei és fekete fenyővel lettek betelepítve.

A település közigazgatási területének közel felét (45,7 %-t) a **mezőgazdasági szántók** teszik ki, ez a külterületek 52,0%-át jelenti. Mende szántóföldjeinek átlagos alrészlet mérete 37000 m² körüli. A mezőgazdasági szántó művelésű területeket döntően nagyméretű táblák alkotják, melyek lehetővé teszik a nagy- és középüzemi művelést. A CORINE földhasználati leltár¹⁷ alapján a területfelhasználási kategóriák közül a nagytáblás szántóművelés 49%-ot tesz ki. Nagyobb összefüggő szántóterületek a település északi részén találhatóak.

Kisebbs méretű táblák csak a település keleti részén találhatóak, melyek valószínűleg a 90-es évek kárpótlásának eredményei, ami azért valószínű, mert a település hatályos településrendezési tervén is kertes mezőgazdasági területbe vannak sorolva. Ezeknek az Öreg-hegytől északra található kis méretű parcelláknak egy része már beerdősült, a másik része nagytáblás rendszerben művelt. Ez elmondható az északon lévő szalagparcellákra is.

A szántóföldek minőségére a megosztottság jellemző, a belterülettől délre nagyobb arányban található gyengébb, 5-7 minőségi osztályba sorolt földterületek, míg az északi részeken kedvezőbb a termőföld minősége, magas az 1-5 minőségi osztályba tartozó termőföldek aránya. A parlag területek terjedése a településen nem jellemző, a szántóföldi területek nagy része művelt, a keleti határszélen a vasút mentén található kisebb parlagon maradt terület egység.

¹⁶ Erdészeti adatszolgáltatás

¹⁷ KÓKA, MENDE, SÜLYSÁP, TÁPIÓSZECŐ, ÚRI TELEPÜLÉSEK HELYI FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI PROGRAMJA / LOCAL AGENDA 21 /

Északi szántó területek

Déli szántó területek

A mezőgazdasági területek közül a **szőlők** részaránya kicsi, 1-1,5%. Összefüggő nagyüzemi méretű szőlőterületeket nem található a településen. A történelem során több szőlőterület is volt Mendén, mint például a *Mendei* vagy *Billei szőlők*, de ezek ma már a belterület részét képezik, csak a házak hátsó kertjében lévő néhány szőlőtőke őrzi a korábbi hagyományos területhasználat nyomát. A településen ma a *Farkasdi szőlők* területén találunk szőlősöket, ahol döntően kisebb területű földrészleteken folyik a művelés. A területre azonban a szőlők mellett a kertés művelés is jellemző, a földrészletek legtöbbször már csak művelési ágát tekintve szőlőként nyilvántartott, a valóságban inkább, mint kiskertek működnek. A hatályos településrendezési eszközökben a terület Mk jelű mezőgazdasági kertés területfelhasználási kategóriába sorolt.

A **gyümölcsösök** aránya a településen 1-2 % körüli, elhelyezkedésüket tekintve pedig a település déli részén találhatóak, a Farkasdi szőlők szomszédságában. A területhasználati diagramon látható, hogy a nyolcvanas években még csak nagyon kicsi arányban fordult elő gyümölcsös, jelenleg viszont arányuk majdnem eléri a 2%-ot. A Diós Lovardától délre lévő szántó művelési ágú területeken is gyümölcsös található. A tendencia a már előzőekben említett híres mendei gyümölcs (őszibarack) termesztéssel indokolható.

A **rétek és legelők** aránya a település külterületének 9 %-át teszik ki, mely a tájtörténeti elemzésben is említett, viszonylag nagy arányú korábbi hagyományos állattartásra is visszavezethető.

A rét művelési ágban nyilvántartott területek a Tápíó-patak nyugati ága mentén, továbbá nagyobb összefüggő foltként a település belterületétől északra, a Bille-pusztai Csikós Lovardához kapcsolódóan található. A rét művelési ágú területek, a hatályos településrendezési tervben általános és gyepgazdálkodási mezőgazdasági területként szerepelnek.

Az ökológiai hálózat északi nagyobb összefüggő területét nagy részben legelők alkotják, valamint a Tápíó patakot a beépített területekig legelők kísérik. Ezek a kiterjedt összefüggő legelők szintén természeti és ökológiai értéket képviselnek a településen. A hatályos településrendezési eszközök, az északi patak menti legelőket Mgy jelű gyepgazdálkodási (mezőgazdasági) terület kategóriába sorolja. Az értékes ökológiai hálózat területén található az ex-lege védett láp is.

A **nádasok** aránya a településen alacsony (0,12%), melyek Mende délkeleti részén helyezkednek el, a Tápíó patakhoz csatlakozva.

1.10.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.10.3.1. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Védett területek

A település területén nemzetközi védelem alatt álló terület nem található. Országos védelem alatt áll, az, az ex lege földvár, mely a település északi részén található és a helyiek Leányvárnak neveznek.

Ex lege földvár a belterülettől északra
Forrás: www.tajertektar.hu

A földvár megmaradt dombja
Forrás: mende.hu

A földvár az 1996. évi LIII. törvény 23 § (2) bekezdése alapján kiemelt természetvédelmi oltalom alatt áll. A törvény a következőképpen határozza meg a földvár fogalmát:

„a földvár olyan védelmi céllal létesített vonalas vagy zárt alakzatú földmű, amely azonosíthatóan fennmaradt domborzati elemként történeti, kulturális örökségi, felszínalkatani, illetve tájképi értéket képvisel”.

A Mendét övező hét domb közül kettőn is vár állott. A Leányvárat feltehetően a Krisztus előtti XIII. században, egy bronzkori nép építette. Ma már a vár nem látható, csak a domb, amelyen valaha állott. Az Alsó-Tápiótól délre található a másik földvár – mendeiek szerint Lányvár -, melyet az Árpád-korban, a XIII. században emeltek.³

Földvár a belterülettől délre
Forrás: www.mapire.eu

A XIII. századi földvár dombja a belterülettől délre
Forrás: Google Earth fotótára

³ Forrás: http://mende.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=6&Itemid=7

Egyedi tájértékek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben található meghatározás szerint (6. §, (3) bekezdés): „Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos, vagy esztétikai szempontból a társadalom szempontjából jelentősége van.”

A tájértékek országos katasztere adatai a TÉKA tajertekar.hu weboldalon érhetőek el, melyek azonban csak tájékoztató jellegűek, miszerint Mendén 13 tájérték található. Ezek közül a Magtár műemléki oltalom, a Leányvár elnevezésű földvár természetvédelmi oltalom alatt áll.

- 1 Kőkereszt (Fő út)
- 2 Loyolai Szent Ignác Templom
- 3 Hósi emlékmű
- 4 Szent István emlékmű
- 5 Evangélikus templom
- 6 Hősök tere - kőkereszt
- 7 Leányvár földvár
- 8 Gémeskút (Várhegy)
- 9 Lányvár földvár

1.12.3.2. Ökológiai hálózat

Mendén a rétekekkel, legelőkkkel kísért Tápió patak mente a település teljes közigazgatási területén az Országos Ökológiai Hálózat része. A vízfolyást kísérő ökológiailag értékes területek ökológiai folyosóként vannak besorolva. Ezekről a területekről elmondható, hogy természetes eredetűek és alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, puffer területek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására. A Mendén kijelölt ökológiai folyosó a Gödöllői dombság tájvédelmi körzetet köti össze a Tápió-Hajta tájvédelmi körzettel.

Mende északi területén, a Vár hegy környezetében, nagyobb kiterjedésű erdőfolt is a folyosó részét képezi. A terület legmagasabb pontja 203 méter magas.

Erről a területrészről ered az Alsó-Tápió egyik ága, mely szintén az ökológiai folyosó részét képezi. A patak és annak medre természetes vízparti társulásaival természetes kapcsolatot létesít a település belterületén is áthaladó Alsó-Tápió fő ágával. Ezen a szakaszon található meg a már előzőekben említett ex lege földvár is.

Az Alsó Tápió vízfolyás másik ága nyugatról érkezik meg a településre, az Ökörjárásnak nevezett településrészen, ezen a szakaszon az ökológiai folyosó szinte csak a vízfolyás szélességében halad, a település keleti részén aztán kiszélesül. Ez utóbbi területeken jellemzően vízparti társulások nádasok és ligeterdők találhatók.

1.10.3.3. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A település tájképvédelmi szempontból kiemelt területei szoros összefüggést mutatnak az ökológiai hálózati elemekkel, melyek az előző fejezetben ismertetésre kerültek.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek lehatárolása a DINPI adatszolgáltatása alapján került feltüntetésre a „Védelmi és korlátozási elemek vizsgálata” című tervlapon.

A település különleges - dombok ölelte - elhelyezkedése miatt jelentős tájképi értékkel rendelkezik. Az északi területek, melyet *Tűzberek*nek is neveznek, változatos, értékes társulásai miatt kiemelendők tájképi szempontból. Ezek a területek egyrészt ökológiai szempontból értékesek, másrészt kultúrtörténeti értékek is találhatóak, mint például a Lányvár vagy egy gémeskút. Ez a területegység része a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetének is.

Az ökológiai folyosó fontos elemét képező Tápió-patak mente és az azt kísérő természetes élőhelyek tájképi szempontból védendőek.

A beépített területektől délre a 7 domb és azok erdőségei határozzák meg a tájképet. Gyönyörű látványt nyújt az ember alkotta belterületi épített környezet felé magasodó *Zsellér-hegy* és az *Őreg-hegy*. Fontos ezeknek a település táji karakterét adó, mind táji, mind történelmi értékeinek megőrzése.

A fenti területek a település keleti oldalán szintén a tájképvédelmi terület övezetébe tartoznak.

1.11. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A település zöldfelület rendszere zöldterületekből, lakóterületek kertjeiből, zöldfelületi jellegű intézményekből, jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények (iskolák, óvodák stb.) kertjeiből, mezőgazdasági szántóterületekből, erdőkből valamint az előző elemeket összekapcsoló vonalas elemekből áll. A zöldfelületi rendszer alkotó elemeit a következőkben vesszük sorra.

1.11.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.11.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Zöldterületek (közkertek, közparkok, játszókertek)

A zöldfelületi rendszer alapvető alkotóelemei a közparkok és a közkertek, vagyis a közhasználatú zöldterületek. Legfőbb funkciójuk a pihenés, a rekreáció és a növényzet kondicionáló hatása révén a környezetminőség javítása. Közös jellemzőjük a közhasználaton és a rekreációs funkción túl az, hogy döntő részben növényzettel fedett területek. A közparkok rendeltetése az, hogy a lakosság számára biztosítsa a napi és a hétvégi szabadidő szabadban való eltöltésének kedvező feltételeit a településen belül, kötetlenül, bárki számára elérhető módon.

A jelenleg érvényben lévő rendelkezések értelmében közpark céljára olyan terület alkalmas, amely legalább 1 ha nagyságú és legkisebb oldalmérete nagyobb, mint 80m. A közparkok rendeltetésüknek megfelelően sokfunkciójú létesítmények. A pihenést, a játékot, sportot, s egyéb szabadidős tevékenységet szolgáló, önálló és egymáshoz kapcsolódó kertek együttese.

Hatályos Településszerkezeti Terv által kijelölt közparkok

A település jelenleg hatályos településrendezési tervét tekintve 6 db *KP* jelű **közpark** besorolású területtel rendelkezik. Ezek közül egy a közvetlenül a Fejes Ferenc téri bölcsödéhez kapcsolódó zöldfelület (**3**), kettő az Alsó-Tápió mentén található két zöldterület (**2,4**), négy lakóövezetbe

ágyazódó zöldterület (5), valamint a Fő útról lefűződő Hősök tere (6) is közpark besorolást kapott. A fenti meghatározások méretbeli korlátainak ezek közül csak kettő felel meg.

A térképen 1 számmal jelölt közpark bár méretét tekintve megfelelő, mégsem tudja betölteni az elvárt funkciót, mert egy magasfeszültségű légvezeték húzódik felette, ami a terület további hasznosítását nehezíti. Bár ezen az Alsó Tápióhoz csatlakozó zöldterületen, már elkezdődött a közpark rekreációs használata, egy focipálya kialakításával.

Ehhez a zöldfelülethez közvetlenül kapcsolódik a hatályos településrendezési terv szerint, a Bem József téri közpark is, mely akárcsak a többi közpark, jelentős fás szárú növényállománnyal rendelkezik, mégis hiányzik a tervszerű parkkialakítás. A parkban jelenleg egy asztal és két pad található.

A másik zöldterület (2), ami közpark területfelhasználási kategóriába került és méretét tekintve is megfelelő, a Tápió patak mentén található, a belterület határán. Bár a terület KP övezetbe van sorolva, egyes részei már beépültek és magántulajdonba vannak, ami nehezíti a további parkosítás, összefüggő rekreációs terület kialakítását.

Tápió völgyi közpark (1)

Fejes Ferenc téri közpark (3)

A településen található további négy közpark egyike sem tölti be a rendeltetését, kiterjedésük, a funkciók hiánya és rendezetlenségük miatt. Ezeknek a területeknek a programszerű kialakítása hiányzik, többnyire csak szabadon maradt zöldfelületek, melyek nem képesek kiszolgálni a helyi lakosság rekreációs szükségleteit.

A Fejes Ferenc téri új bölcsődéhez csatlakozó közparkról elmondható (3), hogy mérete nem éri el az elvárt 1 hektárt, valamint a területének egy része a vízmű (fenntartó: Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt.) tulajdonát képezi és kerítéssel van körbezárva, ami a korlátozza a közhasználatot. Ellenben elmondható, hogy a park fennmaradó területe jelentős faállománnyal rendelkezik.

A Szent István bekötő és Alsó-Tápió között elhelyezkedő közpark (4) 2014-es módosítást követően került Kp övezetbe. A terület a jövőben kiválóan hasznosítható rekreációs funkciókra, egyrészt az Alsó Tápió közelsége miatt, másrészt a környező természetes növényállomány végett. Jelenleg a területen jelentős fás szárú növényállomány nem található.

A lakóterületbe ágyazott közparknak kijelölt területek (5), inkább közlekedési területként funkcionálnak, mind rekreációs zöldfelületek, és együttes területük is csak 4200 m².

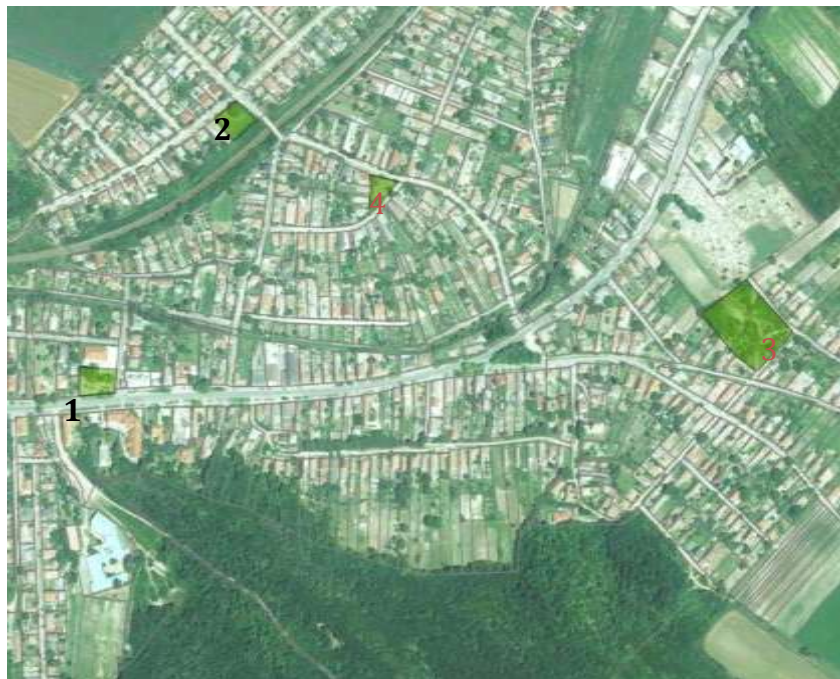
Lakóterületi közparkok (5)

Hősök tere (6)

A Fő út mentén található, 0,31 ha területű Hősök tere közpark besorolást kapott. Faállománya jelentős, kifejtett nyírfák (*Betula*) és vadgesztenyefák (*Aesculus*), mégis valódi parkként nem tud funkcionálni, hisz hiányoznak a kiszolgáló elemek: padok, asztalok.

A településen több olyan nagyobb zöldfelület is található, amelyek a hatályos szerkezeti terven, nem zöldterületi területfelhasználási kategóriába soroltak, mégis kiterjedésükből és rekreációs funkciójukból adódóan említésre méltóak.

Szerkezeti terven nem közparkba sorolt zöldfelületek

Az önkormányzat mellett található, újonnan kialakított fásított főtér (1) jelentős faállománnyal rendelkezik, valamint az itt elhelyezett padok rekreációs lehetőséget biztosítanak a helyi lakosoknak. Ez a terület a hatályos szerkezeti terven településközponti vegyes (Vt) területfelhasználási kategóriába van sorolva.

A Mendei hatályos övezeti tervlap szerint, a térképen 2-es számmal jelölt, József Attila utcai zöldfelület, KP övezetbe, míg a hatályos TSZT-n falusias lakó (Lf) területfelhasználásba van sorolva. Ezen a közel 1500 m²-es zöldfelületen, két nagy méretű platánfa (*Platanus*) és egy fészület áll. A területet régi gumiabroncsokkal kerítették le, mely jelentősen rontja a park vizuális értékét.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.kasib.hu
ID: 3105012836

Mendén két nagyobb méretű **játszótér** található, az egyik a Toldi utcában (3) a másik pedig a Péceli utcában (4).

A Toldi utcai, egy domboldalon lévő játszótér néhány fa játszószerrel, mely mellett kisebb méretű focipálya is található. A terület a település hatályos szerkezeti tervén erdőterületbe sorol, az övezeti terven kivett területként szerepel.

A Péceli utcai játszótér, a település központi részének lakosságát hivatott kiszolgálni. Az újonnan kialakított játszótéren fajtákok kaptak helyet. Faállományát tekintve több kifejlett faegyed is található a játszótéren vagy annak közvetlen környezetében, faállományát jellemzően juhar (*Acer*), nyír (*Betula*) és fűzfa (*Salix*) alkotja.

A két játszótéren kívül még található egy közterületen elhelyezkedő focipálya a Dobó István utcában. A terület a hatályos településrendezési terv szerint nem különül el az út területektől, út területfelhasználási kategóriába sorolt. A futballpályát régi gumiabroncsokkal határolták le, mely településképi szempontból nem túl kedvező.

Focipálya a Dobó István utcában

Intézménykertek

Az intézménykertek jellemzően nem közterületek, hanem korlátozott használatra szánt, egyes esetekben megnyitott zöldfelületi létesítmények. Funkciójuk lehet a pihenés, a szórakozás, a rekreáció, a sport és regenerálódás, az oktatás és kutatás, továbbá környezetvédelmi és ökológiai funkcióval is rendelkeznek. Az intézménykerteknek zöldfelületi szempontból két nagy csoportja van, a **jelentős (min. 50%) növényborítottsággal jellemezhető zöldfelületi intézmények** (temető, állat- és növénykertek, arborétumok, szanatóriumok, strandfürdők) és a **zöldfelülettel ellátott intézmények** kertjei (templomkertek, sportpályák, kórház-, iskola- és óvodakertek stb.).

A jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények:

A Mendei római katolikus **Loyolai Szent Ignác templom** és annak parókiája, a város központjában található és nagy kiterjedésű zöldfelülettel rendelkezik (80%). A templom udvarában található a Mária szobor és tizennégy stációkép, melyeket 1869-ben helyeztek el itt. Az udvarban számos kifejlett faegyed található (juhar). A katolikus egyház fenntartásában a szomszédos telken helyezkedik el az Oázis Idősek Otthona, mely kis méretű hátsó kerttel

rendelkezik. Az itt lakók a templom és a parókia kertjét egyaránt használhatják rekreációs célokra. A templom udvarát 2001-ben rendezték a Széchenyi terv keretein belül.

Loyolai Szent Ignác templom

Temető - /Forrás: Google Earth fotótára/

A **Mendei temető** a település nyugati részén fekszik a Fő út mentén. A domboldalon elhelyezkedő sírkert nem rendelkezik jelentős növényállománnyal, csak egy viszonylag idős vadgesztenyefákból álló alléval és a 31-es számú főút felől 4 db közepes méretű platánfával.

Intézményi zöldfelületek:

A **Mendei Evangélikus Egyházközösség temploma**, a Tabán hegyi utcából megközelíthető. A domboldalon elhelyezkedő templom kertje mindössze 640 m² nagyságú és csak néhány nagyobb méretű lombos fa található benne.

A **Géza fejedelem Általános Iskola** a település déli részén található, a kül- és a belterület határán, aminek köszönhetően, jelentős erdőállomány veszi körül. Az iskola kertje viszonylag kis méretű, csak néhány lombos fa és örökzöld cserje található itt. Az iskola telkén található továbbá egy tenispálya is, mely körbekerített, így az csak korlátozottan használható. Az iskola közvetlen szomszédságában található egy futballpálya, mely közterületként nyilvántartott, szabadon igénybe vehető.

Óvoda és bölcsőde – Pusztaszentistván

Az újonnan átadott **bölcsőde** kertje viszonylag kisméretű, a TSZT módosítás következtében bővítési területként hozzácsatolt a volt közparki terület, jelenleg fizikai lehatárolása ezt nem követi. A bővítési terület jelentős faállománnyal rendelkezik

1.11.1.2. Egyéb felületi kiterjedésű zöldfelületek

A település **erdőterületei** szintén részét képezik a települések zöldfelületi rendszerének, jelentős biológiai aktivitásukkal kedvezően befolyásolják a környezetminőséget. Az erdők területi aránya és elhelyezkedése már a tájszerkezet leírásánál kifejtésre került. Zöldfelületi szempontból azonban kiemelő, hogy Mendén a kiterjedt erdőségek a település beépített területeihez csatlakoznak így kondicionáló hatásuk is jól érvényesül. Mende belterületén csak a nyugati részen, a 31-es számú úttól délre található nagyobb összefüggő erdőterület a földhivatal szerint. A faállomány tekintetében döntően akác (*Robinia pseudoacacia*), valamint a gyomfaként ismert bálványfa (*Ailanthus altissima*) alkotja.

A **mezőgazdasági területek** olyan döntően gazdasági cézzal (pl.: növénytermesztés, állattenyésztés) létrehozott és fenntartott, művelt zöldfelületek – szántók, szőlőskertek, gyümölcsösök, legelők, kaszálók és faültvények –, amelyek biológiai aktív felületeik, időszakos vagy állandó növényzettel való borítottságuk révén szintén a zöldfelületi rendszer részét képezik. Alapvető mezőgazdasági funkciójuk mellett, nagy területi kiterjedésük révén és kedvező településszerkezeti elhelyezkedésük esetén jelentős települési kondicionáló, és ökológiai funkciót (élőhely, vándorlási útvonal, stb.) is betöltenek.

A településen jellemzően **falusias lakóterületeket** találunk, ahol a kerteknek fontos szerepük van. A **lakókertek** olyan, épületekhez kapcsolódó zöldfelületek, melyek a tulajdonosok számára biztosítanak lehetőséget pihenésre, rekreációra, játékra, kertművelésre. A település lakókertjei többségében jó állapotúak, az előkertek rendezettek. A Dózsa György utcában a hátsó, haszonkertek „felfutnak” a környező Fehér-hegyre is, mely különleges karaktert ad az utcának.

Vonalas zöldfelületi elemek

A vonalas zöldfelületi elemek az ökológiai és funkcionális kapcsolatok megteremtését hivatott biztosítani. Ilyenek lehetnek a patakmedrek melletti galériaerdő sávok, jelentős fasorokkal, növényssávvval rendelkező kerékpárutak, gyalogutak, közlekedési utak, zöldsávval kísért kötőtpályás nyomvonalak, vagy a mezőgazdasági parcellákat elválasztó, tagoló, mezővédő, erdőssávok.

Mende településszerkezetét egyrészt a **Tápió patak** határozza meg, melyhez kapcsolódó beépítetlen területek a belterület fontos zöldtömegét adja. A vízfolyás nemcsak, mint vonalas zöldfelületi elem jelentős, hanem ökológiai folyosó lévén természetvédelmi szerepe is fontos. A patak mentén megfigyelhető a döntően vízparti növényzet jelenléte. Kedvező adottságának tekinthető, hogy a patak nyomvonalvezetése nem szabályos, így kanyarulatai természetközeli hatást keltenek.

Fontos vonalas elemek a **fasorok**, melyek zöldfelületi rendszerben betöltött szerepe igen sokrétű. A közlekedési útvonalak melletti zöldsávnak, fasoroknak feladatuk egyrészt a közlekedés által szennyezett levegő tisztítása, másrészt vizuális szerepet is betöltenek a figyelem irányításával.

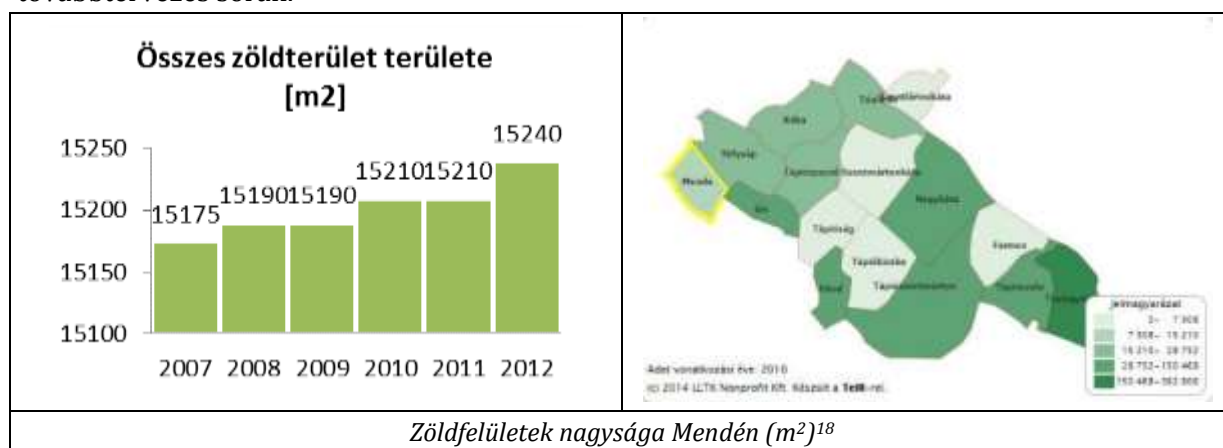

Mendén a fasorokat vizsgálva összességében kijelenthető, hogy tervszerűen ültetett fasorokat csak nagyon kis számban találhatunk. A fő közlekedési utak mentén lévő faállomány nagy része különböző korú, fajú, nem megfelelő állapotú fákból áll. Fasorként előforduló fajok a következők: fehérakác (*Robinia pseudoacacia*), nyár (*Populus*), juhar (*Acer*), hárs (*Tilia*), vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*). A faállomány nagy része öregnek mondható, néhol láthatóan próbálják pótolni a fasorok hiányzó szakaszait, így itt fiatalabb faállomány a jellemző.

A település mellékutcáiban sem találhatók tervezett fasorok, kivételt képez ez alól az Ady Endre utca és a Rét utca, ahol hosszabb rövidebb szakaszokat sorfákkal ültettek be. A fásítás hiánya miatt, több utcában megfigyelhető, hogy a helyi lakosság ültetett fákat. Tipikusan előforduló faegyedek a meggy (*Cerasus*), szilva (*Prunus*), dió (*Juglans*), döntően gyümölcsfák, melyek sorfának nem alkalmasak, fenntartásuk, metszésük, permetezésük időigényes, termésükkel szemetelnek.

1.11.1.3. Zöldfelületi ellátottság értékelése

A zöldfelületeket összességében vizsgálva, Mendén 2010-ben 15230 m² zöldfelület volt, melynek aránya, ha a tendenciát vizsgáljuk, folyamatosan növekszik. Kistérségi viszonylatban, Mende zöldfelületi arányát tekintve az alsó középmezőnybe sorolható, mely fontos a továbbtervezés során.

Zöldfelületek nagysága Mendén (m²)¹⁸

Az egy lakosra jutó zöldfelületek aránya ezzel párhuzamosan szintén növekszik, 2007-ben egy lakosra 3,5 m² zöld jutott, míg 2010-ben ez már 3,6m² volt. Akár csak a zöldfelület nagysága, az egy főre jutó érték is, a kistérségben, a közepes kategóriába sorolható.

A település zöldfelületi rendszer vizsgálatában kitüntetett szerepe van a zöldfelület ellátottság értékelésének, mely az egy főre, vagy területegységre számolva mutatja be a zöldfelületek átlagos méretét.

Egy település zöldfelületi ellátottságát a közösség által igénybe vehető zöldfelületek nagysága, illetve ezek térbeli elhelyezkedése határozza meg. Szintén meghatározó, hogy az adott zöldfelületek milyen minőséggel bírnak, azaz betöltik-e szerepüket, a minőségi jellemzők pedig összefüggésben állnak a zöldfelületek vonzáskörzetével, hiszen egy rendezési tervben kijelölt, azonban ténylegesen hasznosítatlan zöldfelület rekreációs szempontból elhanyagolható.

¹⁸ www.teir.hu - Települési adatlekérdező

⁸ <http://loczy.mfgi.hu/> - Magyarország talajvíz térképe

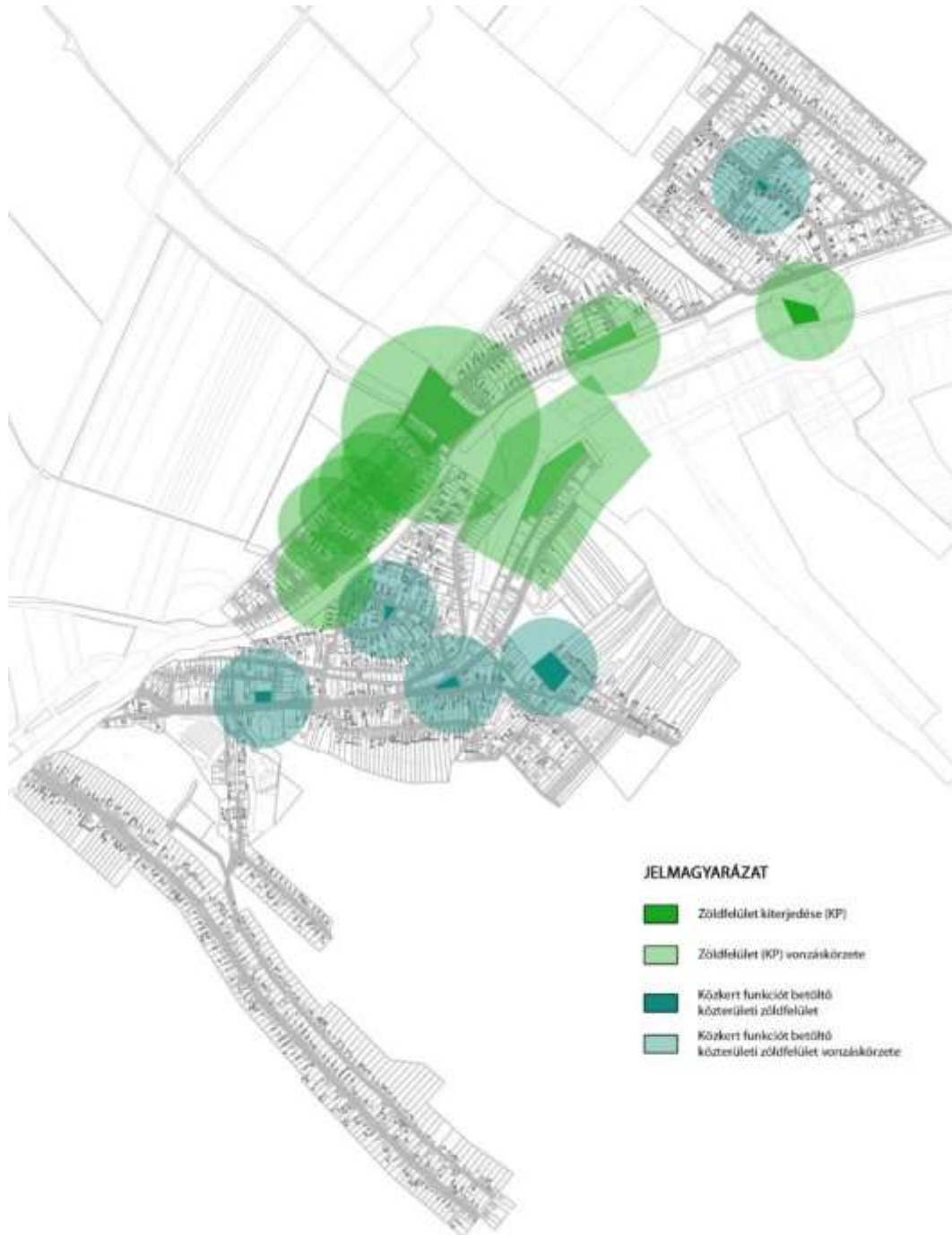
Megalapozó vizsgálat

A vonzáskörzet mérete, kiterjedése a zöldfelület funkciójától, a környező lakóterületek elhelyezkedésétől, valamint egyéb korlátozó tényezőktől függ. Vizsgálatunkban alkalmazott vonzáskörzet nagyságok megegyeznek a szakmailag elfogadott értékekkel.

A komplex rekreációs lehetőségeket nyújtó közparkok vonzáskörzete 500 m, amely kiemelt jelentőség miatt nagyobb is lehet, a közkeretek vonzáskörzete pedig 300 m, illetve 150 m, méretüktől és felszereltségüktől függően.

Mendén található közkertek a vonzáskörzetének kijelölésénél a legalacsonyabb, azaz 150 métert jelöltünk az alábbi ábrán. Kivételt képez ez alól a 223/19 helyrajzi számú közpark, ahol méretéből és több funkciós szerepéből adódóan, indokoltnak éreztük annak 300 méterre való növelését. Továbbá megkülönböztettük a hatályos TSZT és Övezeti terv szerinti zöldfelületeket és a közkert funkciót betöltő – a településrendezési eszközökben KP területfelhasználásba nem sorolt - közterületi zöldfelületeket.

A fenti ábrán látható, hogy Mendén vannak olyan településrészek, melyek környezetében egyáltalán nincs közparki, közkerti funkcióval rendelkező közterület. Ilyen településrész a Honvéd utca környezete, de Pusztaszentistván is zöldfelület-hiányos településrész.

A problémát súlyosbítja, hogy a közcélú zöldfelületek, valamint a belterületen lévő, azokhoz közvetlenül kapcsolódó egyéb közösségi szerepet betöltő területek rekreációs szempontból rossz állapotúak, így alulhasznosítottak. Jellemző a településen a játszóterek, pihenőparkok, díszterek hiánya. Ez alól a Fő tér, a Péceli utcai játszótér képez kivételt, mert ezek jól felszereltek, a lakosság rekreációját szolgálja.

Mindezek mellett elmondható, hogy egy falusias jelleggel rendelkező település esetében a közösségi célú zöldfelületi igény jóval alacsonyabb, mint egy városi környezetben.

1.12. Az épített környezet vizsgálata

1.12.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.12.1.1. Területfelhasználás vizsgálata a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

Belterület és beépült beépítésre szánt területek

Mende településszerkezetét markánsan meghatározza 3 lineárisan elhelyezkedő közlekedési elem KNY-i irányban, amely két részre tagolja a belterületet.:

1. 31.sz. országos főút
2. 120-as sz. Budapest-Újszász-Szolnok vasútvonal
3. Alsó-Tápió patak

A település beépítésre szánt területeinek súlypontja a település DNY-i területére koncentrálódik, itt összpontosulnak a főbb intézmények.

A belterület KNY-i tengelyétől É-ra és D-re terülnek el a külterület mező- és erdőgazdálkodási területei.

Mende, a Gödöllői dombság része, egyedi domborzata erőteljesen befolyásolja a település szerkezetét, amely meghatározta a település beépítését és a közlekedési hálózat nyomvonalvezetését.

A település belterülete szinte teljes terjedelmében falusias lakó, mely lakóterületek Mende és Pusztaszentistván lakóterületével egy közigazgatási és szerkezeti egységet képeznek.

A település belterülete, illetve beépítésre szánt területei nagyvonalakban az alábbi egységekre bonthatók:

1. Mende központi belterülete:

A Fő út két oldalán terül el a település nyugati kapujától a Hősök teréig, északon a vasút és a Péceli utca határolja, délen az Ady Endre utca.

2. Mende Ny-i területrésze:

A központi belterület bővülésével jött létre, a Fő úttól északra a Petőfi Sándor utcáig, délre pedig a Legelő és Bacsó Béla utca között.

3. Kása-völgy:

A településrészt a Dózsa György, Honvéd és Bajcsy-Zsilinszky utcák alkotják.

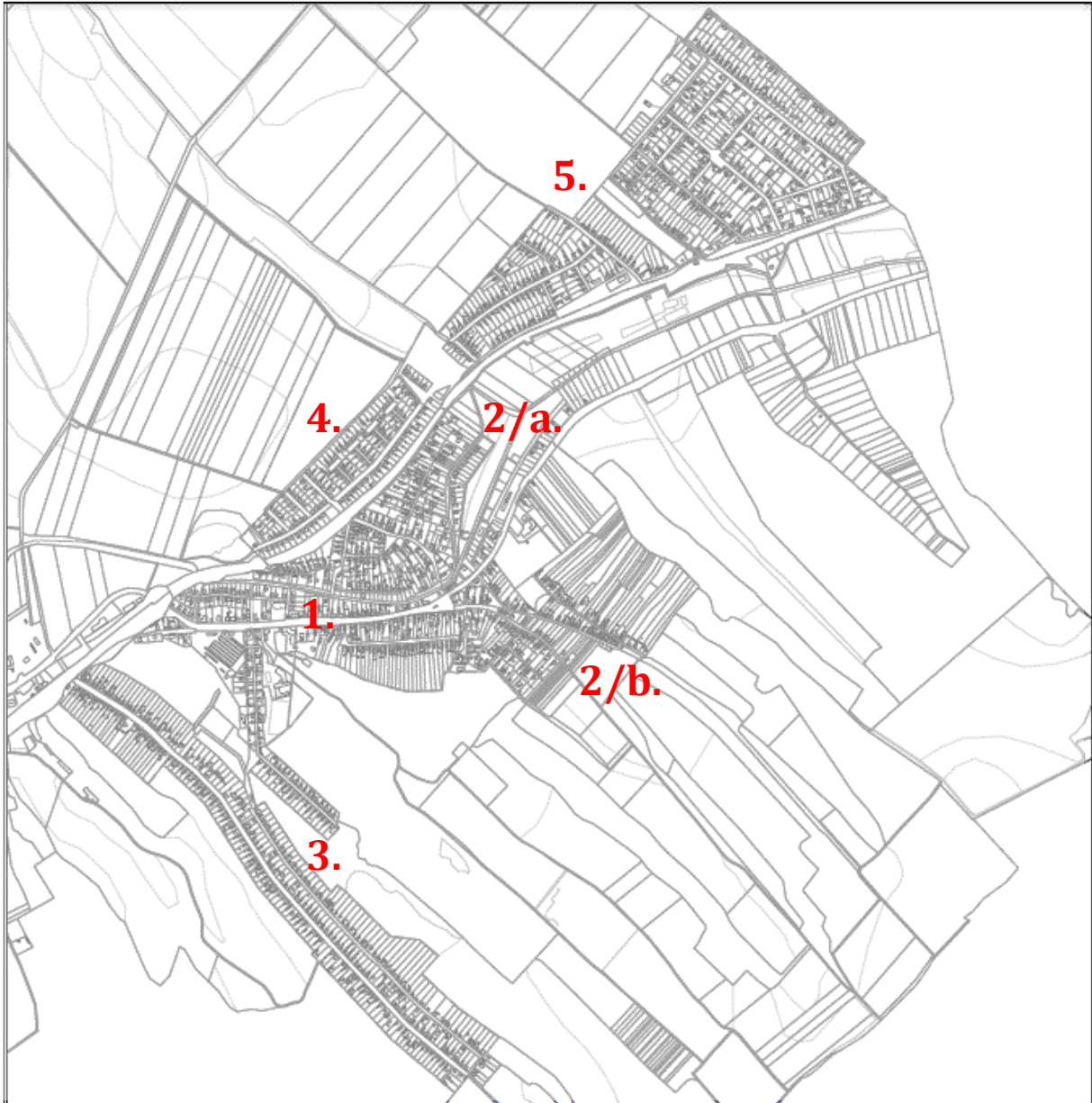
4. Mende É-i területrésze:

A vasúttól É-ra található a Szent István út mentén, közvetlen összenőve Pusztaszentistván lakóterületeivel.

5. Pusztaszentistván:

A vasúttól északra a Mendei utca és a Gárdonyi Géza utca közötti területet foglalja magába, a településrész a 30.sz. főútról a Szent István bekötőről is megközelíthető.

1.12.1.2. Területfelhasználás vizsgálata az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Beépítésre szánt területek

Az ingatlan-nyilvántartási adatokból kiderül, hogy a település építési telkeinek **jelentős része lakóingatlan**. Az **intézményi, "központi" funkciók elszórtan helyezkednek el** a település központjában.

A **gazdasági területek a 31-es főútra szerveződnek**, egymástól elkülönülten, számuk és területi kiterjedésük nem számottevő. A főút mentén a közelmúltban megjelentek **szolgáltató és egyéb intézményi funkciók**.

A már beépült lakótömbök területén található egy-egy használaton kívüli üres építési telek. A jelenlegi területhasználat vizsgálaton jól látható, hogy a **település egykori történeti**

településmagjába beékelődve kerül el az egykori téglagyár hasznosítatlan területe és a településmagot kettészeli a 31-es főút tengelye is.

A **sport és rekreáció területének** elhelyezkedése esetenként zárványként jelenik meg a lakóterületben illetve az intézményhez kapcsolódóan. A **temető** a település északi részének lankás oldalában fekszik, lehetőséget hagyva a bővítésre.

Beépítésre nem szánt területek

Mende külterületét nagy kiterjedésű összefüggő erdőségek és mezőgazdasági területek jellemzik. A település erdősültsége magas 33 %. **Az összefüggő erdőállományok a település déli részét borítják**, melyek az **erdészeti nyilvántartás szerint gazdasági és a domborzati adottságoknak köszönhetően a talajvédelmi rendeltetésű erdők.**

A település közigazgatási területének több mint harmadát (46 %-t) a **mezőgazdasági szántók** teszik, ez a külterületek 50 %-át jelenti. A szántóföldek minőségére a megosztottság jellemző, a belterülettől délre gyengébb minőségi osztályba sorolt földterületeket találunk, míg az északi részekben kedvezőbb a termőföld minősége. A felhagyott területek jellemzőek a déli területeken. **A mezőgazdasági területek közül a szőlők, gyümölcsösök részaránya kicsi, 1-1,5 %-t tesz ki.**

A kert területek a közigazgatási terület 1 %-át teszik ki, míg **a külterületeket** vizsgálva ez **elenyésző** mértékű.

A rétek és legelők aránya a település külterületének 9 %-t teszik ki.

Mende változatos domborzati adottságokkal rendelkezik, tájszerkezetének meghatározó eleme az Alsó-Tápió patak. A **patak** a település déli határában található **völgyzáró gát vízgazdálkodási területbe sorolt.**

A település külterületének területhasználatát a **V-05 tervlap** a belterület területhasználat vizsgálatát a **V-06 tervlap** tartalmazza.

1.12.1.3. beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A település szerkezetét meghatározó fő elemek:

- A település belterületét ÉNy-K-i irányba átszelő 31 sz. főút nyomvonala,
- A belterületen áthaladó NYK-i irányú Budapest-Szolnok vasútvonal,
- Jellemzően lakóterületi funkciójú központi belterület,
- Szolgáltatási és intézményi funkciót befogadó településközponti vegyes területek,
- Kereskedelmi-szolgáltató funkciójú gazdasági területek,
- Sport rekreáció funkció befogadására alkalmas különleges területek,
- A külterületek meghatározó területhasználatai: mezőgazdasági és erdőterületek,
- Vízgazdálkodási területek, így a helyi vízfolyások pl. Alsó-Tápió patak,

A - módosításokkal együtt értelmezett - hatályos TSZT a település igazgatási területét az alábbi területfelhasználási rendszerben határozza meg:

A 2002 évben elfogadott településszerkezeti terv és az azóta hatályba lépett településszerkezeti terv módosítások alapján készült el a vizsgálat, és a kapcsolódó területfelhasználási területi mérleg.

Ez az összeszerkesztett tervlap képezi a tervi munkarészek és a változások bemutatásával foglalkozó későbbi fejezetek alapját.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

Megalapozó vizsgálat

A TELEPÜLÉS IGAZGATÁSI TERÜLETÉNEK FELOSZTÁSA

1. A település igazgatási területe beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területekre tagolódik. A beépítésre szánt területek jellemzően, de nem kizárólag a meglévő és tervezett belterületek. A beépítésre nem szánt területek jellemzően, de nem kizárólag a külterületek.
2. A település igazgatási területének beépítésre szánt területei az építési használatuk általános jellege, valamint sajátos építési használatuk szerint az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak:
 - a) Lakóterületek (falusias lakóterületek),
 - b) Vegyes területek (településközpont vegyes területek),
 - c) Gazdasági területek (kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területek),
 - d) Különleges területek (sportpálya, temető, sport-rekreációs területek).
3. A beépítésre szánt területek építési használatának megengedett felső határa (legnagyobb szintterület-sűrűsége) a következő:

Területfelhasználási egységek	Tervi jele	Legnagyobb szintterület-sűrűség
Falusias lakóterületek	Lf	0,5
Kisvárosias lakóterület	Lk	
Kertvárosias lakóterület	Lke	
Településközpont vegyes területek	Vt	1,2
Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület	Gksz	1,2
Különleges területek – Temető területe	Kt,	0,5
Különleges területek – Hulladéklerakó területe	Kh→E	0,5→0,0
Különleges területek – volt bányaterület	Kb→Gksz	0,5→1,2
Különleges területek – Sport-rekreációs terület	Ksr	1,0

4. A település igazgatási területének beépítésre nem szánt területei használatuk általános valamint sajátos jellege szerint az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak:
 - a) Közlekedési területek
 - b) Közműelhelyezési, hírközlési területek,
 - c) Zöldterületek,
 - d) Erdőterületek,
 - e) Mezőgazdasági területek,
 - f) Egyéb területek.

A beépítésre szánt területekre meghatározott területfelhasználás rendszer**Lakóterületek**

A település területének jelentős része **falusias** lakóterület, amelyre a családi házas beépítés a jellemző, ahol az alapvető lakófunkció mellett a kereskedelmi-szolgáltató funkció is megjelenik.

A község lakóterületén az oldalhatáron álló beépítési mód a jellemző, elszórta szabadon álló, a Fő utcán zárt sorú és hézagosan zárt sorú beépítések is megtalálhatók.

Az beépítésre szánt északi lakóterületfejlesztés területén **kisvárosias** és **kertvárosias** területfelhasználás lett kijelölve, amely jelenleg még nem valósult meg.

A hatályos TSZT a település belterületen és külterületen is jelentős méretű tervezett lakóterületeket határoz meg. A tervezett lakóterületekre szabályozási tervek is készültek. A szabályozási tervek alapján a telekalakítások jelentős része még nem valósult meg.

Településközpont vegyes területek

A település jelenlegi településközpontját kettévágja a 31.sz. főút, ezért az egységes, rendezett településközpont távlati kialakítására kell törekedni.

A terv a település pusztaszentistváni településrészére határoz meg további településközponti vegyes területfelhasználásba sorolt területeket, a kijelöléseket a kialakult rendeltetések és a kialakult beépítési intenzitás határozta meg.

Gazdasági területek

A település bel- és külterületén kialakult gazdasági funkciójú ingatlanokon működő gazdasági tevékenység jellegétől függően kereskedelmi-szolgáltató és mezőgazdasági jellegű kereskedelmi gazdasági területként kerültek besorolásra, ezek:

- Maglód irányából a külterületen a főúttól délre autók eladásával, szervizével foglalkozó vállalkozás telepedett meg, északra pedig ;
- a belterületen főleg élelmiszer, pékáruk, zöldség-gyümölcs, dohányáru, festék és szaniterak, kerékpárok kereskedésével találkozunk;
- Sülysáp irányába a külterületen a főúttól délre telepedett meg egy sírkövekkel foglalkozó vállalkozás, északra takarmányboltot, építőanyag kereskedéssel, lakberendezéssel foglalkozó vállalkozásokat és üzemanyag kutat találunk.

A TSZT a helyi munkahelyteremtés fokozása érdekében a már meglévő gazdasági területek kihasználását és új fejlesztési területek kijelölését határozta meg.

Különleges területek:

Temető (Kt) területeként: a település meglévő temetőjét a belterület keleti határán és az ehhez kapcsolódó bővítésre szolgáló területet.

Sport és rekreációs (Ksr) terület: a 31 számú főúttól északra a patak menti területeket. Az Alsó – Tápió patak mentén kijelölt területeken még nem valósultak meg a fejlesztések.

A megszünt hulladéklerakó (H) területét rekultivációs terv alapján beerdősülő területként jelöli a TSZT, ugyanígy a felhagyott anyagbánya (Kb) esetében rekultivációs terv alapján gazdasági területet jelöl.

A beépítésre nem szánt területekre meghatározott területfelhasználás rendszer**Zöldterületek**

A település zöldterületi és közterületi zöldfelületei rendszere hiányos. A településen a jelenleg hatályos TSZT-t tekintve rendkívül alacsony a közpark besorolású területek aránya. Ezek közül kettő a lakóterületi szövetben helyezkedik el, de funkció hiányában egyik sem tölti be közparki szerepét.

A településen kijelölt lakóterületi fejlesztések esetében minden esetben a vonatkozó szabályozási terv kijelöl zöldfelületet.

Erdőterületek

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

A település területének mintegy 33%-a erdő. Az erdők viszonylag összefüggő területeket alkotnak, s nagyobb részt a külterület É-i és DNY-i részén helyezkednek el. Az erdősültség elsősorban a változatos domborzati adottságoknak köszönhető, mely kevésbé alkalmas a művelésre, illetve a beépítésekre, ugyanakkor természetvédelmi szempontból előnyt jelent, élőhelyként szolgál. Az erdőterületek É-i része az országos ökológiai hálózat részét képezi.

A hatályos szerkezeti terv nem differenciálja az erdőterületeket.

Mezőgazdasági területek

A hatályos településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági területek rendezésének célja egyrészt a termelőterületek megóvása, másrészt a gazdálkodás feltételeinek megteremtése és támogatása volt.

A TSZT három területfelhasználást differenciál Má, Mk és Mgy mezőgazdasági területeket jelöli ki.

Vízgazdálkodási területek

Az Alsó-Tápió patak a térség egyik legjelentősebb vízfolyása. A hatályos szerkezeti terv a településen a patak mederszakaszain jelöl ki vízgazdálkodási területet, az ahhoz csatlakozó vízmosások telkeit illetve a völgyzáró gát területét.

A TSZT felhívja a figyelmet a vízfolyások menti természeti értékek védelmére, mely indokolt, tekintve, hogy a vízgazdálkodási területek részei az ökológiai hálózatnak.

Mende település TSZT - ben meghatározott területfelhasználási rendszere

A hatályos településszerkezeti terv sajátos használat szerinti területfelhasználási területi mérlegét az alábbi táblázat tartalmazza.

Területfelhasználási övezet	Terület(ha)	%
Beépítésre szánt terület:		
Lakóterület	214,53	7,90%
ebből:		
Kisvárosias lakóterület (Lk)	3,88	
Kertvárosias lakóterület (Lke)	5,10	
Falusias lakóterület (Lf)	205,55	
Településközponti vegyes terület (Vt)	9,70	0,36%
Gazdasági terület	29,96	1,10%
ebből:		
Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági (Gksz)	27,14	
Mezőgazdasági jellegű Kereskedelmi gazdasági (Gksz-m)	2,82	
Különleges terület	48,84	1,80%
ebből:		
Sport-, és rekreációs terület (Ksr)	44,58	
Temető (Kt)	4,26	
Beépítésre szánt terület összesen:	303,03	11,16%
Beépítésre nem szánt terület:		

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

Közpark (Kp)	8,05	0,30%
Erdő terület (E)	902,03	33,21%
Mezőgazdasági terület	1440,48	53,03%
ebből:		
Általános mezőgazdasági terület (Má)	1287,73	
Kertes mezőgazdasági terület (Mk)	58,91	
Gyepgazdasági mezőgazdasági terület (Mgy)	93,84	
Vízgazdálkodási terület (V)	22,07	0,81%
Közlekedési terület	40,51	1,49%
ebből:		
Országos főút	15,39	
Országos mellékút	1,03	
Vasútterület	24,10	
Beépítésre nem szánt terület	2413,14	88,84%
Közigazgatási terület összesen	2716,17	100,00%

A táblázat a hatályos településszerkezeti terv módosításokkal egybeszerkesztett területfelhasználási rendszerét veszi figyelembe.

1.12.1.4. funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

A település kialakult beépítésre meghatározott területfelhasználási rendszere a kialakult funkciókkal összhangban van.

A település intézményi ellátottsága kielégítő, viszont a további "területi" vonatkozású fejlesztések csupán a kapcsolódó igények figyelembevételével történhetnek.

1.12.1.5. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Mendén konfliktussal terhelt **szlömösödött** terület nem jellemző, habár Mende lakónépességének nagy hányadát alacsony státuszú lakosság alkotja.

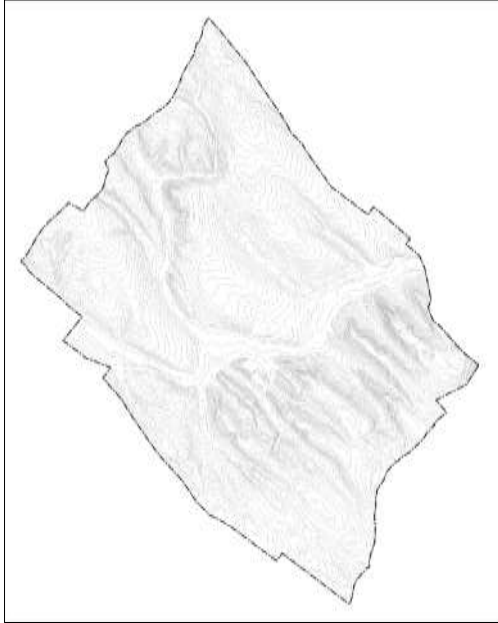
A **kialakult telekstruktúra**, a beépítés és a hatályos építési helyzetből következően előírásokból adódóan **rendezett** képet mutat.

Átfogóan konfliktust okoz a területen az utak nem megfelelő szélessége és, hogy a kisebb utcák burkolat nélküliek.

1.12.2. A telekstruktúra vizsgálata

Mende domborzati adottsága egyértelműen meghatározza a településszerkezetet és a területfelhasználás rendszerét.

A fenti ábrán jól látható, hogy a belterület beépítésre szánt területeinek jelentős részén nagymértékű szintkülönbségeket okoz, mindez befolyásolja az utak nyomvonalvezetését, a beépítési jellemzőket, problémát okoz a csapadékvíz elvezetésében és kezelésében.

A település beépített része a közigazgatási terület KNy-i középvonalaiba települt.

Mende település területét a Bmf+148,75 m - Bmf +240 m érték jellemzi.

Mende közigazgatási területén a domborzati adottságokat szemléltető szintvonalak

A település egyes utcáin nyomon követhető a domborzat változása.

1.12.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat

Mende városszerkezetét morfológiailag több típusba is sorolhatjuk. A történelmi településrag a későbbi 31.sz. főút mentén kialakult először úti vagy utcás település, ahol az átfutó országút két oldalán alakultak ki a szalagtelkek és rajtuk a házak. Az települést elhagyó út tölcésesen kiszélesedő, amely később térré alakult. A további utcák részben azokból a dűlőutakból jöttek létre, amelyek hátulról feltárták, megközelíthetővé tették a kerteket.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

A történelmi településmagra szerveződve délnyugaton találunk még szalagtelkes típusú településrészt (Dózsa György és Honvéd utca), északra szalagtelkes (Kossuth Lajos utca), strukturált hurok szerkezetű (Szent István útról nyíló utcák) és sakktáblatípusú szabályos alaprajzú (Pusztaszentistván keleti terület) településrészeket.

A telkek méretei a belterületen a történelmi településmagot kivéve, településrészenként közel azonosak, amely egységességet sugall, ugyanígy a település külterületén található korábbi zártkertek. A külterületi telkek méreteiről korábban már szó esett, így azt itt nem vizsgáljuk.

A történelmi településmagban többnyire téglalap alakú telkek találhatóak, ettől eltérő nyulványos háromszög és rombusz alakzatú telkeket találunk a Fő úttól délre, az egyik legnagyobb háromszög telken kapott helyet a volt téglagyár.

A telkek mérete változatos ezen a településrészen, jellemzően 500 -2000 m² között mozog, a területen a ~25000 m² nagyságú a legnagyobb kialakult építésitelek (volt Téglyagyár), nagy telekel rendelkezik ezen kívül még a legtöbb intézmény telke is, a legkisebb mérettel egy kereskedelmi egység telke rendelkezik a Polgármesteri Hivatal mellett (60 m²).

A külterülethez kapcsolódó belterületi szalagtelkek hossza egyes telkeken meghaladja a 100 métert is, jellemzően 50-130 m közötti hosszúságúak.

A pusztaszentistváni rész a hálós utcaszerkezetre illesztett közel hasonló méretű (~1000m²)téglalap alakú ingatlanok rendszeréből áll.

Jellemzően a történelmi településmagban (a Fő utcáról nyilva) és a később nyugati irányba hozzáépülő településrészekben kialakultak **nyeles telkek** (Péceli és Hunyadi utcák között, a Tabánhegyi úton és Pusztaszentistván területén).

Mendén található még elszórtan **fekvő telek** (Pusztaszentistvánon az óvoda telke és a Fő út mentén), **két utcáról közrefogott telek** (Nap és Jókai utcák; Fő és Ady E. utcák; Zrínyi és Bacsó B. utcák között).

A telekméret vizsgálatot a **V-07/A** és a **V-07/B tervlap** tartalmazza.

1.12.2.2. tulajdonjogi vizsgálat

A kialakult telekstruktúrát nem befolyásolja a tulajdonosi szerkezet. Az építési telkek feltárását jellemzően önkormányzati tulajdonú közterületek biztosítják. Önkormányzati tulajdonú ingatlanok a beépítésre szánt területeken nagy kiterjedésben és koncentráltan nem jelennek meg, ugyanakkor a jelentős fejlesztési területek mindegyikében megtalálhatóak.

1.12.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Az önkormányzati tulajdonú ingatlanokat rajzi feldolgozásban mutatjuk be (**V-08 tervlap**). A vizsgálat a 2012 évi önkormányzati tulajdonkataszter alapján készült.

A település helyi közlekedési és zöld - területei jellemzően önkormányzati tulajdonban vannak. A fejlesztésre kijelölt terület egységeinek többségében jelentős önkormányzati tulajdonú részterületek találhatóak.

1.12.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A vizsgálat során a településre geodéziai felmérés nem készült.

1.12.5. Az építmények vizsgálata

1.12.5.1. funkció, kapacitás

Mende belterületének nagy része lakóterület, ennek megfelelően épületeinek több mint fele ezen funkciót (rendeltetést) szolgálja.

Az intézmények két területen koncentrálnak:

1. a Fő tér körül,
2. Pusztaszentistván településrészen a Fejes Ferenc téren.

Mendén található a település határában a Magtár, az Oázis Idősek Otthona és számos Lovarda a település belterületén kívül.

A Magtár 1835-ben épült klasszicista stílusú, műemléki védelem alatt álló magtár, amelyet 1994-ben panzióvá alakítottak, később pedig a Prince diszkó kapott helyet. Jelenleg üresen áll.

Az Oázis Idősek Otthona a Római Katolikus Egyházközség fenntartásában működő szociális intézmény, amely 66 fő befogadására képes.

Oázis Idősek Otthona

A településen két egyház tevékenykedik. A Római Katolikus Egyház temploma és plébániája a Fő utcán helyezkedik el. Az építése a XVIII. században kezdődött és 1932-ben készült el véglegesen. Homlokzatát egyszerű tagozatok díszítik, boltozatos belsejéhez nyomott félkörívű szentély kapcsolódik. A templomban szép XIX. századi oltárkép látható, Krisztust ábrázolja korabeli öltözetű személyek között. Építészeti keretezését festett motívumok hangsúlyozzák a háttérben.

Római Katolikus Egyház

Az Evangélikus Egyház temploma és plébániája a Tabánhegyi utcában található. A templomot az 1770-es években építette a Keglevich család. Az első evangélikus egyházépület 1781-ben épült II. József császár türelmi rendelete alapján. 1785-ben iskolát építettek, amely egyúttal imaházként is szolgált. Az önálló épületben működő evangélikus iskola 1924-ben épült fel, amely azóta már nem üzemel.

Evangélikus Egyház

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.kasib.com
ID: 8105012836

A Fő úton található az utóbbi években felújított Polgármesteri hivatal, Községi ház és az idén átadott Óvoda. Az Általános Iskola épülete a Fő útról közvetlenül elérhető Forrás közben található, az iskolához csatlakozik egy tenispálya és egy természetes füves focipálya.

A Géza Fejedeleme Általános Iskola, a Nap utcai óvoda és a Pusztaszentistváni óvoda

Szintén a Fő úton található a Posta épülete, az Orvosi és az Állatorvosi rendelő is.

Orvosi rendelő Fő utca

A településen számos élelmiszerbolt, pékség és zöldség-gyümölcs árusító található, ezek főként a Fő utcán és Pusztaszentistván településrészen a Szövetkezeti utcában találhatóak. A település legnagyobb kereskedelmi egysége, a CBA üzletlánc élelmiszer áruháza.

CBA Pusztaszentistván

Meghatározó a település szempontjából az egykori téglagyár felhagyott területe, amely viszonylag jelentős területet foglal a történelmi városrészből. A terület főút felé eső részén kiskereskedelmi boltok találhatóak.

A volt téglagyár telkének Fő út felőli határa

1.12.5.2. beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A településen a kialakult beépítési jellemzők rögzítésére részletes, telkenkénti vizsgálat készült. A vizsgálat eredményeit a vonatkozó tervlapok részletesen tartalmazzák.

Beépítési mód

A település lakóterületein a beépítési mód jellemzően oldalhatáros, a zárt sorú beépítési mód a településen elszórtan található. A gazdasági és különleges területeken a szabadon álló beépítés a jellemző.

Beépítési mérték

A lakóterületeken a beépítési mérték jellemző szórása 10 - 30% közötti.

A településen nem jellemző az építési övezetekre meghatározott mértéket túllépő beépítés, csak tömböknél 1-1 telken tapasztalható.

Mende újonnan szabályozott lakóterületei még beépítetlenek.

A telkek beépítésének vizsgálatát a **V-09 tervlap** tartalmazza.

Szintterületi mutató

A település belterületen lévő lakóterületeken a szintterületi mutató vonatkozásában a 0,1 - 0,3 közötti érték jellemző.

Az 1,0 - 1,5 közötti érték gazdasági vagy településközponti vegyes területen található.

A telkek szintterületi mutatóit a **V-10 tervlap** tartalmazza.

1.12.5.3. szintszám, állag, tetőidom

A település lakóterületein lévő épületek földszintesek, esetenként F+T szintszámmal, ahol az adottságok engedik P+F+T illetve P+F+1 szintekkel.

A település átlagosan tekintve közepes állapotú épületekkel rendelkezik.

Az főépületek állaga jellemzően közepes, míg a hátsó gazdasági és melléképületek inkább rossz állagúak. Elszórtan találhatóak a településen jó állagú épületek, amelyek színvonalbeli emelkedést irányoznak elő.

Szinte az egész épületállomány magas-tetősnek tekinthető. A lapos tetős épületek száma 5 alattira tehető.

Az épületek szintszám vizsgálatát a **V-11 tervlap** az állag vizsgálatát a **V-12 tervlap** tartalmazza.

1.12.5.4. településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

A település szerkezetét meghatározó fő elemek:

- A település belterületét ÉNy-K-i irányba átszelő 31 sz. főút nyomvonala,
- A belterületen áthaladó NYK-i irányú Budapest-Szolnok vasútvonal,
- Jellemzően lakóterületi funkciójú központi belterület,
- Szolgáltatási és intézményi funkciót befogadó településközponti vegyes területek,
- Kereskedelmi-szolgáltató funkciójú gazdasági területek,
- Sport rekreáció funkció befogadására alkalmas különleges területek,
- A külterületek meghatározó területhasználatai: mezőgazdasági és erdőterületek,
- Vízgazdálkodási területek, így a helyi vízfolyások pl. Alsó-Tápió patak,

A településszerkezetben jól elhatárolható telek - és beépítési struktúrák különböztethetők meg.

A történeti településközpont területe jellemzően oldalhatáron álló, homogén, fésűs beépítésű terület. A terület feltárását a domborzathoz igazodó, szabálytalan és keskeny utcarendszer jellemzi. A telekstruktúra változatos, szabálytalan, a telekméretek a telekosztások követeztében folyamatosan csökkennek.

A település utcái közül a Dózsa György út kifejezetten széles, a téraránya közel 1:2, ilyen még az Árpád Vezér út – Szent István út, Péceli út és Rét utca téraránya is.

A Zrínyi utcában fennmaradtak eredeti építésű épületek, amelyek jellemzően jó állapotban vannak és megadják a régi Mende jellemző beépítésének karakterét.

Egy két régi építés azonban leromlott állapotban található és felújításukról egyelőre nem gondoskodtak.

Épületek a Zrínyi utcában és a Fő utca 63. szám alatt

Az elmúlt évtizedekben történő településrendezés a változatos domborzati viszonyok között egyenes vonalvezetésű utcákat hozott létre (a vasúttól északra fekvő területeken és Pusztaszentistvánon), jellemzően 10-12 méteres utcaszélességekkel. Itt a beépítés homogén.

A Kása völgyben a kialakult telekméretetek változatosak és alapvetően meghatározzák a beépítési struktúrát.

A Fő út beépítésében esetlegesen jelennek meg zárt sorú beépítések illetve hátrahúzással beépült egységek, amelyek szintén változatos beépítést eredményeznek mind a történelmi településmagban és a nyugati irányban hozzáépült településrészekben.

1.12.6. Az épített környezet értékei

1.12.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A település neve mai napig nem tisztázott, honnan ered. Az egyik felvetés a bárányt jelentő 'mendöle' török eredetű szót tartja a Mende szó eredetének. Kiss Lajos a *Földrajzi nevek etimológiai szótára* című műve a következő magyarázatot adja: Valószínűleg szláv eredetű. Hasonló településnév szerb-horvát nyelven: Medna, szlovénul Medno, cseh területen Medná és Medný, szlovákul Medné. Valamennyi alapszava az ósszláv МЕДЪ 'méz' szó. A magyarban dn>nd hangátvetés történhetett.

Mendén 2 vár (Leányvár és Lányvár) romjai is megtalálható a falut körülölelő 13 dombokon. Az első várat a Krisztus előtti XIII. században, a másikat az Árpád-korban emelték.

Maga a település 7 dombra települt, mely a község címerében is szerepel.

3 középkori falu romjain jött létre a mai Mende. Oszlárt 1252-ben, Billét 1351-ben, s Mendét 1411-ben említi oklevél. A török hódoltság idején e három település mindegyike elpusztul. Az újjátelepítést kezdte el 1724-ben a Bosnyák család, a Károlyi család és a Koháry család.

Megalapozó vizsgálat

Többségében a felvidékről érkeznek az első telepesek, akik magukkal hozták az evangélikus hitet. 1724-től fokozatosan növekszik a lélekszám, s egyre több katolikus család telepedik meg. Az itt élők főleg gabonatermesztéssel és szőlőműveléssel foglalkoztak.

Bővebb kifejtés a település kialakulásáról a 1.10.2.1. Tájégtörténeti vizsgálat c. fejezetben található.

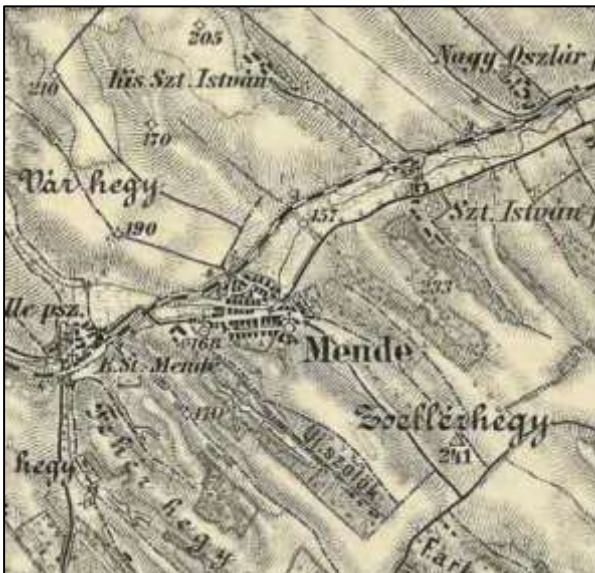
A történeti településmag alakulása leglátványosabban a 3 katonai felmérésen rajzolódik ki.

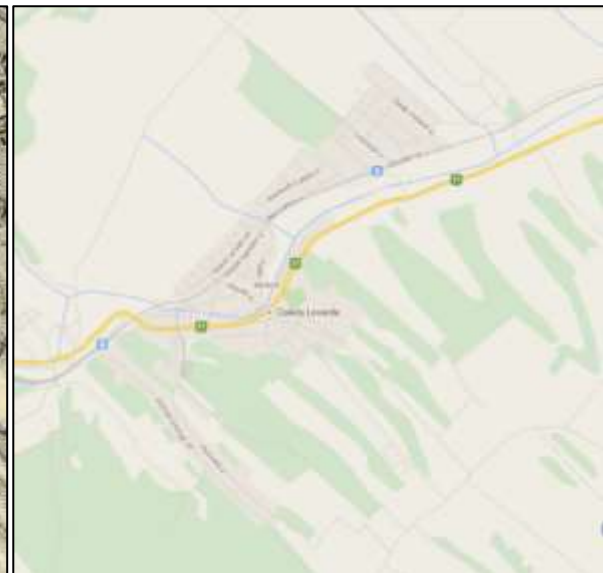
I. katonai felmérés (1763-1787)

II. katonai felmérés (1806-1869)

III. katonai felmérés (1869-1887)

Google map (2014)

1.12.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A régészettel foglalkozó vizsgálatokat a készülő Örökségvédelmi Hatástanulmány, Régészet, Vizsgálat c. melléklete tartalmazza.

1.12.6.3. világörökségi és világörökségi várományos terület

Mendén világörökségi és világörökségi várományos terület nem található.

1.12.6.4. műemlék, műemlékegyüttes

A Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatal Járási Építésügyi és örökségvédelmi Hivatal Örökségvédelmi Osztály adatszolgáltatás alapján Mende településen

Műemlékek:

Magtár Mende, Billepuszta (91 hrsz.)

1.12.6.5. műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

A Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatal Járási Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Örökségvédelmi Osztály előzetes tájékoztató véleményében foglaltak alapján Mende közigazgatási területén 1 műemlék, és 11 nyilvántartott régészeti lelőhely található:

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek:

Azonosító szám	Nyilvántartott lelőhely elnevezése
39463	Leányvár
39464	Leányvár
39468	Pusztaszentistván, Deák F. u. 1.
45769	Billepuszta
70223	9. lelőhely
70225	Pusztaszentistván
70227	Pusztaszentistván II.
70229	Hősök tere 7.
70231	Római katolikus templom
70233	Sülysáp 13. lelőhely
86657	Vasútállomástól É-ra

1.12.6.6. nemzeti emlékhely

A településen több helyen is állítottak emlékművet.

A település központjában találhatóak, a Szent István parkban

- az I. és II. világháború mendei áldozatainak emlékműve (1922),
- a Szent István emlékmű (2001) és
- a Szent István szobor (2012).

A Hősök terén áll a

- Harangláb és
- az Aradi vértanúk emlékére állított kopjafa.

Az Árpád vezér út és a József Attila út kereszteződésében felállított feszület ugyan nem tartozik a nemzeti emlékhelyek közé, mégis említésre méltó.

Pusztaszentistván településrészen, a Fejes Ferenc téren pedig a Honfoglalás 1100-ik évfordulójára állított emlékmű található.

1.12.6.7. helyi védelem

A település nem rendelkezik az építészeti és természeti értékek helyi védelméről szóló rendelettel.

1.13. Közlekedés

1.13.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Mende község Budapest közigazgatási határától keletre 10 km-re található. Észak-nyugatról Maglód és Pécel, észak-keletről Süllyás, dél-keletről Úri és Gomba míg dél-nyugatról Péteri, Gyömrő és Maglód közigazgatási területe határolja.

A község az országos közúthálózatba tartozó közvetlen közúti kapcsolatát a településen kelet-nyugati irányban áthaladó 31. sz. országos másodrendű főút biztosítja. A 31. sz. főút - mint a nagykátaai kistérség egyik fő feltáró útja, Budapesten a Clark Ádám téri „0” kilométerkőtől indul és az Alföld északnyugati felét szeli át nyugat-keleti irányban. Keresztül halad többek között Süllyás, Nagykáta, Jászberény, Jászapáti és Heves településeken. Füzesabony előtt, Dormánd területén éri el a 33-as utat. Budapest és Maglód között csomópont formájában keresztezi az M0-s autótutat, Jászberény területén a 32-es utat. Az M0-ás körgyűrű maglódi csomópontján keresztül pedig további - az ország jelentősebb - országúttjai és főúttjai is áttételesen elérhetők.

A fentiekben túl a települést érinti az 4603. sz. országos mellékút, amely a 31. sz. főút mendei vasútállomás előtti jelentős szintbeli csomópontjából kiindulva dél-nyugati irányban Gyömrő-Üllő városával, valamint a 4. sz. főút felé ad alsórendű közúti kapcsolatot. Mende község a szomszédos Úri és Gomba községek felé nem rendelkezik közvetlen közút kapcsolattal, a Gomba közigazgatási területéhez tartozó Felsőfarkasdnál a 31127. sz. országos mellékút véget ér. Az érintett településeket Süllyás irányából, a déli irányba húzódó 3113. sz. mellékúton lehet elérni. Ugyanígy a település és Péteri község között is csak áttételes közúti kapcsolat található a 4603.sz. mellékút gyömrői elágazásból a 3111. sz. mellékúton keresztül.

1.13.2. Közúti közlekedés

1.13.2.1. Úthálózat

A helyi közúthálózat a 31. sz. főútra épül fel, mely a település súlypontjában, kelet-nyugati irányban húzódik keresztül. A 31. sz. főút külterületen K.IV.A. besorolású, míg a belterületen B.IV.b.C. útkategóriába sorolható.

A település fő feltáró útjai nem biztosítanak a szomszédos településekkel kapcsolatot, kizárólag a dominánsan lakóterületek közúti kapcsolatát biztosítják. A belterületen, a 31. sz. főutat leszámítva további, az országos fő- és mellékúthálózatba tartozó közlekedési elem nem található.

A község belső közlekedéshálózati szempontból az alábbi - gyűjtőút jellegű - lakóutcákkal rendelkezik:

A 31. sz. főúttól délre eső területeken:

- Állomás utca
- Dózsa György út

Megalapozó vizsgálat

- Honvéd utca
- Bajcsy-Zsilinszky utca

A 31. sz. főúttól északra eső területeken:

- Péceli út
- Árpád vezér út
- Szt. István utca
- Bercsényi utca
- Osztári út
- Dobó István út
- Szövetkezeti út
- Locsodi út

A többi belterületi települési út a meglévő ingatlanokat mint kiszolgáló úthálózati elemeként funkcionál. A kialakult úthálózat (mind a főút, mind az alsóbbrendű utak) vonatkozásában akkut probléma a változó, és gyakran nagyon kicsi szabályozási szélesség. Gyakori a 6-8 m, vagy attól kisebb szélességű lakóutcák aránya, de a nagyobb - gyűjtőútként funkcionáló elemek esetében is több helyen szűk keresztmetszettel lehet találkozni.

Mende község domborzati adottságaiból adódóan több, nehezen, vagy egyáltalán nem járható (még gyalogosan sem) útszakasszal rendelkezik. Ezek közül a Meredek utca teljesen járhatatlan, de Toldi - Bacsó utca szintkülönbségnél lévő emelkedő is problémát okoz. A Bacsó és a Zrínyi utca keleti végén a térképen ábrázolt útkapcsolat ellenére a domborzatból eredő szintkülönbség meghaladja a 3 métert. Ugyanígy a település északi részén a Locsodi út déli szakasza jelentősen emelkedik, gépjárművel csak nehezen járható. Az Új Élet - Osztári út sarkán lévő ingatlanok és a közút szintje között is jelentős (4-5 m) szintkülönbség figyelhető meg.

1.13.2.2. Főbb csomópontok

A település egyedüli fő közlekedési csomópontja a főút és a 4603. sz. (Mendei út) Gyömrőre átvezető mellékút kanyarodó sávokkal kiépített jelzőlámpa nélküli külterületi csomópontként funkcionál. A település belterületén további jelentős szintbeli csomópont nem alakul ki, egyedül a polgármesteri hivatal előtt, a Fő út és a Tulipán utcánál található lámpás gyalogátkelőhely. Egeyekben a főt mentén a forgalmat jelzőtáblák szabályozzák.

1.13.2.3. Jelenlegi közúti forgalom

A Magyar Közút Zrt. - Az országos közutak 2012. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma c. kiadvány a 31. sz. főút Mende község közigazgatási területére az alábbi két mérőállomás adatait tartalmazza a 32+700 és a 35+000 (Km+m) szelvényei vonatkozásában:

A számító- állomás névje	MCF	Kapacitás	Kapacitás főúti hálózati	Csoportforgalom		Északi irányú forgalom		Déli irányú forgalom		Főúti irányú forgalom	Összes teher- forgalom	Származási forrás		Rakomány								Műter- forgalom		Lokál- forgalom
				1/irány	2/irány	1/irány	2/irány	1/irány	2/irány			1/irány	2/irány	1/irány	2/irány	1/irány	2/irány	1/irány	2/irány	1/irány	2/irány	1/irány	2/irány	
7021	967	2000	50%	9681	16281	8574	30279	797	2993	1014	576	5606	1582	92	0	273	129	188	387	1	24	7	2	
7022	1442	2000	72%	13670	14856	13059	14853	879	2988	1074	1012	9300	3126	114	0	247	185	258	421	1	52	11	8	

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

A fenti adatokból megállapítható, hogy a főút nyugati szakaszán (32+700 szelvény) a mértékadó óránkénti forgalom (MOF) az ÚT 2-1.201 Közutak tervezése (KTSZ) Útügyi Műszaki Előírás alapján nem éri el a megfelelő szolgáltatási szint határát, ami 2000 E/óra. Az út ezen a szakaszán a MOF=997 a kb. 50%-os kihasználtságot igazolja, így az út jelen kialakításában még jelentős tartalékokkal rendelkezik.

A főút keleti (35+000 szelvény) szakaszán a mért MOF=1441 pedig 72%-os kihasználtságnak felel meg, így a lakott területből eredő forgalom mellett is az út jelentős tartalékokkal rendelkezik.

A 4603. sz. országos mellékútra a kiadvány az alábbi mérőállomás adatait tartalmazza a 6+000 (Km+m) szelvény vonatkozásában:

A számjellel-állomás-utótagja	MOF	Kapacitás	Kapacitás kihasználtsága (%)	Összes forgalom		Óránkénti forgalom		Négyes irányú forgalom		Főirányú forgalom	Összes tehergépkocsi		Közlekedési módok				Tervezési módok					Közlekedési módok	Létszám
				1/nap	2/nap	1/nap	2/nap	1/nap	2/nap		1/nap	2/nap	1/nap	2/nap	1/nap	2/nap	1/nap	2/nap	1/nap	2/nap	1/nap		
4603	745	1200	62%	8677	9198	364,3	3254	376	829	400	622	6950	911	48	0	294	133	33	185	0	132	24	0

A mért MOF=745 a az ÚT 2-1.201 Közutak tervezése (KTSZ) Útügyi Műszaki Előírás alapján nem éri el a megfelelő szolgáltatási szint határát, ami 1200 E/óra. A kihasználtság így ezen az útszakaszon 62%.

1.13.3. Közösségi közlekedés

Mende közigazgatási területét mind kötöttpályás (vasút) mind közúti tömegközlekedési elemek is érintik.

1.13.3.1. Közúti

Távolsági és helyközi buszjáratok

A közúti tömegközlekedést a VOLÁN Zrt alábbi:

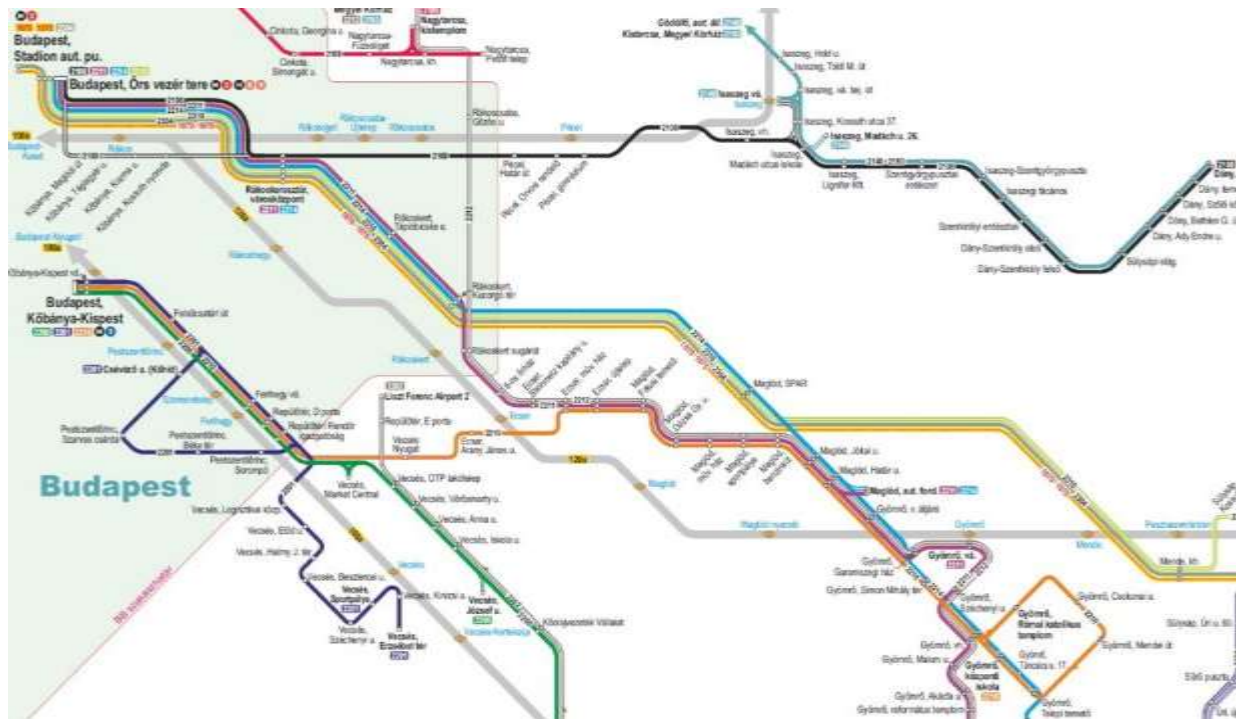
Távolsági vonalak:

- 1070. sz. Budapest-Jászberény-Jászszentandrás
- 1075. sz. Budapest-Jászberény-Abádszalók-Tiszafüred

Helyközi vonalak:

- 2304. sz. Budapest-Tápiószecső-Tápiószentmárton/Szentlőrinc-káta
- 2310. sz. Budapest-Sülysáp-Kóka

járatai biztosítják. A VOLÁN buszok megállója a polgármesteri hivatalnál található.

Helyi buszjárat

A település rendelkezik helyi buszjáráttal, amelynek a megállói az 500 m-es rágyaloglási távolság figyelembevételével szinte a teljes település belterületét lefedik. Egyedül a Temető és az attól dél-keletre fekvő településrészen mondható hiányosnak a szolgáltatás.

Megalapozó vizsgálat

Megálló	járat [1]	járat [2]	járat [1]	járat [1]	járat [1]	járat [1]	járat [1]	Vasárnap	
Pusztaszentistván - Játszótér	7:15	9:00	11:35	12:35	13:35	15:20	16:30	10:00	11:50
Pusztaszentistván - Vasútállomás	7:17	9:02	11:37	12:37	13:37	15:22	16:32	10:02	11:52
Pusztaszentistván - Óvoda	7:18	9:03	11:38	12:38	13:38	15:23	16:33	10:03	11:53
Nyár utca	7:20	9:05	11:40	12:40	13:40	15:25	16:35	10:05	11:55
Bercsényi utca	7:21	9:06	11:41	12:41	13:41	15:26	16:36	10:06	11:56
Játszótér - Tanyák	7:23	9:08	11:43	12:43	13:43	15:28	16:38	10:08	11:58
Péceli utca - 31-es Főút sarok	7:25	9:10	11:45	12:45	13:45	15:30	16:40	10:10	12:00
Községháza	7:27	9:12	11:47	12:47	13:47	15:32	16:42	10:12	12:02
Iskola - Forrás köz	7:29	---	11:52	12:52	13:52	15:37	16:47	---	---
Gyógyszertár	7:31	9:15	11:54	12:54	13:54	15:39	16:49	10:14	10:04
Mende - Vasútállomás	7:32	9:16	11:55	12:55	13:55	15:40	16:50	10:15	12:05
Dinnyés köz	7:33	9:17	11:56	12:56	13:56	15:41	16:51	10:16	12:06
Kásavölgyi óvoda	7:34	9:18	11:57	12:57	13:57	15:42	16:52	10:18	12:08
Dózsa György út vége	7:35	9:20	11:58	12:58	13:58	15:43	16:53	10:20	12:10

1.13.3.2. Kötőtpályás

A kötőtpályás tömegközlekedési kapcsolatot Mende vonatkozásában a MÁV Zrt. által üzemeltetett Bp. Keleti Pu. - Újszász-Szolnok vonalon közlekedő vonatok és a település két vasútállomása biztosítja. A belterületől dél-nyugatra található Mende, míg a település északkeleti belterületi határánál a Pusztaszentistván megálló található.

1.13.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A község közigazgatási területén belül kiépített kerékpárút, vagy kerékpársáv nem figyelhető meg. A kerékpáros közlekedés a meglévő utak burkolatán zajlik.

Kiépített és jól karbantartott gyalogos járdarendszer a település központi részén, a polgármesteri hivatal környékén, valamint a 31. sz. főút menti útszakaszokon figyelhető meg. A lakóutcák jelentős részében nem, vagy csak hiányosan van kiépítve járda, gyalogút.

1.13.5. Parkolás

A településen közforgalmú parkoló a 31. sz. főút - Tulipán utca kereszteződésénél (Polgármesteri hivatal előtt) található egy P15 férőhelyes térkövezett, új felszíni parkoló, valamint az északi vasútállomásnál mintegy 10 gépjárművet befogadó felszíni parkoló figyelhető meg. A 31. sz. főút menti kereskedelmi-szolgáltató egységek előtt, részben közterületen történik a parkolás.

1.14. Közművesítés

A település jelenlegi közművesítéséről

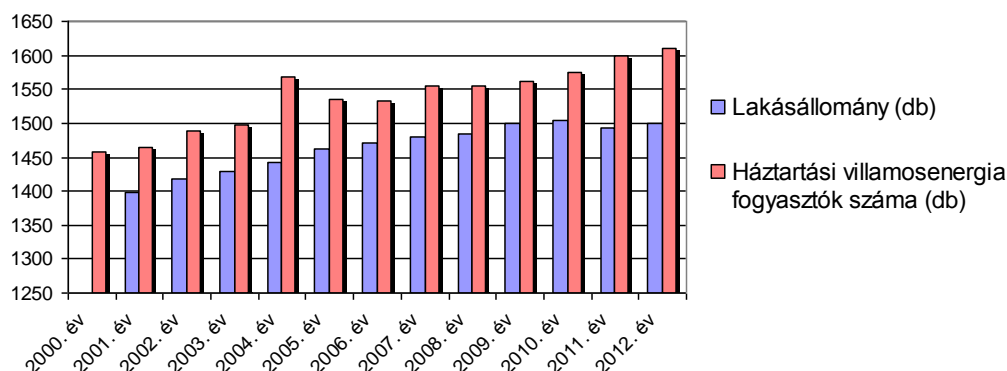
Mende Pest megyében, a Nagykátai kistérségben, kedvező közlekedési kapcsolattal közel a kistérség központjához és közel a fővároshoz fekszik az Alsó-Tápió völgyében. A település kedvező közlekedési kapcsolatát a település területén áthaladó 31-es számú főút biztosítja. A település közműellátása folyamatos fejlődés eredménye. Közműellátására a vízellátás, a villamosenergia ellátás, a földgázellátás és az elektronikus hírközlés hálózati rendszere kiépült, biztosítva a belterületi ingatlanok számára a részleges közműellátás lehetőségét. A szennyvízelvezetés kiépítése még nem megoldott, de folyamatban levőként kezelhető. Műszaki átadásával a településen már a teljes közműellátás lehetősége lesz biztosítható.

A településre jellemző a nyílt árkos rendszerű csapadékvíz elvezetés illetve szikkasztás, ahol kialakított az árok, ott sem mindenhol biztosítja a megfelelő vízvezetést. A felszíni vizek befogadja a településen áthaladó Alsó-Tápió.

A település közigazgatási területét országos jelentőségű közművek érintik. Területén, annak keleti részén, észak-dél irányban 400 kV-os nagyfeszültségű átviteli hálózati nyomvonal halad keresztül, amelyet a tervezés során, mint területfelhasználást korlátozó adottságot, figyelembe kell venni.

A település jelenlegi közművesítettségéről pontos információk a statisztikai nyilvántartásból állnak rendelkezésre. A legutolsóként rendelkezésre álló adatsor 2012-es, amely közművek vonatkozásában a 2013. január 1.-ei állapotot rögzíti. A település közműellátottságát ezekkel az adatokkal lehet jellemezni, megjegyezve, hogy ebben azóta lényeges változás nem történt.

A statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy a település lakásállományának 100 %-a (illetve számszerűen több mint 100 %-a) rendelkezik villamosenergia ellátással. Természetesen ez a statisztikai nyilvántartásban szereplő adat a fogyasztók számát jelöli, beleértve a külterületi, kiskertes területi fogyasztókat is, így e vonatkozásban a szolgáltató tájékoztatása a mértékadó, mely szerint teljes körű az ellátottság.

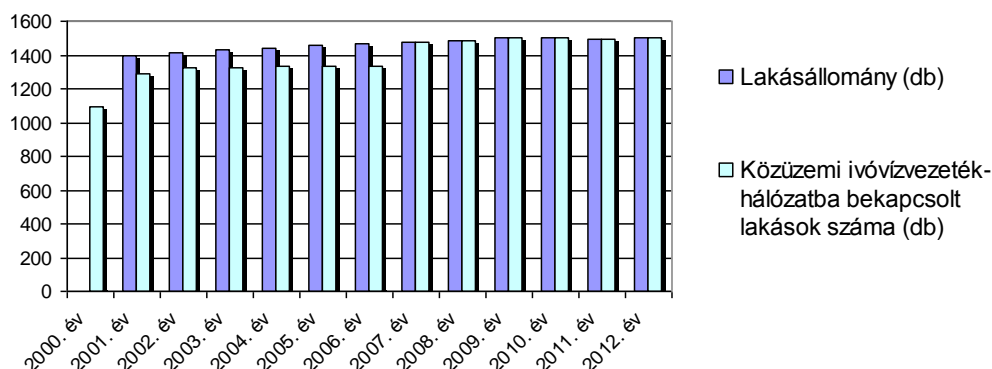

Forrás: ksh.hu

Megalapozó vizsgálat

A vezetékes ivóvíz elosztóhálózat a beépített, belterület utcáiban 36,5 km hosszban épült ki, a vízvezeték kiépítettsége teljes körűnek tekinthető. Az ivóvízzel ellátott lakások száma 1499 volt, ez a település lakásállományának 2013. január 1.-én 100 %-a volt.

Forrás: ksh.hu

A közüzemi ivóvízhálózaton 4 közkifolyó üzemel. A teljes körű vezetékes ivóvízzel való ellátottság ellenére jellemző a házi kutak használata, melyet jellemzően locsolásra használnak, mivel a házi kutak vize talajvízből, az első vízadó rétegből nyert víz, amely már alig tekinthető ivóvíz minőségűnek. A házi kutakról nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

A településen nem rendelkezik közcsonnás szennyvízelvezetéssel. A közcsonna hálózathányában, az ingatlanoknál keletkező szennyvizet saját egyedi házi szennyvízgyűjtő medencékben gyűjtik, amelyek a hazai gyakorlatnak megfelelően legnagyobb részben szikkasztóként üzemelnek. Ezzel ma naponta átlagosan 300-350 m³ szennyvizet szikkasztanak a talajba, amely a település egyik szennyező forrása.

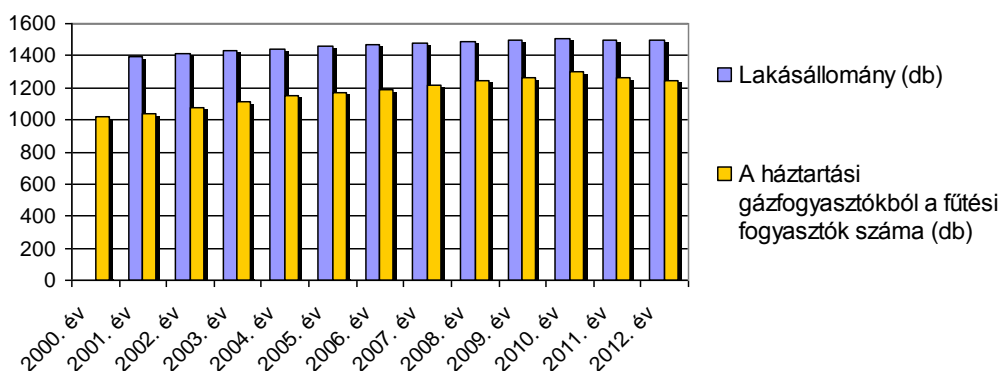
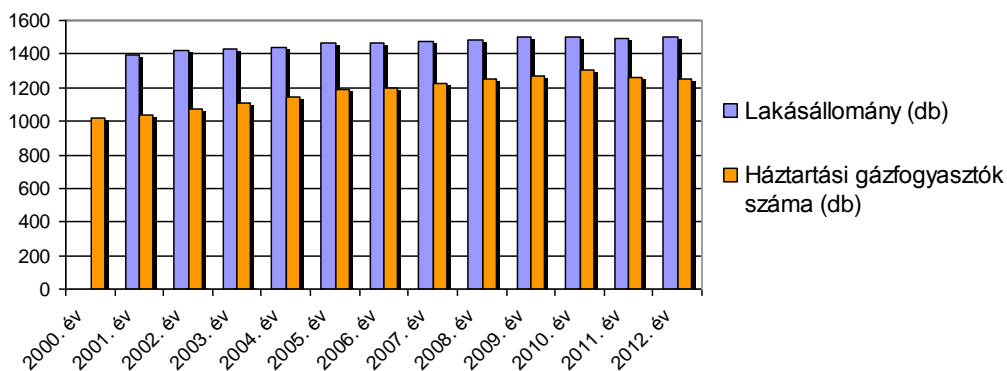
A felszíni vízvezetés vonatkozásában, a településre általánosan jellemző a nyílt árkos vízvezetés. A nyílt árkok döntő hányada szikkasztó árokként üzemel, a nagyobb vízgyűjtőjű árkokkal összegyűjtött vizek közvetlen befogadója a településen áthaladó Alsó-Tápió patak.

A jellemző nyílt árkos vízvezetés mellett meg kell említeni, hogy 1145 személygépkocsit tartanak jelenleg nyilván a településen, amely azt jelenti, hogy majdnem minden telekre aktív kocsit behajtót építettek ki.

A településen az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a földgázellátást építették ki. A település belterületén 37,5 km földgázelosztó hálózat üzemel. A gázhálózat kiépítettségének eredményeként 2013. január 1.-én 1249 lakás, a lakásállomány 83,3 %-a csatlakozott a földgázelosztó hálózatra. Fűtési célú energiaellátásra 1249 lakás hasznosította a földgázt, a lakásállomány szintén 83,3 %-a vette igénybe a komfortos életkörülmény lehetőségét nyújtó szolgáltatást.

Megalapozó vizsgálat

Forrás: ksh.hu

A földgázhálózatra nem csatlakozó ingatlanok döntő hányadában a termikus célú energiaigényt nem vezetékes energiahordozó (jellemzően szén, fa) hasznosításával elégtik ki. Főzési célra a szintén nem vezetékes PB gáz használata a jellemző.

A statisztikai nyilvántartás a közműfogyasztásokkal kapcsolatos értékelésekre is lehetőséget nyújt. A település közüzemi ivóvízhálózatával 129,7 ezer m³ vizet szolgáltatottak 2012-ben, a lakosság számára. Ez alapján a vízellátást igénybevevő lakókörnyezetben az egy főre eső vízfogyasztás éves átlagban 84 l/fő, nap volt. A tapasztalatok szerint a távlatban elvárható komfortos életvitel hatására, a lakossági, illetve a kommunális szektor napi ivóvíz fogyasztása ennél magasabb 120 l/fő, nap érték körül várható. A jelenlegi átlagos vízfogyasztási adatok figyelembe vételével, a meglévő fogyasztóknál a víztakarékosságra való törekvés ellenére is, számolni kell a vízigény növekedésével.

A település lakossági villamosenergia fogyasztása 4628 MWh volt 2012-ben. Az egy lakásra jutó havi átlagos villamosenergia fogyasztása 240 kWh volt. Ez az érték jelzi, hogy a lakások felszereltsége ugyan országos átlag feletti, de még fejlesztése várható, s vele a háztartások további villamosenergia igény növekedése is prognosztizálható, különös tekintettel a klímaváltozás hatásait kompenzáló klímaberendezések alkalmazásának terjedésére.

A település lakossági gázfogyasztása 1603,3 ezer m³ volt 2012-ben. A gázfogyasztók közül egy háztartásra jutó átlagos havi földgázfogyasztás mindössze 106 nm³/hó, amelyből számolt csúcsigény átlagosan 0,53 nm³/h. Ez a mutató azt jelzi, hogy nem mindegyik gázfogyasztó háztartásban hasznosítják a gázt komplexen és ahol fűtésre is hasznosítják, ott is legfeljebb egy-egy gázkonvektort üzemeltetnek. Várható a gázfogyasztó ingatlanoknál a komfortigény

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 0105012836

növekedése, a cirko rendszerű központi fűtések kiépítési igénye, terjedése és ez a földgáz fajlagos igénynövekedését fogja eredményezni.

1.14.1. Víziközművek

1.14.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás

Mende vízellátásának bázisa a településen üzemelő saját három kútja. Az 1. számú kút 120 m, a 2. számú kút 160 m és a 3. számú kút 160 m talpmélységű. A kitermelt víz vízminősége kiváló közvetlenül vezethető a hálózatba.

A vízmű kutak hidrogeológiai védőterületének lehatárolása még nem történt meg, csak előzetesen lehatárolt hidrogeológiai védőidom lett kijelölve, amely a szakági tervlapra feltüntetésre került. A 100 m talpmélységet meghaladó vízmű kutak körül 10 m-es sugarú körként került rögzítésre a hidrogeológiai védőterület igénye, amelyet az előírások szerinti védőidom kijelöléséig, mint belső védőidomot kell kezelni. A vízbázis védelme érdekében a védőterületen belül az arra vonatkozó 123/1997 (VII. 18.) korm rendeletben rögzített előírások betartása szükséges.

A vízelosztó hálózat a beépített területen minden utcában megépült az 1990-es években. A település a 2011. évi CCIX. számú vízi-közmű szolgáltatásról szóló törvény teljesítése érdekében csatlakozott a szolnoki központú Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt-hez (TRV Zrt), amely Észak-Alföld kiterjedt területén más 650 ezer lakos vízellátását szolgáló hálózatot üzemeltet.

A település elosztó hálózatának gerince NÁ 150-es mérettel, a többi vezeték NÁ 100-as mérettel épült KMPVC anyagú csövekből. A hálózatra az előírásoknak megfelelően a tűzcsapok is felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a megfelelő tűzivíz ellátást.

1.14.1.2. Szennyvízelvezetés

A település jelenleg még nem tekinthető csatornázottnak, mivel a szennyvízcsatorna hálózat kiépítése csak folyamatban van. A településen a keletkező szennyvizet jellemzően egyedileg házi medencékbe gyűjtik, amelynek döntő hányada szikkasztóként üzemel, szennyezve a talajt, a talajvizet. Ezt a szennyező forrást a település Önkormányzata már régóta szeretne volna felszámolni, de gazdasági támogatás hiányában nem volt rá lehetősége. A megvalósítást a Tápió menti regionális szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási pályázat tette lehetővé (KEOP-1.2.0/2F/09-2009-0021), amely keretében elnyert támogatás a gazdasági feltételeket megteremtette.

20 település (Bénye, Farnos, Jászfelsőszentgyörgy, Káva, Kóka, Mende, Nagykáta, Pánd, Sülysáp, Szentlőrincváros, Szentmártonváros, Tápióbicske, Tápiógyörgye, Tápióság, Tápiószecső, Tápiószele, Tápiószentmárton, Tóalmás, Újszilvás, Úri) szövetkezett konzorciumot alkotva a települések közös beruházásban történő szennyvízelvezetés és kezelésének megoldására. A 20 település számára négy új szennyvíztisztító telep épül (Szentlőrincváros, Sülysáp, Tápiószentmárton, Tápiószele) és egy, a Nagykátai telep kapacitását bővíti.

Mende a Süllyápi kistérséghez csatlakozott. A DA-EA Tápió Hálózat 2011 Konzorcium a beruházás építését 2013-ban kezdték el és 2014 végéig tervezik a befejezést. A tisztítótelep Süllyápon létesül, ahová nyomóvezetéken érkezik majd a szennyvíz Mendéről.

1.14.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település kül- és belterületein a felszíni vízrendezés nyílt árkos rendszerrel történik, a nyílt árkok-csatornák segítségével gyűjtik össze a vizeket és szállítják a településen áthaladó Alsó-Tápióba, –mint befogadóba.

A településen egyes utcákban, utcaszakaszokon kétoldali, általánosan jellemzően egyoldali nyílt árkot alakítottak ki, de több utcában semmilyen elvezetési mód nem épült meg, ezekben az utcákban nagyobb záporok után vízállásos területek kialakulásának veszélye fennáll.

1.14.2. Energiaközművek

1.14.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll rendelkezésre. A nem vezetékes, hagyományos energiahordozók használata is jelentős mértékű a település energiaellátásában.

A két vezetékes energiahordozó rendelkezésre állása a település gazdaságos, takarékos, korszerű, környezetbarát energiaellátását lehetővé teszi.

A villamosenergia, mint vezetékes energiahordozó elsődlegesen világításra és erőátviteli célú, vagy technológiai célú energiaigények kielégítésére használják. A földgáz közvetlen hasznosításával komplex módon a termikus energiaigények teljes körűen kielégíthetők. A nem vezetékes energiahordozók igénybevétele korábban a vezetékes energiahordozóval el nem látott területeken volt jellemző, ma már költségtakarékosság érdekében használata szétszórta, a vezetékes ellátással rendelkező területeken is számottevő.

A megújuló energiahordozók hasznosítása nem jellemző. Szórányosan látható a napenergia hasznosításának lehetőségét biztosító napkollektor alkalmazása, erről nyilvántartás nem áll rendelkezésre. Megújuló energiahordozó hasznosításának mértéke energiagazdálkodási szempontból jelenleg még nem jelentős.

Villamosenergia ellátás

A település villamosenergia ellátásának szolgáltatója az ÉMÁSZ Hálózati Kft. Az ellátás bázisa a térségben üzemelő 132/22 kV-os alállomás, amelyről induló 22 kV-os szabadvezeték hálózat táplálja Mende település fogyasztói transzformátor állomásait. A település ellátását szolgáló transzformátor állomások jellemzően oszlopállomások.

A fogyasztói transzformátor állomásokról táplált kiefeszültségű hálózatról történik közvetlen a fogyasztói igények kielégítése. A kiefeszültségű hálózat oszlopokra szerelten került kivitelezésre, jellemzően szabadvezetékes formában.

A település közvilágítása az egész településen a kiefeszültségű hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejvel történik. A településre jellemző, hogy a kiépített közvilágítás csak a közlekedés biztonságát szolgálja.

Meg kell jegyezni, hogy Mende közigazgatási területén, belterületének kettévágásával áthalad a MAVIR Zrt által üzemeltetett, oszlopokra fektetett kétrendszerű, Albertirsa-Göd I.-II. 400 kV-os átviteli hálózat nyomvonala, s a hálózatot, valamint annak biztonsági övezetének területigényét, mint területfelhasználás lehetőségét korlátozó adottságot kell kezelni.

Földgázellátás

A település földgázellátásának szolgáltatója a Tigáz-DSO Kft. Gázellátásának bázisa a Gyömrőn üzemelő gázátadó állomás, ahonnan induló nagyközép nyomású vezeték látja el Maglód és Mende településeket. Mendére a DN 160-as PE nagyközép-nyomású vezeték Maglód felől érkezik a település Árpád vezér út-Bille Bese utca keresztezése előtt létesített gázfogadóházhoz. A gázfogadótól középnyomású elosztóhálózatot építettek ki.

A nyomáscsökkentőtől keletre, nyugatra, majd délre induló, DN 90-es KPE középnyomású vezeték a település gázelosztó hálózatának a gerince. Az erről táplált elosztóhálózat NÁ 63-as mérettel épült meg. A középnyomású gerinc-, illetve elosztóhálózatról épített bekötésekkel oldották meg az egyes ingatlanok gázellátását.

A fogyasztói igényeket közvetlen kielégítő kisnyomású gáz előállítás telkenként elhelyezett egyedi nyomásszabályozókkal megoldott. Az egyedi, házi nyomásszabályozók általában az előkertben nyertek elhelyezést, de található ház falsíkjára szerelt nyomásszabályozó is. A helyi, egyedi nyomásszabályozótól induló kisnyomású hálózatról lehet közvetlen az igényeket kielégíteni.

1.14.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Meg kell említeni a megújuló energiaforrások használatát is. A település természeti adottsága a napenergia hasznosítás lehetősége, amely bár mértékletesen, de évi 1900-2000 napos óra hasznosítás lehetőségét kínálja. A településen a nap energiájának hasznosítása nem széleskörű, de helyszíni bejáráson több napkollektor, napelem, illetve „ősi” berendezés, a festett hordó jelzi a hasznosítás igényét.

1.14.2.3. Önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával megoldott. Energiahatékonyságának javítására még konkrét üzemelő megoldásról nincs információ.

1.14.3. Elektronikus hírközlés

1.14.3.1 Vezetékes hírközlési létesítmények

A település távközlési hálózatának kiépítése a múlt század utolsó éveiben történt, addig a lakások nem rendelkeztek távbeszélő fővonallal. A hálózatot a Monortel Rt. létesítette és biztosította a szolgáltatást. A kiépítés eredményeként 2000-ben már 1111 egyéni lakásfővonal üzemelt, azaz a lakásállomány 80 % rendelkezett vezetékes telefonvonallal. A vezetékek nélküli szolgáltatás terjedésével a vezetékes vonalas telefon iránti érdeklődés csökkent. Jelenleg 902 egyéni lakásfővonal üzemel, az ellátottság ezzel 60,2 %. de ezzel is az ellátottság teljes körűnek tekinthető, mivel valamennyi vezetékes távközlési igény kielégített.

2008. július 1-én a Monortel és a UPC egyesült és azóta a szolgáltatást a UPC Magyarország Kft biztosítja. A Budapesti szekunderközpontozóhoz tartozó 35-ös körzetszámú Monor primer központ Mende vezetékes távközlési hálózatának bázisa. A település 29-es körzetszámon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

A statisztikai nyilvántartás szerint a településen 5 nyilvános távbeszélő állomás üzemel.

A településen belüli vezetékes távközlési hálózat föld feletti elhelyezésű, a település nagyobb területi hányadán jellemzően külön oszlopokra szerelten épült. Ezekben az utcákban az utcafásítás lehetőségét nehezítik az oszlopsorok.

A kedvező műsorvétel számára a kábel TV szolgáltatás is még a múlt században elindult. A kiépített hálózatra jelenleg 1010 lakás csatlakozik, ezzel a lakásállomány 67,4 %-ában biztosított a vezetékes műsorvétel.

1.16.3.2 Vezeték nélküli hírközlési létesítmények

A távközlési ellátottságot lényegesen növeli a mobiltelefonok használata. Ennek elméletileg területi korlátja nincs. Valamennyi vezetékek nélküli táv- (T-Mobile, Telenor, Vodafone) és műsorelosztó szolgáltató megfelelő vételi lehetőséget tud biztosítani.

1.16.3.3 Vezetékes és vezetékek nélküli elektronikus hírközlés hálózatának és létesítményeinek szerepeltetése a településrendezési tervben

A településrendezési eszközök keretében készülő tervek elektronikus hírközlési fejezetére vonatkozó alátámasztó munkarészek elkészítésének tartalmi követelményeit az ágazat a közelmúltban elfogadott 14/2013 (IX.25.) NMHH rendeletben rögzítette. Ennek alapján a hálózatengedélyes szolgáltatók hálózati rendszereit rögzíteni kellene a településrendezési eszközök keretében készített infrastruktúra alátámasztó tervében, hogy a fennálló, illetve a tervezés hatására várhatóan keletkező konfliktusok feltárhatók legyenek.

A szolgáltatókról az NMHH nyilvántartást vezet, nagy számuk a teljes körű közvetlen elérést tervezői oldalról nem teszi lehetővé. A szolgáltatási jogosultsággal rendelkezők köre lényegesen bővebb, mint ahány szolgáltató tényleges szolgáltatást végez, de a piaci verseny a szolgáltató

Megalapozó vizsgálat

szabad kiválasztására biztosított, tekintettel arra, hogy az elektronikus hírközlés alanyi jogú szolgáltatás.

Mende területén 53 **vezetékes távközlési szolgáltató áll rendelkezésre** az ágazati nyilvántartás szerint:

Sorsz.	Ágazati sorsz.	Szolgáltató neve	Tényleges kezdés
1	1	ACN Communications Hungary Kft.	2011.04.27
2	3	ANTENNA HUNGÁRIA Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Zrt.	2009.11.26
3	4	BORSODWEB Internet Szolgáltató Kft.	2011.10.27
4	5	Bsystems Telekom Kft.	2012.04.01
5	6	BT Limited Magyarországi Fióktelepe	2006.09.05
6	8	Business Telecom Távközlési Nyrt.	2007.03.01
7	9	Calltivation Ltd.	2013.10.31
8	11	Comtest Technikai és Ügyvitelszervezési Kft.	2011.07.05
9	12	Corvus Telecom Informatikai és Távközlési Kft.	2013.09.25
10	14	DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft.	2014.07.01
11	15	DRÁVANET Internet Szolgáltató Zrt.	2009.05.18
12	17	Ephone Magyarország Távközlési, Kivitelező és Szolgáltató Kft.	2008.11.15
13	18	Ephone Magyarország Távközlési, Kivitelező és Szolgáltató Kft.	2010.05.14
14	20	Flexikom Tanácsadó és Szolgáltató Kft.	2009.03.25
15	21	Fone Távközlési, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2007.05.01
16	24	Hungária Informatikai Kft.	2012.10.11
17	25	H1 Telekom Távközlési és Kereskedelmi Kft.	2003.09.21
18	26	IKRON Fejlesztő és Szolgáltató Kft.	2012.11.05
19	27	Invitel Távközlési Zrt.	2002.02.01
20	29	Invitel Technocom Távközlési Kft.	2009.06.01
21	30	IP-Telekom Informatikai és Távközlési Kft.	2010.10.01
22	31	iSave Informatika Kft.	2013.03.14
23	32	ITSource Informatikai és Telekommunikációs Szolgáltató Kft.	2011.07.01
24	33	Juhász Ervin	2009.02.15
25	35	KFL-NETWORKING Telekommunikációs és Informatikai Kft.	2011.01.01
26	36	Kölcsön-Eszköz Vagyon- és Eszközkezelő Kft.	2013.12.16
27	38	LCCK Számítástechnikai és Informatikai Bt.	2010.11.15
28	40	Magyar Telekommunikációs és Informatikai Kft.	2010.07.01
29	41	Magyarországi CPS Távközlési és Kereskedelmi Kft.	2011.01.17
30	43	Microsystem Kecskemét Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2008.12.01
31	44	Mikroháló Távközlési, Szolgáltató Kft.	2006.05.04
32	45	M70 Group Korlátolt Felelősségű Társaság	2014.03.01
33	46	Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.	2012.04.01

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012336

Megalapozó vizsgálat

34	47	Netfone Távközlési Szolgáltató Kft.	2008.08.01
35	49	NetGen Infokommunikációs Kft.	2010.09.01
36	50	Net-Portal Távközlési, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2009.10.01
37	53	On Line System Informatikai és Tanácsadó Kft.	2006.04.10
38	54	Opennetworks Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2005.09.19
39	56	Polanor Telekommunikáció Szolgáltató Kft.	2012.01.01
40	57	PRIM TELEKOM Kft.	2012.05.15
41	58	Printer-fair Számítástechnikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2008.11.15
42	59	ReKo Systems Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	2014.02.01
43	60	Rendszerinformatika Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt.	2011.05.15
44	62	R-Voice Hungary Kft	2011.09.01
45	64	SKAWA Informatikai Kft.	2011.05.11
46	65	SymLink Informatikai Szolgáltató és Tanácsadó Kft.	2010.10.01
47	66	Tarr Építő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	2006.07.18
48	68	UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.	1992.02.18
49	69	Venien Informatikai Szolgáltató és Tanácsadó Kft.	2009.07.23
50	71	Virtual Call Center Telekommunikációs és Szolgáltató Kft.	2008.03.15
51	74	Zalaszám Informatika Kft.	2011.06.15
52	75	1212 Telekom Gazdasági Szolgáltató Kft.	2011.08.01
53	76	4VOICE Távközlési Kft.	2006.12.01

A vezetékes távközlési szolgáltatás legkorábbi elkezdője a **UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.** volt, amely a szolgáltatást a térségben 1992-ben kezdte el.

A kiépített hálózat is az ő kezelésében van. Településrendezési terv készítése szempontjából tehát a meghatározó szolgáltató az **UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.**, mivel elsődleges szempont a szolgáltatáshoz szükséges hálózat helyfoglalása, annak helybiztosítási igénye.

Mende területén a kedvező műsorvételezésre kábel TV hálózatot is kiépítettek. A távközléshez hasonlóan műsorelosztásra is több szolgáltató áll rendelkezésre. Az ágazat 9 **vezetékes műsorelosztó szolgáltatót** tart nyilván, mint szolgáltatásra jogosult. Természetesen közülük is van olyan, amelyik bár rendelkezésre áll, tényleges szolgáltatást nem végez.

Ágazati nyilvántartásban szereplő vezetékes műsorelosztó szolgáltatók:

Sorsz.	Ágazati sorsz.	Szolgáltató neve	Tényleges kezdés
1	1	ANTENNA HUNGÁRIA Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Zrt.	2013.03.25
2	2	Bsystems Telekom Kft.	2012.04.01
3	3	DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft.	2014.07.0

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

			1
4	4	Externet Telekommunikációs és Internet Szolgáltató Nyrt.	2011.10.0 1
5	5	Magyar Telekom Távközlési Nyrt.	2008.09.0 1
6	6	M70 Group Korlátolt Felelősségű Társaság	2014.03.0 1
7	7	UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.	2006.10.1 6
8	8	UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.	2006.10.1 6
9	9	1212 Telekom Gazdasági Szolgáltató Kft.	2011.08.0 1

A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki. Jelenleg az ágazat által **vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatóként** a térségben 6 szolgáltatót tartanak nyilván. Természetesen ezek bár rendelkezésre állnak, nem biztos, hogy igénybe veszik szolgáltatásukat.

Ágazati nyilvántartásban szereplő vezeték nélküli szolgáltatók:

Sorsz.	Ágazi sorsz.	Szolgáltató neve	Tényleges kezdés
1	1	Agnátus-Pont 2004 Távközlési Szolgáltató Kereskedelmi és Ipari Kft.	2013.02.1 4
2	2	Bsystems Telekom Kft.	2011.12.0 1
3	3	Magyar Telekom Távközlési Nyrt.	1993.11.0 4
4	5	Telenor Magyarország Zrt.	1994.06.1 6
5	6	Tesco MBL Távközlési Zrt.	2012.03.0 1
6	7	Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt.	2002.07.1 6

A létesítménnyel rendelkező vezeték nélküli szolgáltatók közül a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Telenor Magyarország Zrt. és a Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. Előzetes tájékoztatást adtak, mely szerint a település közigazgatási területét érintő létesítményük nincs. Az ellátás területi lefedettségéhez hozzájárulnak a szomszédos településekre telepített létesítményeik is.

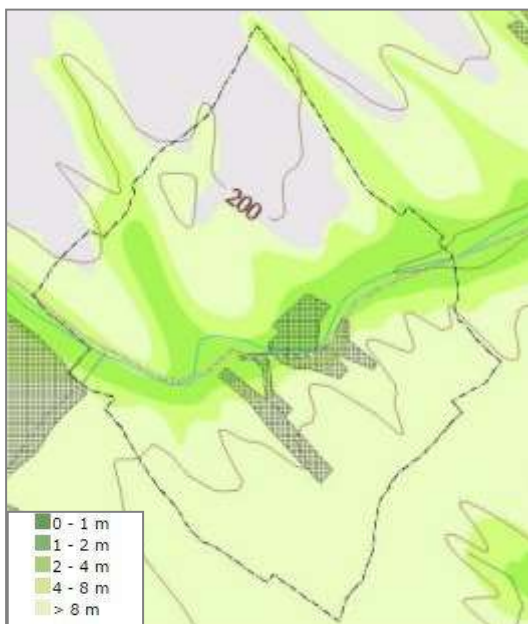
1.15. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

Mendén az alábbi környezetvédelmi vonatkozású helyi rendeletekkel rendelkezik.

- 19/2013 (XII.13) önkormányzati rendelete A település szilárd hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról
- 5/2014.(III. 12) számú rendelete A települési szilárd hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló 19/2003. (XII.13.) számú rendelet módosításáról
- 20/2013 (XII.13) sz. önkormányzati rendelete A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról
- 5/2014.(III. 12) számú rendelete A települési szilárd hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló 19/2003. (XII.13.) számú rendelet módosításáról

1.15.1. Talaj, felszíni és a felszín alatti vizek

A felszín alatti víz szempontjából a települések szennyeződéserősségi besorolását a 27/2004. (XII. 25.) KvVM. rendelet határozza meg a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet értelmében. Ez alapján a település a felszín alatti víz állapotának érzékenysége szempontjából **érzékeny területnek** minősül.

Talajvíz mélysége a településen

A településen, ahogy az a talajvíz térképen is látható, a terepviszonyokhoz igazodva többé-kevésbé a felszín követi. A talajvíz a település területének legnagyobb részén 8 méter alatt húzódik. A vízfolyások, patakok és tavak közvetlen környezetében pedig a part felé haladva fokozatosan emelkedik. Így a völgyekben 5-6 m-re emelkedik a felszín közelébe. Minősége mérsékelt kemény, kissé vasas, szulfátszegény.

Mende felszíni vize a Gödöllői-dombság egyik jelentős vízfolyása, az Alsó-Tápió. Az egyik ága a település északi részén, az Vár hegynél, a másik a szomszédos településen, Maglódon ered. Vízhozamuk és a vízjárásuk szélsőségek között ingadozik.

A felső szintet adó "talajképző" kőzetek vízáteresztő képessége igen nagy. A rétegvízartók részben felső pannóniai, részben pleisztocén korúak, melyek víztározó képessége jó, a vízvezető-vízleadó képesség változó.

Mende a Magyarországi Vízyűjtő gazdálkodási terv szerint, a Tisza vízgyűjtő területébe tartozik, azon belül is a Zagyva alegységbe, ezen belül pedig a *Cserhát, Karancs, Medves - Zagyva-vízgyűjtő* (HU_sh.2.1) sekély hegyvidéki víztesten helyezkedik el.⁹ A víztest mennyiségi állapota jó, minősége elsősorban a diffúz szennyezés hatására gyenge.

A talaj-, a felszíni- és felszín alatti vizek védelme szempontjából kedvező előrelépés, a jelenleg is folyó, a Tápió menti regionális szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási pályázat keretében történő (KEOP-1.2.0/2F/09-2009-0021) teljes szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése, mert jelen veszélyforrást jelent a településen a mezőgazdasági tevékenységből származó diffúz szennyezés. A mezőgazdasági területek művelése során a kemikália használat, a talajt, a talajvizet, és a felszíni vizeket veszélyezteti. A műtrágyák és permetszerek nagyon jól oldódnak, így a csapadék beszivárgásával könnyen eljutnak a talajvízbe. Különösen fontos, hogy a település megművelhető területeinek egy része nitrát érzékeny terület, a Nemzeti Környezetügyi Intézet előzetes felvilágosítása szerint, mely terület a V-04-as számú térképen került lehatárolásra.

Mendén a 31. sz. főút a belterületen halad végig, így potenciális közlekedési eredetű talajszennyező forrás. A szennyezőanyagok először a levegőbe jutnak, majd a részecskék ülepedése és a csapadék kimosó hatása következtében kerülnek a talajra és a talajvízbe.

Mende természeti adottságaiból adódóan fontos a domborzati- és talajviszonyainak, azok fedettségének, és a tájhasználat összefüggéseinek vizsgálata. Az eredeti talajadottságokhoz képest a beépített lakóterületeken erős az emberi behatás, a bolygatás, így itt már antropogén talajokról kell beszélnünk. Ezeknél a talajoknál az eredeti talaj már maradványaiban is nehezen ismerhető fel. A völgyekben, vízfolyások mellett öntés és réti talajok szintén sokszor – különösen a belterületi szakaszokon bolygatottak – sok az elszemetesedett talaj, ami a vízfolyásokat és a közeli talajvizet tekintve különösen veszélyes. Az eredeti típusbélyegeket nem, vagy nehezen ismerhetők fel.

Az antropogén hatásokon felül a talajminőséget rontó talajhibák közül a legjelentősebb az erózió, ezen kívül a néhol előforduló defláció, illetve savanyúság okozhat problémát. A helytelen talajhasznosítás eredményeként fokozatos minőségromlás következhet be, ezért a talajvédelemre nagy figyelmet kell fordítani. Az eltérő geológiai viszonyok következtében a lejtőviszonyok számottevő eltérést mutatnak. Mindez döntő módon befolyásolja a talajeróziós folyamatokat. Nagy felületet foglal el a 12%-nál meredekebb lejtésű terület, s ezen túlmenően számolni kell a 25%-nál nagyobb lejtésű területek számottevő jelenlétével, amely az eróziós károk jelentős forrásául szolgál. Ilyen meredek lejtésű területek fordulnak elő a Zsellér hegy ÉK és DNY-i felén. Ezeket a meredek területeket azért fontos megemlíteni, mert napjainkban ezek a területek már nem minden esetben erdővel borítottak, hanem mezőgazdasági művelés alatt állnak, vagy néhány esetben lakóterületek (például a Bacsó Béla utcában) s így az erózió okozta kár fokozottan jelentkezik. A sekély termőrétegre kopott talajok a földes kopár talajok közé sorolhatók.

A Gödöllő-Monori dombság termőföldvédelmével foglalkozó tanulmány a térségben számos mérést végezett, az egyes eróziós formák elterjedésének és mértékének meghatározására. Az alábbi táblázat adatai mutatják azt, hogy a településen mekkora mértékű talajlehordással kell számolni, mely az országos átlagot messze, mintegy 4-szeresével meghaladja, mely soknak hathat, mégis regionális szempontból elmarad az átlagtól.

	Lejtő %	Lejtőelem	Erodált talaj (t/ha/év)
Mende	20,3	infelxió	76,6
	26,5	domború	109,8

Forrás: Szabó Lajos – Tóthné Surányi Klára A Gödöllői-Monori dombság természetföldrajzi viszonyai és a termőföldvédelem

1.15.2. Levegőtisztaság és védelme

A levegőtisztaság védelmi szempontból kistérségi szinten elmondható, hogy a Mendét is magában foglaló, Nagykátai kistérségben jelentős légszennyező forrás nem található, állandó mérőhely nincs a kistérségben. A településen légszennyező forrás nem található az Országos légszennyezettségi mérőhálózat adatbázisa szerint. Mende kedvező természetföldrajzi adottságának, fekvésének és kevésbé hangsúlyos gazdasági potenciáljának köszönhetően nincsen légszennyezésnek kitéve. A döntően ÉNy-DK irányú tereplejtés és az ezzel megegyező irányú patak völgy klimatikus hatása biztosítja a település állandó légmozgását, átszellőzését.

A számottevő légszennyezés legfőbb forrása Mendén a közúti közlekedés a 31. számú főútnak köszönhetően. Ellenben elmondható, hogy a légszennyezés csak bizonyos szakaszokon jellemző és csak néhány méteres, legrosszabb esetben néhány tíz méteres sávban okoznak káros immisziót.

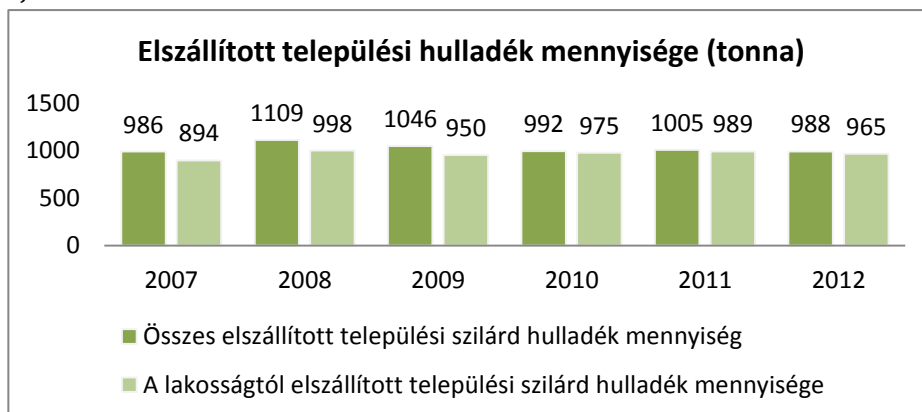
1.15.3. Zaj- és rezgésterhelés

A zaj- és rezgés kibocsátás helyzete mind a kistérségben, mind pedig a településen kedvezőnek mondható, akárcsak a levegőtisztasága. Legfőbb tényezője a zaj- és rezgésterhelésnek a közlekedés. Mendén mind a közúti, mind a vasúti közlekedés zaj- és rezgésterhelő hatásával számolni kell. A vasút esetében azonban elmondható, hogy a település szinte teljes belterületi szakaszán zöldsáv, fasor szegélyezi, valamint egyes szakaszokon bevágásban halad, így jelentősen csökken a zaj- és rezgésterhelést.

1.15.4. Hulladékkezelés

A településen a kommunális hulladékok gyűjtése megoldott. A kommunális szilárd hulladékot szervezett keretek között elszállítják. A veszélyes hulladékok begyűjtése és elszállítása szintén megoldott. A településen döngkút nem található.

A települési szilárd hulladék elszállításáról a KÖVÁL Közüzemi és Vállalkozási Részvénytársaság (2200 Monor Kossuth Lajos út 147.) biztosítja. Mende a Duna-Tisza Nagytérség Regionális települési szilárd hulladékgazdálkodási rendszer tagjaként a Ceglédi regionális települési szilárdhulladék lerakót veszi igénybe. Mendén keletkező összes szilárd hulladék mennyiség 1000 tonna körül volt az elmúlt 7 évben, melynek nagy részét a lakossági hulladék teszi ki. A hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma 2011-ben 1500-ról 1243-ra csökkent.

Forrás: <https://www.teir.hu>

Megalapozó vizsgálat

Mendén 1979 és 2003 között szilárd hulladéklerakó telep üzemelt a 1181/13-as helyrajzi számú külterületi telken, melynek rekultivációját 2010-ben kezdték meg és mára már teljesen befejeződött.

Mendén *folyékony hulladéklerakó* működik, mely a 073/1 helyrajzi számú telken található, a 31-es számú úttól délre a település nyugati részén. Az önkormányzat adatszolgáltatása szerint, mivel a lakossági szennyvízelvezetés nem megoldott a településen (jelenleg folyik a hálózat kiépítése), ezért az összegyűjtött szennyvizet, ebbe a két tóba ürítik. A folyékony hulladéklerakó az OKIR információi szerint az engedély visszavonásig működhet, viszont az önkormányzat (Folyékony hulladék lerakóhely tulajdonosa) tervei szerint 2015 végén, a lerakó felszámolásra kerülhet, hisz a csatornahálózat a település teljes területén kiépítésre kerül.

	Határozat szám	Tárgy	Szervezet	Fok
FOLYÉKONY HULLADÉK LERAKÓHELY	05/035682-012/2010	Mende Község nem szennyvíz leürítő telep (Mende, 073/1. hrsz.) rekultivációs tervének elfogadása	Közép- Duna-völgyi KTF	I fok
2235 Mende Hrsz.: 073/1	05/034790-004/2010	Mende Község Önkormányzat Polgármesteri Hivatala Mende, 073/1 hrsz. alatti hulladékkezelési engedélye	Közép- Duna-völgyi KTF	I fok
Hulladéklerakó 2235 Mende 1181/1 külterület	05/034442-002/2010	Mende, 1181/13 hrsz. alatti települési szilárd hulladéklerakó rekultivációjával kapcsolatos hulladékgazdálkodási kötelezés	Közép- Duna-völgyi KTF	I fok

Forrás: <http://okir.kvvm.hu/>

A településen több telephely is működik, melyeknek keletkező hulladék mennyiségét a következő táblázat tartalmazza.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
MENDEAUTÓ GMH-Car Autókereskedelmi Kft. (2235 Mende 31. SZ. FŐÚT)									
130205* - Ásványolaj alapú, klórvegyületet nem tartalmazó motor-, hajtómű- és kenőolajok	922	720	-	810	1 674	1 015	900	-	712
160107* - Olajsűrűk	360	220	-	333	293	230	260	-	163
Összesen(kg)	1 282	940	-	1 143	1 967	1 245	1 160	-	875
Kedo Eurocosmetics Kft. (2235 Mende FŐ ÚT 34. KM)									
070608* - Egyéb üstmaradékok		0	0	0	0	0	0	0	585

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

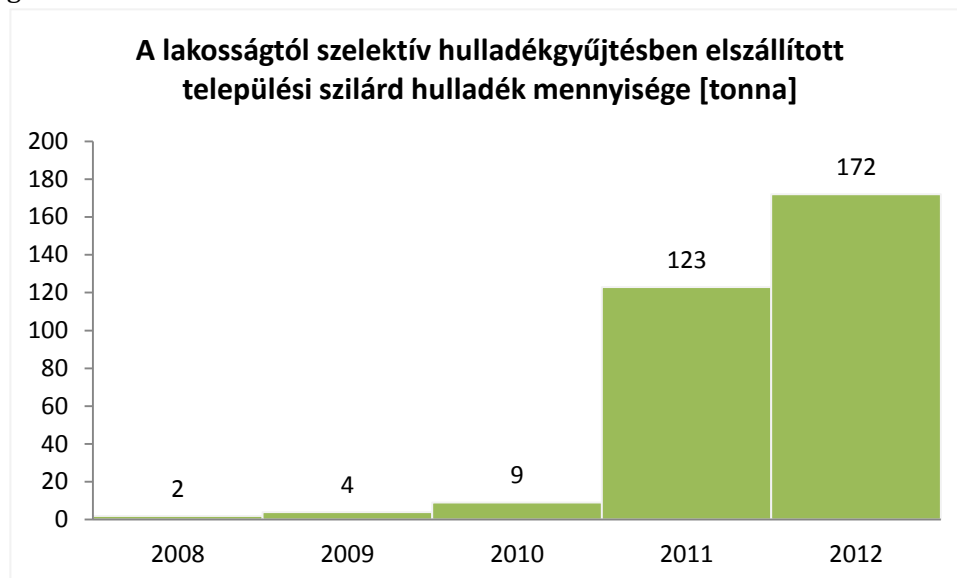
Management
Systems
ISO 9001:2008
www.kasib.hu
ID: 3105012836

Megalapozó vizsgálat

és reakciómaradékok								
080317* - Veszélyes anyagokat tartalmazó, hulladékká vált toner	11	0	0	0	0	0	0	2
150102 - Műanyag csomagolási hulladékok	0	0	0	0	0	0	150	0
150110* - Veszélyes anyagokat maradóként tartalmazó vagy azokkal szennyezett csomagolási hulladékok	1189	122	238	852	720	376	320	210
160303* - Veszélyes anyagokat tartalmazó szerves hulladékok	34	0	0	0	0	0	786	0
160305* - Veszélyes anyagokat tartalmazó szerves hulladékok	164	21	38	580	15	0	0	0
200301 - Egyéb települési hulladék, ideértve a kevert települési hulladékot is	4950	5480	0	0	0	0	0	0
Összesen(kg)	6348	5623	276	1432	735	376	1256	797
Keresztesi 2000 Kft. (2235 Mende 31-ES FŐÚT 34-KM)								
060205* - Egyéb lúgok	-	-	1000	-	-	-	-	-
Összesen(kg)			1000					

Forrás: <http://okir.kvvm.hu/>

A településen szelektív hulladék gyűjtés „sárga\zöld zsákos” formában történik, A rendszer jól működését igazolja, hogy az elmúlt 5 évben jelentősen megnőtt a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége.

Forrás: www.teir.hu

1.15.5. Vizuális környezetterhelés

Vizuális környezetterhelés elsősorban illegális hulladéklerakás formájában jelenik meg a településen. Illegális hulladéklerakás a település több pontján tapasztalható, leginkább a beépített területek határában és a délnyugati hulladéklerakó környezetében.

Vizuális környezetterhelés okozhatnak az illegális hulladékon kívül a lakóterületben beépített leromlott állagú épületek, melyek nem csak ipari, gazdasági létesítmények, de lakóingatlanok is

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

lehetnek. Ezek jellemzően a 31-es számú főút mentén és a Dózsa György utca mentén találhatóak.

1.16. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

1.16.1. építésföldtani korlátok- csúszás-, süllyedésveszélyes, földrengés veszélyeztetett területek

A Pest megyei Területrendezési Terv szerint a település területét érinti a földtani veszélyforrás övezete.

Ennek egyik oka, hogy a változatos domborzat és a talaj összetétele miatt a település egyes részei csúszásveszélynek vannak kitéve. Az önkormányzati adatszolgáltatás szerint a térképen jelölt utcák a partfal mozgással veszélyeztetettek:

- Honvéd utca
- Ady Endre utca
- Zrínyi és Bacsó Béla utca
- Jókai és Vasút utca

A Honvéd, az Ady Endre, a Zrínyi és a Bacsó utcák, a Zsellér hegy meredek domboldali miatt veszélyeztetettek. A Vasút és a Jókai utcák egyrészt a domborzati elhelyezkedésük miatt, másrészt pedig a Alsó Tápió itt elhaladó ága miatt veszélyeztetettek. Az elmúlt évek jelentősen növekvő csapadékmennyisége

tovább erősíti a területek kitétséget.

Partfalmozgásnak kitétt területek

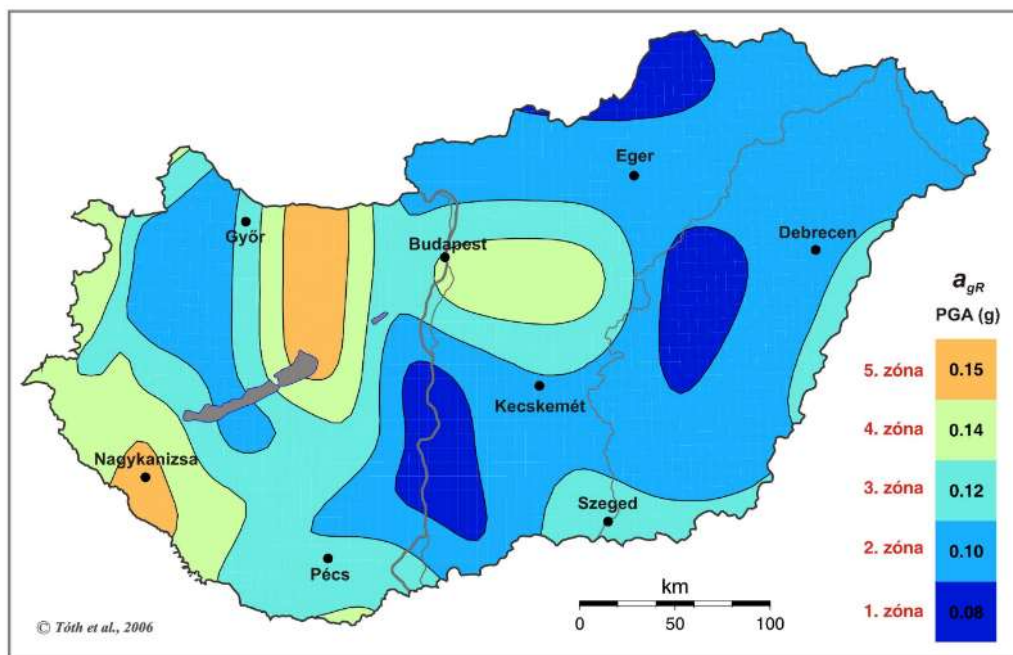
Továbbá fontos megemlíteni, hogy Mende szélrózsiának erősen kitétt település a Pest megyei Területrendezési Terv szerint. A szélrózsiás területek a növényborítottság vizsgálata után kerültek kijelölésre a megyei tervben. A veszélyeztetettség a domborzati viszonyokból ered, mely bár tájképi szempontból nagyon értékesé teszi a települést, termőföld hasznosítás szempontjából veszélyes. A térségben kialakulhatnak falszakadások, amik nem csak a mezőgazdasági termelést veszélyeztetik, hanem a lakosság számára is balesetveszélyesek.

Mendén alábányászott területek, barlangok nem találhatóak, így az építésföldtani korlátozásokat nem okoz.

A település Magyarországi viszonylatban sem tartozik a földrengés veszélyeztetett területek közé. A településen az elmúlt 10 évben nem volt érezhető földrengés a Szeizmológiai Observatórium megfigyelési szerint. 2006-ban a közeli Gyömrőn volt egy közepes erősségű rengés, de az Mendét nem érintette. Az alábbi térkép szerint a település egy esetleges földrengések következtében 50 év alatt, 10%-os meghaladási valószínűséggel, az alapkőzeten várható vízszintes gyorsulása 0,14 g (gravitációs gyorsulás) lenne.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

Magyarország szeizmikus zónatérképe¹³

Ellenben a településen jellemző felszínt borító laza üledékek és a magas talajvízszint jelentősen felnagyíthatják a gyorsulásokat és így a földrengések által okozott károkat (helyi módosító hatás).

1.16.2. vízrajzi veszélyeztetettség - árvízveszélyes területek - belvízveszélyes területek - mély fekvésű területek

A Pest Megyei Területrendezési terv szerint a település vízerózióknak kitett. Mende változatos domborzati viszonyai és talajösszetétele miatt került kijelölésre. Nagyobb, intenzívebb csapadék esetén a település jelentős lemosódásnak, erózióknak van kitéve.

Mendén a vízügyi ágazat által nyilvántartott klasszikus *árvízveszélyes terület* nincs. Az előforduló „árvízi” elöntés a vízvezető rendszer fokozottabb karbantartásával, a szélsőséges csapadékesemények elvezetésére történő alkalmassá tételével kizárható.

A település topográfiai adottsága alapján *belvízveszélyes területeket* a vízügyi ágazat nem tart nyilván.

A településen *mély fekvésű területek* a domborzati adottságok melletti mélyvonalakon alakultak ki, ahol időszakos, vagy állandó vízfolyások haladnak. Ezek a vízfolyások vezetnek le az előforduló források és mélyebben fekvő felszínre törő rétegvizeket. A mélyvonalon haladó vízfolyások természetes útjának fenntartásával a környezetének védelme biztosított.

¹³ <http://www.seismology.hu/index.php/hu/szeizmicitas/szeizmicitas-es-foeldrengesveszely>

1.16.2.1. Árvíz és belvízvédelem

A településen klasszikusan árvízi és belvízi veszélyeztetés nincs, így árvízvédelemre és belvízvédelemre szükség nincs. Az előforduló villámárok okozta vízelöntésnél az intézkedés a katasztrófavédelem feladata.

1.17. Ásványi nyersanyag lelőhely

A település régen az agyagot bányásztak, melyet mára már felhagytak, melynek maradványai a mai napig láthatóak. Ilyen például a kultúrtörténeti szempontból értékes, téglagyár kémény, mely a város nyugati részén található. A bányászati tevékenység maradványai a település külterületén található anyagödrök, melyek nem lettek megfelelően rekultiválva, így tájsebet képeznek. Ezek utókezelése tájképi szempontból fontos lenne. A településen bányatelek nem található.

1.18. Városi klíma

A település falusias jellege miatt a városok esetében az intenzív beépítés következtében kialakuló helyi városi klíma nem jellemző Mendén. Ez nem csak a falusias jellegnek köszönhető, hanem a belterületet kettéválasztó patakmedrek, valamint a hozzájuk kapcsolódó kiterjedt zöldfelületeknek, továbbá a külterületek magas erdőszűtségének, melyek a település tüdejének szerepét töltik be.

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A helyzetfeltárás vizsgálati tényezőinek elemzése, egymásra hatásuk összevetése

2.1.1. A területrendezési tervekkel való összefüggések elemzése

A területrendezési tervek megállapításai az „1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ - 1.2 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata” című fejezetében részletesen kifejtésre kerültek, az alábbiakban az egyes előírásoknak való megfeleltetések kerülnek elemzésre.

A térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályok

OTrT 6. § (2) A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

c) a **vegyes területfelhasználású térséget** legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, erdőterület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület kivételével bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető;

A PMTrT vegyes területfelhasználású térségének területe:	263,94 ha
A PMTrT vegyes területfelhasználású térségébe eső, a hatályos	
A TSZT-n erdőterület, mezőgazdasági területfelhasználásba sorolt területek:	261,5 ha
A PMTrT vegyes területfelhasználású térsége területének 85%-a:	224,35 ha

224,35 ha (85%) < 261,5 ha (99.1 %). azaz a hatályos TSZT megfelel az előírásnak.

A hatályos TSZT nem tartalmaz olyan fejlesztési területet, amelyen nagyvárosias lakóterület kerül kialakításra, így az megfelel az előírásoknak

OTrT 6. § (2) A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

a)* az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni;

 PMTrT erdő területfelhasználású térségébe eső, a hatályos TSZT-n erdőterület területfelhasználásba sorolt területek

 PMTrT erdő területfelhasználású térségébe eső, a hatályos TSZT-n egyéb területfelhasználásba sorolt területek

A PMTrT erdőgazdálkodási térség területe:	1082,3 ha
A PMTrT erdőgazdálkodási térségébe eső, a hatályos TSZT-n erdő területfelhasználásba sorolt területek:	849,46 ha
A PMTrT erdőgazdálkodási térségébe eső, a hatályos TSZT-n egyéb területfelhasználásba sorolt területek:	232,81 ha
A PMTrT erdőgazdálkodási térség területének 75%-a:	811,72 ha

811,72 ha (75%) < 849,4 ha (78,5 %), azaz a hatályos TSZT megfelel az előírásnak.

OTrT 6. § (2) b) a mezőgazdasági térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, beépítésre szánt különleges honvédelmi terület, beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a térségben nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység nem jelölhető ki;

PMTrT mezőgazdasági térség területe:	1017,74 ha
A PMTrT mezőgazdasági térségébe eső, a hatályos TSZT-n mezőgazdasági területfelhasználásba sorolt területek:	964,1 ha
A PMTrT mezőgazdasági térségébe eső, a hatályos TSZT-n egyéb területfelhasználásba sorolt területek:	53,64 ha
PMTrT Mezőgazdasági térség területének 85%-a:	819,5 ha

865,08 ha (85%) < 964,1 ha (94,7%), azaz a hatályos TSZT megfelel az előírásoknak.

OTrT 7. § (1) Az Országos Erdőállomány Adattár szerint erdőterületnek minősülő területet a településrendezési eszközökben legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni.

Országos Erdőállomány Adattár szerint erdőterületek kiterjedése:	883,62 ha
Az Országos Erdőállomány Adattár szerinti erdőterület és a hatályos TSZT szerint erdő területfelhasználásba sorolt területek közös része:	832,5 ha
Az erdészeti adatszolgáltatás szerinti erdőterület 95%-a:	839,44ha

839,44 ha (95%) > 832,5 ha (94,2 %), azaz a hatályos TSZT nem felel meg az előírásnak.

2.1.2. Szomszédos települések terveivel való összefüggések elemzése

A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek vizsgálatából Mende település fejlesztését befolyásoló fejlesztési elképzelések közül várhatóan a települést északon elkerülő tervezett országos főút nyomvonala valósulhat meg, az út tervezett vonala a szomszédos települések közül Maglódot és Sülysápot érintik, Úrival és Gombával egy-egy tervezett térségi összekötőút kapcsolja össze, azonban ezek megvalósulása kérdéses, illetve a "Tápió Menti Régió szennyvíz elvezetése és szennyvíz tisztítása" KEOP-1.2.0 / 09- 2009- 0021 nagyprojekt, amelyben Sülysáp településsel közösen érintettek.

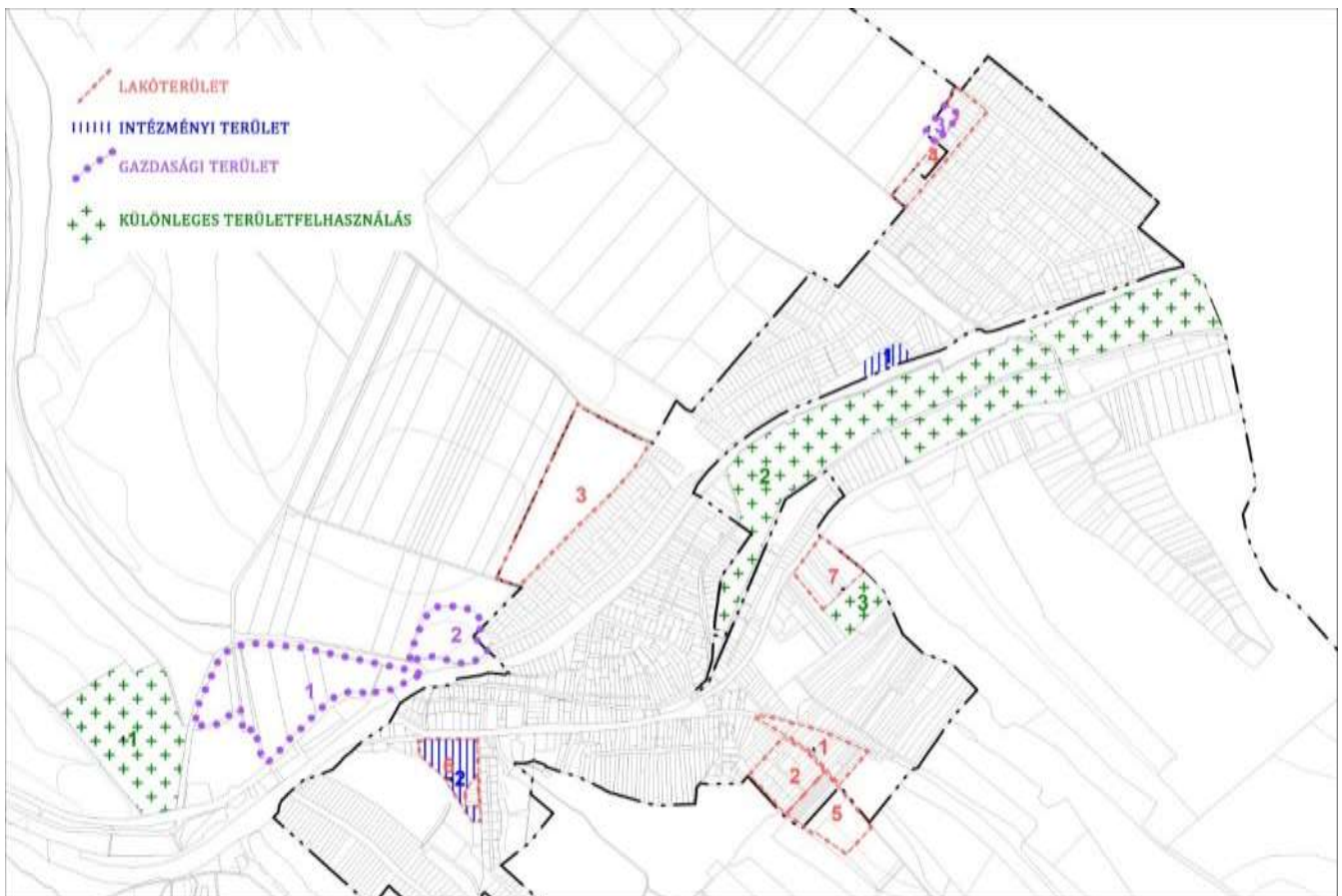
A településen áthaladó vonalas infrastruktúrák, mint az országos főút, a vasút és az Alsó-Tápiópatak medre, a településtől közös együttműködést kíván meg mind Maglóddal, Gyömrővel és Sülysáppal.

2.1.3. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata:

A hatályos településfejlesztési koncepcióban foglaltak alapján is a Mende - Sülysáp - Úri térségi együttműködést kell szorgalmazni például a közép fokú ellátásban.

A táji és művi értékek védelmében szükséges a településnek létrehozni helyi védelmi rendeletet, amely biztosítaná a település értékeinek védelmét.

Az állatok tartására és az állati hulladékok elhelyezésére vonatkozó szabályokat Mende Községi Önkormányzatának 8/2005.(06.04.) sz. rendeletével módosított 6/2004. (VII.29.) sz. rendelete Az állattartás helyi szabályairól határozza meg.

Fejlesztési területek a hatályos TSZT alapján

Megalapozó vizsgálat

A lakóterületbe sorolt területek még nem épültek be, a 3-as számú fejlesztési területen megkezdődtek a telkek kiosztása és a közművesítés.

A településen számos gazdasági fejlesztés megvalósult kivéve a 2-es számú területen, ahol még befektetőkre vár a terület. az 1-es és 2-es számú gazdaságfejlesztésre jelölt területen a telkek beépítése már megkezdődött.

Az Intézményi területeken megvalósult két óvodafejlesztés Pusztaszentistván településrészen (az 1-es számú tervezett vegyes területfelhasználású területen) és a Fő utcán, amely már eredetileg is vegyes területfelhasználásba sorolt terület.

A különleges területfelhasználásra kijelölt sport rekreáció illetve temető területeken még nem valósultak meg a fejlesztések.

Nem valósult meg Mende központjának tehermentesítését elősegítő 31. sz. főút elkerülő szakasza sem.

A hatályos TSZT a jelenleg hatályos Pest Megyei Területrendezési Terv (PMTrT) területfelhasználási kategóriáinak

a.) az Alsó-Tápió patak menti külterületi részeken a tervezett különleges beépítésre szánt sport, rekreációs területek vonatkozásában nem felel meg, mivel azok a megyei tervben nem települési térség területfelhasználási kategóriába soroltak,

b.) az egyes erdő-, és mezőgazdasági területfelhasználások a település külterületén TSZT és megyei tervi lefedettségének diszharmóniája okán,

így megállapítható, hogy a korábbi területigényes fejlesztések és a külterületi hasznosítású erdő-, mezőgazdasági területek vonatkozásában a magasabb rendű tervekkel való összhang megteremtése okán felülvizsgálatra szorulnak.

A 2002 évi TSZT területfelhasználási kategóriái, kiterjedésük és közigazgatási területre vetített százalékos mértékük:

Terület felhasználási övezet	Jele	meglévő (ha)	%	tervezett (ha)	%
Kisvárosias lakó	Lk			3,88	0,14
Kertvárosias lakó	Lke			5,10	0,19
Falusias lakó	Lf	198,41	7,30	7,14	0,26
Településközpont vegyes	Vt	7,82	0,29	1,87	0,07
Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági	Gksz	11,30	0,42	15,84	0,58
Mezőgazdasági jellegű kereskedelmi gazdasági	Gksz-m	2,82	0,10		
Sport-, és rekreáció	Ksr			44,58	1,64
Temető	Kt	2,28	0,08	1,98	0,07
Közpark	Kp	5,26	0,19	2,79	0,1
Erdő	E	898,53	33,08	3,50	0,13
Általános mezőgazdasági	Má	1287,73	47,41		
Kertés mezőgazdasági	Mk	58,91	2,17		
Gyepgazdasági mezőgazdasági	Mgy	93,84	3,45		
Vízgazdálkodási	V	17,36	0,64	4,71	0,17
Közúti közlekedési	Köu	16,42	0,60		
Kötőpályás közlekedési	Kök	24,10	0,89		
	Σ	2624,77	96,64	91,39	3,36

A 2007 évi HÉSZ és Szabályozási terv főbb megállapításai

A beépítésre szánt területeken a lakóterületen belül négy eltérő építési övezet jelenik meg: Lf2, Lke-1, Lk-1; megkülönböztetve a fejlesztési területeken újonnan létrehozott lakóterületeket a hagyományosan kialakult lakóterületektől, melyek Lf-1 jelű építési övezetkbe soroltak.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 105012336

A településközponti vegyes területek hét építési övezetbe kerültek besorolásra.
A gazdasági területek szintén hét építési övezetbe kerültek meghatározásra.

A különleges területeken belül megkülönböztetésre kerültek a különleges sport, rekreációs, szabadidős övezet és a különleges temető övezetei.

A beépítésre nem szánt területek övezetei a gazdasági és a védelmi erdő övezetek, a közpark övezet, a mezőgazdasági övezetek (általános, gyepgazdálkodáshoz kapcsolódó és kertés 1-2), a vízgazdálkodási övezet (patak, vízfolyás és völgyzáró gát) és a közlekedési területek övezetei (közúti és kötött pályás).

Beépítésre szánt területek paraméterei												
övezeti -jel	beép. mód	Megen- gedett legnagy- obb beépíté- s (%)	Kialakí- tható legkise- bb telekte- rület (m ²)	Megenge- dett legkiseb- b építmén- y magassá- g (m)	Megenge- -dett legnagy- obb építmén- y magassá- g (m)	Legkis- ebb zöldfel- ület (%)	Megenged- ett legnagyob- b szintterüle- ti mutató (m ² /m ²)	építési telek minimális szélessége (mélysége) (m)	Terep- szint alatti beépít- és (%)	Tetőhaj- lásszög fok	hatályba lépés feltétel	
Lf-1	O	30	800	-	5,5	40	-	16/új18 (35/új45)	-	30-45	9§ (8)(9)	
Lf-2	O	30	1200	-	5,5	40	-	16/új18 (35/új45)	-	30-45	9§ (8)(9)	
Lke-1	SZ	30	700	-	6,5	50	-	14/újO14/ újSZ18 (30)	-	15-45	10/A§ (5-7,9)	22/2013.(XII.20.)
Lk-1	SZ	40	1500	-	7,0	50	-	újSZ24 (30)	-	-	10/B§ (5-7,9)	10/2012.(VIII.04.)
Vt-1	O/Z	40	1200	-	6,5	10	-	-	-	30-45		
Vt-2	Z	50	K	-	6,5	20	-	-	-	-		

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40.
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID 3105012336

9191,

Megalapozó vizsgálat

Vt-3	SZ	50	2000	-	6,5	30	-	-	-	-	12§ (3)	
Vt-4	O/Z	50	2000	-	6,5	30	-	-	-	-		
Vt-5	SZ	40	800	-	5,5	10	-	-	-	-	10§(5)	
Vt-6	SZ	40	10000	-	5,5	10	-	-	-	-		
Vt-7	SZ	60	1200	-	5,5	10	-	-	-	-		
Gksz. SZ-40- 30/6,0 (9,0)- 3000	SZ	40	3000	3,0	6,0 (tk9,0)	30	1,2	35	-	lapos zöldtető v. 20-40	13§ (4)	
Gksz-1	SZ	40	10000	-	6,0	30	-	35	-	-		
Gksz-2	SZ	40	1000	-	6,0	30	-	-	-	-		
Gksz-3	SZ	45	3000	-	6,0	20	-	35	-	-		
Gksz-4	K	K	K	-	K	K	-	-	-	-	13§ (4)	
Gksz-m	SZ	K	K	-	K	50	-	-	-	-	13§(5)	
Gksz-5	SZ	45	2000	-	6,0	20	-	-	-	-	13§(6)	10/2012.(VIII.04.)
Kt	SZ	10	K	-	4,5	40	-	-	-	-	16§(1)	
Ksr	SZ	15	K	-	6,0	50	-	-	-	-	16§(2)	
Kb	K	K	K	-	K	K	-	-	-	-	16§(3)	

Beépítésre nem szánt területek paraméterei											
KÖu	SZ	5	-	-	-	-	-	-	-	-	17§(6,11,14)
KÖk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18§(31,32)
Zkp	SZ	2	K	-	3,0	80	-	-	-	35-45	19§(2)
Eg	SZ	0,5	100000	-	7,5	95	-	100 (-)	-	35-45	21§(2,8)
Ev	-	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	21§(10)
Má	SZ	0,1	300000	-	4,5	-	-	100 (-)	-	35-45	23§(1)
Mk-1	SZ	3,0	3000	-	3,5	-	85	30 (-)	-	35-45	23§(2)
Mk-2	-	0	K	-	-	-	-	-	-	-	
Mgy	SZ	0,1	50000	-	3,5	-	-	150 (-)	-	-	23§(4)
Má-1	SZ	3,0	20000	-	6,5	-	-	-	-	-	23/A§(7,8)
V	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24§ (7)

A TSZT-ben alkalmazott rekultiválendő bányaterületek a szabályozási terven és a HÉSZ-ben is szerepelnek.

Az SZT területfelhasználásait a **VE-01 tervlap** tartalmazza.

2.1.4. Demográfia, lakásállomány, foglalkoztatottság, gazdaság

A település demográfiai adottságai valamelyest hasonló képet mutatnak az agglomerációs településekéhez. Népségének változása hasonlóan alakul, mint a Budapest agglomerációjába tartozó településeké, tehát a 90-es évek környékén növekszik, majd a 2000-es évek után stagnál. Kormegoszlása hasonló tendenciát mutat, mint az egész országé, ez alapján **népségőregedés figyelhető meg**, ami egész Európa területén probléma. Mendén a 60 év felettek száma megnőtt az elmúlt 10 évben.

A 2002-es településfejlesztési koncepció egyik középtávú célként tűzte ki Mende lakónépségének 10%-kal való növelését, ezt azonban semmi nem irányozza elő. Érzékelhető, hogy a település a pesti agglomeráció határán található, csekélyebb mértékű a beköltözés, mint a budai oldalon található agglomerációs térségbe. **Nem várható jelentősebb népségnövekedés a településen, annak ellenére, hogy Mende nem tartozik az agglomerációba, rá is hat az a tendencia, hogy megállt az agglomerációba költözők rohamos növekedése.**

Mendén korábban évről-évre **gyarapodott a lakásállomány, de az utóbbi időszakban dinamikája csökkent, stagnálás figyelhető meg. A lakások száma 1980 és 2011 között másfélszeresére nőtt, viszont a családok száma körülbelül ugyanannyi maradt.** Állapotukban javulás figyelhető meg az utóbbi 10 évben. Jelentősen nagyobb arányú az összkomfortos lakások aránya, mint 2001-ben, a komfort nélküli és félkomfortos lakások aránya a felére csökkent. Az épült lakások túlnyomó része saját használatra épült családi ház. **A népesség növekedése és a lakásállomány alakulásának figyelembe vétele nem indokolja újabb lakóterület kijelölését.**

Az intézményi ellátottság jónak mondható a településen, mind körzeti orvosi rendelők és alapfokú oktatási intézmények területén. Az átadott bölcsőde jelentősen hozzájárult a megfelelő intézményi ellátottsághoz, mivel a település 3 éven aluli gyermekeinek intézményi kereteken belüli ellátása nem volt megoldott. Az óvodai feladat ellátási helyek száma is kettőre bővült főként a korszerűsítés miatt.

A térség migrációs problémája, a kedvezőtlen népességcsere, Mendén nincs jelen. **A lakosság összetételének változása kedvező irányú,** a betelepülők főként a fővárosból érkeznek. Ebből következik, hogy a jövedelmi és képzettségi szint javul, bár még mindig alacsonynak számít a megyei átlagot tekintve. **Mende Budapesttel tartja a legszorosabb kapcsolatot, a járási központhoz, Nagykátához alig vonzódik.**

A roma kisebbség a település népességének 0,7 %-át teszi. **A többségi társadalommal való kapcsolatuk elfogadható, viszont a gazdasági helyzetük nem mondható jónak.** Ezáltal veszélyeztetett helyzetbe kerülnek, így nagyobb esélyük van a szegregációra és a munkaerőpiacról való kiszorulásra.

Budapest munkaerő elszívó hatása megjelenik a településen, emellett alacsony a vállalkozássűrűség is, valamint szolgáltatások területén is lemaradásai vannak. A munkanélküliek száma 1980 és 2011 között folyamatosan nőtt, ez gazdasági szempontból is kedvezőtlen tendencia. Bár a foglalkoztatottak aránya 2001 és 2011 között nőtt, nem éri el sem az 1980-as, sem az 1990-es arányt. **A legmagasabb munkanélküliség a fizikai foglalkozású álláskereső körében tapasztalható az elmúlt években, míg a legjobb helyzetben a főiskolai és egyetemi végzettséggel rendelkezők vannak.**

Magas a naponta munkába ingázók aránya, ők főként Budapesten dolgoznak, mivel nincs elegendő munkahely sem Mendén, sem a környező településeken, hogy ellássa a helyi népességet. A vasúti közlekedés helyzete kedvező, jó az összeköttetés mind Budapest, mind Nagykáta irányába, viszont az autóbuzos közlekedés helyzete kedvezőtlen, így az ingázók is főként a vasúti közlekedést illetve a saját gépkocsis közlekedést részesítik előnyben.

2.1.5. Tájhasználat, tájszerkezet elemzése

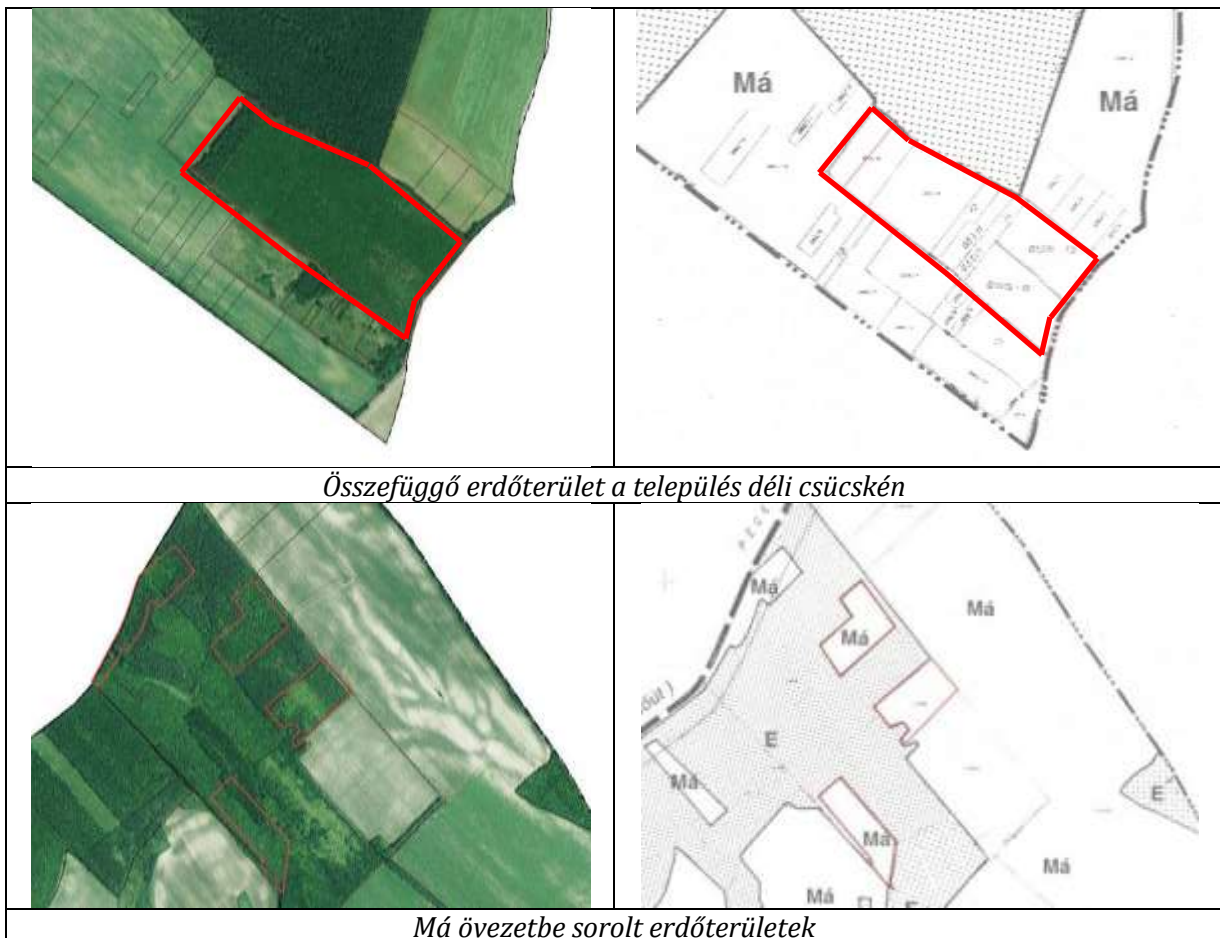
A tájtörténeti és tájhasználati vizsgálatok alapján kijelenthető, hogy a település meghatározó szerkezeti eleme a 13 kisebb-nagyobb domb és azok között elhelyezkedő mély fekvésű területek. A települési tájat kettősség jellemzi, az Alsó Tápió a természetes határ, a 31-es főút pedig épített határ a két rész között. A déli rész tagoltabb, jelentős szintkülönbségekkel, illetve a dombokon kialakult erdőfoltokkal, míg az északi rész homogénebb, nagy táblás szántóival.

Erdőterületek

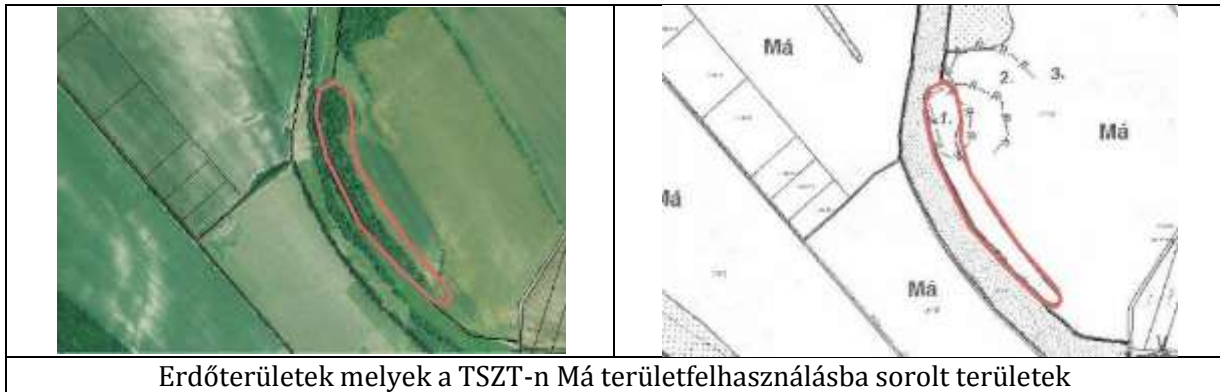
A település erdősültsége magas, nagyobb kiterjedésű erdőfoltok, köztük a *Billei erdők* a déli részen található, de az északi részeken is tájszerkezeti meghatározó erdők fekszenek. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek a település külterületén szórtan helyezkednek el, az erdészeti nyilvántartás szerint nagyobb arányban található a település beépített területeitől délre.

Az erdő művelési ágú területeken nagyrészt tényleges erdőállomány található, mely az erdészeti kataszter nyilvántartásának is megfelel. **Vannak azonban olyan erdőrészek, melyek a művelési ágtól, valós állapottól, valamint a kataszteri nyilvántartástól eltérően mezőgazdasági területfelhasználásba soroltak.** A TSZT szerinti besorolás magasabb rendű területrendezési tervekkel sincs teljesen összhangban, ugyanis a szóban forgó területrészek a megyei tervben is erdőgazdasági térségként vannak kijelölve.

Az alábbi kivágatok az Má jelű általános mezőgazdasági területfelhasználási kategóriába sorolt erdőterületeket mutatják be.

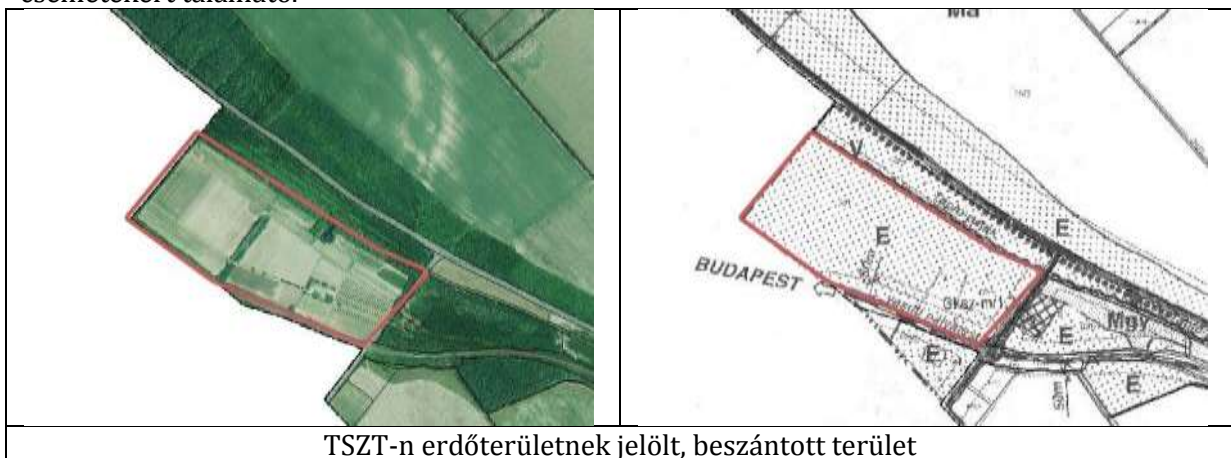

Megalapozó vizsgálat

Erdőterületek melyek a TSZT-n Má területfelhasználásba sorolt területek

Megemlítendő a település nyugati részén, a vasút vonal mentén elhelyezkedő erdő művelési ágú terület, mely sem az erdészeti kataszterben, sem valós használatában nem felel meg a földhivatali nyilvántartásnak, azonban a TSZT erdőként kezeli. A terület egy részén erdészeti csemetekert található.

TSZT-n erdőterületnek jelölt, beszántott terület

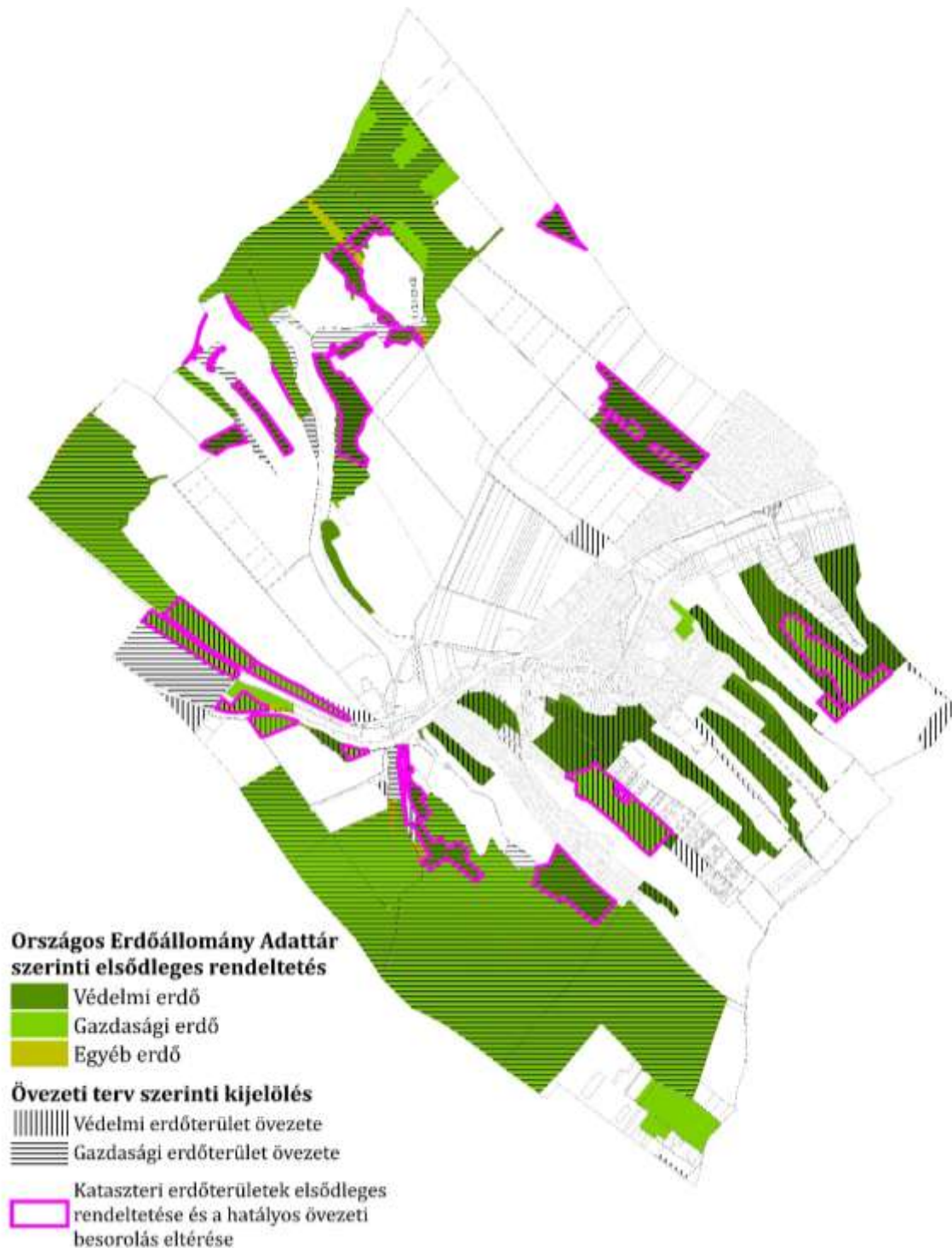
Míg a hatályos TSZT nem differenciálja a különböző erdőket, egységes E jelű erdő területfelhasználási kategóriát jelöl, addig a hatályos HÉSZ és Övezeti terv, az erdőterületeket jellemzően (2/3 arányban) Eg jelű gazdasági, kisebb részben (1/3 arányban) pedig Ev jelű védelmi erdőterület övezetbe sorolja.

Az erdészeti adatszolgáltatás szerinti rendeltetések nem minden esetben egyeznek az övezeti tervelapon lehatárolt Eg és Ev övezetekkel.

A település beépített területétől délre eső, kataszter szerinti néhány gazdasági erdőfoltot, az övezeti terv védelmi erdő övezetbe sorolja. A külterület délnyugati és észak-keleti részén egy-egy nagyobb kataszter szerinti védelmi erdő, az övezeti terven gazdasági erdőként jelenik meg.

Az erdészet nyilvántartás és az erdők övezet rendszere nincs összhangban, mely a továbbtervezés során felülvizsgálandó.

Az Ev és Eg övezetekre vonatkozó HÉSZ előírásokat vizsgálva, az alábbiak állapíthatók meg. A helyi építési szabályzat szerint a gazdasági erdő övezetbe bizonyos feltételekkel lakóépület is létesíthető, mely nem felel meg a magasabb rendű jogszabályi előírásoknak. A további tervezés során fontos az övezeti előírások felülvizsgálata, a tájkarakter és tájszerkezet megóvása érdekében.

A településen található védelmi erdőterületeken (Ev) a helyi építési szabályzat szerint épületek nem helyezhetők el, csak az OTÉK szerint meghatározott építmények, maximum 0,1%-os beépítettséggel.

Mezőgazdasági területek

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012836

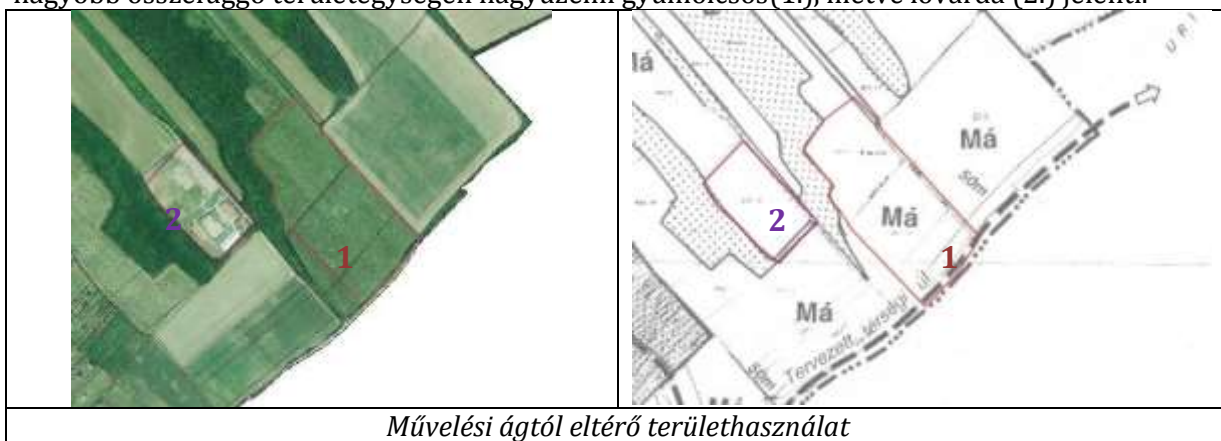
Megalapozó vizsgálat

Mendén a mezőgazdasági termőföldek művelési águknak megfelelően mezőgazdasági területfelhasználási kategóriába kerültek, így a TSZT besorolásai a földhivatali nyilvántartásnak nagyrészt megfelelnek. Az általános, a gyepes valamint a kertes mezőgazdasági területfelhasználási kategóriák nagy része a földhivatali nyilvántartás, illetve a tényleges használat szerint került kijelölésre. Előfordulnak azonban a nyilvántartott művelési ágtól eltérő használatok is.

Mende közigazgatási területének közel felét (47,5%) mezőgazdasági **szántók** teszik ki, melyeket döntően nagytáblás rendszerben művelnek. Nagy kiterjedésű, jó minőségű szántóföldek a beépített területtől északra helyezkednek el, kisebb, felszabdalt foltokat pedig a déli rész mély fekvésű területein találunk.

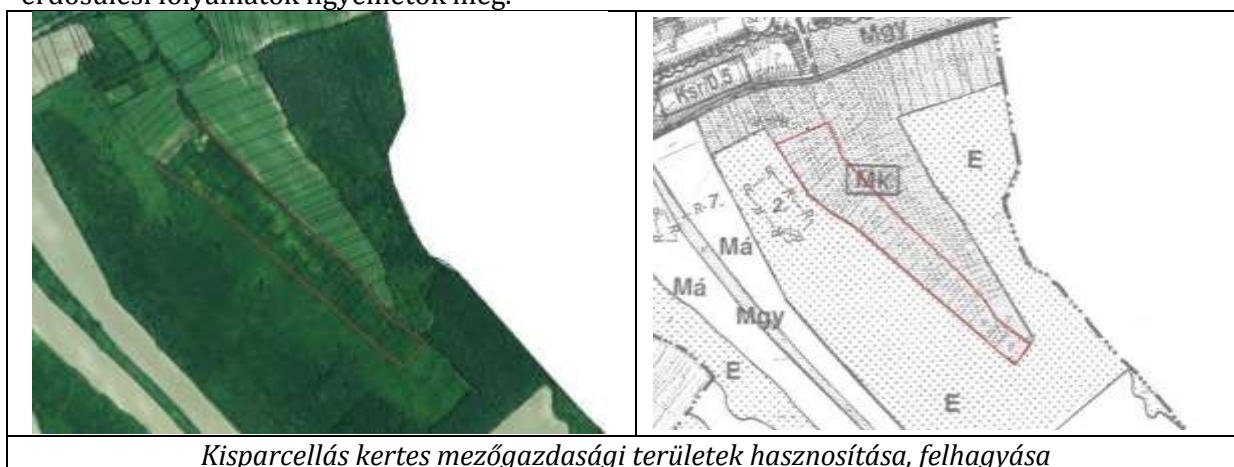
A külterületi szántók többsége művelt, csak a déli részek néhány szántóterületén figyelhető meg a gyepesedési és erdősülési folyamatok megindulása.

A hatályos TSZT, az északi szántókat általános mezőgazdasági területfelhasználásba sorolja, melyekre 1-5 ha-os telekméret a jellemző (39%). A déli területeken is a domborzati tagoltság nyomán kialakult tájhasználat során sávosan szántóként művelt területek Má övezetbe soroltak. A déli részen a Zsellér-hegytől délre található szántókon az eltérő területhasználatot egy nagyobb összefüggő területegységen nagyüzemi gyümölcsös(1.), illetve lovarda (2.) jelenti.

Művelési ágtól eltérő területhasználat

A déli területeken az *Öreg hegy* lábánál lévő szántóként nyilvántartott területek a hatályos TSZT szerint kertes mezőgazdasági területfelhasználási kategóriába soroltak. Kertes mezőgazdasági területek a volt zártkerti területeken a *Farkasdi szőlők* területén találhatóak. Jellemző telekméretük 1500 és 3000m² között alakul (34%). Az Öreghegy lábánál lévő telkek kis telekmérete gazdálkodás szempontjából kevésbé kedvező, ezért ezeket összevontan nagyüzemi jelleggel művelik, illetve a déli részekben nem hasznosítják, így a szomszédos erdőterületek felől erdősülési folyamatok figyelhetők meg.

Kisparcellás kertes mezőgazdasági területek hasznosítása, felhagyása

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

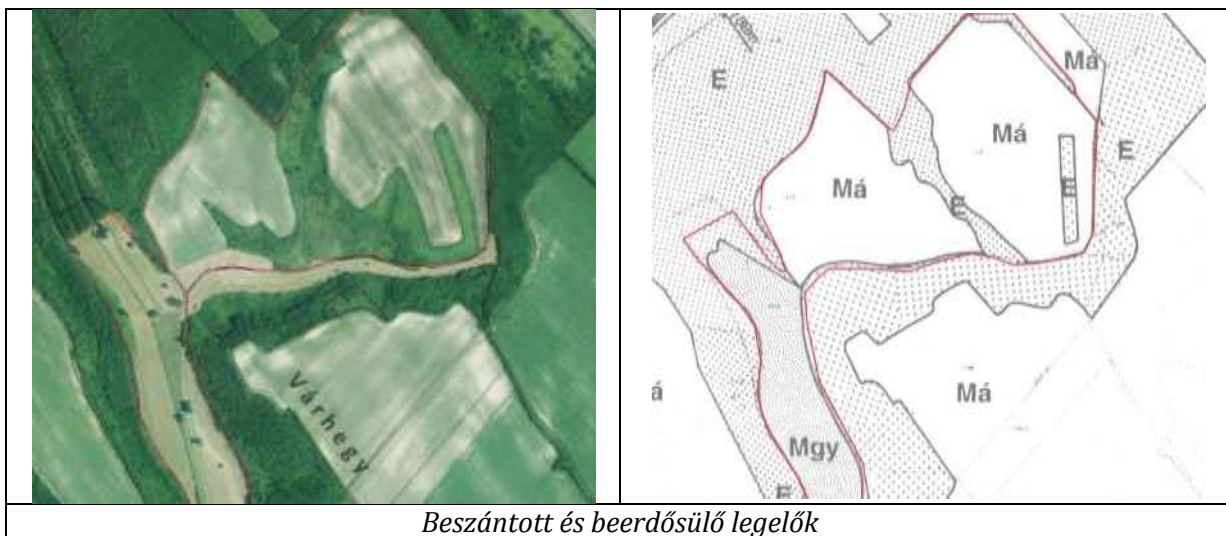
Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 3105012336

Megalapozó vizsgálat

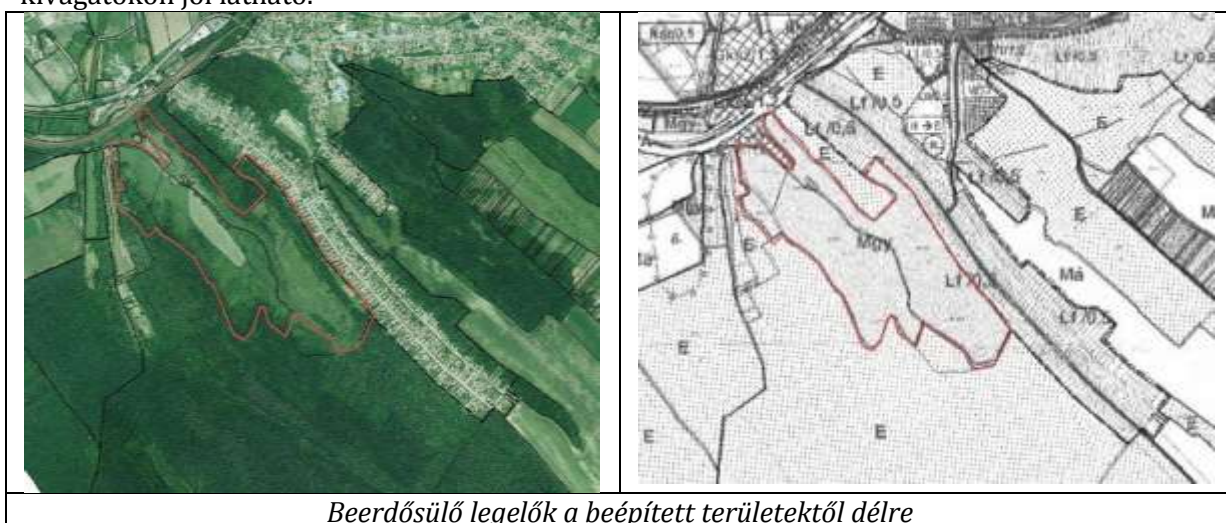
Mendén az átlagosnál jobb minőségű szántók (1, 2, 3 minőségi osztályba tartozók) 542,47 ha területet tesznek ki. Nagy kiterjedésű jó minőségű szántóterületek döntően a település északi részén található, valamint egy nagyobb kiterjedésű 2-es minőségi osztályú terület található a település beépített területétől keletre, az Alsó Tápió menti mély fekvésű területeken.

A településen a **rétek, legelők** aránya viszonylag kicsi (9%). Jó minőségű legelők a Tápió patak mentén található, ezek a területek az országos ökológiai hálózat részét is képezik.

A hatályos TSZT a mezőgazdasági területeken belül a gyepgazdálkodási területekre önálló területfelhasználási kategóriát állapít meg (Mgy). A rét, legelő művelési ágú földrészek azonban nem minden esetben kerültek Mgy területfelhasználásba, esetenként általános mezőgazdasági területbe soroltak. Ez némely esetben a tényleg használatot is tükrözi. A *V-05 számú Területhasználat vizsgálata - külterület* című tervlapon is látható, hogy gyepek jelentős részét beszántották. Ez a jelenség az ökológiailag értékes területeken természetvédelmi szempontból is problémát jelent.

Az intenzívebb használat mellett a felhagyás folyamata is megmutatkozik, mely elsősorban a gyepek beerdősülésében nyilvánul meg. Erre északon és délen is adódik példa, mely az alábbi kivágatokon jól látható.

Rét művelési ágba sorolt terület viszonylag kevés van (38,3 ha), elhelyezkedésüket tekintve a település mély fekvésű területein fordulnak elő. Egy nagyobb kiterjedésű rétfolt található a

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

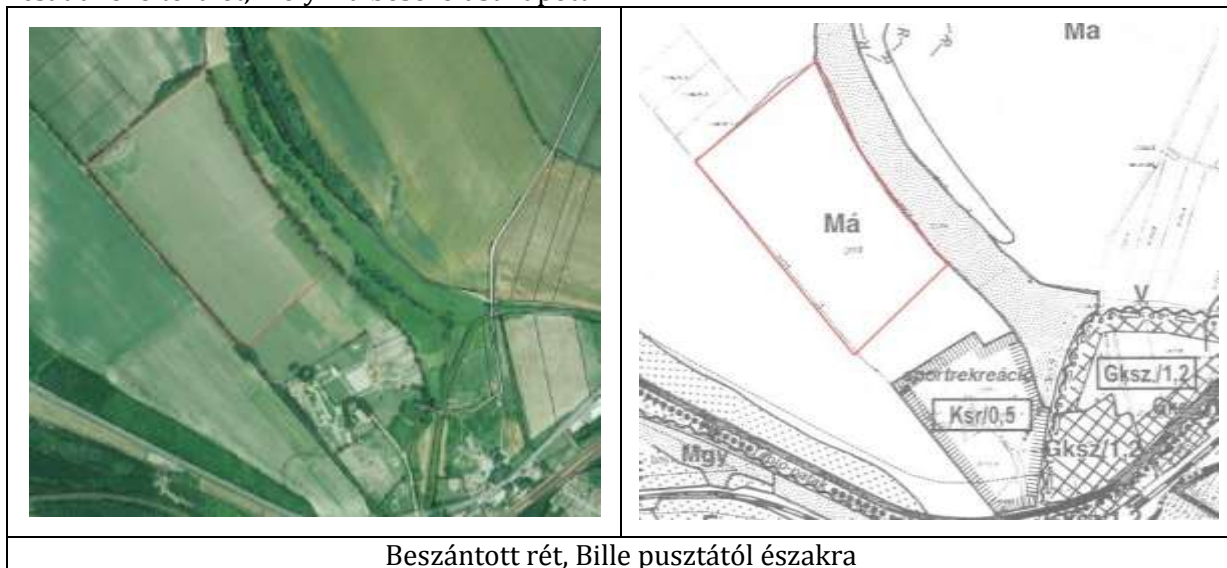
SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 8105012836

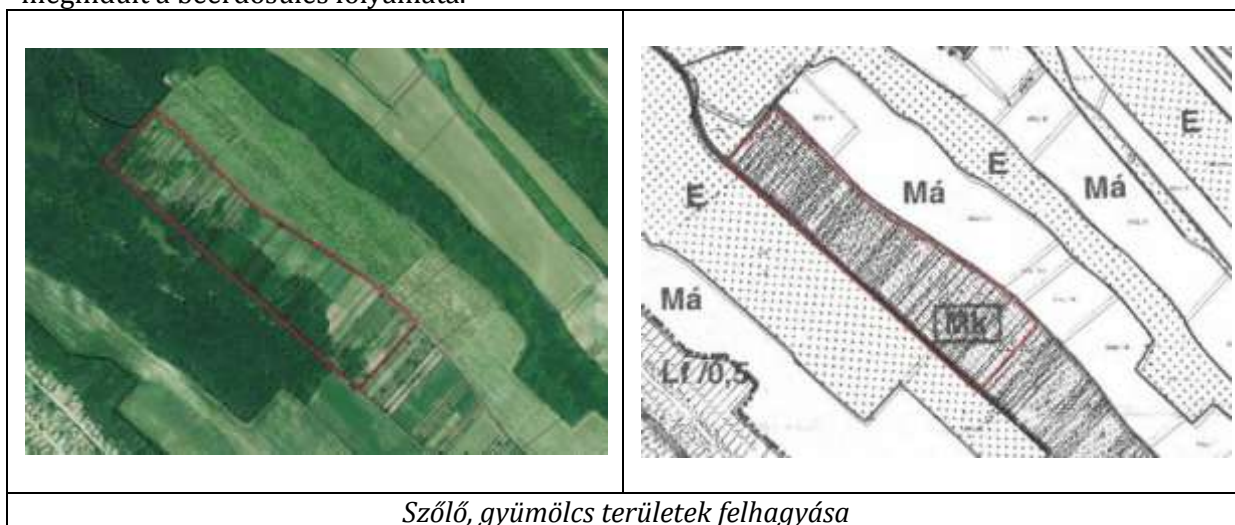
Megalapozó vizsgálat

Tápió-patak legelőihez csatlakozva. A rétek többsége a település szerkezeti és övezeti tervén is gyepgazdasági mezőgazdasági területbe soroltak, kivétel ez alól a már említett Bille pusztához csatlakozó terület, mely Má besorolást kapott.

Beszántott rét, Bille pusztától északra

A településen a **szőlő**művelés már nem jellemző, mint az a tájhasználati vizsgálatban is kifejtésre került, az ingatlan-nyilvántartás szerint szőlőterületként nyilvántartott területek többsége már kiskertként funkcionál. Néhány szőlő művelésű földrészlet a *Farkasdi szőlők* területén maradt meg. A területegység mind a TSZT szerint, mind az övezeti tervlapon kertés mezőgazdasági területbe sorolt. A földrészletek átlagos mérete pedig 720-1500 m². A terület egy részén itt is megindult a beerdősülés folyamata.

Szőlő, gyümölcs területek felhagyása

A mezőgazdasági területek tekintetében a hatályos HÉSZ és Övezeti terv a területfelhasználási kategóriáknak megfelelően három különböző övezetet jelöl ki: általános-, kertés-, valamint gyepgazdálkodási mezőgazdasági területeket.

Az általános mezőgazdasági (Má, Má-1) övezet paraméterei szigorúbbak az OTÉK által előírt beépíthetőség paramétereinél (beépíthető telek mérete: 300 000m², beépítettség maximum 0,1%). Valószínűleg ennek következménye, hogy a település külterületi telkei jellemzően beépíthetetlenek.

A kertés mezőgazdasági (Mk-1, Mk-2) övezetek szintén szigorúbb előírásokat tartalmaznak, mint az OTÉK. Mk-1 övezet telkei esetében 3% építhető be, minimum 3000m²-es telek esetén, az Mk-2 övezet területén sem épület, sem építmény nem helyezhető el.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 8105012836

A gyepes mezőgazdasági (Mgy) területek döntően az ökológiai folyosó gyepterületein lettek kijelölve, valamint a beépített részekről dél-nyugatra eső részeken. Az itt érvényben lévő paraméterek kevésbé szigorúak, mint az általános mezőgazdasági területekre vonatkozóak, például a beépíthető telek legkisebb területe 50 000m² gyepes mezőgazdasági területen, míg ez 300 000m² általános mezőgazdasági övezet esetében.

Kivett területek

A kivett területek aránya a település külterületén mindössze 3 % (körülbelül 7 ha), ide sorolhatók a külterületen elhelyezkedő tanyák, majorok, telephelyek.

A belterületől északra mindössze egy ilyen kivett terület található, a Bille-pusztai major területe. A kivett területekhez csatlakoznak további termőföldek, ahol a művelés felhagyását követően már megjelenik a major funkcióhoz kapcsolódó szántó művelési ágtól eltérő területhasználat.

A déli területeken lévő majorok, tanyák elhelyezkedésére az elszórtság jellemző, egy részük a beépített területektől dél-nyugati irányba található, másik részük pedig a 31-es út és a vasút közé ékelődve a beépített területtől nyugatra helyezkednek el. Az előbbiek funkciója inkább az állattartáshoz, rekreációhoz kapcsolódik, míg az utóbbi, vasút menti területeken inkább az üzemi, gazdasági funkciók jellemzőek. Ezek az üzemi területeken többségében lerakatok, telephelyek (fémfelvásárló, autószalon) létesültek, valamint egy vendéglátó egység is megjelenik.

2.1.6. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A korábban bemutatott zöldfelületi ellátottság vizsgálatból kiderül, hogy **a legnagyobb problémát a településen a hiányos közhasználati zöldfelületi ellátottság jelenti. A helyi lakosság számára igénybe vehető, használati értékkel bíró közterületi zöldfelületek gyakorlatilag nincsenek a településen.** A hatályos településrendezési tervben kijelölt zöldterületek a valóságban nincsenek kiépítve, így nem látják el feladatukat, megmaradnak potenciális fejlesztési lehetőségként.

További probléma még **a település belterületén lévő zöldfelületekkel kapcsolatban, hogy azok egymástól elszigetelten helyezkednek el, hiányoznak az összeköttetést biztosító fasorok, lineáris zöldfelületek.** A település fő közlekedési útjait nem szegélyezik egybefüggő fasorok, csak egy-egy rövidebb szakaszon figyelhető meg néhány faegyedből álló fasor.

A közparki ellátottság hiányát kompenzálja valamelyest Mende kertvárosi, falusi jellege, így a helyi lakosság részéről nem jelentkezik akkora igény a közparkok iránt.

2.1.7. Az épített környezet elemzése

Területfelhasználás	Telkek száma	%
Lakó	1447	79,2
Lakó + KSz	10	0,5
Lakó + Mg	5	0,3
Intézményi	9	0,5
Hitéleti	4	0,2
Kereskedelem- szolgáltatás	23	1,2
KSz + Vendéglátó	1	0,1
Üzemi	2	0,1

Területfelhasználás	Telkek száma	%
Zöldterület, közpark	16	0,9
Sport, rekreáció	5	0,3
Magán zöldterület	3	0,1
Kiskertes gazdálkodás	15	0,8
Mezőgazdasági	16	0,9
Erdő, fás terület	4	0,2
Árok, patak, vízfolyás	7	0,4
Temető	1	0,1

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730, Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 3105012336

Megalapozó vizsgálat

Üzemi + KSz	1	0,1	Település üzemeltetés	5	0,3
Vendéglátó	3	0,1	Vasút terület	1	0,1
Használaton kívüli üres	82	4,5	Közlekedési terület	124	6,7
Kivett beépítetlen	42	2,3	31.sz. országos főút	1	0,1

A település belterületén található telkek jelentős része lakóingatlan. Viszonylag magas telekszámmal fordulnak elő a használaton kívüli üres telkek illetve a kivett beépítetlen telkek.

Ezen kívül a legjelentősebb területfelhasználás belterületen, amelyre nagy hangsúlyt kell fektetni a település érdekében a közlekedési területek.

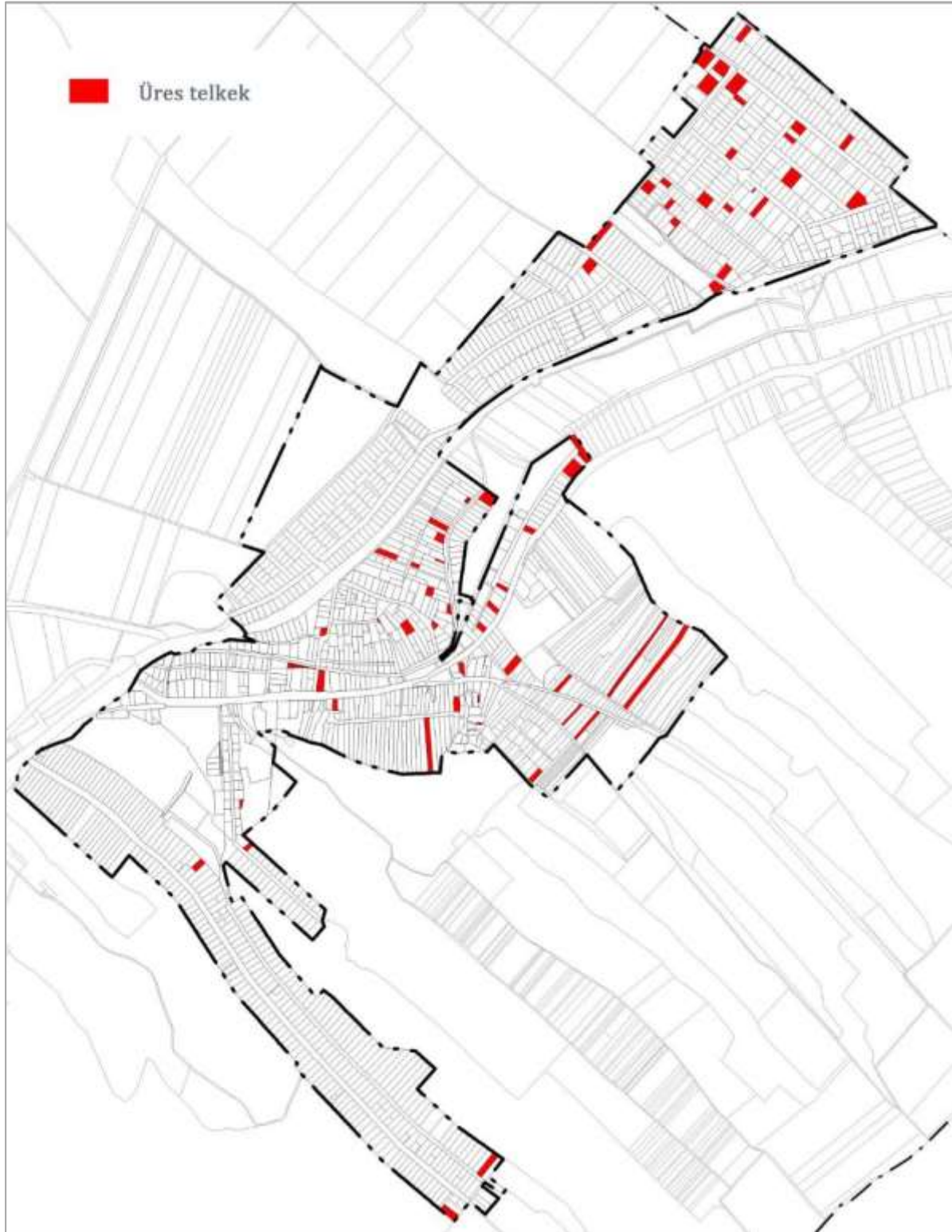
A településen viszonylag magas a nyeles telkek aránya, amennyiben ez gondot okoz, akár a település szempontjából, akár a lakosság szempontjából, a további tervezés során külön hangsúlyt kell fektetni ezek rendezésére. Továbbá több olyan telek is található Mendén, mely sem közútról, sem magánútról nem megközelíthető meg.

A belterület területfelhasználási rendszere a kialakult funkciókkal összhangban van, lényeges konfliktussal terhelt, belterületi, felhagyott „barnamezős” fejlesztési terület található Mendén a 31-es főút mellett fekvő volt téglagyár területe.

Telekméret	Telkek száma	%
0-800	660	36,2
800-1000	339	18,6
1000-1200	348	19,1
1200-1500	145	8
1500-2000	156	8,5
2000-3000	83	4,5
3000-100 000	93	5,1
100 000 -	1	0,0

_Használaton kívüli, üres, jelenleg be nem épített telkek Mende belterületén

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 8105012836

Megalapozó vizsgálat

Nyeles telkek és a jelenleg közterületről illetve magánútról el nem érhető telkek Mende belterületén

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.tuv.com
ID: 8105012836

A településre a tipikus falusias, főként oldalhatáron álló beépítés a gyakori, a beépítés mértékét tekintve nem jellemző a telkek túlépítettsége.

Beépítettség	Telkek száma	%
0,0-0,5	315	17,3
0,5-10	353	19,3
10-15	399	21,9
15-30	662	36,3
30-40	72	4
40-50	13	0,7
50-60	8	0,4
60-100	3	0,1

A szintszámok tekintetében Mendén nem található két illetve két és fél szintnél magasabb épület, amely szintén a falusias jelleget erősíti.

Szintszám	Épületek száma	%
0 - 1,0	4	0,1
1,0 - 1,5	3317	87,6
1,5 - 2,0	401	10,6
2,0 - 2,5	65	1,7

Szintterület	Telkek száma	%
0,00 - 0,01	316	17
0,01 - 0,10	278	15
0,10 - 0,20	625	34
0,20 - 0,30	419	23
0,30 - 0,50	160	9
0,50 - 1,50	27	2

A település állagát tekintve közepes állapotú főépületekkel és rossz állapotú mellék illetve gazdasági épülettel rendelkeznek.

A település főutcáján már kezdetét vette az épületek és köztér felújítása, fejlesztése, amely pozitív irányba befolyásolja Mende arculatát.

Állag	Épületek száma	%
Jó	316	8
Közepes	1854	49
Rossz	1617	43

Műemlék, nemzeti emlékmű és régészeti lelőhelyek egyaránt találhatóak a településen, amelyek emelik Mende településképének megítélését, azonban a település nem rendelkezik az építészeti és természeti értékek helyi védelméről szóló rendelettel, amelynek megalkotása fontos feladat a helyi értékek megőrzése érdekében és az esetlegesen megnyíló kormányzati vagy EU-s pénzügyi források felhasználhatóságához.

2.1.8. Közlekedés

A 2002. évi TSZT-n ábrázolt fő közúthálózati elemek tekintetében több eltérés is mutatkozik a nyilvántartott közutak és a meglévő-tervezett elemek között. A belterületi úthálózat, amely jelenleg legfeljebb mint gyűjtőút-hálózati elemként említhető meg, a TSZT-n konzekvensen mint helyi mellékúthálózat van feltüntetve. Ugyanígy, a csatlakozó tervezett települési összekötő utak is ebbe az útkategóriába soroltak és a belterületi gyűjtőúthálózat TSZT szintjén egyedül egy kis szakaszon, a Mendei út - Bem József utca közötti zöldterületen átvezető út szerepel.

Jelentős problémaként állapítható meg az lakóutcák helyenkénti szűk keresztmetszete és a burkolt útfelületek viszonylag alacsony aránya. A szilárd-aszfaltburkolat elsősorban a gyűjtőút funkcióval rendelkező utcákban figyelhető meg.

Szintén problémaként jelentkezik a településen a szintkülönbségek miatt viszonylag sok, nehezen megközelíthető és számos esetben burkolatlan utca, amelyek csapadékos idő esetén szinte járhatatlanok.

A 31.sz. főút Mende jellegéhez képest hatalmas forgalmat bonyolít le, a közvetlen környezetében fekvő ingatlanok használóira negatív környezeti hatást fejt ki, azonban az út két oldalára települt, épp e jelentős forgalmat kihasználó kereskedelmi-szolgáltató gazdasági társaságoknak lételem a forgalom hozta kereslet.

Az országos főút okozta környezeti konfliktust az annak mentén fekvő ingatlanokon a jelentős környezeti hatást jól tűrő funkciók megtelepedésének elősegítésével, illetve a meglévő megtarthatóságával lehet enyhíteni, az érzékeny területhasználati funkcióknak pedig lehetőséget kell teremteni a forgalmi terheléstől mentes településrészekre való áttelepülésre hosszútávon.

Mende közigazgatási területét mind kötöttpályás (vasút) mind közúti tömegközlekedési elemek látják el, így **a személygépjárművel és tömegközlekedéssel való megközelítés egyaránt megfelelő.**

Ugyanez nem mondható el a **gyalogos közlekedésről, illetve a parkolási rendszerről, amelyek jellemzően csak a településmagban kielégítőek. A kerékpáros közlekedés elemei a település egész területén hiányoznak.**

2.1.9. Közművek

Közművek vonatkozásában a csapadékvíz elvezetés tekinthető a legkevésbé rendezettnek.

A felszíni vízvezetés vonatkozásában a nyílt árkos vízvezetés a jellemző, amelyek közvetlen befogadója a településen áthaladó Alsó-Tápió patak.

Mendén a nyílt árkok karbantartása nem rendszeres és nem általános.

Az ivóvízzel ellátott lakások száma lefedi a 100 %-ot. A vízelosztó hálózat a beépített területen minden utcában megépült még az 1990-es években. A település vízellátásában jelentős szerepet töltenek be a házi kutak, melyről nyilvántartás nem áll rendelkezésre. A házi kutakból kitermelt vizet elsődlegesen locsolási célra hasznosítják.

A település nem rendelkezik közcsatornás szennyvízelvezetéssel, naponta átlagosan 300-350 m³ szennyvizet szikkasztanak a talajba, amely a település egyik szennyező forrása, ez a probléma a közeljövőben pályázat és szomszédos összefogás alapján megoldásra kerül.

A létesítésre kerülő elválasztott rendszerű szennyvízcsatornázás megvalósításáig a jelenlegi házi egyedi szennyvízgyűjtés marad fenn.

A szolgáltató tájékoztatása alapján teljes körű a villamosenergia ellátottság. A megújuló energiahordozók hasznosítása nem jellemző.

A településen az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a földgázellátást építették ki, ezt a lakásállomány 83,3 %-a vette igénybe.

A statisztikai adatok nem térnek ki rá, de a helyszíni vizsgálataink során megállapítást nyert, hogy a település közvilágítása jellemzően ugyan az előírásoknak, a közlekedésbiztonságnak megfelelő szinten megoldott, de műszaki megoldása, a kisméretű elosztóhálózat tartóoszlopaire szerelt lámpafejekkel, már se nem korszerű, se nem energiatakarékos, se nem esztétikus.

A településen belüli vezetékes távközlési hálózat föld feletti elhelyezésű, a település nagyobb területi hányadán jellemzően külön oszlopokra szerelten épült.

A vezeték nélküli műsorvétel terjedésével a vezetékes műsorelosztás iránti igény számottevő növekedése nem is várható.

Valamennyi vezeték nélküli táv- (T-Mobile, Telenor, Vodafone) és műsorelosztó szolgáltató megfelelő vételi lehetőséget tud biztosítani.

Mende területén a kedvező műsorvételezésre kábel TV hálózatot is kiépítettek. A távközléshez hasonlóan műsorelosztásra is több szolgáltató (9 db) áll rendelkezésre.

2.1.10. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Ebben a fejezetben feltüntetett környezetvédelmi problémák, konfliktusok a vizsgálati anyag alapján, valamint a V-04-es számú *Védelmi és korlátozási elemek vizsgálata* című tervlap alapján kerültek kifejtésre.

Talaj

- A talajminőséget rontó tényezők közül a legjelentősebb a vizsgálati anyagban és az előzőekben is már kifejtett, kiépítetlen települési szennyvízhálózat. A talajba engedett lakossági szennyvíz jelentősen rontja a talaj minőségét.
- A mezőgazdasági területek művelése során a kemikáliák használata a talajt, valamint a talajvizet is veszélyezteti, annál is inkább, hogy a településen található nitrát érzékeny területek.
- A település változatos lejtőviszonyai (nagy területeket foglalnak el a 12%-nál meredekebb lejtésű területek) döntően befolyásolják a helyi eróziós folyamatokat. A Zsellér-hegy 25%-os lejtői esetében fokozottan kell számolni jelentős eróziós károkkal.

Levegőtisztaság és védelme

- Jelentős légszennyező forrás nem található sem a településen, sem annak közvetlen környezetében.
- A település belterületén áthaladó 31-es számú főút egyes szakaszain feltételezhető koncentrált levegőterhelés.
- Mendén nagy kapacitású üzem nem található, így nincs potenciális légszennyező pontforrás sem.
- A szántók nagyfokú portterhelése elsősorban a nagytáblás kialakításuknak, talajadottságainak köszönhető.

Zaj- és rezgésterhelés

- Az előzőekben már említett 31-es számú út kettészeli a település lakott területeit, mégis forgalma országos léptékben nem mondható kiemelkedőnek, így az jelentős zajterhelést sem okoz.
- A településen áthaladó vasút zöldsávval szegélyezett és egyes szakaszai bevágásban haladnak, így a helyi lakosságra nézve nem jár zaj és rezgésterheléssel.
- A település közigazgatási területén működő kisebb telephelyek és üzemi létesítmények nem adnak okot hatásági zaj- és rezgésvizsgálatok elvégzésére.

Hulladékkezelés

- A településen szilárd hulladéklerakó nem működik.
- A keletkező kommunális hulladék elszállítása megoldott.
- Mivel a településen keletkezett szennyvíz elvezetése nem megoldott ezért a keletkező folyékony hulladékot a 073/1 helyrajzi számú telken lévő két tóba ürítik.
- A szelektív hulladékgyűjtés a helyi, háznál történő, zsákos rendszerbe üzemel.
- Illegális hulladéklerakás a beépített területek határában figyelhető meg.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézise - problémák, értékek, fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összegzése

3.1.1. Térségi kapcsolatok, településhálózat, összefüggések az országos és térségi tervekkel

Mende Pest megyében, a Budapesti Agglomeráció keleti határán helyezkedik el, a Budapest - Füzesabony között haladó 31-es főút vonalán. Budapesttől mért távolsága 10km. Mende a járási rendszer 2013. július 15-i létrehozása óta - a 2014. február 25-én formálisan is megszűnő korábbi kistérségi rendszerrel egyébként megegyező lehatárolás szerint - a Nagykátai járáshoz tartozik, járásszékhely Nagykáta városa.

A település a térségi településhálózatban nem tölt be központi szerepet, nincs intézményellátási vonzáskörzete, ezt a szerepkört nem tervezi megváltoztatni.

A települést az OTrT és a PMTrT-ben szereplő, a településre vonatkozó térségi övezeti előírásoknak a hatályos TSZT többnyire megfelel (eltérés csak az *erdőterületnek minősülő területek* vonatkozásában mutatkozik), tehát elmondható, hogy a magasabb rendű tervek előírásai - a szükségszerű jogszabályi harmonizáción túl - önmagukban nem keletkeztetnek módosítási igényeket.

3.1.2. A település társadalma

1990-től az országos népességfogyás ellenére Mendén nőtt a népesség, mára stagnál. Ennek oka, hogy a szuburbanizációs hullámmal főként a fővárosból érkeztek lakosok, viszont mára az agglomerációba és környékére kiköltözők száma jelentősen csökkent. Mende nem tartozik a legnépesebb települések közé a kiköltözők szempontjából, csak úgy, mint a határos délkeleti agglomerációs szektor települései.

Mende népességének öregedése az elmúlt időszakban felgyorsult, a településen élők kormegoszlása hasonlóan alakul, mint az országos trend.

2008-tól megfigyelhető Mende lakosságának csökkenése. Ha a jelenlegi trendet nézzük, vagyis, hogy a születések száma és az oda- és elvándorlások száma stagnál, a szuburbanizáció megtorpant, valamint öregszik a település népessége, akkor megállapítható, hogy ez a tendencia folytatódni fog.

Mende lakásállománya 1980 és 2011 között másfélszeresére nőtt. Az elmúlt évtizedben állapotukban javulás figyelhető meg, jelentősen csökkent a komfort nélküli és félkomfortos lakások aránya, e mellett az összkomfortosoké nőtt.

A járás egyik problémája, hogy az alacsonyabb végzettségű és elszegényedett réteg költözik be, akik kiszorultak a budapesti munkaerőpiacról vagy vidékről próbálnak a főváros felé orientálódni, viszont Mendén ez nem tartozik a tipikus problémák közé, a fővárosból kiköltözők javítják az iskolázottsági, képzettségi és jövedelmi helyzetet. Ennek ellenére Pest megyei összehasonlításban a település népességének képzettségi helyzete kedvezőtlen.

3.1.3. A település humán infrastruktúrája

A település alapfokú egészségügyi ellátása a jelenlegi lakosságszámot tekintve megoldott. Az alapfokú oktatási intézmények is jelen vannak Mendén, így az általános iskola, amely 2007-től Úrival közösen Mende-Úri Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola néven üzemel. Az óvodai ellátás 2014-től két feladat ellátási helyen történik. Átadták település új bölcsődéjét, mely hiánypótló intézmény Mendén. Az Oázis Idősek Otthonát a Római Katolikus Egyházközösség tartja fenn, ez biztosítja az idősek nappali ellátását.

A 2013-ban készült Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzítik az esélyegyenlőség érdekében szükséges elvégzendő feladatokat a különböző hátrányos társadalmi csoportokra irányulva, így a mélyszegénységben élők és romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők helyzetének vizsgálatával.

3.1.4. A település gazdasága

Budapest elszívó hatása erősen érződik a járásban minden tekintetben, így a gazdaságban is, ennek egyik eredménye az alacsony vállalkozássűrűség. A jelen levő vállalkozások nagy része a szolgáltató szektorban tevékenykedik.

Jelenlegi tendencia, hogy a munkanélküliek aránya a folyamatos növekedés után az utóbbi időszakban csökken. Magas a naponta ingázók száma, akik főként Budapesten vállalnak munkát, a járási központ Nagykáta sem vonzza a település lakosságát.

A lehetséges gazdaságfejlesztési irányok közé tartozik a turizmus területén történő fejlesztés, ugyanis Mende e téren számos lehetőséggel rendelkezik. Továbbá ide sorolható a Budapest és a település közötti piac hatékonyabb kihasználása, valamint a település profiljához illő vállalkozások megjelenítése.

A munkaerő képzettség szintje növekszik a településen, nő az érettségizettek, valamint az egyetemi, főiskolai és egyéb oklevéllel rendelkezők aránya.

Az utóbbi időszakban több fejlesztés is a végéhez érkezett. Megtörtént az óvoda egyik épületének felújítása, valamint az új bölcsőde felépítése. A vasútállomás előtti P+R parkoló építése, a vasútállomás épületének felújítása, valamint a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése is a végéhez ért a településen.

Gazdaságfejlesztési tevékenység

A helyi gazdaság erősítése mindenképpen szükséges településfejlesztési feladat. Ezek közé tartozik a 31-es út mentén történő vállalkozásfejlesztés, a volt téglagyár területének településszerkezetbe illeszthető funkcióba vétele, valamint a szabadidős szolgáltatások fejlesztése, a szolgáltatási kínálat bővítése járási együttműködésekkel.

A helyi foglalkoztatottak jelentős része a szolgáltatási jellegű ágazatokban dolgozik, míg a legkevesebben a mezőgazdasági szektorban tevékenykednek.

A legmagasabb munkanélküliség a fizikai foglalkozásúak körében tapasztalható az elmúlt években. Ebből a szempontból a legkedvezőbb helyzetben a főiskolai és egyetemi végzettséggel rendelkezők vannak.

Energiagazdálkodás

A járás kiemelt problémája a légszennyezettség erősödése. Ennek oka, hogy a gázárak növekedése miatt egyre nagyobb arányban térnek vissza a vegyes tüzelésű kazánokra, így ez a téli időszakban jelentősen növeli a levegőterhelést. Fatüzeléssel megoldva viszont globálisan pozitív hatása van, mert kevesebb az üvegház hatású gázok felszabadulása.

3.1.5. Tájszerkezet értékelése

A település 7 dombra épült és ez döntően meghatározza Mende tájkarakterét. A település mai területén 13 kisebb-nagyobb domb található. Tájszerkezetének, a dombok mellett, másik meghatározó eleme a Tápió patak és a vízfolyást övező természetes és természetközeli területek. Az egész települést kettészeli nyugat-keleti irányba a 31 számú főút és ezt a hatást erősíti az ezzel párhuzamosan haladó vasút is.

A két rész karakterében különbözik, a déli rész tagoltabb, az északi homogénebb képet mutat. Mende déli részén nagy kiterjedésű erdők találhatók, az északi külterület karakterét pedig a nagy kiterjedésű szántók határozzák meg.

A település erdei az erdészeti adatszolgáltatás alapján, döntően gazdasági és védelmi rendeltetésűek. A védelmi erdők többsége a belterülettől délre található, az északi részeken csak kisebb foltokban. Faállományukat tekintve Mende erdeit részben kocsányos és kocsánytalan tölgyek alkotják, melyet az évek során akáccal és erdei fenyővel pótolnak. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek a település erdőterületein szórtnan kisebb nagyobb foltokban fordulnak elő, a déli részeken nagyobb arányban.

A *Tájhasználat vizsgálat* című fejezetben részletesen kifejtésre kerültek a tájhasználati arányok, mely szerint a településen a mezőgazdasági szántók jelen a legnagyobb arányban. Ezek többségében nagytáblás szántóművelés folyik, és a kisméretű szalagparcellák esetében is megfigyelhető, hogy összevontan művelik. A település déli szántóterületein figyelhető meg műveléstől eltérő használat: erdőgazdálkodás, gyümölcsstermesztés, állattartás (lovarda).

Az Alsó Tápió mentén lévő legelő és rét művelési ágban nyilvántartott területek, többségében részei az országos ökológiai hálózatnak.

A kertek, szőlők részaránya kicsi, főleg az egykori zártkerti területeken fordulnak még elő maradvány területek, melyeken napjainkban kiskertes művelés folyik. Összefüggő nagyüzemi szőlőültetvény nincs a településen.

A gyümölcsösök aránya összességében alacsony, azonban növekvő tendencia figyelhető meg, mely a korábbi időkben jellemző híres gyümölcsstermesztés hagyományán alapszik. Nagyüzemi gyümölcsösök jellemzően a Diós Lovarda környékén maradtak fenn.

A település belterülete mentén telephelyek, egykori majorok, valamint állattartással is foglalkozó tanyaok találhatók, többnyire kivett, ritkább esetben művelésben lévő területeken helyezkednek el.

A település déli szerkezeti egységén, a külterületen elszórtnan is megjelennek az állattartáshoz kapcsolódó létesítmények, melyek esetenként idegenforgalmi funkciót is betöltenek (lovardák). Továbbá kivett területként jelennek meg a ma már nem működő bánya és az ahhoz tartozó anyagödrök, melyek rendezése tájképi szempontból fontos feladat.

3.1.6. Tájhasználat értékelése

A *1.10.2. Tájhasználat tájszerkezet* című fejezetben Mende külterületének földhivatali nyilvántartás szerinti művelési ágai, továbbá a valós tájhasználat elemzésre került. A művelési ágak szerinti elemzést a *V-05-es Területhasználat vizsgálata - külterület* tervlap grafikus formában is ábrázolja. A tervlapon a külterületi termőföldek művelési águknak megfelelően teli kitöltéssel szerepelnek, a kivett területek funkciójuk, jellegük szerint differenciáltak jelennek meg. A helyszínelés tapasztalatait, valamint az légi fotón megfigyelhető tájhasználatban történő átalakulási folyamatot szintén feltüntettük a tervlapon, így láthatóvá vált, hogy mely területeken milyen tendencia figyelhető meg.

A művelési ágtól eltérő használat egyik típusa az **intenzívebb területhasználat**, azaz a rétként, legelőként vagy erdőként nyilvántartott földrészletek szántóként való használata. Ezek aránya azonban nem számottevő, néhány helyen fordul elő, köztük a Vár-hegytől északra a gyepterület művelési ágú, ökológiailag értékes területén.

Az intenzívebb hasznosítás azonban nem csak a rétek, legelők beszántásában nyilvánul meg, esetenként erdőket is érint. A Gyömrői úttól nyugatra található nagy kiterjedésű erdő művelési ágú terület, egy részét beszántották, másik részén pedig csemetekert található.

A településen állattartó létesítmények is előfordulnak a még megmaradt rétek, legelők mellett. Állattartás esetében főként lótarás figyelhető meg (*Csikós Lovarda, Diós Lovarda*), mely tevékenység nemcsak mezőgazdasági, de turisztikai jellegű is egyben.

A másik fontos tendencia a művelés felhagyása, az **extenzív irányban ható átalakulás folyamata**, melynek következtében megindul a természetes szukcesszió, a cserjésedés, később erdősülés. A déli területeken elhelyezkedő legelők, kis kertes szőlőterületek, valamint szántók erdővel határos szakaszain megfigyelhető egy erdősülési folyamat, mely valószínűleg a használaton kívülségükből ered.

2007 évi tervek tájrendezési szempontú konfliktusainak, problémáinak értékelése:

Erdőterületek:

- A magasabb rendű területrendezési tervek térségi területfelhasználási kategóriái tekintetében az erdőgazdasági térségnek való megfeleltetés a hatályos tervekben sem igazolható, így az erdőterületek területi kiterjedését szükséges felülvizsgálni és realizálni.
- A településen jelentős azon Országos Erdőállomány Adattár szerinti erdőterületek kiterjedése, melyek a 2002 évi TSZT-ben Má jelű mezőgazdasági területfelhasználási kategóriába kerültek, annak ellenére, hogy tényleges faállománnyal rendelkező erdőterületek, így erdőterületté való átsorolásuk indokolt.
- Az erdészeti kataszterben megjelenő elsődleges rendeltetések (védelmi, gazdasági) továbbá az övezeti tervben szereplő erdőövezetek nincsenek összhangban, ezért az erdőterületek övezeti besorolása felülvizsgálandó.
- A HÉSZ-ben megjelenő előírások többségében OTÉK-nak megfelelőek, azonban a gazdasági erdők esetében a lakó funkció engedélyezése szintén felülvizsgálandó.

Mezőgazdasági területek:

- A hatályos TSZT szerint a mezőgazdasági területek jellemzően a földhivatali nyilvántartás szerinti művelési ágak szerint differenciáltak, néhány terület kivételével. Ezek közül nagyobb területet jelent a Várhegytől északra fekvő erdővel közrezárt legelők Má területfelhasználásba sorolt területe és a keleti határszél kertés területfelhasználásba sorolt szántóinak területe.
- Az általános, a gyeptes valamint a kertés mezőgazdasági területek nagy része a tényleges használat szerint került kijelölésre. Előfordulnak azonban a földhivatali nyilvántartásban szereplő művelési ágaktól eltérő használatok is. Néhány helyen, köztük a Vár-hegytől északra intenzívebb művelés (szántó használat) jellemző a gyepterület művelési ágú, ökológiailag értékes területeken.
- A felhagyás következtében az extenzív irányú folyamat is jellemző, különösen azokon a szántó és gyepterületeken, melyek erdőterületek szomszédságában helyezkednek el. A legeltetés elmaradásával a megkezdődik a beerdősülés.
- A településen található szántók esetén elmondható, hogy mind ténylegesen műveltek, a parlag területek nem jellemzőek. A hatályos településrendezési eszközökben ezek a területek többségében Má jelű általános mezőgazdasági területbe soroltak.
- A fentiek alól kivételt a keleti határszél főút menti szántói jelentenek, melyek a hatályos TSZT-n és SZT-n Mk jelű kertés mezőgazdasági területbe soroltak.

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Management
System
ISO 9001:2008
www.iso.com
ID: 3105012336

- A településen, különösen a déli részeken megfigyelhető tendencia a mezőgazdasági területfelhasználásba sorolt, szántóként nyilvántartott területeken állattartó telep, lovarda megjelenése.
- A mezőgazdasági területek övezeti előírásai szigorítást jelentenek az OTÉK-ban meghatározottakhoz képest, a beépíthetőségre vonatkozóan. Ugyanakkor az Mgy jelű területeken az Má jelű általános mezőgazdasági területekhez képest, némely tekintetben megengedőbb előírásokat tartalmaz.

Külterületen megjelenő beépítésre szánt, továbbá egyéb fejlesztési területek:

- A belterületől északkeletre lévő terület Gksz területfelhasználásba soroltak a 2002 évi TSZT szerint, mely a Pest Megyei Területrendezési Terv szerint is hagyományos vidéki települési térség kategóriába sorolt, előirányozva a terület fejlesztését. A kijelölt fejlesztési terület ökológiailag értékes területek határolják.
- Az előbbiekhöz hasonló Gksz területként szerepel a hatályos tervekben a Gyömrői út menti tanya, mely jelen állapotában, beépítési intenzitásában, funkciójában inkább majorként kezelendő.
- A hatályos TSZT Ksr jelű Különleges sport és rekreációs területként jelöli az Alsó Tápió mentén, keleten elhelyezkedő mezőgazdasági területeket. Az övezeti terv nem jelöl ki építési övezetet, mezőgazdasági gyepterületként kezeli. A kijelölt sport- és rekreációs területek kiterjedése indokolatlanul nagy területeket fednek le ezeken az ökológiailag értékes területeken, így csökkentése javasolható. A terület egy részén már rekreációs funkció (horgásztó) található, melyek környezete a továbbiakban is különleges területfelhasználásban tartandó. Azonban beépítésre szánt területként való szerepeltetése az ökológiai értékek érdekében szakmailag nem támogatható, feltehetőleg a hatályos tervek készítésekor a különleges beépítésre nem szánt területfelhasználási kategória még nem létezett.
- Szintén Ksr területfelhasználási kategória jelenik meg a Csikós Lovarda telkein, melyet az övezeti terv is megerősít.

A település tájszerkezetében a hagyományos tájhasználati formák és evvel összefüggésben a természeti értékek továbbra is megőrzendőek, melyeket a településrendezés eszközeivel biztosítani kell.

Mende adottságait tekintve a külterületeken kitörési lehetőséget a lovas turizmus fejlesztése jelentheti. A lovas turizmus esetében már most megfigyelhető egy fejlődési tendencia, mely nem csak a kijelölt fejlesztési területeken (Ksr), de a mezőgazdasági területeken is megjelenik (Diós lovarda).

A másik főbb fejlesztési irány a külterületi termőföldek megfelelő hasznosítása, a gyeperes, változatos domborzati adottságú területeken az állattartása ösztönzése.

A természeti értékek, valamint a művi értékvédelem elemei feltárandóak.

3.1.7. Zöldfelületi rendszer

Mende zöldfelületi elemzéséből kitűnik, hogy a legnagyobb problémát a településen a hiányos közhasználati zöldfelületi ellátottság jelenti, mely elsősorban minőségi, másodsorban mennyiségi értelemben fejlesztésre szorul. A hatályos TSZT és HÉSZ által kijelölt zöldterületeken tervszerűen kialakított közparkok, közösségi terek kialakítása a területek rekreációs céljait, használati értékét növelhetné. Kedvező lenne egy egységes koncepció szerint kialakított arculat létrejötte (információs táblák, kerti bútorok).

A településen a fásítottsága alacsony, a tervszerűen ültetett, egyöntetű fasorok nem jellemzők. Mende fő közlekedési útján (31-es számú út) fasorai hosszú szakaszokon hiányosak, csakúgy mint a mellékutcákban, melyek faegyedei egységesnek közel sem mondhatóak, összetételük nagyon vegyes.

Javasolt lenne települési szinten megvizsgálni a fásítás lehetőségét, továbbá kiemelt figyelmet kellene fordítani a településre bevezető utcák fasorral történő hangsúlyozására.

3.1.8. Településszerkezet

Mende településszerkezetének meghatározó eleme a dombok vonulatai és a patak vonalvezetése, amelyek a település kialakulásától kezdve a mai napig természetközeli karaktert kölcsönöznek a dombok közötti völgyben elhelyezkedő településmagnak és a domboldalakra felkúszó beépítéseknek egyaránt.

A változatos táji elemekhez egységes, jellemzően falusias milió társul, amelyből csupán néhány hangsúlyos művi elem emelkedik ki (pl.: templomtornyok). A település területén mindösszesen egy műemléki védelem alatt álló épület található, azonban több épület is helyi védelemre alkalmas.

A domborzati adottságokhoz illeszkedő településszerkezet közvetíti a történeti fejlődés stációit is, eltérő az utca-, tömb- és telekstruktúra a történeti településmagban és a többi településrészen.

3.1.9. Belterületi területhasználat

A település belterületének területhasználata homogén, jellemzően lakóterület. A történeti településmagban a lakófunkció mellett megtalálhatók a főbb intézményi funkciók. A Kása-völgy, a belterület északi része és Pusztaszentistván településrész tisztán lakó területnek nevezhető. Lakó és gazdasági, kereskedelmi funkciót vegyesen tartalmazó területek a településmagban és a később hozzá épülő területeken található.

A központban nagyobb területet igénylő funkciók nincsenek, kivétel a déli területen a sportpálya, amely az Általános Iskolához kapcsolódik.

A település kapujában az elhagyott, funkció nélküli téglagyár területe található.

A nagy zöldfelülettel rendelkező temető elkülönülten, a belterület keleti szélén található.

A 2007 évi településszerkezeti és szabályozási tervben kijelölt fejlesztési területek lakó, településközponti vegyes, gazdasági, temető és sportterületi fejlesztéseket tartalmaznak. Ezek közül csak a Pusztaszentistváni Óvoda telekalakítása és felújítása valósult meg.

Mivel Mende jelenlegi belterületi telkei között is vannak még beépíthető ingatlanok, ezek további fejlesztési tartalékot képeznek. Területigényes intézményi fejlesztésre azonban jelenleg nincs szükség.

3.1.10. Épületállomány

Mende belterülete nagyrészt falusias beépítésű. A beépítés jellemzően oldalhatáron álló. Az épületállomány jellemzően közepes állagú, magastetős, többnyire földszintes épületekből áll. Nagyobb épülettömeget a templomok és az intézmények épületei jelentenek, melyek - elsősorban a történeti településmagban - beékelődnek a lakóépületek közé.

3.1.11. Épített környezet értékei

A belterület épített értékei elsősorban a történeti településmagban, illetve kis számban az egész belterületen elszórtan találhatóak. Ilyen épített érték például a központban található **Római Katolikus templom**, mely 1833-ban épült. Nem csak a templom épület maga képez értéket, hanem az azt körülvevő stáció is. Építészeti értéket képvisel továbbá az **Evangélikus templom**, mely kulturális jelentőséggel is bír, hisz az épület ad otthont, a Szellemi Kulturális Örökség jegyzékében is szereplő, *Zöldágazás* elnevezésű szokásnak.

Kiemelendő az ipari műemlék jellegű **Téglagyár kéménye** is, melynek látványa fogadja ma is a településre érkezőket. A település külterületén található, a METÁP major szomszédságában, a **Billei kastély**, mely építészeti értéke vitathatatlan. Utcaképi szempontból a település egyik legrégebbi utcája, a **Zrínyi utca** emelendő ki. A itteni házak fűrészfogas elhelyezkedése, és azok tornácai különleges képet nyújtanak, melyek megőrzése a település szempontjából is fontos lehet.

Téglagyár kéménye

Zrínyi utcai házak

A 2007 évi HÉSZ azonban nem rendelkezik ezek védelméről, így szükséges egy önálló helyi értékvédelmi rendelet megalkotása, amelyben többek között rendelkezni kell az értékek kezeléséről, állapotuk fenntartásának feltételeiről.

3.1.12. Közlekedés

Mende fő feltáró útjai a szomszédos településekkel nem, csupán a lakóterületek között biztosítanak kapcsolatot. Az országos fő- és mellékúthálózatba nem kapcsolódik be belterületen, kivéve a 31. sz. főutat.

Akkor probléma a változó és kicsi szabályozási szélesség a kialakult úthálózatban, melyek előfordulnak nagyobb gyűjtőútként funkcionáló elemek esetében is. Szintén probléma a földutak, nem állandó burkolattal ellátott utcák magas aránya. Ezzel együtt a településen domborzati adottságaiból kifolyólag több nehezen vagy egyáltalán nem járható útszakaszt találunk.

A főút nyugati szakasza 50%-os, a keleti szakasza pedig 72%-os kihasználtságú, tehát rendelkezik még tartalékokkal. A 4603. sz. országos mellékút kihasználtsága 62%-os így szintén rendelkezik tartalékokkal.

A településen hiányoznak a kiépített kerékpárutak és kerékpársávok, az kerékpáros közlekedés a meglévő utakon zajlik. Két helyen található nagyobb parkoló, a Polgármesteri Hivatal előtti új térkövezett 15 férőhelyes, valamint az északi vasútállomásnál található 10 férőhelyes parkoló.

3.1.13. Közművek és elektronikus hírközlés

A településen a vízellátás, a villamosenergia ellátás, a földgázellátás és az elektronikus hírközlés hálózati rendszere kiépült, biztosítva a belterületi ingatlanok számára a részleges közműellátás lehetőségét. A szennyvízelvezetés kiépítése még nem megoldott, de folyamatban levőként kezelhető. Műszaki átadásával a településen már a teljes közműellátás lehetősége lesz biztosítható.

A település közigazgatási területének keleti részén áthaladó, észak-dél irányban 400 kV-os nagyfeszültségű átviteli hálózati nyomvonal, amelyet a tervezés során, mint területfelhasználást korlátozó adottságot, figyelembe kell venni.

Közművek tekintetében a csapadékvíz elvezetés tekinthető a legkevésbé rendezettnek, a település kül-, és belterületén a vízrendezés nyílt árkos rendszerbe működik. A településen a nyílt árkok karbantartása nem rendszeres és nem általános.

A klímaváltozás okozta szélsőséges időjárás, a nagyobb csapadékesemények és az általános felmelegedés előfordulása mellett az élıhetőség fenntartása a közműellátással szemben új igényeket támaszt.

Változnak a csapadék viszonyok, rövid idő alatt nagy intenzitású záporok veszélyeztetik az épített környezetet és a természeti környezetet csak úgy, mint a mezőgazdasági hasznosítású földterületeket, erdőterületeket. Mende változatos topográfiai adottsága mellett kialakult, illetve kialakított vízvezető rendszerek a nagy záporok zavarmentes levezetését nem tudják biztosítani. A településre jellemző nyílt árkos vízvezetés, részben megfelelő kialakításának, részben karbantartásának hiányosságai miatt a nagy záporok levezetésére nem alkalmasak. A megfelelő vízvezetés kialakításának hiánya az épített környezetben elöntés veszélyeztetést, komoly eróziót okoz az utaknál és a be nem épített területeken.

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll rendelkezésre. A nem vezetékes, hagyományos energiahordozók használata is jelentős mértékű a település energiaellátásában. A két vezetékes energiahordozó rendelkezésre állása a település gazdaságos, takarékos, korszerű, környezetbarát energiaellátását teszi lehetővé.

A településen belüli vezetékes távközlési hálózat föld feletti elhelyezésű, jellemzően külön oszlopokra szerelten épült, ami megnehezíti ezekben az utcákban az utcafásítás lehetőségét.

A megújuló energiahordozók hasznosításának hatékonyságát az optimális kihasználtságával lehet elérni. Mendén a megújuló energiahordozók hasznosítási lehetősége korlátozott, de alkalmazása nem hagyható ki. Alkalmazásra elsődlegesen a napenergia vehető igénybe, napkollektorok-napelemek alkalmazásával, továbbá a föld energiája hasznosítható.

Mende arculatát befolyásolja a kiépített közvilágítása, amely a településen jellemzően csak a minimálisan előírt közlekedésbiztonságot szolgálja. A vagyonvédelem, az arculatalakítás és a társadalmi közérzet javítására is a közvilágítás mennyiségi és minőségi fejlesztése szükséges.

3.1.14. Környezetvédelem

Intenzív szántóföldi növénytermesztés okozta környezeti konfliktusok

Mendén a jelentős kiterjedéssel bíró, intenzíven művelt szántóterületek több szempontból is környezeti problémát hordoznak magukban. Tagolatlanságukkal, valamint a talaj fizikai féleségével magyarázható, hogy az uralkodó széliránnyal párhuzamosan a szélérozió megfigyelhető rajtuk. Ez amellet, hogy nagyfokú talajrombolással jár, diffúz légszennyezést is eredményez porterhelés formájában. Ellene talajvédő gazdálkodással, a dűlőutak menti fásítással, valamint a kiterjedt szántók növényzettel való tagolásával lehet védekezni.

A szántóföldi művelés egyéb negatív hatásokat is okozhat a talajminőségben, a kemikália használat, a talajt, a talajvizet, és a felszíni vizet veszélyeztet, mely az ökológiailag értékes területek esetében különösen veszélyes.

Meredek lejtésű területeken előforduló erózió és csúszásveszély

A település domborzati adottságaiból adódik, hogy a település külterülete meredek lejtői miatt jelentős erózió veszélynek van kitéve. A jelenség döntően a település beépített területeitől délre a Fehér-hegy, Zsellér-hegy, Öreg-hegy és a Tabánhegy lejtőin jellemző. Ezen a területek esetében talajvédő gazdálkodás jelentősen csökkentheti az erózió veszélyét. A növényborítottság biztosításával, megfelelő övezet kijelölésével oldható meg a leghatékonyabb a probléma.

Ugyancsak a meredek lejtésnek és a talajtani adottságoknak köszönhető, hogy egyes településrészekben, különösen a kialakult löszfalak esetében csúszás, omlásveszély jelentkezik. A vizsgálatokban konkrétan megjelölt, veszélyeztetett területeken a szabályozás során különös figyelmet kell fordítani az övezeti előírásokra.

Közműekkel kapcsolatos környezeti konfliktusok

Problémát jelent, hogy a településen a lakossági szennyvízelvezetés nem megoldott. A keletkezett szennyvizek egy része derítőaknába kerül, mely potenciális szennyező forrást jelent a talajra és a felszín alatti vizek minőségére. Feltételezhetően a csatornahálózat teljes egészében történő kiépítése, valamint az illegális szennyvízelvezetések megszüntetése jelentősen javítaná a vízminőséget.

A település ez irányban tett intézkedései, részvételével a Tápói menti regionális szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási pályázatban, ennek köszönhetően a pozitív irányú folyamat várhatóan folytatódni fog.

3.2. A településfejlesztés és - rendezés kapcsolata, folyamatok értékelése

A "Helyzetfeltárás" és a „Helyzetelemzés” fejezetekben vizsgált dokumentumok közvetetten és közvetlenül is befolyásolják a település szerkezetének továbbfejlesztését, a terület felhasználását, a természeti és művi értékek védelmét, a fejlesztési területek kijelölését és kihatással lehetnek a szabályozásra is.

Megállapítható, hogy Menden a 2002-ben elfogadott Településfejlesztési Koncepcióban megjelenő fejlesztési elgondolások területi és szabályozási vonatkozásai lényegében szerepelnek a hatályos településrendezési eszközökben.

A 2002 évi TSZT tartalmazza a beépítésre szánt területek vonatkozásában (lakó-, vegyes- és különleges területfelhasználási kategóriában) előírányzott fejlesztések megvalósításához szükséges területeket, azonban ezek többsége nem jutott el a megvalósulásig. Ennek elsődleges oka a gazdasági válság volt.

Az elmúlt években csak a Községi ház és az előtte található Szent István Park, a Pusztaszentistváni Óvoda valósult meg, illetve elindult a Szent István úttól északra kijelölt lakóterület megvalósítása a terület parcellázásával és elő-közművesítésével.

A település szerkezetét, közlekedési rendszerét alapvetően befolyásoló tervezett nyugati elkerülő (tehermentesítő) út ugyancsak nem valósult meg.

A települést átszelő 31.sz. országos főút a településmagban rontják az életminőséget, balesetveszélyt jelentenek.

A közterületek rendezésében, fejlesztésében minőségi előrelépést jelentett a Szent István park átalakítása.

A közintézmények tekintetében a leglátványosabb változást az óvodafejlesztés jelentette, ugyanakkor az iskola kihasználtsága tekintetében visszalépés történt.

Eredmény a közintézmények fejlesztésében a közösségi ház és az Önkormányzat épületének fejlesztése.

Nem történt viszont érdemi előrelépés a koncepciókban, programokban megfogalmazott elvárások irányába a helyben foglalkoztatottság növelése és a turizmus fellendítése terén.

Az idősek nappali ellátása megoldott, ezen kívül a településen található idősek otthona is.

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. Településrészek kijelölése, lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Mende község belterületén 6 eltérő településrész különböztethető meg, melyek mind telekmorfológiájuk, mind épületállományuk, mind kialakulásuk idejét tekintve eltérő sajátosságokat mutatnak.

A **Történeti településmag és környezete** nevezhető Mende legkorábban kialakult részének. A kialakult kereskedelmi út és az Alsó-Tápió-patak mentén letelepült vatyaiak jelölték ki a majdani település helyét. Az erre a területre jellemző szabálytalan, változatos méretű telekállomány a különböző ki- és betelepítések, földosztások, tagosítások, stb. során nyerte el mai állapotát. Itt található a templomok és a főbb intézmények elszórta lakótelkek közé ágyazottan. Itt található a legtöbb értékes épület és a település főtere.

A **Rét utca és Petőfi Sándor utca környezetének** telekszerkezetére jellemző, hogy a vasút, a patak és a főút közé beszorulva, annak nyomvonalát követve felfűződött telkekből áll. Különösebb építészeti értékek nem jellemzők.

Az **Andrássy utca** környezetének telekszerkezete igen változatos, található halmazos, saktáblás és szalagtelkes struktúra is, amelyek kiválóan mutatják a kialakulások közötti időtávot.

A **Kása-völgy** megkülönböztetésre érdemes (régén itt voltak a Billei Kastélyt kiszolgáló cselédek lakásai), ahol a völgyben hosszú szalagtelkek alakultak ki, amelyek közül jó néhány telken már megindult a felosztás, azonban ezek még nem alkotják nagy hányadát a településrésznek és nagy részük még beépítetlen. A terület szélén található a temető.

Az északi településrész az **Árpád vezér és Szent István út térsége** részben az „új” mendei lakosok területe, mivel ez alakult ki legkésőbb, ez a telekstruktúrában is egyértelműen tükröződik.

Pusztaszentistván településrész a katonai térképek alapján már az első felmérés idején kialakult, amely koraiság a terület nyugati részének telekstruktúrájából köszön vissza, a keleti saktábla szerű telekszerkezet azonban már tudatos szabályozást mutat.

A településrészek között – mind térbeli, mind társadalmi értelemben - megvan az átjárhatóság, lakosaik között nem alakultak ki konfliktusok.

3.3.2. Szegregációval veszélyeztetett vagy egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, helyzetelemzése

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján 1 szegregátum (30% feletti szegregációs mutatóval) található a település területén, méghozzá a község északkeleti részén, a Csigási utca- Kossuth utca- Tavasz utca- Névtelen utca által határolt területen. A szegregátum a 2011-es adatok alapján 56 főt és 20 lakást számlált. A terület aktív korú népességének (15-59 év közöttiek) 43%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel bírt, 57%-uk pedig nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel. A foglalkoztatottak 33%-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban volt alkalmazva ugyanebben az esztendőben. A területen a munkanélküliek aránya 17%, míg a tartós munkanélküliek (legalább 360 napja munkanélküliek) aránya 11% volt. A szegregátum lakásállományáról elmondható, hogy az alacsony komfort fokozatú lakások

(félkomfortos, komfort nélküli és szükséglakások) aránya 5%, az egyszobás lakások aránya pedig 10% volt a lakott lakásokon belül.

A fent bemutatott szegregátumon kívül a községben található egy szegregálódó, szegregációval veszélyeztetett terület is, amely a település nyugati részén, a Fő út-Dolina köz-Honvéd utca-erdő által határolt területen található.

SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
▪ Kedvező földrajzi elhelyezkedés : főváros közelsége (10 km) ▪ Kedvező közlekedési kapcsolatok: közúti és vasúti kapcsolat a fővárossal ▪ Potenciális fejlesztési területek (lakó területek, GKSZ területek és intézmény területek) ▪ Azonos telekméret és tipikusan oldalhatáron álló beépítés egységes településképet eredményez ▪ Kedvező tájképi adottságok: változatos domborzat ▪ Magas erdőszűrség ▪ Jelentős környezeti terhelést okozó üzem, telephely nem található a településen ▪ Szennyvízhálózat kiépülésének megkezdődése ▪ Több építészeti értéket képező épület található a településen ▪ Település közösségi életének javulása, a Községi ház megépülésével ▪ Turizmus területén kihasználható adottságokkal rendelkezik ▪ Etnikai egységesség, nemzeti és etnikai kisebbségek aránya alacsony ▪ Élénk határon túli testvérvárosi kapcsolat	▪ 31.sz. út a település léptékében jelentős forgalmat generál ▪ Jelenleg a lakossági szennyvíz elvezetése nem megoldott ▪ Alacsony vállalkozás sűrűség ▪ Szolgáltatási szektor elmaradottsága (Budapest közelsége miatt) ▪ Termőföldek nem megfelelő hasznosítása • az állattartás visszaszorulása a gyepterületek beerdősüléséhez vezet, melyek nem üzemtervezett erdők. • bizonyos területeken a művelési ágtól eltérő intenzívebb hasznosítás (szántó) megjelenése ▪ Zöldfelületek mennyiségi és minőségi hiányosságai ▪ Lineáris zöldfelületi elemek hiánya ▪ Nyeles, valamint se magán se közútról meg nem közelíthető telkek viszonylag magas száma ▪ Építészeti, táji és természeti értékek helyi védelméről szóló rendelet hiánya ▪ Szűk keresztmetszetű lakóutcák ▪ Hiányzó kerékpáros közlekedési infrastruktúra ▪ 31.sz. út szűk keresztmetszeti kialakítása miatt, annak közvetlen környezetében fokozott környezeti terhelést jelent ▪ Munkanélküliek arányának növekedése ▪ A lakosság jövedelmi helyzete kedvezőtlen ▪ Turisztikai szolgáltatások területén lemaradás ▪ A térségben csekély a befektetői kedv, telephely kínálat kicsi, nincs ipari park ▪ A tőkeszegény önkormányzatok miatt hiányoznak a további fejlesztéshez szükséges saját források ▪ A munkavállalók jelentős része ingázó ▪ Az itt élő diplomások aránya kedvezőtlen, a helyi munkaerő alacsonyan iskolázott ▪ Külföldi tőke érdektelensége a térség

	iránt ▪ Gyenge népességmegtartó képesség ▪ A térség belső úthálózata hiányos, nem szolgálja hatékonyan a térség együttműködését, funkciómegosztását
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
▪ Tervezett elkerülő útnak köszönhető forgalom és egyúttal a környezeti terhelés csökkenése ▪ „Tápió menti Régió szennyvízelvezetése és szennyvíz tisztítása” projekt keretein belül a település szennyvíz hálózata kiépülhet ▪ Rossz, közepes állapotú épületek további felújítása kedvezően befolyásolná a városképet ▪ A kedvező táji adottságok lehetővé teszik a lovas turizmus fejlesztését ▪ Hagyományos, legeltető állattartás elősegítése: • állattartás ösztönzése • termőföldek hasznosítása ▪ Utcafásítás a környezeti terhelés csökkentése érdekében, különösen a 31.sz. út mentén ▪ Szolgáltatási szektor fejlesztésével, helyi vállalkozások ösztönzése ▪ Budapest, mint felvevő és beszerzőpiac adta lehetőségeinek kiaknázása ▪ Környezetkímélő, tájbarát ipari tevékenység kialakítása ▪ A budapesti turisztikai kínálatához kapcsolódás, kiegészítése, helyi idegenforgalmi fejlesztések ▪ A térség belső kohéziójának erősítése ▪ Információs társadalom - virtuális felületek és felhasználások fokozatos bevezetése ▪ Marketingtevékenység a térség megismertetése céljából a belföldi és külföldi célközönségnek ▪ Nyilvános internet hozzáférési helyek számának növelése	▪ Előregedő társadalom okozta elnéptelenedés ▪ Nagyüzemi állattartás okozta környezeti terhelés fokozódása ▪ Átmenő közúti közlekedés által generált kereskedelmi és szolgáltató egységek forgalmának csökkenése ▪ Településképet negatívan befolyásoló, kisvárosi karaktert figyelmen kívül hagyó lakóépület felújítások ▪ Megtorpanó országos és térségi gazdasági fejlődés ▪ Az élesedő piaci verseny miatt a helyi vállalkozások hátrányba kerülhetnek ▪ Az ipari és mezőgazdasági tevékenységek, a közlekedés terhelés erősödése összeütközésbe kerülhet a lakosság, a turizmus és a környezetvédelem érdekeivel ▪ A fiatalok elvándorlása, az előregedés folytatódik ▪ A megtartó képesség romlása ▪ A szükséges szerkezetváltás elmaradása a szakképzésben ▪ Szociális kiadások, a kultúrának szánt közösségi források csökkentése ▪ Lemaradás az információs társadalom építésében ▪ A szomszédos turisztikai csomópontok árnyékában marad a térség ▪ A nemzeti forrásokat lekötik a nemzetközi és nemzeti jelentőségű hálózatfejlesztések ▪ A kulturális jelentőségű intézmények épületeinek és a műemléki épületek állaga romlik fejlesztési források hiányában ▪ Az önkormányzat fejlesztésre fordítható forrásai továbbra is limitáltak maradnak

KASIB MÉRNÖKI MANAGER IRODA KFT.

SZÉKHELY: 1183 Budapest, Ady Endre út 32-40. Tel.: 297-1730 , Fax: 290-9191,
E-mail: kasib@kasib.hu, titkarsag@kasib.hu
www.kasib.hu

Forrásjegyzék:

Mende honlapja (<http://www.mende.hu/>)

Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (<http://okir.kvvm.hu/>)

Tápióvidék honlapja (<http://www.tapiovidek.hu/>)

Műemlékek honlapja (<http://www.muemlekem.hu/>)

Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (<http://www.teir.hu/>)

Irodalomjegyzék

Baksa Brigitta, Szántai Erzsébet, Kerékgyártóné Maka Erzsébet : Dombok ölelésében, Mende község története az 1950-es évekig (Mende Község Önkormányzata, 2001 ISBN: 963-00-8621-2)

Somogyi Sándor: Az Észak- magyarországi-középhegység helyzete és tájféldrajzi felosztása (Földrajzi Értesítő 47./3., 1998 folyóiratcikk)

Szabó Lajos - Tóthné Surányi Klára: A Gödöllői-Monori dombság természetföldrajzi viszonyai és termőföldvédelem (Debreceni Egyetem, Tájvédelmi és Környezetföldrajzi Tanszék, Környezetvédelmi mozaikok, 963 472 7700. Debrecen, 2003)

Demény Krisztina-Centeri Csaba - A Gödöllői-dombság tájtörténeti elemzése katonai térképek alapján (VI. Magyar Földrajzi Konferencia Szeged, 2012)

Kóka, Mende, Sülysáp, Tápiószecső, Úri települések helyi fenntartható fejlődési programja / Local agenda 21 / (Környezetvédelmi Szakértői Iroda Kft. Budapest 2012)

A Nagykátai Kistérség Gazdaságfejlesztési Konceptiója és Programja (Tápió Vidék 2005)

A Kistérségek társadalmi, gazdasági helyzete (KSH Tájékoztatási Főosztály Budapest, 2006)

